ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA: v. 1928.

4990—11—34 4284

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 1.
Roma

17/I 1928

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

No. 86. Rooma, 17 p:nä tammik. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 2/250 Sae D. 10 28
23/I-28 № Lüt.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 1, jonka otsikot ovat

Italian ja Ranskan välit;

Italian ja Saksan välisiä kauppaneuvotteluja.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERI
№ 2/250 Sal. D. 1928
23/I-28 № Liit.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

R A P O R T T I N:o 1.

Italian ja Ranskan välit. Eilen saapui Roomaan Ranskan uusi ambassadööri de Beaumarchais, jonka nimityksestä ja tänne tulosta maailman sanomalehdistö on niin paljon kirjoittanut, syystä että näytään uskovan: ille faciet. Käsitykseni mukaan hänen onnistumismahdollisuutensa kuitenkaan eivät ole suuret.

Kuten ennen olen tiedoittanut, on Italian sanomalehdissä voitu huomata toinen sävy Ranskasta kirjoitettaessa, sen jälkeen kuin Briand edustajakamarissa m.m. oli lausunut, että hän kohtaisi Mussolinin sans déplaisir. Luonnollisesti ei Briandin puhe saanut tätä aikaan, vaan on asian laita se, että Englanti huomattavasti on käyttänyt vaikutusvaltaansa taivuttaakseen Italiaa sovinnollisuuteen. Tällä hetkellä lienee niin, että Mussolini varsin paljon kallistaa korvansa Scialojalle. Ja kun Scialoja joulukuussa oli Genèvessä neuvoston kokouksessa, oli Chamberlain käyttänyt tilaisuutta hyväkseen vakuuttaakseen hänet siitä, että muutos Italian suhtautumisessa Ranskaan oli välttämätön. Tämän kautta on Beaumarchais'lla suuremmat onnistumisen mahdollisuudet kuin hänen edeltäjällään Besnard'illa, joka suurista ponnistuksistaan huolimatta ei juuri saanut mitään aikaan.

Tästä huolimatta ollaan luultavasti liian paljon optimisteja, ja riippuu tämä itse ratkaistavan problemin laa-

dusta. Kun toisella puolella on vain vaatimuksia, paljon vaatimuksia, eikä toisella puolella sellaisia ole ollenkaan, niin puuttuu pohja neuvotteluille. Ranskalta vaadittaisiin liian paljon itsensä kieltäytymistä, jos se suostuisi Italian vaatimuksiin tai osaan niistä ilman kompensatiota. Ja mistäpä se sen saisi, kun sillä ei ole mitään vaatimuksia eikä Italialla mitään tarjottavaa. Näin ollen näyttää siltä, ettei lähitulevaisuudessa voida saada sanottavaa aikaan. Jotta tuloksia saavutettaisiin, olisi luultavasti välttämätöntä, että Italia tinkisi varsin paljon vaatimuksistaan, eikä sen imperialismi sitä salline nykyisen suunnan vallitessa. Mussolini on tosin hyvin impulsivinen, mutta sellaista käännöstä hänen epäilemättä olisi miltei mahdotonta tehdä. Päinvastoin on paljoa helpommin ajateltavissa, että käännös tapahtuu vastaiseen suuntaan. Mussolini vaihtaa alinomaan neuvonantajiaan - ehkä arkeammin sanoen avustajiaan - ja Scialojan vaikutusvalta voi olla lopussa milloin tahansa. Silloin voivat myös Mussolini ja hänen komentonsa alla olevat odottamatta ja jostain vähäpätöisestä syystä ruveta esittämään entistä räikeämpiäkin vaatimuksia.

Rooma, 17 p:nä tammikuuta 1928.

Rolf Thesleff

Italian ja Saksan välisiä kauppaneuvotteluja.

Viime maaliskuun 20 p:nä annetun täytäntöönpanoasetuksen, joka koskee kotimaisen teollisuuden suosimista (la preferenza ai prodotti dell'industria nazionale) ensimmäisessä artiklassa lausutaan seuraavaa:

"Valtion siviili- ja sotilashallinnot, kunnalliset ja Valtion hoidon ja valvonnan alaisina olevat yhtymät, laitokset, jotka liittyvät tai millä tavalla tahansa ovat riippuvaiset yllämainituista hallinnoista tai yhtymistä, samoinkuin yhtiöt, toiminimet, laitokset tai yhtymät, jotka ovat Valtion omaisuuden tai Valtion liikenteen hoitajia, tai millä tavalla tahansa Valtion avustamia tai kannattamia, ovat velvolliset ostoksissaan, tavarainhankinnassaan ja kaikenkaltaisissa töissään, jotka ovat heidän huolenpitonsa alaisina, antamaan etusijan kotimaisille liikkeille.

Kuitenkin on kansainvälinen kilpailu sallittu, kun otetaan huomioon - niiden perusteiden mukaan joista puhutaan pyk. 6 kohdassa c) - että kotimaisen teollisuuden tila ei salli myöntää kohtuullisia hintoja kysytyille laaduille, tai kun ei ole mahdollista saada kaikkea kyseessä olevaa tavaramäärää sen määrätyn ajan sisällä, jota urakanottaneen hallinnon tarpeet ja tavaranhankinnan laatu vaativat. Tässä viimeksimainitussa tapauksessa kansainvälinen kilpailu on rajoitettava siihen ylijäämän suuruuteen, jota kotimaisen teollisuuden tuotantokyky ei voi täyttää, jakaen tavarainhankinta osiin.

Paitsi edellisessä kohdassa edellytettyä tapausta, on kansainväliseen kilpailuun kutsuttava osaaottamaan myös kotimainen teollisuus.

Ainoastaan siinä tapauksessa, että kotimainen teollisuus ei pysty tuottamaan kysyttyä materiaalia, kilpailu on rajoitettu ulkomaalaisten toiminimien kesken, ja voidaan myöskin ryhtyä, jos tarve sen vaatii, yksityisiin neuvotteluihin ulkomaalaisten toiminimien kanssa."

Koska Saksa on protestoinut tätä asetusta vastaan väittäen, että se sotii 31 p:nä lokakuuta 1925 solmittua italialais-saksalaista kauppasopimusta vastaan, on täällä syksyn kuluessa neuvoteltu tästä asiasta. Yksimielisyyttä ei kuitenkaan saavutettu, ja ennen joulua matkustivat saksalaiset neuvottelijat pois. Silloin uskottiin, että neuvotteluja myöhemmin jatkettaisiin. Nyt on kuitenkin käynyt selväksi, ettei neuvottelujen kautta saavuteta tulosta, kumpainenkaan puoli ei anna perää, ja näin ollen joutuu kysymys kauppasopimuksen mukaisesti sovinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Rooma, 17 p:nä tammikuuta 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 2.

Roomaa

2/2 1928

5000—6—26. 1955

Légation de Finlande

No. 132 Rooma, 2 p:nä helmik. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 4 | 250 Sae. | D. 10 28
8/2-28 | | LTL
RYHMA 5 | OSASTO C10 | ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 2, jonka otsikot ovat:

Titulescu Roomassa;

Faneeritullin koroittaminen;

Italian ja Jugoslavian ystävyyssopimus.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
4/250 Sec D. 1928
8/2.28
RYH. 5 C10

R A P O R T T I N : o 2.

Titulescu Roomassa. Eilen loppui Romanian ulkoasiainministerin, Titulescun, vierailu Roomassa. Epäilemättä sen tähden että täällä viime aikoina on tapahtunut varsin vähän ja ollut poliittisesti niin harvinaisen hiljaista, on Titulescun käynnistä tehty suurempi numero kuin mitä se ansaitsee.

Niinä päivinä, joina on ollut täällä, on Titulescu kolme kertaa käynyt Mussolinin puheilla. Voi sanoa, että varsinaisia neuvotteluja ei ole ollut, vaan keskusteluja, joiden kuluessa on kosketeltu Romanian ja Italian välejä jokseenkin ylimalkaisesti ja myös otettu puheeksi yleispoliittisia kysymyksiä. Mitään huomattavampaa muutosta Italian ja Romanian väleihin ei Titulescun käynti lie saanut aikaan, mutta luultavasti se kuitenkin on ollut omiaan kehittämään välejä parempaan päin, samoinkuin Bratianun kuolema. Ja yksi positiivinen tulos siitä on: kauppasopimusneuvotteluihin, jotka olivat katkenneet, ryhdytään uudelleen. Tämä on epäilemättä käynnin tärkein seuraus.

Keskustelujen kuluessa oli Mussolini ottanut puheeksi unkarilaisten optanttien asian, lausuen hyvin ymmärtävänsä, että he sen tulevat menettämään ja samalla kysyen, eikö Romania säälistä voisi tehdä jotain heidän puolesta. Tähän oli Titulescu vastannut voivansa ajatella, että Romania suostuisi maksamaan unkarilaisille maanomistajille korvausta niistä sotakorvausmiljooneista, joita Unkarin 20 vuoden kulut-

tua on suoritettava Romanialle! (Tämähän viittaa siihen, että kansainliitonneuvoston maaliskuun kokouksen jälkeen ryhdytään suoranaisiin neuvotteluihin Unkarin ja Romanian välillä).

Mussolini oli myös kosketellut kysymystä aseiden viennistä Unkariin, huomauttaen ettei Italian hallitus voi vastata siitä, mitä yksityinen asekauppias tekee, ja pyytäen ettei Romania tekisi ilmoitusta Kansainliitolle. Tähän oli Titulescu vastannut, että oli sopinut asiasta Pragin ja Belgradin kanssa, etteikä enää voinut peräytyä.

Siihen nähden että olen saanut yllä olevat tiedot kahdelta Titulescun vanhalta tuttavalta, joille Titulescu oli kertomut keskusteluistaan Mussolinin kanssa, pidän niitä oikeina.

Rooma, 2 p:nä helmik. 1928.

Rolf Thesleff

Faneeritullien korottaminen.

Eilisaamuna sain kuulla, että Italia ja Itävalta olivat sopineet siitä, että Itävallasta Italiaan tuodun faneerin tulli, joka nykyään - sopimustariffin mukaisesti - on kultaliiraa 4:80 ja 6:- kohta koroitettaisiin yleistariffinmukaisiksi 9:- ja 10:50. Kun Suomella tällä on eniumin suositun maan asema faneerin tuontiin nähden ja kun Itävalta on ainoa maa, jolle on taattu alemmat tullit, merkitsisi tämä että meidän vastedes faneerista olisi maksettava lähes kaksi kertaa korkeammat tullit kuin nyt.

Läksin tämän johdosta heti Itävallan täkäläisen lähettilään luo. Hän sanoi uskovansa, ettei uutisessa ollut perää, mutta kun minä vakuutin siihen uskovani, lausui hän, että faneeri mahdollisesti oli mainittu siinä kauppasopimuksen lisäyksessä, jonka hän oli allekirjoittanut, mutta ei hän sitä muistanut, syystä että tämä lisäys oli laadittu Wienissä, eikä hänellä ollut ollut aikaa siihen perehtyä, Ja hän lisäsi, ettei hänellä ilman Wienistä saatua lupaa olisi oikeutta puhua siitä, mitä sopimus sisälsi, koska sitä ei vielä oltu ratifioitu. Hän tarjoutui sähköttämään Wieniin saadakseen luvan ilmoittaa minulle, mitä sopimus sisältää. Tätä tarjousta en kuitenkaan ottanut vastaan.

Ajoin sen sijaan suoraan ulkoministeriöön ministeri Ciancarellin puheille, joka siellä hoitaa tällaisia asioita. Hänen luonaan oli sattumalta kansallisen talouden ministeriön kauppa-asioiden pääjohtaja di Nola, joka aikoinaan on ollut mukana laatimassa Suomen ja Italian välistä kauppasopimusta. Kysymykseeni vastasivat he, että uutisessa oli perää ja että muutos luultavasti jo lähipäivinä astuisi voimaan. Huomautin tämän johdosta, että koroitus melkein prohibitivisesti vaikut-

taisi faneerin vientiimme Italiaan. Tähän vastasivat he - keskustelua hoiti etupäässä di Nola - että koroituksen jälkeenkin faneerin tulli Italiassa oli alnaisempi kuin muissa maissa, etteikä noin 40 paperiliiran tulli kvintaalia kohti merkinnyt juuri mitään, koska faneerin hinta oli korkea. Ja di Nola lisäsi, ettei koroitettu tullikaan voinut antaa riittävää suojaa Italian faneriteollisuudelle sekä että sen tähden jo oli ollut kysymys siitä, että tullia koroitettaisiin enemmänkin, minkä tähden olisi ollut välttämätöntä ruveta neuvotteluihin Suomen kanssa. Toistaiseksi oli näistä aikeista luovuttu, mutta oli mahdollista että niihin vielä palattaisiin. Huomautin tämän johdosta, etten voinut käsittää olevan tarkoituksenmukaista korkeilla tulleilla suojella teollisuutta, joka antoi työtä vain 300 työmiehelle, kun sitä vastoin faneerin hintain kohoaminen tulisi olemaan haitaksi huonekaluteollisuudelle, josta elatuksensa saavat monta sataa kertaa enemmän työmiestä. Tähän vastasi di Nola, että faneeria kuitenkin niin vähässä määrässä käytetään huonekaluteollisuudessa sekä että Italian faneeriteollisuus voi kehittyä suuremmaksi, jos tulleja riittävästi koroitetaan.

Kun molemmat herrat keskustelun kuluessa olivat vakuuttaneet, ettei tullikoroitus tulisi vaikuttamaan haitallisesti Suomen faneerin vientiin, sanoin että matka tänne oli pitkä ja rahdit sen tähden kalliit, jota vastoin Italia lähempää voisi tuoda raaka-aineet faneeriteollisuudelleen. Tähän vastasi di Nola, että rahdit tulevat kalliimmiksi kun tuodaan raaka-aineita eikä valmista tavaraa sekä että Italia tuo raaka-aineensa Ranskan siirtomaista, joten matka on pitkä.

Olen kuullut, että Mussolini itse olisi tahtonut, että faneeriteollisuutta suojeltaisiin.

Ymmärtääkseni ei ole mitään toivoa, ettei tässä kysymyksessä olevasta tullikoroituksesta tulisi totta, eikä sen

johdosta voitane mitään tehdä. Mutta koska on olemassa uhka, että ruvetaan neuvotteluihin tarkoituksessa että faneeritulleja vieläkin koroitettaisiin, on mielestäni tärkeätä, että koetetaan saada faneerinkuluttajat, ensi sijassa huonekalutehtaat, levottomiksi. Olen jo - ilman että Lähetystöä näkyy - ryhtynyt tätä tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Rooma, 2 p:nä helmikuuta 1928.

Rolf Thesleff

Italian ja Jugoslavian ystävyyssopimus.

Tammikuussa kului umpeen aika, jona vuonna 1924 solmittu Italian ja Jugoslavian välinen ystävyyssopimus oli sanottava irti. Tätä irtisanomisaikaa on nyt Belgradissa tehdyllä sopimuksella pidennetty kuusi kuukautta, joten irtisanominen voi tapahtua vielä heinäkuun lopussa. Epäilemättä toivotaan, että puolen vuoden kuluessa voidaan jossain määrin selvitellä Italian ja Jugoslavian välejä.

On kerrottu, että aloitteen tähän lykkäykseen on tehnyt Jugoslavia ja että Italia ehdoksi on pannut sen, että Jugoslavia ratifioisi kesällä v. 1925 tehdyt n.s. Nettunon sopimukset. Edellisessä väitteessä on luultavasti perää, sitä vastoin on varsin vaikeata uskoa jälkimäiseen. Jos Jugoslavia kerran olisi suostunut tällaiseen ehtoon, niin sehän yhtä hyvin heti olisi voinut ratifioida Nettunon sopimukset.

Rooma, 2 p:nä helmikuuta 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 3.

Rooma

16/2 1928

5000—11—27. 1573

Légation de Finlande

No. 192.

Roomassa, 16 päiv. helmik. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Pk 5/258 D. 1928
22/2-28 Pk Liit.
RYHMÄ 5 | OSASTO C10 | ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 3, jonka otsikot ovat

Faneeritullien koroittamisesta;

Italialainen laivalinja Suomeen?

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

S a l a i n e n.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 5/250 Sal D. 1928
22/2-28 № Liit.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

R A P O R T T I N:o 3.

Faneeritullien koroittamisesta.

Luettuani Suomen lehdistä uutisen, jonka mukaan Italiassa kohta voimaanastuva faneeritullien koroitus ei kohtaisi Suomesta tuotua faneeria, koska sen tulli kauppasopimuksessa on määrätty 15 kultaliiraksi, lähetin eilen näin kuuluvan shifferin:

"Sanomalehtiemme uutiset ettei faneeritullien koroitus kohtaa meitä väärät. Kauppasopimuksen kahdeksannen artiklan mukaan olemme nauttineet alempia tulleja kuin liitteessä B mainitut. Nämät kohoavat nyt melkein kaksinkertaisiksi mikä ei kuitenkaan pienentäne vientiämme. Sitä vastoin varsin haitallista jos koroitetaan enemmän minkä kuitenkin toivon voivani estää."

On ihan oikein että kauppasopimuksen liitteen B:n mukaan "haapa- ja koivufaneerin, joissa levyjä on kolme tai vähemmän; pinta kiilloitettu, maalattu; myöskin perforoitu" tulli on määrätty 15 kultaliiraksi. Mutta kauppasopimuksen 8 artiklan 2 momentissa säädetään nimenomaan: "Suomesta peräisin olevia luonnon- tai teollisuudentuotteita, jotka on lueteltu luetteloissa Liite B ja Liite D, ei missään tapauksessa voida Italiaan tuotaessa tullimaksuihin, koeffisientteihin tai lisätulleihin nähden eikä missään muussakaan suhteessa kohdella epäsuopeammin, kuin mitä nyt tai vastedes kohdellaan minkä tahansa kolmannen maan samanlaisia tuotteita". Ja kun Itävallasta tuodusta faneerista on maksettu kultaliiraa 4:80 ja 6:-

kvintaalilta, ei Suomestakaan tuodusta faneerista ole tarvinnut maksaa enempää. Nämät satsit koroitetaan nyt niinpian kuin Italian ja Itävallan välinen sopimus on saatettu voimaan, mikä tapahtunee kuukauden kuluessa, kultaliiraksi 9:- ja 10:50, ja kannetaan siitä lähtien Suomestakin tuodusta faneerista yhtä korkea tulli.

Tullin koroittamisen tarkoituksena on Italian faneeriteollisuuden suojeleminen. Italiassa on kuitenkin vain kaksi pientä faneeritehdasta, nimittäin Fratelli De Capitani Lissonessa ja Società Incisa Monzassa. Raaka-aineena käyttävät molemmat Afrikasta tuotua okumépuuta, ja ovat ne molemmat toimineet varsin huonolla menestyksellä. Ensiksi mainittu tehdas on menettänyt enemmän kuin puolet pääomastaan, eikä jälkimäinenkään moneen vuoteen ole jakanut osinkoa. Nyt on viime aikoina eräs rikas liikemies Feltrinelli, Mussolinin läheinen ystävä, sijoittanut useita miljoonia Fratelli De Capitani-yhtiöön. Incisa-yhtiössä on taas erään suurpankin varoja huomattavasti.

Kun kysymyksessä olevat yhtiöt ovat kääntyneet hallituksen puoleen pyynnöllä, että faneeriteollisuutta suojeltaisiin tulleja koroittamalla, ovat ne tukeneet pyyntönsä huomauttamalla olevan tärkeätä maan puolustuksen kannalta, että Italiassa tuotetaan kaikki lentokoneisiin tarvittava faneeri. Että tulleja nyt koroitetaan johtunee ehkä osaksi siitä, että on otettu huomioon tämä väite. Asian laita on kuitenkin se, ettei kumpikaan italialainen tehdas kykene tuottamaan sellaista faneeria, jota käytetään lentokoneteollisuudessa, vaan tuodaan se Puolasta.

Kuten jo olen tiedoittanut, ei Lähetystö ole ollut toimetonna tässä asiassa, ja noin kahden viikon kuluessa tulee eräs huonekalutehtailijoista, laivanrakentajista y.m. kokoonpantu lähetystö jättämään pääministerille, ulkoasiainministeriölle ja kansallisen talouden ministeriölle selostuksen, jossa huomautetaan kuinka haitallisesti tässä kysymyksessä oleva tullikoroitus tulee vaikuttamaan. Etenkin tullaan huomauttamaan että huonekalutehtaat,

jotka suureksi osaksi työskentelevät vientiä varten, tarvitsevat halpaa faneeria voidakseen toimia.

Olen jo ennen mielipiteenäni lausunut, ettei nyt päätettyä koroitusta voida estää, mutta että on suuria mahdollisuuksia ajaa asiaa niin, ettei pitemmälle tähtääviä suunnitelmia toteuteta. Toistaiseksi uskon olevan parasta, ettei Suomen puolesta tässä asiassa virallisesti tehdä mitään, vaan että annetaan italialaisten intresseerattujen ajaa asiaansa - omaa asiaansa - hallituksensa luona.

Olen Italian ja Itävallan kohta voimaanastuvasta sopimuksesta ja sen seurauksista ilmoittanut Puolan ministerille ja Ruotsin asiainhoitajalle, ja toivon että hekin ryhtyvät asian aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Rooma, 16 p:na helmik. 1928.

Rolf Thesleff

S a l a i n e n.

Italialainen laivalinja Suomeen?

Tammikuun loppupuolella ja tämän kuun alussa on Suomen Milanossa oleva konsuli Canali oleskellut Roomassa, syystä että on ottanut osaa johonkin sotilaskurssiin Nettunossa, jossa lieneekin viettänyt suurimman osan päivästä, tavallisesti palaten Roomaan vasta illalla. Tämä voi olla syynä siihen, ettei hän käynyt Lähetystössä ennenkuin vähää ennen lähtöään. Mutta siihen voi olla toinenkin syy. Olen nimittäin saanut tietää, että herra Canali täällä ollessaan on puuhannut sitä, että saataisiin aikaan italialainen laivalinja Italian ja Suomen välille, joka linja kilpailisi suomalaisen linjan kanssa. M.m. on minulle kerrottu että herra Canali on kääntynyt rahaasiainministeri Volpin puoleen, tiedustellen voitaisiinko sellaiselle linjalle saada valtion apua. Herra Volpi oli kuitenkin mahdollisena avustuksena maininnut niin pienen summan, ettei Canalin puuhasta tällä kertaa tulle mitään.

Kun herra Canali vähää ennen lähtöään kävi luonani, mainitsi hän ohimennen olevan suotavaa, että saataisiin aikaan italialainenkin laivalinja. Kuitenkaan ei hän mitään kertonut puuhistaan sellaisen hyväksi tai käynnistään Volpin luona.

Minusta tuntuu, että herra Canali ollakseen Suomen konsuli yleensä liian vähän pitää silmällä Suomen vientiä Italiaan.

Rooma, 16 p:nä helmik. 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 4.
Roomasta.

6/3 1928.

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

Roomassa, 6 p:nä maalisk. 1928.

N:o 251.

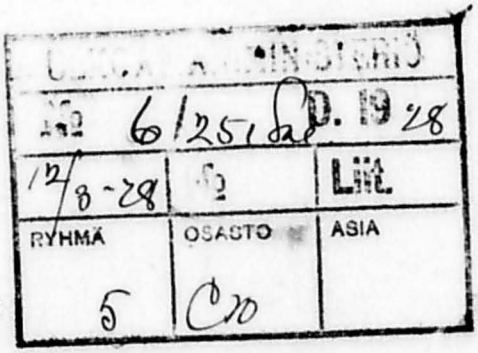

Herra v. t. Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Pääministeri, lähettää raportin N:o 4, jonka otsikot ovat:

Italialais-itävaltalainen välikohtaus;

Uusi vaalilaki.

Vastaanottakaa, Herra Pääministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Pääministeri T:ri J. E. Sunila,
Suomen v. t. Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

DIPLOMATIAMINISTERIÖ
Nr. 6/251 Pap D. 19 28
12/3-28 Nro Liit.
RYHMÄ OSASTO ASIA
5 C10

R A P O R T T I N:o 4.

Italialais-itävaltalainen välikohtaus.

Heti kun valtakunnan kansleri Seipel oli pitänyt tunnetun puheensa Etelä-Tyrolin asiasta, nostivat kaikki Italian lehdet kovan melun sen johdosta. Pari päivää sen jälkeen julkaisi muutama huomattava lehti uutisen, jonka mukaan oli todennäköistä, että Mussolini kutsuisi pois Wienissä olevan Italian lähettilään Auritin. Tämä uutinen tuntui puoliviralliselta ei vain sananmuotonsa tähden, vaan siitäkin syystä ettei sellaisia uutisia täällä voida julkaista ilman hallituksen suostumusta. Poiskutsumisesta ei kuitenkaan tullut mitään, vaan sai herra Auriti määräyksen tulla Roomaan tekemään selkoa Seipelin puheesta ja yleensä tilanteesta. Samalla ilmoitettiin, että Mussolini lähipäivinä edustajakamarissa tulisi vastaamaan asiassa tehtyyn välikysymykseen. Vastauksen antaminen kuitenkin lykkäytyi, ja vasta tämän maaliskuun 3 p:nä esiintyi Mussolini.

Hänen vastauksestaan on epäilemättä jo ollut seikkaperäisiä tietoja Suomen sanomalehtien julkaisemissa sähkösanomissa. Koska se kuitenkin on sen laatuinen, että yhteenveto ei voi siitä antaa riittävää käsitystä, lähetän sen ranskankielisen käännöksen ohellisena liitteenä N:o 1.

Kuten siitä näkyy, on puhe monessa suhteessa varsin tärkeä, kuitenkaan ei samassa määrin kuin se puhe, jonka Mussolini samasta asiasta kaksi vuotta sitten piti Saksaa vastaan. Se kohta, jota enimmin on alleviivattava, on luultavasti se, jossa hän lausuu, että tämä on viimeinen kerta, jolloin hän puhuu tästä asiasta ja että hän vastedes tulee vastaamaan toimenpiteillä. Muuten hän puheessaan ei juuri

väittänyt vääriksi tietoja saksaapuhuvien sorrosta Etelä - Tyrolissa, Bolzanon (Bozenin) maakunnassa, jossa 4/5 väestöstä puhuu saksaa, löi vain kiinni, että kysymys niistä on Italian sisäinen kysymys, johon ei kenelläkään muulla, ei kansainliitolla, ollut oikeutta koskea.

Koska Seipelin puhe oli maltillinen, melkeinpä sovinnollinen ja koska hän nimenomaan torjui sen, että kysymys Etelä - Tyrolin saksaapuhuvien asukasten oikeuksista voitaisiin alistaa kansainliiton käsiteltäväksi, tulee ehdottomasti kysyneeksi, minkä tähden sen johdosta nostettiin niin paljon melua. On arveltu, että Mussolini näin menetteli johtaakseen yleisen huomion pois Unkarin asejutusta, ja tukea tälle otaksumiselle antaa se seikka, että hän lykkäsi puheensa pitämisen niin paljon, että se tuli pidetyksi juuri ennen kuin kansainliiton neuvosto kokoontui.

Täällä huhutaan, että Etelä - Tyrolissa on liikkunut ranskalaisia agentteja, jotka ovat yllyttäneet sikäläistä väestöä. En tiedä onko ollenkaan syytä uskoa tällaisiin huhuihin, sillä kyllä saksaapuhuvien kohtelu Etelä - Tyrolissa on sellainen, ettei heitä tarvitse yllyttää tyytymättömyyteen.

Olisi väärin sanoa, ettei italialais-italialainen välikohtaus täällä ole herättänyt mitä suurinta huomiota, mutta varsinaista huolestuneisuutta se ei ole aikaansaanut, siksi se tuntuu liian keinotekoiselta.

Rooma, 6 p:nä maalisk. 1928.

Rolf Thesleff

Uusi vaalilaki.

Sen jälkeen kun hallitus nyt on hyväksynyt uuden vaalilain ehdotuksen, ei ole epäilystä ettei siitä kohta tule lakia. Kamarien on se hyväksyttävä.

Senaatin kokoonpanoon ei ole kajottu, vaikka aluksi siitäkin oli ollut kysymys, vaan koskee uudistus ainoastaan edustajakamaria.

Lain tarkoituksena on taata edustajakamarille puhtaasti fascistinen kokoonpano. Nykyinen vaalilaki takaa kyllä fascistisen enemmistön, mutta sen mukaan voisi kuitenkin teoreettisesti edelleenkin ei – fascisteja tulla valituiksi, ja nimellisesti sellaisia kamarissa on – kin. Kuitenkaan ne eivät voi saapua kamarin istuntoihin, koska heitä siellä on niin pahoinpidelty.

Uuden vaalilain mukaan ei ainoakaan ei – fascisti voi tulla valituksi, sillä käytännössä määrää sen mukaan edustajat fascistien suurneuvosto.

Lähetän ohellisena liitteenä N:o II vaalilain suomalaisen käännöksen. Ei sen tähden, että siitä olisi meille mitään oppimista, vaan näyttääkseni minkälais – ta narripeliä koko edustajakamarilaitos täällä on.

Rooma, 6 p:nä maalisk. 1928.

Rolf Thesleff

Suite N° I

UNE JOURNÉE HISTORIQUE À LA CHAMBRE

Nous faisons savoir aux tyroliens, aux autrichiens, au monde - a conclu le Duce - que sur le Brennero se dresse avec tous ses vivants et tous ses morts, toute l'Italie

Chambre imposante et très animée. Dès trois heures et demie les tribunes du public sont archicombles ainsi que celles des familles des députés.

Dans la tribune diplomatique, archicomble, on note: MM. Beaumarchais, ambassadeur de France, le Ministre de Tchécoslovaquie, M. Mastny, le Ministre de Roumanie, prince Ghyka, l'ambassadeur d'Angleterre Sir Graham, Sadik Henein Pacha, le conseiller de la Légation de Pologne, M. Romer, et le secrétaire Chalupzynski et une foule d'autres diplomates.

La tribune de la Cour et celle des sénateurs sont pleines; celles des officiers archicombles.

Les députés sont à leur banc bien avant l'heure d'ouverture. Giolitti et Scleri entrent un peu avant quatre heures.

M. Casertano ouvre la séance à 4 heures précises.

Ciano, Rocco, Belluzzo, Fedele, sont au banc du Gouvernement. Plus de 300 députés sont dans la salle.

Après le procès-verbal on approuve quelques projets de loi.

Voici Mussolini.

Le Secrétaire lit l'interrogation de M. Pellegrini: Sur l'ignoble manifestation de haine contre l'Italie qui s'est déroulée récemment à la Chambre autrichienne et sur la campagne d'impudentes mensonges faite par les milieux responsables de l'Autriche contre la simple application des lois italiennes dans la province de Bolzano. Nous demandons si on n'y trouve pas la preuve d'une intolérable intervention d'un Etat étranger dans la législation intérieure de l'Etat italien.

Un silence profond s'établit lorsque Mussolini se lève pour répondre.

L'entrée du Duce suivi de S. Exc. Dino Grandi a été salués par de vifs applaudissements.

Rocco, le comte Volpi et Federzoni prennent place près du Duce.

La parole définitive du Duce

Ma réponse aux honorables camarades interrogeants, arrive un peu en retard pour les raisons suivantes. Avant tout, j'ai voulu lire le texte sténographique des discours prononcés au Conseil National Autrichien. En second lieu — à travers une conversation avec notre ministre à Vienne — j'ai voulu avoir des nouvelles complémentaires sur le milieu, les précédents, les répercussions des discours. En troisième et non en dernier lieu, j'ai voulu qu'un suffisant laps de temps lève à l'incident le caractère d'une excessive dramaticité. Annibal n'est pas aux portes. Et non plus Mgr Seipel. L'Italie est aujourd'hui un grand Etat politiquement unitaire, ethniquement homogène, moralement compact, socialement ordonné comme aucun autre en Europe; l'Italie est aujourd'hui un grand peuple de plus de 50 millions d'hommes dont presque 42 vivent dans la péninsule. Ces hommes forgés par le Fascisme ont des nerfs solides, la

Les preuves d'amitié loyale de l'Italie

Je parlerai donc avec tout le calme mais sans équivoques, c'est-à-dire more nostro. J'ajoute tout de suite que c'est la dernière fois que je parle sur ce thème. La prochaine fois je ferai parler les faits. C'est un chapitre d'histoire que j'écris non pour les italiens qui la connaissent, mais pour le monde qui l'ignore ou l'a oublié.

J'entends prouver et je prouverai que la manifestation autrichienne n'est pas justifiée, et est par conséquent provocatrice. Elle n'est aucunement justifiée par la politique générale suivie par l'Italie de 1918 à 1928 à l'égard de la République autrichienne, elle n'est pas justifiée par la politique que le gouvernement fasciste a suivi dans la province de Bolzano, qui étant une des 92 provinces du Royaume, est traitée par le gouvernement fasciste sur un pied d'égalité avec la même parité de droits des autres provinces, avec la même parité de devoirs.

Si je rappelle aujourd'hui les nombreuses preuves d'amitié fournies par l'Italie à l'Autriche depuis l'armistice je ne le fais pas pour reprocher à l'Autriche son ingratitude. Nous sommes assez seigneurs, pour connaître le haut prix de la discrétion. Je le fais pour que le monde soit renseigné une fois pour toutes. Notre amitié envers l'Autriche s'est déroulée pendant 10 années sous trois directives; la première a eu des manifestations de caractère social et humanitaire; ensuite s'est ouverte la période non encore close, des aides financiers rendus possibles par les renonciations de l'Italie; il y a eu ensuite un entr'acte de nature éminemment politique, pendant lequel l'appui désintéressé de l'Italie a avantagé grandement l'Autriche.

C'est sur ce dernier point que j'entends m'arrêter. En vertu de l'art. 49 du Traité de St. Germain, devait être ouvert un plébiscite dans la zone de Klangefurt. Ce plébiscite s'est déroulé en octobre 1920, sous la présidence d'un prince italien, don Livio Borghese. A un certain moment, les menaces des éléments yougoslaves plus ou moins régulateurs, sont devenues pressantes. L'Autriche demanda l'aide de l'Italie ainsi qu'il est documenté par le suivant télégramme expédié par le marquis de la Torretta: « Ce ministère des Affaires Etrangères (autrichien) me communique d'urgence que d'après des informations précises il résulte que de nouveaux bataillons d'infanterie et d'artillerie ont été envoyés par les yougoslaves près de Aasling. Dans ces conditions le gouvernement autrichien insiste vivement à ce que le retrait de nos troupes soit retardé ». Ce qui fut fait. Le résultat du plébiscite fut favorable à l'Autriche.

En date du 14 octobre 1920, le marquis della Torretta télégraphia comme suit: « M. Renner (alors Chancelier), en me communiquant le résultat du plébiscite, me prie de faire parvenir au gouvernement royal des expressions de reconnaissance pour l'appui prêté qui a sauvegardé la liberté des votes, etc. »

Un an après on a soulevé la question

n'a pas modifié cette ligne de conduite d'amitié désintéressée envers l'Autriche. L'histoire de ces six ans serait longue. Je dirai seulement que pas plus tard d'il y a deux semaines, le ministre autrichien à Rome est venu me remercier encore une fois, au nom de Mgr Seipel, pour l'attitude extrêmement favorable tenue par l'Italie dans deux questions qui intéressent particulièrement l'Autriche: le contrôle militaire, le nouvel emprunt de reconstruction.

Peut-être dans les modalités nécessaires au perfectionnement du nouvel emprunt autrichien, l'Italie fera attendre son indispensable définitive adhésion. Après 10 ans de cette politique, qui s'est parfois concrétée en de véritables accords, nous nous trouvons devant une manifestation, que les honorables interpellants ont parfaitement défini comme « une intolérable intervention dans la législation intérieure de notre Etat ». En effet, une question internationale pour la petite minorité allogène du Haut Adige n'existe pas.

Cette minorité est absolument négligeable en face d'une masse compacte de 42 millions d'italiens, du Royaume. Elle est également négligeable en face de nombreux millions d'allemands passés à d'autres Etats. Si cette question existait, on la trouverait dans quelque traité de paix ou convention diplomatique. Aucune trace de cela. Tous les efforts pour créer ce qui n'existe pas, sont donc parfaitement inutiles et absurdes. C'est vouloir cogner contre un mur. Les orateurs autrichiens affirment qu'il existe des promesses des assurances de la part des Gouvernements qui ont précédé le Gouvernement fasciste. Je ne l'exclus pas. Mais il peut se faire que ceux qui les firent, s'en soient ensuite repentis, en face de l'outrecuidante interprétation de certaines promesses. Le Gouvernement qui a montré de suivre scrupuleusement les traités, ne se croit aucunement engagé par les assurances plus ou moins vagues et verbales d'hommes qui représentaient d'autres systèmes et Gouvernements, que la Révolution fasciste a inexorablement surmonté.

Nous ne sommes pas les élèves de l'Autriche

Comprenant qu'il n'est pas possible de se mettre sur le terrain politique et Mgr Seipel lui-même s'y est refusé, on tente de porter la question sur le terrain politico-sentimental et l'on parle de systèmes de tyrannie, de frères torturés, de personnes égorgées par la barbare dictature fasciste. Tout cela plus que faux est superlativement ridicule. Nous ne sommes pas les élèves de l'Autriche qui pendant un siècle peupla de bourreaux les régions d'une moitié de l'Europe, qui remplit de martyrs les prisons, qui dressa, sans interruption, des gibets.

Les atrocités fascistes sont une invention de mauvais goût. Des deux allogènes envoyés au confino, un fut libéré immédiatement et l'autre a bénéficié d'une réduction de peine. Pour

parties. Et non plus Mgr Seipel. L'Italie est aujourd'hui un grand Etat politiquement unitaire, ethniquement homogène, moralement compact, socialement ordonné comme aucun autre en Europe; l'Italie est aujourd'hui un grand peuple de plus de 50 millions d'hommes dont presque 42 vivent dans la péninsule. Ces hommes forgés par le Fascisme, ont les nerfs solides, la parole brève et savent tenir dur. L'Autriche est ce qu'elle est. Je me suis demandé même s'il vaut la peine de répondre, et certes, si dans la discussion n'était intervenu le Chancelier, c'est-à-dire le Chef du gouvernement autrichien, homme éminent à plusieurs points de vue, j'aurai laissé courir, et je n'aurais pas relevé l'exercice verbal anti-italien et anti-fasciste du Conseil National Autrichen.

En date du 14 octobre 1920, le marquis della Torretta télégraphia comme suit: « M. Renner (alors Chancelier), en me communiquant le résultat du plébiscite, me prie de faire parvenir au gouvernement royal des expressions de reconnaissance pour l'appui prêté qui a sauvegardé la liberté des votes, etc. »

Un an après on a soulevé la question du Burgenland. Après l'accord de Venise, le Chancelier Schocher télégraphia à l'hon. ministre des Affaires Etrangères d'alors: « En quittant le seuil d'Italie je m'empresse d'exprimer à V. E. mes sincères remercimnts etc. »

Il n'existe pas de question internationale du Haut-Adige

L'avènement du Régime Fascista [illegible] pas de bourreaux les régions d'une moitié de l'Europe, qui remplit de martyrs les prisons, qui dressa, sans interruption, des gibets.

Les atrocités fascistes sont une invention de mauvais goût. Des deux allogènes envoyés au confino, un fut libéré immédiatement et l'autre a bénéficié d'une réduction de peine; il aurait été libéré, s'il n'y avait pas une campagne à l'étranger.

Un Etat qui se respecte ne tolère pas de semblables interventions étrangères. Le républicain-démocrate Fuller, nous fournit à ce propos un exemple frappant. Les individus dont je parle ne furent pas envoyés au confino parce que allemands, mais parce que antifascistes à savoir contre-révolutionnaires.

Les documents de la sauvagerie fasciste se réduisent à cela. Il n'y a pas autre chose.

Kolb lui-même a parlé vaguement d'une « pression » sans préciser. Mais même cette pression contre la langue, les mœurs, les traditions locales, n'existe pas. Le fait est que jusqu'à ce jour, après six ans de régime fasciste, on imprime dans la province de Bolzano cinq journaux en langue allemande, journaux politiques, économiques, religieux, littéraires et pour les écoles. Du moment que notre grande longanimité a été mal interprétée, je donne le dernier avertissement: si la campagne anti-italienne d'Outre-Brenner continue, le sort de toutes ces publications en langue étrangère est marqué: elles seront supprimées.

En ce qui concerne les pressions sur les allogènes, il est opportun de faire savoir que les employés alloglottes de la ville de Bolzano sont 664 et 664 ceux de la province. Du moment que tout cela n'est pas apprécié, tous ces éléments seront mis prochainement devant un dilemme: ou être transférés dans d'autres provinces du Royaume ou être exonérés et remplacés.

Une preuve éclatante

J'affirme qu'aucun acte de persécution n'a jamais été commis contre les alloglottes de la province de Bolzano, car cette population, en grande partie rurale, est calme, disciplinée et ne demande que d'être laissée tranquille.

Le récent télégramme, absolument spontané de 50 hôteliers de la province de Bolzano, transmis aux journaux viennois pour démentir les mensonges est la preuve éclatante de ce que j'affirme. On peut en dire autant des télégrammes de Brévsanone, de Brunico et du vote des Chemises Noires allogènes de la Légion du Haut-Adige.

Les nouvelles générations de Bolzano parlent l'italien

Les éléments alloglottes du Haut-Adige ne peuvent se sentir étrangers à l'organisme italien, car ils ont des droits égaux à tous les autres citoyens dans la grande organisation syndicale et corporative de l'Etat. Les hôteliers et les commerçants, les artisans et les paysans, tous participent à la vie des grandes organisations nationales. Le Régime fasciste est allé vers ces populations fraternellement. Un fait typique le prouve. Les mutilés, les invalides de guerre appartenant à l'ancienne armée autrichienne sont membres de notre organisation nationale et ont des pensions de guerre égales à celles des mutilés et invalides appartenant à l'Armée italienne.

Nous avons appliqué le même traitement d'égalité aux orphelins de guerre autrichiens. N'est-ce pas là un acte profondément chrétien, ou chrétien-social d'Outre-Brenner? Est-ce la barbarie fasciste? Ou plutôt consiste-t-elle dans le fait d'avoir, suivant les principes de notre révolution, supprimé, même dans la province de Bolzano, les Conseils communaux, comme cela a eu lieu dans 91 provinces du Royaume? Ou aussi dans le fait d'avoir conduit 200 enfants de famille allemandes pauvres à fortifier leur santé sur les rives de la Mer Tyrrhénienne?

Qu'il n'existe pas une pression, le prouvent d'une manière lumineuse les chiffres suivants: les asiles d'enfance italiens sont 55 et fréquentés par environ 3500 enfants. Les écoles primaires italiennes sont 150 et fréquentées par 8000 enfants. Les écoles primaires allemandes sont 150 et fréquentées par 8000 enfants. Les écoles primaires ladines sont 20 et fréquentées par 1000 enfants. Les écoles secondaires italiennes sont 5 et fréquentées par 1000 enfants. Les écoles secondaires allemandes sont 5 et fréquentées par 1000 enfants. Les écoles secondaires ladines sont 2 et fréquentées par 200 enfants. Les écoles professionnelles italiennes sont 3 et fréquentées par 300 enfants. Les écoles professionnelles allemandes sont 3 et fréquentées par 300 enfants. Les écoles professionnelles ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles normales italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles normales allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles normales ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles techniques italiennes sont 2 et fréquentées par 200 enfants. Les écoles techniques allemandes sont 2 et fréquentées par 200 enfants. Les écoles techniques ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de musique italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de musique allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de musique ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de dessin italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de dessin allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de dessin ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de gymnastique italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de gymnastique allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de gymnastique ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de langues italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de langues allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de langues ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sciences italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sciences allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sciences ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de médecine italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de médecine allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de médecine ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de droit italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de droit allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de droit ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de théologie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de théologie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de théologie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de philosophie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de philosophie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de philosophie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de littérature italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de littérature allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de littérature ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de histoire italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de histoire allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de histoire ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géographie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géographie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géographie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mathématiques italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mathématiques allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mathématiques ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de physique italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de physique allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de physique ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de chimie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de chimie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de chimie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de biologie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de biologie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de biologie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géologie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géologie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de géologie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de astronomie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de astronomie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de astronomie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de météorologie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de météorologie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de météorologie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de économie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de économie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de économie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de commerce italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de commerce allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de commerce ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de agriculture italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de agriculture allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de agriculture ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de industrie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de industrie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de industrie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de artisanat italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de artisanat allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de artisanat ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de métiers italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de métiers allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de métiers ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de arts italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de arts allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de arts ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sport italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sport allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sport ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de loisirs italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de loisirs allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de loisirs ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vacances italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vacances allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vacances ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de retraite italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de retraite allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de retraite ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mort italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mort allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de mort ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vie italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vie allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vie ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amour italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amour allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amour ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de haine italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de haine allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de haine ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de guerre italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de guerre allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de guerre ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de paix ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de liberté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de égalité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de fraternité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de justice ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de vérité ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de beauté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de bonté ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de sagesse ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de connaissance ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de compréhension ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de tolérance ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de respect ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié italiennes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié allemandes sont 1 et fréquentée par 100 enfants. Les écoles de amitié ladines sont 1 et fréquentée par 100 enfants.

même dans la province de Bolzano, les Conseils communaux, comme cela a eu lieu dans 91 provinces du Royaume? Ou aussi dans le fait d'avoir conduit 200 enfants de famille allemandes pauvres à fortifier leur santé sur les rives de la Mer Tyrrhénienne?

Qu'il n'existe pas une pression, le prouvent d'une manière lumineuse les chiffres suivants: les asiles d'enfance italiens sont 55 et fréquentés par environ 3500 enfants. Les écoles primaires italiennes ont 780 classes, fréquentées par 15.000 enfants.

Les écoles moyennes et supérieures italiennes, 12 publiques et 7 privées, sont fréquentées par 1860 élèves.

Mais il y a un chiffre plus significatif. Les cours d'italien pour adultes sont 193 et fréquentés par 3856 qui avec une volonté sympathique et louable sentent le besoin, étant devenus désormais italiens, d'apprendre la langue de leur nouvelle Patrie.

On peut affirmer que les nouvelles générations de la province de Bolzano comprennent et parlent l'italien.

Le germanisme sent que la partie est perdue pour lui

Ici, on peut demander: si les raisons d'ordre international et d'ordre particulier font défaut, comment s'expliquer cette manifestation imprévue du Conseil National Autrichien et du Chancelier Seipel?

Tout d'abord, elle n'est pas imprévue, mais elle est le moment culminant d'une campagne qui dure depuis des années, depuis la fin de la guerre, et qui s'est accentuée depuis la formation de la province de Bolzano.

La vérité que le germanisme crie parce qu'il sent que, devant la volonté froide et le systématisme tenace de l'Italie fasciste, la partie est perdue.

Déjà des voix germaniques d'écrivains et de journalistes autorisés en viennent publiquement à cette constatation.

Un peuple qui augmente et qui croit, sature facilement ses zones frontières.

Ici, il convient de proclamer que l'Italie n'est pas allée prendre, mais porter une puissante contribution de civilisation dans la province de Bolzano. L'Italie y a entrepris de gigantesques travaux; elle y a dépensé des millions par centaines. C'est l'Italie qui procède à l'électrification de la Bolzano-Brennero, au grand avantage du trafic international. Pour l'énergie électrique nécessaire sont en construction deux installations: l'une de 40, l'autre de 270 — je dis 270 mille chevaux, — dont 195.000 pourront être utilisés par l'industrie privée. Dépense totale: 400.000 millions; ouvriers employés 5.000.

Il est curieux que, pendant les travaux, on a trouvé des monnaies romaines des premiers siècles de l'Empire.

C'est en régime fasciste qu'a été construit l'établissement colonial de

un abîme entre peuples voisins.

Actuellement, autant qu'il est en notre pouvoir, nous voulons être amis du monde germanique dont nous apprécions les qualités et l'apport qu'il a donné à la civilisation humaine; mais à condition que notre sécurité — c'est à dire la sécurité de 42 millions d'Italiens — ne soit pas même vaguement mise en question.

Qu'il s'agisse de notre sécurité et non de questions académiques, c'est ce que démontre ce qui arrive au-delà du Brennero après la fameuse séance du Conseil National. La campagne anti-italienne continue en plein. Pour lundi 5, est convoqué à Innsbruck un meeting pour protester contre les insolences fascistes et l'oppression des Allemands. Le meeting est convoqué par les socialistes, ce qui démontre que la question des Allemands du Haut-Adige n'est qu'un prétexte pour faire de l'anti-fascisme.

Un autre grand meeting convoqué pour le 6 à Vienne a été laborieusement renvoyé au 14. Un journal tyrolien écrit que non seulement l'oppression des Allemands soumis à l'Italie, mais encore l'existence de la frontière au Brennero est en contradiction avec l'équilibre naturel de l'Europe Centrale ». Plus grave est encore un discours prononcé l'autre soir au Conseil Communal d'Innsbruck et dans lequel on avertit les générations allemandes futures de lutter pour que les Tyrols du Nord et du Sud, de Kufstein à Salorno soient de nouveau réunis.

Tout cela, au-dessus des tortuosités politiques, est sincérité brutale que nous estimons. Mais avec tout autant de sincérité, nous, aujourd'hui, nous faisons savoir aux Tyroliens, aux Autrichiens, au monde que, sur le Brennero, est debout, avec ses Vivants et avec ses Morts, toute l'Italie!

~

Pellizzari. — Cette réponse trouve toute l'Italie compacte. Vive le Duce. (*acclamation*).

La séance est renvoyée a mardi.

La Chambre se dissout au chant de *Giovinezza!* (*nouvelles acclamations au Duce*).

L i i t e N:o II.

Hallituksen päämiehen, sisäministerin ehdotuksesta hyväksyttiin seuraava laki-ehdotus, joka on fascismin johtavien periaatteiden mukainen.

Art. 1. Kansanedustajien lukumäärä kuningaskunnassa on 400.

Art. 2. Edustajien valitseminen tapahtuu: 1) niiden yhtymien ehdotuksesta, joista mainitaan art. 3 ja 4; 2) fascismin kansallisen suurneuvoston ehdotuksesta; 3) valitsijoiden hyväksynnän kautta.

Art. 3. Oikeus ehdottaa kandidaatteja kuuluu ennenkaikkea syndikaattien kansallisille liitoille, jotka laillisesti on tunnustettu kunink. dekreetin 1 p. heinäk. 1926 art. 41 mukaan.

Yllämainitut yhtymät ehdottavat kandidaatteja, joiden määrä vastaa valittavien kansanedustajien kaksinkertaista lukua.

Tämän määrän jakaminen eri liittojen kesken on määritelty tähän lakiin liittyvässä taulukossa A.

Kandidaatit ehdottaa jokaisen liiton yleis- tai kansallinen neuvosto, joka on sääntöjen mukaan valittu ja kokoonkutsuttu.

Kokoukset, joissa päätetään kandidaattien ehdottamisesta, pidetään Roomassa. Äänestyksessä pidetään ehdotettuina ne henkilöt, jotka ovat saavuttaneet suurimman äänimäärän.

Kunink. notaario pitää pöytäkirjaa kokouksesta ja siinä tapahtuneesta äänestyksestä.

Art. 4. Niinikään voivat ehdottaa kandidaatteja yhtymät, jotka ovat laillisesti tunnustetut ja yhdistykset, jotka ovat olemassa d e f a c t o, joilla on kansallinen merkitys ja joiden toiminnalla on sivistys-, kasvatus- ja avustus-päämäärät.

Tällaisten yhtymien ja yhdistysten oikeus määrätä kandidaatteja on määrätty kunink. dekreetillä, jonka kanssa on yhtä mieltä kommissiooni, jonka muodostavat asianomaisten kamarien valitsemat viisi senaattoria ja viisi kansanedustajaa. Mainittu dekreetti on tarkastuksen alaisena joka kolmas vuosi.

Yllämainitut yhtymät voivat ehdottaa määrän kandidaatteja, joiden luku on neljäs osa valittavista kansanedustajista. Tämän määrän jakami-

nen eri yhtymien välillä ja heidän valitsemistapansa on määritelty mainitussa dekreetissä.

Art. 5. Aika, jonka kuluessa art. 3 ja 4:ssä mainitut yhtymät käyvät ehdottamaan kandidaatteja, on määrätty dekreetissä, jossa julistetaan vaalit tapahtuviksi, eikä se voi olla lyhempi kuin 20 eikä pitempi kuin 40 päivää.

Suurneuvoston sihteeristö, vastaanotettuaan ehdotukset, muodostaa yhden yhtenäisen kandidaattien listan, aakkosellisessa järjestyksessä, mainiten jokaisen nimen vierellä, mikä yhtymä on kandidaatin ehdottanut. Ei kiinnitetä huomiota ehdotuksiin, jotka ovat tulleet vaalit julistaneen dekreetin määräämän ajan jälkeen.

Suurneuvosto muodostaa kansanedustajien listan, valiten vapaasti kandidaattien listasta ja myöskin sen ulkopuolelta, jos se on välttämätöntä, jotta listaan tulisivat mukaan henkilöt, joilla on suuri maine tieteen, kirjallisuuden, taiteen alalla ja jotka ovat jääneet pois kandidaattien listasta.

Suurneuvoston päätöksistä laaditaan pöytäkirja suurneuvoston sihteerin toimesta.

Valittujen kansanedustajien luettelo, varustettuna Fascio Littorion merkillä, joka on samanlainen kuin valtion emblemissa oleva, julaistaan maksuttomasti "Gazzetta Ufficialessa" ja pannaan julki kaikkiin kuntiin sisäministeriön toimesta.

Art. 6. Äänestys valittujen kansanedustajien listan hyväksymisestä tapahtuu kolmantena sunnuntaina sen jälkeen, kuin lista on ollut julaistuna "Gazzetta Ufficialessa."

Äänestys tapahtuu äänestyslipuilla, joissa on Fascio Littorion merkki ja seuraava lause: " Hyväksyttekö Te listan fascismin kansallisen suurneuvoston valitsemista kansanedustajista?"

Äänestäminen tapahtuu listan alareunassa tämän lauseen alla sanoilla j a a tai e i.

Art. 7. Rooman Apellituomioistuin, ensimmäisen presidenttinsä ja neljän osastopresidenttinsä kautta, muodostaa kansallisen vaaliviraston. Siinä tapauksessa että ensimmäinen presidentti ja osastopresidentit eivät olisi-

vat poissa tai estettyinä, toimivat heidän asemastaan tuomarit, jotka muutoinkin lain mukaan hoitavat heidän tehtäviään.

Rooman Apellituomioistuimelle lähetetään preettorien välityksellä ne pöytäkirjat, joita on pidetty eri vaalipaikoissa tapahtuneissa äänestyksissä.

Apellituomioistuin laskee yhteen ehdotettujen kandidaattien listan puolesta ja sitä vastaan annetut äänet.

Jos laillisesti annetuista äänistä puolet ja yksi ääni ovat listan hyväksymisen puolesta, julistaa Apellituomioistuin listan hyväksytyksi ja julistaa valituiksi kaikki siinä luetellut kansanedustajat.

Jos laillisesti annetuista äänistä puolet ja yksi ääni ovat listan hyväksymistä vastaan, julistaa tuomioistuin listan hyljätyksi.

Art. 8. Kun ehdotettujen kansanedustajien listaa ei todeta hyväksytyksi, määrää Rooman Apellituomioistuin omalla dekreetillään vaalien uudistamisen kilpailevien listojen kautta, ja säätää äänestyksen tapahtumisen ei aikaisemmin kuin 30 eikä myöhemmin kuin 45 päivän sisällä dekreetin julkaisemisen jälkeen.

Dekreetti julaistaan heti "Gazzetta Ufficialessa" ja pannaan julki kaikkiin kuntiin sisäministeriön toimesta.

Uudistetuissa vaaleissa voivat esittää kandidaattilistoja kaikki yhdistykset ja järjestöt, joilla on 5 tuhatta jäsentä, ja jotka ovat valitsijaluetteloihin laillisesti sisäänkirjoitettuja valitsijoita.

Kandidaattilistoissa ei voi olla enempää kuin kolme neljäs osa valittavista kandidaattien lukumäärästä. Jokaisella listalla on oleva oma merkkinsä, kuvannollinenkin.

Art. 9. Uudessa äänestyksessä noudatetaan määräyksiä, jotka on annettu art. 7 ensimmäisessä kohdassa kansallisesta keskusvirastosta .

Kandidaattilistat, joihin liittyy asiakirjat ehdokkaaksi asettautumisen hyväksymisestä ja laillisuudesta, ovat esitettävät Rooman Apellituomioistuimen kansliaan, joka toimii kansallisena keskusvirastona, viisitoistapäivää ennen vaaliksi määrättyä päivää. Tuomioistuin, todettuaan vaalilistojen laillisuuden, hyväksyy ne äänestettäviksi.

Kun äänestys on tapahtunut, lähetetään kuningaskunnan eri

vaalipaikkojen virastojen pöytäkirjat preetterien välityksellä Rooman Apellituomioistuimelle.

Apellituomioistuin laskee yhteen joka listan saavuttamat äänimäärät ja julistaa vaalien tulokset.

Valituiksi julistetaan sellaisen listan kaikki kandidaatit, jotka ovat saaneet enimmät äänimäärät.

Vähemmistölle varatut paikat jaetaan toisten listojen välillä, jokaisen listan saavuttaman suhteellisen äänimäärän mukaan.

Tässä tarkoituksessa jaetaan kaikkien vähemmistölle varattujen paikkojen listojen saavuttamat äänimäärät näiden paikkojen kokonaismurvulla. Saavutettu tulos on vähemmistön jakoluku. Sitten jaetaan eri listojen saavuttamien äänien summa mainitulla jakoluvulla, ja tulos osoittaa sitä edustajapaikkojen määrää, joka tulee kunkin listan osaksi. Joka listassa julistetaan valituksi ensimmäisillä sijoilla olevat, listan saavuttamien paikkojen rajojen sisällä.

Art. 10. Art. 6 ja 9 edellytetyissä vaaleissa ovat oikeutetut äänestämään kaikki Italian kansalaiset, jotka ovat yli 21 vuotiaat, ja alle 21 vuotiaista mutta yli 18 vuotiaista ne, jotka ovat naimisissa ja joilla on lapsia, kummatkin kuitenkin siinä tapauksessa, että he täyttävät yhden yllämainituista vaatimuksista:

a) maksavat syndikaattiveroa, joka on määrätty laissa 3/IV/1926, tai ovat hoitajia tai jäseniä jossakin yhtiössä tai muussa yhtymässä, joka maksaa syndikaattiveroa yllämainitun lain mukaan; ovat osake - tai anonyymeissä komandiittiyhtiöissä, joissa ainakin vuoden ajan heidän nimelleen merkityt nimelliset osakkeet antavat äänioikeuden;

b) maksavat ainakin 100 liiraa vuodessa veroja valtiolle, maa - kunnille tai kunnille, tai ovat ainakin vuoden ajan olleet valtio-laina arvopaperien omistajia tai tulonnauttijia, tai maakunnallis- ja kunnallislainapaperien nimellisiä omistajia, jotka kaikki tuottavat 500 liiran vuotuiset tulot;

c) nauttivat palkkaa tai palkkiota tai eläkettä tai muuta määräaikaista tuloa, joka maksetaan valtion, maakuntien, kuntien tai jonkin muun, lain kautta valtiosta, maakunnista tai kunnista riippuvan yhtymän menoarviosta;

d) jotka ovat katolisen vakinaisen papiston jäseniä tai jonkin muun valtion hyväksymän uskonnon pappeja.

Art. 11. Kaikki säädökset, jotka koskivat esteitä, jotka rajoittivat kansanedustajaksi valitsemista, ovat kumotut.

Niinikään ovat kumotut kaikki määräykset, jotka ovat tämän lain vastaisia tai sen kanssa ristiriidassa.

Kuninkaallisella hallituksella on oikeus, kun asianomaisten kamarien nimittämien yhdeksän senaattorin ja yhdeksän parlamentin jäsenen muodostama kommissiooni on sen kanssa yhtä mieltä, muuttaa poliittista vaalilakia, tehdäkseen sen tämän lain määräysten mukaiseksi, julaista välttämättömät ohjeet tämän lain täytäntöönpanemista varten ja julaista uusi poliittisen vaalilain teksti.

Taulukko A.

Kandidaattien määrä, jonka jokainen kansallinen laillisesti tunnustettu syndikaattien liitto on kutsuttu ehdottamaan, jokaista sataa kandidaattia kohti:

1. Maanviljelijöiden kansallinen liitto 12 ehdokasta.
2. Kansallinen maanviljelyksessä toimivien virkamiesten ja työntekijöiden liitto 12 ehdokasta.
3. Teollisuuden harjoittajien kansallinen liitto 10 ehdokasta.
4. Teollisuudessa toimivien virkamiesten ja työmiesten liitto 10 ehdokasta.
5. Kauppiaiden kansallinen liitto 6 ehdokasta.
6. Kaupan alalla toimivien virkamiesten ja työmiesten kansallinen liitto 6 ehdokasta.
7. Meri - ja ilmaliikennettä harjoittavien kansallinen liitto 5 ehdokasta.
8. Meri - ja ilmaliikenteen palveluksessa olevien virkamiesten ja työmiesten kansallinen liitto 5 ehdokasta.
9. Maa - ja sisävesiliikennettä harjoittavien kansallinen liitto 4 ehdokasta.
10. Maa - ja sisävesiliikenteen palveluksessa olevien virkamiesten ja

työmiesten kansallinen liitto 4 ehdokasta.

11. Pankkien kansallinen liitto 3 ehdokasta.

12. Pankkivirkailijoiden kansallinen liitto 3 ehdokasta.

13. Ammattienharjoittajien, ja taiteilijoiden kansallinen liitto 20 ehdokasta.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 5.

Roma

22/3 1922.

5000—11—27. 1573

60

Légation de Finlande

No. 292. Roomassa, 22 p:nä maalisk. 1928.

ULKOASIAIN...
№ 7/251 Sal. 28
28/3-28 № Lit.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 5, jonka otsikot ovat:

Giolittin esiintyminen edustajakamarissa;

Päätöksiä työriidoissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,

Suomen Ulkoasiainministeri,

y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
7/251 Sal D. 13 28
RYHMÄ 5 | OSASTO C10 | ASIA

R A P O R T T I N:o 5.

Giolittin esiintyminen edustajakamarissa.

Raportissani tämän maaliskuun 6 p:ltä, jossa tiedoitin uudesta vaalilakiehdotuksesta, mainitsin ettei ollut epäilystä siitä, ettei siitä kohta tulisi lakia, koska kamarien oli se hyväksyttävä. Hyväksytyksi se tulikin edustajakamarin istunnossa t. k. 16 p:nä, mutta ihan niin huomaamatta kuin otaksuttiin asian käsittely ei tapahtunut. Puheenvuoroa pyysi nimittäin 85 vuotias Giolitti, joka lausui:

" Nyt keskustelunalaisena olevan lakiehdotuksen esittämisellä on hallitus tunnustanut, että suurella sivistysmaalla kuten Italialla on oleva valtion lakia säätävien elinten joukossa kansallinen eduskunta.

Mutta ehdotettu tapa uuden parlamentin muodostamiseen näyttää minusta sellaiselta, ettei se voi saada aikaan todellista ja oikeaa kansanedustusta. Jotta eduskunta voisi olla kansan eduskunta, pidän välttämättömänä, että tämän eduskunnan jäsenet ovat täydellä vapaudella valitsijoiden valitsemat, vaalilakien mukaan, kuten määrää valtiomuodon art. 39. Jokainen valitsemisen mahdollisuus tulee poissuljetuksi, kun ei voida esittää kuin yksi ainoa lista. Tämä laki, joka uskoen kansanedustajien valinnan fascistien suurneuvostolle, poistaa edustajakamarista kaikenlaisen poliittista laatua olevan oppositsioonin, on merkkinä fascistisen regimin lopullisesta erosta valtion regimistä. Näistä syistä minä, myöskin muutamien harvojen eduskuntatoverieni nimessä, olen pakoitettu ilmoittamaan, että meille ei ole mahdollista antaa hyväksyvää ääntämme laki-ehdotukselle."

Giolittin puhuessa kävi kamari levot-

tomaksi ja puhetta keskeytettiin moneen kertaan. Mussolini sitä vastoin luki sen kestäessä koko ajan sanomalehteä. Kun Giolitti oli lopettanut lausuntonsa, pyysi edustaja Starace puheenvuoroa, mutta Mussolinin annettua kädellään merkin, luopui hän puheenvuorostaan. Sitten hyväksyttiin uusi vaalilaki 216 äänellä 15 vastaan.

Puheen jälkeen ei Giolittia pidelty pahoin, eikä edes ajettu ulos. Luultavasti oli hän ainoa kamarin jäsen, joka näin olisi saanut esiintyä ilman vaikeampia seurauksia.

Merkillistä kyllä ovat sanomalehdet saaneet julkaista Giolittin puheen. Se on herättänyt varsin paljon huomiota koko maassa, mutta mitään suoranaisia seurauksia siitä ei tule. Varsin monet ovat hyvin tyytyväisiä sen johdosta, että kamarissa kerran - joskin varovassa muodossa - on esiintuotu mielipide, joka ei ole sopusoinnussa hallituksen kannan kanssa, mutta asiasta ei juuri uskalleta puhua.

Rooma, 22 p:nä maalisk. 1928.

Roy Thesleff

Päätöksiä työriidoissa.

Olen useassa raportissa vuosina 1926 ja 1927 tehnyt selkoa syndikaattilaista ja Carta di lavoro'sta. Kauan näytti siltä, että nämät olivat lakeja nimeksi, paperilla, etteikä niitä sovelletettu, ja että niiden ainoana seurauksena osaksi on ollut ettei uskallettu ryhtyä lakkoon. Nyt on kuitenkin kahdessa tärkeässä kysymyksessä ruvettu näitä lakeja soveltamaan. Ja huomiota ansaitsee, että tuloksia epäilemättä on pidettävä edullisempina työntekijöille kuin työnantajille.

Helmikuun 15 p:nä lopetettiin neuvottelut, jotka koskivat metalliteollisuuden työoloja. Päätökset eivät ole tuloksia pakkotuomiosta, vaan on kysymyksessä sopimus, jota sanotaan vapaaehtoiseksi. Kuinka vapaaehtoinen tämä oli, käy selville siitä, että neuvotteluissa oli läsnä fascisti-puolueen pääsihteeri Turati. Ja tyytymättömyys työnantajapiireissä onkin varsin suuri. Ne toivovat kuitenkin vielä saavansa palkat alenemaan 20 %, mikä on sopimuksessa määrätty maksimi. Jos siinä eivät onnistu, ovat ne sitä mieltä, että ovat täydellisesti hävinneet. Koska sopimus voi tarjota mielenkiintoa, seuraa sen suomalainen käännös ohellisena liitteenä I.

Toinen ratkaistu kysymys koskee merimiehiä. Ei tätäkään tulosta voida pitää työläisille epäedullisena. Sitä ei edes sanota vapaaehtoiseksi sopimukseksi, vaan on se tuomioistuimen päätös. Selonteko siitä, joka on käännetty sanomalehdistä, seuraa ohellisena liitteenä II. Kuinka työnantajat suhtautuvat tähän, en vielä tiedä.

Merkille pantava on, että hallitus näissä kahdessa varsin suuressa työriidassa ei ole asettunut työn-

antajien puolelle. Missä määrin se on vahingoittanut asemaansa työnantajapiireissä, siitä on vielä liian aikaista lausua mielipidettä, niin myös siitä onko se voittanut kannattajia työntekijäin piireissä.

Rooma, 22 p:nä maalisk. 1928.

Rolf Thesleff

Liite I

Päätettiin että

1:o) erinäisillä yhteisillä sopimuksilla määrätään minimi-peruspalkka (paga-base) erikoisesti kaupungissa ja maalla olevia tehtaita varten, alla olevien perusteiden mukaan:

a) teollisuus jaetaan seuraavaan neljään osastoon: konetehtaat, laivanveistämöt, valimot, rautatehtaat. Konetehtaihin nähden tehdään tarkempia määrittelyjä, siinä tapauksessa että käytäntö osoittaisi niiden välillä olevan sellaisia eroavaisukksia, että täl - läinen määrittely on välttämätön.

b) Työntekijät jaetaan seuraaviin kategorioihin: erikoistöiden tekijät (specializzati), pätevät työntekijät (qualificati), erikoistöitä taitavat käsi - työläiset (manovali specializzati), tavalliset käsityöläiset, oppipojat, naiset, lapset.

2:o) Minimi-palkkaa määritellessä otetaan vertauskohdaksi minimi-peruspalkka, joka maksettiin v:n 1926 viimeisenä kolmena kuukautena.

Rautateollisuuden minimi-palkkoja määritellessä otetaan huomioon koneteollisuudessa maksetut minimi-palkat.

3:o) Tässä nyt solmitussa kollektiivisopimuksessa sana "normaali-palkka" merkitsee peruspalkkaa sellä lisällä varustettuna, josta mainitaan art. 11.

4:o) Järjestöt eri paikkakunnilla kohtaavat toisensa maanantaista 19 päivästä lähtien, sopiakseen mahdollisista palkkojen alennuksista. Nämä alennukset, yhdessä aikaisemmin eri nimillä tehtyjen alennusten kanssa, eivät kuitenkaan saa ylittää 20 %, kuten päätettiin puolueen ylijohdon (Direttorio del Partito) kokouksessa viime vuoden lokakuun 2 päivänä.

5:o) Kaikkien palkka-muutosten, jotka tulisivat välttämättömiksi tämän kollektiivi-sopimuksen määräysten täytäntöönpanemiseksi, on oltava sitä laatua, ettei niistä koidu haittaa tehdaslaitosten toiminnalle.

6:o) Jokaiseen tehdaslaitokseen perustetaan "Carta del Lavoron" pykälän XXIV mukaan keskinäinen kassa, johon yhtä suuria maksuja antavat ja jonka hallitukseen kuuluvat samoin oikeuksin sekä työnantajat että työntekijät.

Hallintoneuvoston tehtävänä on nimittää toimeenpaneva johtaja (amministratore delegato), joka valitaan työnantajain joukosta ja pääjohtaja (direttore generale), joka valitaan työntekijöiden järjestöistä.

Eri kassat ovat toisiinsa liitetyt sopivalla tavalla, niin että sen kautta taataan avustus työntekijöille heidän siirtyessään tehtaasta toiseen, myöskin jos tehtaat sijaitsevat eri paikkakunnilla, ja kaikki tämä tapahtuu määrättyjen säädösten mukaan, joista sovitaan asianomaisten kesken kahden viikon kuluessa tämän yleissopimuksen allekirjoittamisesta.

Art. 1. koskee työnsijoitustoimistoja. Art. 2, 3, 4 koskevat ehtoja, joilla työntekijät otetaan työhön. Art. 5 koskee koe-aikaa työssä.

Art. 6 koskee työajan pituutta, joka on määrätty 48 tunniksi viikossa, jaettuna päivittäisiin 8 tuntiin maanantaista lauantaihin saakka.

Art. 7 koskee työntekijän oikeutta saada maksu siinä tapauksessa, että hän joutuu työstä pois työn keskeyttämisen takia.

Art. 8 koskee juhlapäiviä ja siinä sanotaan:

Juhlapäivinä käsitellään huhtikuun 21 päivää ja lokakuun 28 päivää, ja niitä päiviä, jotka Valtio on lain mukaan hyväksynyt juhlapäiviksi, ja näiden lisäksi tulee vielä yksi päivä, joka määrätään paikkakuntien mukaan. Paikalliset järjestöt voivat sallia jonkun juhlapäivän vaihtamisen toiseen, pitäen silmällä paikallisia tapoja ja muita asiaan kuuluvia seikkoja.

Art. 9:ssä sanotaan urakka-tariffeista kone- ja niihin läheisesti kuuluvissa tehtaissa seuraavaa:

"Urakka-tariffit ovat määriteltävät siten, että ahkeralle ja tavallisen työkyvyn omaavalle työntekijälle on mahdollisuus

saada paitsi perus-palkkaa, minimi-palkka, joka määritellään eri kollektiivi-sopimuksissa. Rautatehtaissa urakka-tariffit ovat määriteltävät siten, että ahkeralle ja tavallisen työkyvyn omaavalle työntekijälle on mahdollisuus saada paitsi peruspalkkaa, minimi-palkka, joka määritellään eri kollektiivi-sopimuksissa. Urakka-tariffeja määritellessä on pidettävä silmällä työntekijöiden lajittelu seuraaviin ryhmiin: jatkuvasti tulen ääressä työtä tekevät ja niitä auttavat työläiset; yleisesti urakalle annettavat työt, jotka eivät ole riippuvaiset niistä osastoista, joissa tehdään työtä jatkuvasti tulen ääressä; lisätyötä tekevät (tavallisen työajan jälkeen), jotka vain harvinaisissa poikkeustapauksissa tekevät työtä urakalla."

Art. 10: "Siinä tapauksessa, että jokaisen kahden viikon kuluessa urakka-ansioiden keskimääräinen prosenttiluku tehdaslaitoksissa tai niiden tärkeimmissä osastoissa laskee, on työntekijäiden järjestöillä - sen jälkeen kun he ovat tutkineet keskimääräisiä ansioita - oikeus ryhtyä toimenpiteisiin omien valtuutettujensa välityksellä (joita voi olla kolme tai viisi), jotka ovat valitut ainoastaan tätä tarkoitusta varten eri tehdaslaitosten työntekijöiden kesken; vastaavat työnantajien järjestöt valtuuttavat sopimuksen saavuttamista varten tehdaslaitostensa johtajat."

Art. 11 koskee lisämaksuja, joita maksetaan lisätyöntekijöille (siis sellaisille, jotka tekevät määrättyä yli - työtä 8 tunnin työajan loputtua.).

Art. 12 koskee urakka-töiden maksua siinä tapauksessa että työntekijä joko vapautetaan tai itse erpaa työstä.

Art. 13 koskee maksua ylityöstä, jota tehdään yöllä tai juhlapäivänä kone - ja niihin läheisesti kuuluvissa tehdaslaitoksissa:

" Työstä, jota tehdään yli normaaliajan, yöllä tai juhlapäivinä, maksetaan määrätty prosentti normaalipalkasta, josta tarkemmin määritellään eri kollektiivi-sopimuksissa, perusteiden mukaan, jotka luetellaan erikoisessa taulukossa.

Rautatehtaissa jatkuvasti tulen ääressä tehtävässä ja

ja siihen kuuluvassa työssä pidetään ylimääräisinä työtunteina jokaista yli 48 viikkotunnin suoritettua työtä, kuten määritellään art. 6:ssa. Ylimääräisistä työtunneista, ja niistä joita pidetään juhlapäivinä suoritettuina, maksetaan määrätty prosentti juhla- ja ei-juhlapäivinä suoritetun työn normaalipalkasta. Kun työpäivä on jaettuna kahteen ja kolmeen toistaan seuraavaan työvuoroon, ei makseta mitään lisäpalkkaa yötyöstä."

Art. 14 ja 15 koskevat palkkojen maksutapaa ja vaatimuksia, joita voidaan tehdä palkkojen suhteen.

Art. 16:ssa, koskien lomia, sanotaan:

" Joka vuosi myönnetään 6 päivää (48 tuntia) palkattua lomaa (normaali-palkalla). Oikeus lomiin on työmiehillä, joilla on sellainen ancienniteetti, että ovat ainakin 12 kk. jatkuvasti olleet saman toiminimen palveluksessa. Loma-aika määrätään työn vaatimuksia silmälläpitäen, yhteisestä päätöksestä samanaikaisesti tehdaslaitoksen eri osissa, tai työpajassa, ryhmissä tai henkilökohtaisesti eri työmiehille. Lomien korvaaminen sillä, että palkka suoritettaisiin, ei ole sallittu. Jos työmies eroitetaan työstä syistä, joista ei ole mainittu art. 34:ssä, tai jos hän itse eroo, on hänellä - siinä tapauksessa että hän täyttää tehdyn työnsä perustalle vaatimukset lomiin nähden - oikeus nauttia lomaa. Ilmoitusaikaa ei voida lukea loma-ajaksi. Yhteisiä lomia myönnettäessä työmies, jolla ei vielä ole oikeutta lomiin, on oikeutettu saamaan korvauksena yhden työpäivän jokaista kokonaista ja toistaan seuraavaa kahta työkuukautta kohti. Jos työmies eroitetaan työstä syistä, joista ei ole mainittu art. 34:ssä, on hänellä - vaikkakaan hän ei tehdyn työnsä perustalla täytä vaatimuksia lomiin nähden - oikeus saada lukea hyväkseen yksi lomapäivä jokaista kokonaista ja toistaan seuraavaa kahta kuukautta kohti, jotka hän on ollut työssä. Samanlainen oikeus on eroavalla työmiehellä, joka on ollut jatkuvasti vähintäin 5 toistaan seuraavaa vuotta työssä. "

Art. 17 koskee kutsua asevelvollisuutta suorittamaan tai kutsua uudelleen sotapalvelukseen tai Milizia Nazionalen palvelukseen:

"Aseihin kutsu asevelvollisuuden suorittamista varten rikkoo lain mukaan työsopimuksen. Kun sotapalvelus on loppunut, on työmiehellä etuoikeus tulla otetuksi takaisin tehdaslaitoksen mahdollisesti tarvitsemien työmiesten joukkoon, ja siinä tapauksessa lasketaan hänen hyväkseen, työvuosia laskettaessa, aika, jonka hän oli työssä ennen aseihin kutsumista. Siinä tapauksessa että hänet uudelleen kutsuttaisiin sotapalvelukseen tai Milizian palvelukseen, on työmiehellä oikeus paikkansa säilyttämiseen, ilman että anciennitеetti tulee sen kautta keskeytetyksi. Jos hänet kutsutaan uudelleen Milizian palvelukseen, on palkkojen maksun suhteen voimassa sopimukset, jotka korkeimmat järjestöt ovat tehneet. Sairaustapauksissa on työmiehellä oikeus paikkansa säilyttämiseen korkeintaan kolmen kuukauden aikana, ilman että anciennіteetti sen kautta tulee keskeytetyksi. Jos tämän ajan kuluttua laitos jossa hän tekee työtä, eroittaa hänet, tai sairaustapaus tarkoin tutkittuna ei tee työmiehelle mahdolliseksi palata työhönsä, maksetaan hänelle työstä erottamis-korvaus niiden periaatteiden mukaan, joista mainitaan art. 33:ssa."

Art. 18 koskee hierarkkiaa ja siinä sanotaan:

"Työmiehet työsuhteissa ja kaikissa muissa niihin kuuluvissa seikoissa ovat riippuvaisia asianomaisista työnjohtajistaan, hierarkkisessa järjestyksessä. Heidän täytyy olla kunnioittavaisia ja alistuvaisia ylempiään kohtaan ja osoittaa kohteliaisuutta ja toveruutta työtovereitaan ja alempiaan kohtaan."

Art. 19 koskee tuloa työpaikkoihin ja niistä poistumista; art. 20 epäsäännöllisyyksiä; art. 21 oikeuksia tulla ja poistua työpaikalta; art. 22 poissaoloa työstä, määräten sakkojen suuruuden, jotka vaihtelevat 25:stä 50:een % poissaolotuntien ansiosta.

Art. 23 koskee työaseiden ja työtarpeiden vastaanottamista; art. 24 niiden säilyttämistä; art. 25 inventaarioiden laatimista tai henkilökohtaista tarkastusta työstä poistuessa.

Art. 26 joka koskee tapaturmia ja työ-hygieniaa, sanoo:

"Tapaturman, vähäisenkin, sattuessa työssä, on työmiehen heti tehtävä siitä ilmoitus ylemmälleen, joka lähettää hänet laitoksen sairaalaan, ja tekee lainmukaisen ilmoituksen tapahtumasta, jos niin tarvitaan. Kun tapaturma sattuu työmiehelle työssä, jota hänet on lähetetty tekemään ulkopuolella tehdaslaitosta, niin ilmoitus siitä tehdään lähimmässä avunantopaikassa ja hankitaan tarvittavat todisteet. Lankeaa luonnostaan että on otettava huomioon kaikki tapaturmalakia koskevat määräykset ja niiden ohjesäännöt, sekä niiden lisäksi yleiset ja erikoiset työnhygieniaa koskevat määräykset."

Art. 27 koskee kieltoja työpaikoissa, art. 28 erikoisia määräyksiä joita on säädetty erinäisiä tapauksia varten, jotka eivät kuitenkaan mitenkään muuta tätä kollektiivista sopimusta; art. 29 koskee rangaistuksia ja siinä sanotaan:

Mikä tahansa tämän kollektiivisopimuksen rikkominen rangaistaan, riippuen laiminlyönnin vakavuudesta. Johtokunnan arvostelun mukaan rangaistukset voivat olla seuraavat: 1) sakko (suoritettava korkeintaan kuuden tunnin normaali-palkka); 2) työstä eroittaminen (korkeintaan kolmeksi päiväksi); 3) eroittaminen art. 34 mukaan. Tehdyistä vahingoista maksettavat korvaukset määrätään niin, että ne ovat suhteelliset vahingon suuruuteen. Sakoista ja pidätetyistä palkoista koituneet varat, jotka eivät kokoudu työstä poisjäämisestä, vaan laiminlyönnistä ilmoittaa tapahtunut vahinko, tai tehdystä työpaikkaa ja työaseita koskevasta vahingosta, siirretään siihen laitokseen, josta mainitaan art. 14:ssä. Mutta huomioon otetaan myöskin jo voimassa olevat määräykset, jotka koskevat työmiesten eduksi tapahtuvaa hyväntekeväisyyttä.

Art. 30 koskee sakkoja ja määrätyksi ajaksi työstä eroittamista:

Johtokunta panee sakkoja tai erottaa työstä määrätyksi ajaksi työmiehen: a) joka jättää työpaikkansa ilman laillista estettä; b) joka suorittaa huonosti ja hitaasti hänelle uskotun työn; c) joka, vaikkakin epähuomiossa, turmelee

tehdaslaitoksen tarpeita tai hänelle uskottuja työaineksia; d) joka polttaa tai tuo väkijuomia työpajoihin ilman johtokunnan lupaa; e) joka tulee työpaikkaan juopuneena; f) joka kokoo rahoja kolehdilla tai listoilla tehdaslaitoksen sisällä; g) joka myöhästyy työn alusta tai keskeyttää sen, tai lopettaa työn tekonsa liian aikaiseen; h) joka millä muulla tavalla tahansa laiminlyö noudattamasta tätä kollektiivisopimusta tai erikoisia määräyksiä, joista mainitaan art. 28:ssa tai tekee itsensä syypääksi laiminlyönteihin, joista johtuu vahinkoa tehdaslaitoksen kurille, moraalille, hygienialle ja varmuudelle.

Art. 31 koskee tehdaslaitoksen siirtymistä toisiin käsiin ja määrää työmiesten oikeudet.

Art. 32 käsittelee työstä eroittamista ja eroa, määräten yhden viikon palkan suorittamisen.

Art. 33 koskee korvauksia, joita on maksettava työstä eroitettaessa, ja siinä sanotaan:

"Työmiehelle, jota ei eroiteta rangaistustarkoituksessa, maksetaan seuraavat korvaukset: a) yhden vuoden jatkuvasta ansienniteetista toiminimen palveluksessa 1 päivä (8 tuntia), normaali-palkka; b) kahdesta neljään vuoteen suoritetusta työstä, 2 päivää (16 tuntia jokaisesta vuodesta); c) viidestä viiteentoista vuoteen suoritetusta työstä 3 päivää (24 tuntia) jokaista vuotta kohti. Työmiehille, jotka ovat olleet palveluksessa 28 p:nä lokakuuta 1927 - VI, myönnetään oikeus laskea hyväkseen 17 työvuotta, jos he mainittuna päivänä ovat olleet saman toiminimen palveluksessa jo 17 vuotta pitemmän työajan. Kuolemantapauksessa työmiehelle tuleva yllämainittu korvaus suoritetaan hänen vaimolleen tai niille hänen elossa oleville omaisilleen, jotka saivat toimeentulonsa hänen työstään."

Art. 34 koskee rangaistustapauksissa tapahtuvaa eroittamista ja siinä sanotaan:

Johtokunta eroittaa ja poistaa työstä heti, ilman minkäänlaista maksua tai korvausta työmiehet, jotka ovat tehneet itsensä syyllisiksi: a) tottelemattomuuteen ylempiään kohtaan; b)

tehdaslaitoksen tarpeita tai hänelle uskottuja työaineksia; d) joka polttaa tai tuo väkijuomia työpajoihin ilman johtokunnan lupaa; e) joka tulee työpaikkaan juopuneena; f) joka kokoo rahoja kolehdilla tai listoilla tehdaslaitoksen sisällä; g) joka myöhästyy työn alusta tai keskeyttää sen, tai lopettaa työn tekonsa liian aikaiseen; h) joka millä muulla tavalla tahansa laiminlyö noudattamasta tätä kollektiivisopimusta tai erikoisia määräyksiä, joista mainitaan art. 28:ssa tai tekee itsensä syypääksi laiminlyönteihin, joista johtuu vahinkoa tehdaslaitoksen kurille, moraalille, hygienialle ja varmuudelle.

Art. 31 koskee tehdaslaitoksen siirtymistä toisiin käsiin ja määrää työmiesten oikeudet.

Art. 32 käsittelee työstä eroittamista ja eroa, määräten yhden viikon palkan suorittamisen.

Art. 33 koskee korvauksia, joita on maksettava työstä eroitettaessa, ja siinä sanotaan:

"Työmiehelle, jota ei eroiteta rangaistustarkoituksessa, maksetaan seuraavat korvaukset: a) yhden vuoden jatkuvasta ansienniteetista toiminimen palveluksessa 1 päivä (8 tuntia), normaali-palkka; b) kahdesta neljään vuoteen suoritetusta työstä, 2 päivää (16 tuntia jokaisesta vuodesta); c) viidestä viiteentoista vuoteen suoritetusta työstä 3 päivää (24 tuntia) jokaista vuotta kohti. Työmiehille, jotka ovat olleet palveluksessa 28 p:nä lokakuuta 1927 - VI, myönnetään oikeus laskea hyväkseen 17 työvuotta, jos he mainittuna päivänä ovat olleet saman toiminimen palveluksessa jo 17 vuotta pitemmän työajan. Kuolemantapauksessa työmiehelle tuleva yllämainittu korvaus suoritetaan hänen vaimolleen tai niille hänen elossa oleville omaisilleen, jotka saivat toimeentulonsa hänen työstään."

Art. 34 koskee rangaistustapauksissa tapahtuvaa eroittamista ja siinä sanotaan:

Johtokunta eroittaa ja poistaa työstä heti, ilman minkäänlaista maksua tai korvausta työmiehet, jotka ovat tehneet itsensä syyllisiksi: a) tottelemattomuuteen ylempiään kohtaan; b)

varkauteen tai tehtaan tavarain tai työtarpeiden tahalliseen vahingoittamiseen; c) tappeluihin työpaikoissa; d) tehdaspaikan koneiden piirustusten ja luonnosten, sekä työaseiden ja muiden esineiden poisviemiseen; e) itselleen tai muille erinäisten esineiden valmistamiseen työpaikassa. Tässä tapauksessa, jos katsotaan tarpeelliseksi, työmiehen on korvattava tehtaalle aiheuttamansa vahinko; f) uudistuneeseen syyllisyyteen johonkin art. 30:ssä luetelluista syistä, jolloin hänet jo aikaisemmin viimeisten kahdentoista kuukauden kuluessa on eroitettu työstä määrätyksi ajaksi.

Art. 35 koskee valituksia ja keskinäisiä riitaisuuksia.

Art. 36:ssa. joka koskee ammatti-opetusta, sanotaan:

Molemmat järjestöt alleviivaavat ammattiopetuksen järjestämisen ja auttamisen tärkeyttä; sen kautta työtä tekevät voivat täydentää oman työnsä telnillistä tuntemusta, joka taas puolestaan vaikuttaa tuotantoon. Oppipojille on sallittu olla poissa työstä, voidakseen siten saada tilaisuutta käymään ammattikouluissa. Hyödyllisesti käytetty aika tällaisissa kouluissa antaa työmiehelle etuoikeuden tulla huomioonotetuksi, kun tehdaslaitoksiin otetaan uusia työntekijöitä.

Liite II

On julkaistu Rooman Työtuomioistuimen päätös siinä riidassa, joka oli meri- ja lentoliikenteen kansallisen fascistiliiton (Confitma) ja meri- ja lentoliikenteessä palvelevien autonoomisen fascistiliiton (Ffaatma) välillä.

Seikat, jotka antoivat aihetta riitaan, joka koski palkkojen alentamista, ovat tunnetut: on sitävastoin tärkeätä viitata huomattavimpiin kohtiin siinä perustelussa, joka liittyy työtuomioistuimen päätökseen, jolla hyväksyttiin merimiesten (meritöitä toimittavien) oikeudet ja säädettiin, ettei mitään alennuksia ole tehtävä heidän nykyisiin palkkoihinsa.

Päätöksessä huomautetaan ensin, että vallitseva ekonoominen tilanne muuttaa vähän kerrassaan suurin piirtein myöskin finanssitilanteen maassa ja tullaan sitten siihen johtopäätökseen, että toisiaan seuraavat seikat tällä hetkellä ovat tukkuhintojen laskeminen, mutta sitä paljon hitaampi on vähittäishintojen ja elämän kalleuden alentuminen, jotka molemmat viimeksimainitut osoittavat yhä vielä korkeita numeroita

Mitä taas erikoisesti tulee meripalveluksessa työtä tekevien palkkaoloihin, on huomioonotettava, että - kuten käy ilmi esitetystö asiakirjasta ja molemmin puolisesti laadituista taulukoista - heinäkuulla 1926, erinäisten tapahtumien jälkeen, heidän palkkansa (ellei ota huomioon erästä aikaisempaa ei-normaalia aikaa) saavuttivat huippukohtansa.

Itse teossa rahtilaivojen palveluksessa olevien merimiesten palkat - joita tässä riitakysymyksessä on pidetty tyypillisenä esimerkkinä alempien merityötä suorittavien palkoista - nousevat 585 liiraan kuukaudessa; ja 650 liiraan matkustaja-, ja matkustaja- ja rahtia kuljettavien laivojen merimiesten palkat.

Mutta sen sijaan joulukuun 31 p:nä 1927, kaksi kertaa eri aikoina tehtyjen vähennysten kautta (1 p. heinäk. ja 1 p. lokak. 1927), jo useasti mainitun kesäkuun sopimuksen

seurauksesta, kaikkien merimiestyötä toimittavien palkat olivat vähentyneet aikaisempiin palkkoihin nähden, kuten huomautetaan kertomuksessa, 6% ja 3,57 % rahtilaivojen alempaa meripalvelusta suorittaville ja 11,53 % rahtilaivoissa oleville ylemmille upseereille.

Tällaisten alennusten kautta rahtilaivoissa palvelevan merimiehen palkka on alentunut 585 liirasta 550 liiraan, ja matkustaja- sekä matkustajia ja rahtia kuljettavissa laivoissa palvelevien 650 liirasta 575 liiraan.

Mitä taas tulee laivanvarustajaliikenteeseen ei sen tila ole niinkään synkkä kuin "Confitma" sen esittää. Itse teossa "Lloyd's List"in julkaisemat yleiset rahti-indeksinumerot eivät osoita vaihtelujensa kautta mitään huomattavia muutoksia heinäk. 1926 ja joulukuun 1927 välisenä aikana eikä myöskään mistään virallisista, kansallisen lipun alla suoritetun meriliikenteen numeroista käy ilmi, että tämä mainittuna aikana olisi ollut havaittavissa mitään erikoista liikenteen vähenemistä.

Toiselta puolen ottaen huomioon, että laivanvarustajille rahdit maksetaan joko korkeassa valuutassa tai kansallisessa valuutassa arvokkaan valuutan kurssilla, ei voida kieltää, että liiran arvossa nouseminen, supistaen automaattisesti tuloja, muutettuna oman maan rahaksi, on saattanut laivanvarustajat sellaiseen asemaan, jota -vaikkakin se on ohimenevää laatua - ei voida pitää vaikeuksista vapaana niihin menolajeihin nähden, jotka heidän on suoritettava oman maan rahassa, kuten juuri palkat, jotka lopultakaan eivät ole menoista suurimmat. Mutta toiselta puolen ei myöskään ole jätettävä huomioonottamatta sitä, että tällaiset vaikeudet alkavat vähentyä, sillä jos kohta onkin menoja, jotka vaikeasti suhtautuvat uuteen järjestelmään, on taas toisia - kuten kaikki tukku-ostot - joissa tämä suhtautuminen jo on tapahtunut, jota vastoin palkat, kuten olemme nähneet, ovat olleet sellaisten alennusten alaisia, joita varsinkin muutamiin merimiespalvelusta tekeviin työmiesten kategorioihin nähden

ei ole pidettävä vähäpätöisinä.

Tämä hopea numeroiden luetteleminen riittää, yhdessä sitä seuraavien huomautusten kanssa, osoittamaan mikä taloudellinen arvo on niillä riitapuolueiden esittämillä aineksilla, joita Työtuomioistuin on kutsuttu ratkaisemaan.

Tässä on ennen kaikkea huomautettava, että liiran nousun ja sitä seuranneen stabilisoinnin takia on yleisenä teoriana lausuttava, että myöskin palkkojen on mukauduttava uuteen taloudelliseen tasapainoon.

Ja tällaista vaatimusta - jota yleensä on otettu teollisuusalalla noudatettavaksi - on pidettävä oikeutettuna myöskin kun on kyseessä laivanvarustaja-liike, jotta se voisi voittaa helpommin jo mainitut vaikeudet, jotka johtuivat kurssin vaihtumisista ja jotta se voisi tulla tilaisuuteen tarjoamaan kansalliselle liikenteelle, joka etupäässä käyttää kansallisia laivoja, sille mitä edullisimmat rahti-olot, ja siten myötävaikuttaa italialaisten tuotteiden mitä suurimpaan levenemiseen.

Mutta jos se on totta - kuten ovat tunnustaneet periaatteessa myöskin meripalvelusta tekevät tähän astisiin palkanalennuksiinsa nähden - ei ole myöskään vähemmän totta, että palkkojen alennukset eivät voi olla muuta kuin asteettaisia. Sillä ellei tahdo päästä vallalle työntekijöiden luokassa vaikeata ja ankaraa häiriötä tuottavaa tilannetta, joka olisi ristiriidassa tuotannon intressien kanssa, on välttämätöntä, että palkkojen alentamiset ovat suhteelliset elintarpeiden alenemiseen, joka sekin on vain asteettainen, ja edistyy hitaasti niiden vaikeuksien kautta joita on havaittu koetettaessa saada hintoja alenemaan, kuten huomauttaa "Confitmakin" puhuessaan muista menoista.

Sitävastoin "Confitma" puolustaakseen uuden palkkojen alenmuksen vaatimusta ja sen suuruutta, vetoaa erinäisiin elintarpeiden indeksinumeroihin, jotka itse teossa, kuten on nähty, osoittavat heinäkuusta 1926 ja kuluneen vuoden loppuun mennessä vähennystä, joka vaihtelee 18 %:sta 20 %:iin. Nämä numerot var-

mastikaan eivät oikeuttaisi puolustamaan pyydettyä 28 % alennusta (joskin osaksi vain sillä tekosyyllä, että siten palkat saatettaisiin samoihin suhteisiin toisiinsa) alemman arvoisten meripalvelusta tekevien palkoissa matkustaja- ja rahtilaivoilla.

Mutta ottaessa huomioon kaiken yllä olevan, on kuitenkin muistettava, että indeksi-numerot - ja sitä mieltä ovat myöskin yksimielisesti tilastotutkijat - vaikkakin ne ovat hyvin tärkeänä keinona elintason vaihteluja tutkittaessa, tarjoavat kuitenkin itse teossa hyvin epätäydellisen mittapuun, jota on käytettävä mitä suurimmalla varovaisuudella. Siitä seuraa, että kun on kyseessä palkat, ovat elintason hinta-indeksit - joskin niillä on määrätty arvonsa sikäli kuin ne antavat yleisiä suuntaviivoja - pidettävät hyvin huonona matemaattisena perustana, kun on kyseessä palkkojen korottaminen tai alentaminen; siitä onkin muutoin puhuvana todisteena seuraava seikka: jos suostuttaisi laivanvarustajien vaatimuksiin, tulisi rahtilaivoissa palvelevien vaatimaton palkka hyvin lyhyessä ajassa kärsimään 117 liiran kuukautisen alennuksen, laskien siis 468 liiraan. Ei ole siis epäilystäkään, että on pidettävä parempana perustua, mikäli mahdollista, ei abstraktista luonnetta oleviin aineksiin, vaan päinvastoin kaikkiin todellisiin ja konkreettisiin jokaisessa erikoistapauksessa.

Nyt tässä kyseessä olevassa tapauksessa ei ole väheksyttävä sitä seikkaa, että meripalvelusta tekevät ovat tähän saakka vapaaehtoisesti suostuneet palkkojen alentamisiin, joita ei ole pidettävä vähäisinä, kun ottaa huomioon eri kategoriojen palkkasuhteet. Itse teossa matkustaja - sekä matkustaja- ja rahtilaivojen (joissa palkat ovat korkeammat), ylempien (ja administratiivi-henkilökunta niihin luettuna) ja alempien palkkaa nauttivien alennukset ovat saavuttaneet 9,23 % ja 11,53 %, jota vastoin viimeksimainittu numero nousisi 14 %:iin niiden ehdotusten mukaan, jotka "Ffaatma" on tehnyt palkkojen tasapainoon nähden.

Voidaan liiaksi poikkeamatta totuudesta, vakuuttaa, että nämä alennukset - ottaen myöskin huomioon sen erilaisen elintason, joka on yllämainituilla kahdella kategorialla - eivät

poikkea suuresti niistä, mitä yleinen jokapäiväinen kokemus toteaa elintarpeiden alenemisesta, joka käy ilmi siitä jokapäiväisestä tapistelusta, jota kuluttajan on käytävä vähittäismyyjien moninaista oveluutta vastaan, varsinkin alempiin luokkiin kuuluvan kuluttajan, joka on usein pakoitettu ostamaan velaksi.

Yllämainittuja vaatimattomammat ovat alennukset rahtilaivoissa maksetuissa palkoissa (3,57 % upseereille ja 6 % alemmille). Mutta on joka tapauksessa otettava huomioon, että rahtilaivoissa palvelevien päällystöön kuuluvien upseerien palkat ovat hyvin vaatimattomat, eivätkä salli juuri alennuksia ja että vieläkin vaatimattomammat ovat alempien palkat; "Confitma" itsekään ei ole voinut olla tunnustamatta, että meripalveluksessa työtätekevän perheelle "laskut käyvät vaikeiksi ja ateriat ovat laihat".

Itse teossa merimiehen palkka (tyypillinen esikuva, kun on kyseessä alempaan luokkaan kuuluvat), nykyisin 550 liiraa kuukaudessa, näyttää ensi silmäyksessä kaikkea muuta kuin korkealta myöskin verrattuna alentuneihin elinhintoihin, varsinkin kuin muistaa, että suurimmalla osalla merimiehiä on myöskin perhe, joten heidän on pidettävä huolta ruuasta, asunnosta, vaatetuksesta ja pantava hieman säästöönkin, voidakseen tulla toimeen työttömyysaikoina, joita ei voi välttää ken on rahtilaivojen palveluksessa, ja vaikkakin hän koettaisi hankkia ansiota muulla työllä, silloin kuin ei ole laivoilla.

Kaikesta ylläolevasta saavutaan seuraavaan johtopäätökseen:

M e r i v ä e s s ä p a l v e l e v i e n p a l k k o j e n a l e n t a m i n e n t ä l l ä h e t k e l l ä, j o s s e n a l e n t a m i s e n t a h t o o p e r u s t a a p o s i t i i v i s i i n j a t o d e l l i s i i n p e r u s t e l u i h i n, e i v o i s i p a r h a i m m a s s a t a p a u k s e s s a t u l l a k y s y m y k s e e n k u i n m i t ä v ä h i m m ä s s ä m ä ä r ä s s ä. J a t ä l l a i n e n t o i m e n p i d e - s u h t e e l l i s e s t i v e r r a t t u n a p a l k k o j a l a i v a n m u i h i n

menoihin - olisi ainoastaan näennäinen ja vailla vakavaa taloudellista arvoa itse laivanvarustamolle, jota vastoin sillä varmaankin olisi moraalisesti haitallisia seurauksia laivanvarustamon ja meriväen välisissä suhteissa.

Taloudellisesti huomattava alennus ei laivan varustamoiden kannalta voisi perustua tällä hetkellä todellisille seikoille, vaan olisi sen etukäteen laskettava hyväkseen elintarpeiden mahdolliset tulevat alennukset, joissa laskelmissa se ei samanaikaisesti ottaisi huomioon niitä suotuisampia olosuhteita, jotka myöhemmin esittäytyvät laivanvarustamoille liiran jatkuvan stabilisoinnin johdosta.

Ei ole kiellettävä, että molemmat mainitut fenomeenit alkavat toteutua, mutta hetkellä, kuten nykyisellä, on hyvin vaikeata määritellä niiden mittoja, varsinkin rajoitetun ja liian läheisen ajan rajoissa; ja luottaen arveluihin, voisi helposti joutua aivan päinvastaiseen vaikeuteen kuin jo edellämainittuun, ja kenties veiläkin vaarallisempaan: liioiteltuihin alennusten tekemisiin.

Siksipä kaikki edellämainitut seikat huomioonottaen ja silmälläpitäen, että tapahtunut rahan stabiliseeraus vie lähellä olevaan hintojen lopulliseen järjestymiseen, Työtuomioistuimen mielestä pidettävä loogillisena seurauksena ja samalla kertaa oikeudenmukaisempana päätös, että maksetaan (paitsi milloin on kyseessä usein mainittu palkkojen oikein toisiinsa suhtautuminen) palkat, jotka olivat voimassa 31 p. jouluk. 1927 saakka, rajoittaen niiden palkkojen maksamisen kuuteen kuukauteen eteenpäin, toisin sanoen aikaan, jonka arvellaan nykyisen väliaikaisen ekonoomisen tilanteen kestävän. Tänä rajoitettuna aikana ne uhraukset, joita laivanvarustamot tekevät, eivät ole vaikeasti kestettävissä.

Toiselta puolen näyttää oikealta, että laivanvarustamot. liikkeen harjoittajina, kantavat taakan, joka kuuluu tuotanto-riskeihin (joka liittyy tuotantoa harjoittavien vaaroihin). Ja kun sitten rajaksi määrätty aika lähestyy, ovat molemmat puolet vapaat ottamaan uudelleen käsittelyn alaiseksi kysymykset, perustuen uusille, sillä välin esiintyneille seikoille.

Mitä tulee pyydettyyn palkkojen tasoitukseen matkustaja-, sekä matkustaja- ja rahtilaivoissa, sekä yksinomaan rahtia kuljettavissa, pidetään hyväksyttävänä "Ffaatman" esittämää periaatetta, että tasoitus on tapahtuva tasapuolisesti, alentaen matkustaja- ja rahtilaivojen merimiehen palkan 575 liirasta 560 liiraan, koska siten jäänyttä 10 liiran eroitusta on pidettävä oikeutettuna kun ottaa huomioon ne suuremmat henkilökohtaiset menot, joita sellaisella merimiehellä on verrattuna rahtilaivojen merimieheen.

Merimiehen palkkaan tehtävä 15 liiran alennus on luonnollisesti toimitettava asteettain, ja on sen oltava suuremman tai pienemmän, muihin alempaan luokkaan kuuluvien merimiehiin nähden, jotka palvelevat linjalaivoilla (matkustaja-, sekä matkustaja- ja rahtilaivoilla), kuitenkin luonnollisesti pitäen silmällä, ettei tällaisen alennuksen kautta minkään kategorian palkka ole alhaisempi vastaavassa kategoriassa rahtilaivalla palvelevan palkkaa.

Työtuomioistuimen mielestä ei ole otettava huomioon vaatimusta alentaa palkkaa naimattomille, joilla ei ole elatusvelvollisuuksia, eikä yhdistää yhteen peruspalkkoja eikä muita meripalvelusta tekevien nostamia palkkioita.

Lopuksi Työtuomioistuin päättää:

1) että voimaanastuen tammikuun 1 p:stä 1928 palkat ja kaikki muut henkilökunnalle suoritettavat maksut:

a) rahtilaivojen alemmalle palvelusväelle

b) rahtilaivojen upseerikunnalle

c) matkustajalaivojen ja matkustaja- ja rahtilaivojen upseerikunnalle

d) virkailijoille, jotka ovat riippuvaiset matkustajalaivojen ja matkustaja- ja rahtilaivojen varustajista, ovat pidettävät samoina kuin ne olivat 31 p:nä joulukuuta 1927

2) että tasapuolisuuden saavuttamiseksi rahtilaivojen, matkustajalaivojen, sekä matkustaja- ja rahtilaivojen alemman henkilökunnan palkoissa, samasta 1 p:stä tammik. 1928 lähtien, palkat ja muut alemmalle henkilökunnalle suoritettavat maksut, jotka olivat voimassa 31 p:nä jouluk. 1927, ovat maksettavat viidentoista liiran (L. 15:-) vähennyksellä merimiehille, ja suhteellisesti suuremmalla tai pienemmällä vähennyksellä muihin kategorioihin kuuluville.

3) Yllämainitut työehdot ovat voimassa kesäkuun 30 p:ään 1928, ja ne pidetään ilman muuta uudistettuina puolivuosittain, ellei toinen puoli ilmoita toiselle lain määräämällä tavalla, tahtovansa asettaa ne tarkastuksen alaiseksi kaksi kuukautta ennen määräajan loppumista.

4) Mainitut ehdot eivät koske purjelaivastoa, eikä valtion apua nauttivaa kauppalaivastoa.

Työtuomioistuin julistaa tuomiosta johtuneet menot maksettaviksi riitapuolueiden välillä.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 6.

Roomaa

15/4 1928.

5000—11—27. 1573

Légation de Finlande

N:o 338.

Roomassa, 15 p:nä huhtik. 1928.

ULKOASIAIN...
№ 9/251 ... 28
21/4-28 | № | LIL
RYHMÄ 5 | OSASTO C 10 | ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 6, jonka otsikot ovat:

Sisäpoliittisesta tilanteesta;

Ulkoministerien käyntejä Italiassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 9/251 Sae D. 10 28
21/4-28
RYHMÄ 5 OSASTO C 10. ASIA

R A P O R T T I N:o 6.

Sisäpoliittisesta tilanteesta.

Palasin eilen Milanosta, jossa olin kaksi päivää.

Murhayritys oli ilmeisesti tähdätty kuningasta vastaan, joskaan tämä ei ole ihan varmaa. Hän oli kuitenkin vähän myöhästynyt, ja voitiin hänelle ilmoittaa räjähdyksestä, ennenkuin hän ehti messukentälle. Hän saapui sinne sen tähden toista tietä, käyden ensin estraadilla, missä avajaisten piti tapahtua ja joka oli ihan räjähdyspaikan vieressä. Siellä hän viipyi vain hetkisen eikä mitään puheita pidetty. Sitten hän jatkoi matkaansa, autossa, niihin paviljonkeihin joissa ohjelman mukaan piti käydä, ja sitten hän lähti sairaalaan tervehtimään haavoittuneita. Hän näytti ihmeellisen tyyneltä, mutta oli ihan kalpea.

Murhayritys oli vieläkin vakavampaa laatua, kuin mitä virallisesti on ilmoitettu. Paitsi räjähtynyttä pommia oli nimittäin lisäksi kaksi, jotka löydettiin ennenkuin ennättivät räjähtää.

Mitä sen toimeenpanijoihin tulee, on olemassa kaksi eri versionia, joista virallinen, nimittäin että sen toimeenpanivat anarkistit, luultavasti on oikea. Toinen on että sen ovat järjestäneet vasemmisto-fascistit. Tätä vastaan puhuu kuitenkin se tosiseikka, että muutama päivä ennen tehtiin kaksi murhayritystä Mussolinia vastaan, joista ainakin toinen - rataosalla Milano-Bologna - oli järjestetty samalla lailla kuin Milanossa, kuitenkin sillä eroituksella että pommia ei oltu sytytettä-

vä kellon avulla, vaan sähköjohdolla. Näin ollen on vaikeata ajatella, että Milanon yritys olisi vasemmistofascistien järjestämä. Jos niin olisi, täytyisi ajatella, että yritykset Mussolinia vastaan oli järjestetty näön vucksi. Näin ollen on syytä uskoa, että on kysymyksessä anarkistinen yritys. Jos, niinkuin uskotaan, se oli tähdätty kuningasta vastaan, oli se varsin naivi, sillä merkillistähän olisi ollut, jos kuningas olisi ajanut messukentälle juuri sillä sekunnilla, jolla pommin piti räjähtää.

On luultavaa, että on olemassa joku suurempi organisatio, joka järjestää terroristisia tekoja. Tähän asti on järjestys ollut hyvä, mutta jos räjähdyksiä jatkuu, on kyseenalaista kestävätkö hermot. Omiaan asemaa huonontamaan on varsinkin Pohjois-Italiassa vallitseva suuri työttömyys, ja maan pohjoisosassa tyytymättömyys onkin suurin. Virallisten tietojen mukaan on työttömien luku nykyään n. 450,000. Tämä luku on epäilemättä liian alhainen, ja väitetään että työttömiä olisi n. 1,000,000, mikä taas lienee liioiteltua. Eräs pohjois-italialainen liikemies sanoi minulle uskovansa että työttömiä oli n. 750,000.

Toistaiseksi ei täällä tiedetä, mihin toimenpiteisiin yrityksen johdosta ryhdytään. Mutta nythän Mussolinin on varsin helppoa selittää, että hänen on pakko käydä entistä enemmän kovakouraiseksi, kun ei enää ole kysymys vain hänen hengestään vaan myöskin kuninkaan.

Kuninkaan asemaa yritys luultavasti lujittaa, ehkä myös Mussolinin. Mahdollisesti on se omiaan aikaansaamaan suuremman solidaarisuuden heidän välillensä. Myös on mahdollista että armeija, joka on kuningasmielinen, mutta jonka suuri osa on suhtautunut kriitillisesti Mussoliiniin, tämän johdosta rupeaa häntä kannattamaan. Tämä kannatus merkitsisi Mussolinille varsinkin tällä hetkellä erinomaisen paljon, sillä hänen toimenpiteensä katolisten Boy-scout - y. m. järjestöjen lakkauttamiseksi, joista sanomalehtemme niin laajasti

ovat kirjoittaneet, on häneltä riistänyt monen katoliseen keskustaan lukeutuvan kannatuksen.

- - - - -

Messukenttä oli yritystä seuraavana päivänäkin miltei tyhjä. Epäilemättä ihmiset pelkäsivät sitä, mutta osaksi kai vaikutti sekin, että tuskin puolet näyttelystä oli valmis. Ei suomalaistenkaan tuotteiden näyttely ollut ihan valmiiksi järjestetty, mutta voin kuitenkin todeta, että sekä selluloosallemme että faneerillemme oli varattu varsin hyvät paikat.

Rooma, 15 p:nä huhtik. 1928.

Rolf Thesleff

Ulkoministerien käynteja Italiassa.

" Paljoon puheluun ja paljoon kirjoittamiseen varsin lukuisine kysymysmerkkeineen ovat antaneet aihetta Turkin, Kreikan ja nyt näinä päivinä Puolan ulkoministerien käynnit Italiassa. Tätä ennen ovat täällä vuoden sisässä käyneet Unkarin, Liettuan ja Romanian ulkoministerit.

Poliittisesti merkityksellisä tuloksia tuskin on ollut muiden kuin Bethlenin käynnistä. Muut käynnit ovat olleet hyödyllisiä Italian ja Mussolinin prestigelle, mutta vaikeata on huomata mitä niillä muuten on tarkoitettu. Poikkeuksena on kuitenkin Turkin ulkoministerin toissa viikolla tapahtunut käynti Milanossa, sillä silloin Mussolini luultavasti koetti saada aikaan jonkunlaisen Italian, Turkin ja Kreikan välisen sopimuksen. Kaikesta päättäen hän ei yrityksessään onnistunut.

Sitä vastoin ei ole luultavaa, että olisi perää niissä huhuissa, joiden mukaan Mussolini olisi koettanut saada aikaan ententen Italian, Unkarin, Puolan, Turkin ja Kreikan välillä.

Sen johdosta että useassa maassa, joiden ulkoministerit ovat käyneet Italiassa, fascistisuunta on vallalla, on myös uskottu, että Mussolini tästä syystä on tehtonut niitä lähennellä. Tässä voi olla jonkun verran perää, vaikkakin Mussolini on vakuuttanut, ettei fascismi ole vientitavaraa. Mutta mistään sisäpolitiikkaa koskevista sopimuksista varmaankaan ei ole ollut kysymys.

Että Zaleskin käynnillä olisi mitään erityistä tarkoitettu, siitä en ole päässyt selville."

Rooma, 15 p:nä huhtik. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C to.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 7
Roomaa

28/4 1928

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

N:o 344. Roomassa, 18 p:nä huhtik. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 10/251 Sal. 28
23/4-28 №
RYHMÄ 5 OSASTO C 10 ALIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 7, jonka otsikot ovat:

Tiedoitusn:o 64/1928 AO.

Mussolinin ja Vatikaanin välien huononeminen;

Faneeritullien koroitussuunnitelmat.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.,
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 10/257 Sae D. 28
23/4-28 | No | Liit.
5 | C10 | ASIA

R A P O R T T I N:o 7.

Mussolinin ja Vatikaanin välien huononeminen.

Kun raportissani tämän kuun 15 p:ltä ohimennen mainitsin Mussolinin ja Vatikaanin välien huononemisesta, en tietänyt että viime päivinä tässä suhteessa oli tapahtunut miltei ratkaiseva käännös. Paavi on nimittäin viime viikolla valtiosihteerinsä kardinaali Gasparrin nimessä lähettänyt kiertokirjeen niille lähettiläille, jotka ovat Vatikaanissa akkreditoituja, jossa kirjeessä hän kehoittaa heitä lopettamaan yhdessäolon lähettiläiden kanssa, jotka ovat kreditoidut kuninkaan luona. Tämähän ei voi merkitä muuta kuin että Pius XI ei enää - ainakaan tällä hetkellä - ajattele sovintoa Kvirinaalin ja Mussolinin kanssa, vaan että hän entistä kiivaammin aikoo jatkaa taistelua.

Mussolinin politiikalle on tämä epäilemättä suuri ja paljon merkitsevä epäonnistuminen. Jo muutama kuukausi ennenkuin sai vallan käsiinsä, lausui hän edustajakamarissa pitämässään puheessa, että sovinto oli aikaansaatava valtion ja kirkon välillä, ja onkin hänen politiikkansa viime aikoihin asti ollut varsin sovinnollista. Viime syksynä julkaisivat asiasta kirjoituksia Vatikaanin äänenkannattaja L'Osservatore Romano ja Mussolinin pää-äänenkannattaja Popolo d'Italia, ja koska kirjoitukset olivat varsin sovinnollisia ja koska pidettiin varmana, että L'Osservatore Romanon kirjoitukset olivat kardinaali Gasparrin kirjoittamat ja Popolo d'Italian itse pääministerin, vaikka niiden alla oli hänen veljensä Arnaldo Mussolinin nimi, niin herättivät ne suurta huomiota.

Ne olivat merkkinä ainakin siitä, että molemmin puolin tah - dottiin saada aikaan sovinto. Toinen asia oli sitten oliko sovinnon aikaansaaminen vielä mahdollista.

Tämän jälkeen on siis asema ihan muuttunut, jos- ta todistuksina ovat paavin viime maaliskuussa pitämä ankara puhe, josta sanomalehtemme laajalti ovat tehneet selkoa, Mus - solinin vastaus tähän puheeseen siten että hän lakkautti ka- toliset partiopoikajärjestöt ja nyt Vatikaanin kiertokirje lä - hetystöjen päälliköille.

Mussolinille merkitsisivät hyvät välit - saatikka sitten sovinto - Vatikaanin kanssa erinomaisen paljon: hänen todellisten kannattajiensa luku kasvaisi huomattavasti. Nyt näyttää siltä että hänen pyrkimyksensä tässä kohden ovat epä- onnistuneet. Mikä muutoksen on aikaansaanut Vatikaanin poli - tiikassa, on toistaiseksi tuntematonta. Uskovatkohan Vatikaanin taitavat, hyvin informoidut johtomiehet, että vallassa oleva regimi on vähemmän vankalla pohjalla kuin ennen?

Rooma, 18 p:nä huhtik. 1928.

Rolf Thesleff

Liite N:o 1

Faneeritullien koroitussuunnitelmat.

Olen raportissani viime helmikuun 16 p:ltä tiedoittanut, että eräät Italian faneerinkuluttajat tulisivat viranomaisille jättämään selostuksen, jossa huomautettaisiin kuinka haitallisesti faneeritullien koroittaminen tulisi vaikuttamaan ensi sijassa huonekaluteollisuuteen. Olen nyt tilaisuudessa – secretissime – liitteenä N:o 1 lähettämään asiaa koskevan memorialin, joka on jätetty kansallisen talouden ministeriölle. Mikäli tiedän, ei memoriali ole ollut tekemättä vaikutusta, ja on syytä uskoa, ettei lähitulevaisuudessa ryhdytä koroittamaan faneeritulleja.

Viime kuussa voimaanastunut koroitus ei vaikuttane haitallisesti faneerinvientiimme.

Rooma, 18 p:nä huhtik. 1928.

Roy Thesleff

Fiite N°. 1.

Memoriale sull'aumento delle dogane sui legnami compensati.

Venuti a conoscenza della pressione, che alcuni industriali di legnami compensati stanno facendo presso il Ministero dell'Economia Nazionale onde ottenere una maggiore protezione su tale industria, applicando forti aumenti alle tariffe doganali, ci pregiamo esporre quanto segue:

In primo luogo, riteniamo che un'industria di legnami compensati non abbia ragione di esistere nel nostro Paese, in quanto che (disgraziatamente per noi) non abbiamo possibilità di avere in Italia alberi adatti a tale industria. Di conseguenza, per fabbricare tale materia, occorre importare il legno in tronchi, importazione che rappresenta, come valore, l'85 % circa nei confronti del prezzo del prodotto ultimato.

E' da tener presente che, dal 60 all'80 % della materia prima importata (tronchi greggi) a seconda della qualità del legno non può essere utilizzata per tale fabbricazione, per cui tale rilevante percentuale inutilizzabile si è poi obbligati a smaltirla per certi bassi lavori di falegnameria e per un prezzo inferiore al costo.

Prendendo per base il legno Okoumè (unico legno adatto da importare per la fabbricazione del legno compensato) si deve oggi pagarlo Lire sterline 7/10 per metro cubo, CIF, porto francese e, aggiungendovi le operazioni di sbarco, carico, trasporti, prima che tale materiale sia arrivato nei cantieri che trovansi tutti nell'interno dell'Italia Settentrionale (Torino, Milano) vedremo che viene a superare molto sensibilmente tale suo prezzo.

Si tenga presente che la Finlandia, la Russia e la Polonia offrono sul nostro mercato il legno compensato in Betulla e in Ontano (essenze molto più pregiate che l'Okoumè) ad una media di Lire sterlina per metro cubo, CIF, nostri porti I-

taliani, il che viene a dimostrare che si può avere dall'origine il legno compensato, già ultimato, finito e ben levigato al medesimo prezzo circa dei tronchi greggi.

Tale enorme differenza è data solo dal fatto che in quei Paesi, gli stabilimenti per tale produzioni sono impiantati in mezzo alle foreste, in riva a fiumi e laghi naturali, che permettono il trasporto dei tronchi per vie fluviali, dove insomma il costo della materia prima rappresenta dal 5 al 10% del prezzo del materiale ultimato: dobbiamo anche considerare che il prezzo del trasporto dal luogo di produzione ai nostri cantieri di consumo viene gravato soltanto sul materiale utilizzabile.

Riteniamo perciò uno sbaglio il far sviluppare tale industria in Italia con protezionismo doganale; tale cosa non potrebbe che far aumentare del doppio gli attuali prezzi del legno compensato e con esito egualmente negativo per le nostre industrie: ed eccone le ragioni: si puo adoperare l'Okoumè solamente in pochi casi. La maggioranza delle industrie (mobili, aviazione, automobili e molte altre) per questioni tecniche devono adoperare la betulla. Ora in Italia non è possibile fabbricare il compensato in betulla, essendo questa una pianta di piccole dimensioni che reca uno scarto dell'80 % sulla lavorazione, e dato che dove si coltiva tale qualità di legno viene utilizzata dagli stessi produttori e non viene venduta in tronchi; per cui tali industrie verrebbero a trovarsi nell'impossibilità di servirsi del legno compensato.

Si potrà in proposito interpellare qualsiasi cantiere aeronautico e qualsiasi industriale di mobili, automobili, ecc., i quali potranno attestare che il legno compensato di betulla è indubbiamente il migliore di tutti ed il più adatto per la fabbricazione di idrovolanti, di aeroplani, mobili ecc.

Un aumento di dogana dunque non farebbe che aumentare fortemente i prezzi recando solo beneficio ad una piccola categoria di industriali che impiegano 300 o 400 operai in tut-

to.

Tali aumenti li troviamo in perfetta discordanza con la politica del nostro Governo attuale e con la lotta contro il ribasso dei prezzi; un forte aumento sul legno compensato avrebbe subito una forte ripercussione su tutta l'industria mobiliara, che impiega attualmente 115 mila operai circa.

L'esportazione dei nostri mobili, purtroppo oggi già in forte diminuzione, verrebbe a subire un altro terribile colpo, aumentando ancora la forte crisi in tale categoria, mentre tale aumento di dogana favorirebbe soltanto una piccola industria male impiantata e, tolto l'interesse diretto dei due o tre industriali, non verrebbe a creare nessun fatto nuovo in materia di crisi e disoccupazione, stante che tali industrie potrebbero benissimo svolgere la loro produzione nelle applicazioni stesse del compensato (che sono innumerevoli: produzioni di placaggi ecc.) lavoro che d'altronde hanno svolto a tutt'oggi.

Un altro grave fatto verrebbe subito a ripercuotersi sul sistema d'imballaggio coi legnami compensati per la frutta, lampadine elettriche, terre coloranti, polveri di cacao, cappelli, ed un'infinità di altre cose che attualmente stanno prendendo voga con grande utilità specialmente per l'esportazione di tali nostri articoli.

Basterebbe un piccolo aumento sui legnami compensati perchè questa industria per la preparazione di scatole e di barili da imballaggio non potesse più produrre stante che l'imballaggio buono, sano, forte ed a buon mercato è uno dei maggiori coefficenti per la riuscita dell'esportazione di tanti nostri prodotti.

Tale industria, nata appunto per il basso prezzo dei legnami compensati, impiega già migliaia d'operai e, come abbiamo detto sopra, cesserebbe di esistere in seguito ad un aumento anche lievissimo sui legni compensati.

Anche su questo si potranno interpellare gli stabilimenti di terre coloranti, prodotti chimici, ecc. come Schiappa -

relli, che esporta con tale imballaggio milioni e milioni di Lire di acido citrico, l'"Unica" grande esportatrice, e molti altri che hanno risolto il grande problema dell'imballaggio col sistema del legno compensato di betulla.

Si noti che attualmente la Spagna si trova in grande difficoltà per l'imballaggio della frutta per esportazione ed è allo studio una forte diminuzione di dogana sui legnami compensati per risolvere tale grave problema.

E pur vero che in Italia abbiamo già su altri articoli in legno forti dogane di protezionismo, ad esempio : sui cerchi in legno per biciclette, cornici, articoli per cancelleria ecc., ma occorre tener calcolo che per tali articoli il consumo e la parte del legno adoperato sono minimi (5 % circa) e che per la fabbricazione di tali articoli abbiamo noi stessi il legno adatto: faggio, pioppo, pero ecc. e queste industrie è logico ammettere che siano protette in quanto che il fattore della materia prima rappresenta minima cosa in confronto al prezzo della lavorazione e che non occorre importare tale materia prima.

Qualcuno potrà avanzare l'ipotesi di una eventuale futura guerra, durante la quale potrebbe darsi che il legno compensato venisse a mancare; ma dobbiamo pensare che, anche se si volesse utilizzare la materia prima che noi possediamo per la fabbricazione del legno compensato, in quindici giorni tale industria annienterebbe tutto il nostro migliore patrimonio forestale e quindi si verrebbe ugualmente a mancare del legno compensato. E deve tenersi presente che per la fabbricazione del legno compensato occorrono tronchi alti e di grande diametro e questi alberi purtroppo mancano assolutamente in Italia.

R i a s s u m e n d o - L'industria per la fabbricazione dei legni compensati in Italia, può produrre attualmente dall'8 al. 10 % di quello che si consuma e si ritiene che tali piccole industrie possono benissimo sostenersi dedicandosi ad applicazioni come hanno fatto fin'ora; un aumento di dogana su tale

materiale verrebbe semplicemente ad impedire lo sviluppo molto fiorente di infinite altre grandi e piccole industrie, causando nuove crisi e impedendo forti esportazioni, senza alcun reale beneficio per le casse dello Stato, ma con un solo aggravio a carico dei consumatori.

Gradiremmo assai che, prima che codesto On. Ministero dell'Economia Nazionale avesse a prendere tale grave deliberazione a carico delle dogane sui legnami compensati, volesse provocare un'inchiesta per sentire almeno il parere dei diversi interessati, consumatori e commercianti, i quali appunto per il dazio che grava già fortemente sul legno compensato, si trovano spesso in gravi difficoltà.

Si fa presente che l'Inghilterra non ha dogana di sorta su tale articolo e che le Nazioni, le quali hanno dogane più forti delle nostre, le hanno applicate semplicemente perchè hanno la materia prima in casa oppure nelle loro colonie e che naturalmente sono in grado di produrre.

Tale aumento non farebbe che diminuire in un modo quasi proibitivo la già scarsa, ma pure apprezzata esportazione di mobili (prima della guerra tale industria esportava centinaia di milioni nel mondo intero ed oggi verrebbe messa in condizioni sfavorevolissime) ed avrebbe per conseguenza immediata forti crisi e disoccupazione per decine di migliaia di operai contro un numero esiguo attualmente impiegato negli stabilimenti di legni compensati. Quindi l'artigianato intero ne avrebbe un grave colpo e questo in perfetta discordanza con le direttive attuali del nostro Governo.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 8.

Roomaa.

7/6 1928.

3000—11—27. 3573

№ 14 252 Sal. 1928
13/6-28
5 Q10

Légation de Finlande

N:o 497.

Roomassa, 7 p:nä kesäk. 1928.

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 8, jonka otsikot ovat:

Italian ulkopolitiikasta yleensä;

Vaalilakiuudistus senaatissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

R A P O R T T I N:o 8.

Italian ulkopolitiikasta yleensä. Kun saatiin kuulla, että Mussolini senaatissa tulisi pitämään suuren ulkopolitiikkaa koskevan puheen, nousi itsestään kysymys siitä, missä määrin hän tulisi koskettelemaan niitä kahta kysymystä, jotka viime aikoina ovat hermostuttaneet yleistä mielipidettä Italiassa. Tarkoitan Italian suhdetta toiselta puolen Itävaltaan ja toiselta puolen Jugoslaviaan.

Toukokuun 24 p:nä oli Italian maailmansotaan ryhtymisen vuosipäivä, jota Italiassa vietetään juhlapäivänä. Päivän johdosta liputti Italian Innsbruckissa oleva konsuli, mutta lipun ottivat alas muutamat nuorukaiset, jotka pitivät liputtamista sinä päivänä tahdittomuutena. Vaikka lippu vähää myöhemmin itävaltalaisten viranomaisten toimesta nostettiin ja sille osoitettiin sotilaallista kunniaa ja vaikka tapahtumaa virallisesti valitettiin, rupesivat täkäläiset lehdet puhumaan varsin kiukkuista kieltä. Kuitenkin tuntui heidän kiukkunsa ontolta, hyvityshän oli annettu eikä Itävalta voi olla vaarallinen naapuri. Täällä ja muualla toimeenpannut mielenosoitukset eivät olleet vakavaa laatua ja parin päivän kuluttua voitiin Itävallan lähetystön ympäriltä ottaa pois sotilasvahdit. Välikohtaus sitten melkein unohtui, kun huomio yhtäkkiä kääntyi Jugoslaviaan.

Kuten monasti olen maininnut, ei Jugoslavia ole ratifioinut n. s. Nettunon sopimuksia vuodelta 1925, joiden tarkoituksena etupäässä on turvata eräitä oikeuksia/ Dalmatiassa asuville italialaisille. Toukokuun loppupäivinä päätti kuitenkin Jugoslavian hallitus antaa eduskunnalle esityksen näiden sopi-

musten (niitä on 47) hyväksymisestä. Hallituksen päätökseen vaikutti luultavasti kaksi seikkaa. Tämän vuoden alussa sopivat Italia ja Jugoslavia siitä, että ennen tulevan heinäkuun 28 p:ää oli päätettävä, pidennetäänkö tammikuussa 1924 Italian ja Jugoslavian välillä tehdyn ystävyyssopimuksen voimassaoloaikaa, ja pidentämisen ehdoksi oli Italia asettanut että Nettunon sopimukset siitä ennen ratifioitaisiin. Tämä on luonnollisesti voinut vaikuttaa Jugoslavian hallituksen päätökseen. Mutta ei yksinään. Toinen syy lienee ollut - jotensakin varmaan - että Englannin rahapiirit, joiden kanssa Jugoslavia neuvotteli lainan saannista, asettivat ehdoksi, että Jugoslavia ratifioisi kysymyksessä olevat sopimukset.

Kun hallituksen ratifiointia koskeva päätös tuli tunnetuksi, sai se aikaan varsin voimakkaita mielenosoituksia ei vain Belgradissa, vaan monella muullakin paikkakunnalla, etenkin Adrianmeren rannoilla. Vaadittiin että hallituksen tuli peruuttaa päätöksensä ja esiinnyttiin loukkaavasti Italiaa vastaan, m.m. polttamalla Mussolinin kuvan. Hallitus esiintyi tarmokkaasti demonstrantteja vastaan, vertakin vuosi, ja pyysi diplomaattista tietä anteeksi, jonka jälkeen Italia on selittänyt että hyvitys oli riittävä. Kuitenkaan mieliala kummassakaan maassa ei vielä ole rauhallinen. Itse Roomassa ei suurempia mielenosoituksia ole pantu toimeen, mutta on hallitus epäilemättä odottanut sellaisia, päättäen siitä että Jugoslavian lähetystöä ovat vartioineet eri aselajeista kokoonpannut melkoiset joukot. Muualla Italiassa on mielenosoituksia ollut, ja on niistäkin voinut nähdä, kuinka keskeinen asema Italian ulkopolitiikassa on sen suhteella Jugoslaviaan.

Puheensa senaatissa luki Mussolini tämän kesäkuun 5 p:nä. Se on asiallinen, ja, ollakseen Mussolinin pitämä, varsin siivo selonteko fascistihallituksen ulkopolitiikasta. Se eroaa useimpien ulkoministerien puheista siinä, että se koskettelee pieniä yksityiskohtia, sisältäen esim. tietoja siitä että Italia v. 1927 oli myynyt Siamiin 277 automobilia, että Madras'iin on perustettu Italian varakonsulaatti j.n.e. Vaikka hän

luki sen nopeasti, kesti lukeminen 1 3/4 tuntia. Esitys oli yksitoikkoista, mikä kaiketi johtui siitä, ettei hän voinut poiketa tekstistä, syystä että puhe jo oli painettu. Miltei samalla hetkellä kun tulin kotiin senaatista, saapui sinne puhe - kirjanen 46 sivua 4:o - alivaltiosihteerin lähettämänä.

Puheessaan antaa Mussolini yleiskatsauksen Italian suhteista muihin maihin, alkaen Aasiasta ja jatkaen Afrikan ja Amerikan kautta Eurooppaan.

Kahdesta polttavimmista kysymyksistä hän lausuu seuraavaa: " Mitä tulee Itävaltaan rajoitun lausumaan että välit diplomaattisessa suhteessa ovat korektit ja että riippuu Itävallasta, voivatko ne saavuttaa suuremman sydämmellisyyden (cordialità)." Muuta ei. Ettei hän enempää puuttunut tähän kysymykseen, johtui epäilemättä siitä, että hän edustajakamarissa tämän vuoden alussa pitämässään puheessa oli lausunut, ettei hän enää tulisi puhumaan Etelä - Tyrolin asiasta, vaan antaisi tekojen puhua. Mahdollisesti vaikutti siihen myös että kysymys Italian suhtautumisesta Itävaltaan on toisarvoinen italialais - jugoslavialaisen kysymyksen rinnalla.

Mutta joskaan hän ei puhuessaan Itävallasta puutu Etelä - Tyrolin kysymykseen, koskettelee hän sitä kuitenkin epäsuorasti puhuessaan Saksasta ja Italian suhtautumisesta siihen. Hän lausuu nimittäin:

" Siirtyessämme hallitusten välisistä suhteista kansojen välisiin suhteisiin - joita ei suinkaan ole pidettävä vähemmän ratkaisevina - on todettava, että näiden kahden kansan - Italian ja Saksan - suhteet voisivat olla paljoa paremmat, elleivät ne menneen ajan miltei luonnolliset hyvät välit olisi nyt heikenneet eräiden edesvastuuttomien piirien toiminnan kautta, mitkä piirit pitävät kiini mielettömästä vaatimuksesta sotkeutua meidän valtiomme sisäistä politiikkaa koskeviin kysymyksiin. Jos nämä sumupilvet - kuten minä vilpittömästi toivon - poistetaan taivaalta, niin voi yhteistyö, myös yksinkertaisella

taloudellisella pohjalla kahden kansan suurten joukkojen välillä, olla hedelmällisiä tuloksia täynnä. Lisään, että näinä viime kuukausina suhteet ovat parantuneet. Sillä vastaanotolla, jonka ei vain Stolpin kaupunki, vaan myöskin koko Saksa valmisti kenraali Nobilelle, on ollut mitä ystävällisin kaiku Italian kansan keskuudessa."

Suhteesta Jugoslaviaan lausui hän:

" On olemassa ystävyys-, yhteistoiminta- ja välityssopimus Italian ja Jugoslavian välillä, allekirjoitettu Roomassa 28 p:nä tammikuuta 1928. On välttämätöntä viivähtää tässä poliittis-diplomaattisessa asiakirjassa. Fascisti-regimin valtaan tultua ulkopolitiikan suuntaviivat Jugoslaviaan nähden ovat olleet hyvin suoraviivaiset. Minun vakaumukseni on, että kahden valtion välillä, joilla on yhteiset rajat, ei voi olla välinpitämättömyys-suhteita, vaan ainoastaan ystävyys- tai vihamielisyys-suhteita. Jättäen pois laskelmista tämän viimeksimainitun mahdollisuuden, edellyttäen siis että lähdetään ystävyyspolitiikan periaatteista, niin todetaan, että juuri sellainen politiikka tahdottiin vahvistaa vuoden 1924 sopimuksella. Tämä sopimus edellytti lisätäydennyksiä: niin tultiin Nettunon sopimuksiin v. 1925. Näiden sopimusten kautta järjestettiin molemminpuoliseksi tyydytykseksi monipuolinen ja tärkeä, molempien maiden välisiä suhteita koskeva aineisto.

Italia siis kolmen vuoden ajan on odottanut Jugoslavian puolelta tapahtuvaa ratifiointia. Italia ei millään muotoa tahdo sekautua naapurivaltion monimutkaisiin parlamenttaarisiin tapahtumiin, mutta se ei myöskään voi alistaa niiden alle omaa ulkopolitiikkaansa. Italia on pakoitettu toteamaan, että vuoden 1924 sopimus ei ole luonut sitä moraalista ilmapiiriä, jonka johdosta ystävyys loittonee hallitusten virallisista pöytäkirjoista ja koskettaa kansojen sydäntä. On turhaa ja vaarallistakin salata totuutta: useissa jugoslaavisissa piireissä on mitä laajimmin harjoitettu vihamielistä esiintymistä Italiaa kohtaan, myöskin sellaisten miesten taholta, joilla on poliittista edesvastuuta. Eilispäivän esimerkkinä on meillä erään kroaattilaisen kansanedustajan - entisen, kenties

tulevankin ministerin puhe, jossa hän kiihoittaa sotaan Italiaa vastaan, ennustaen että aselepo allekirjoitetaan Veneziassa.

Kaikki tämä johtuu täydellisestä tietämättömyydestä fascistisen Italian olevista oloista ja riippuu se myöskin liioitelluista suuruudenhulluuden ilmaisuista, jotka johtavat poliittiseen lapsellisuuteen. Niille voidaan hymyillä, ja olla täysin rauhallisia, kuten on oltu Italiassa viime päivinä, mutta suuri virhe olisi olla niitä täysin huomioon ottamatta.

Tällaisessa itsekiihoituksen ja ymmärtämättömyyden ilmapiirissä, josta maailman vihdoinkin on saatava tietää, on selitettävissä äskeiset Spalaton, Sebenicon ja Zagabrian tapahtumat, jotka ovat olleet hyvin arveluttavat sekä väkivaltaisuuksiin että hävityksiin nähden ja varsinkin kun ne eivät ole suinkaan Zaran olemattomien levottomuuksien, eivätkä italialaisten ylioppilaiden käytöksen - joka on ollut täysin disiplinoerattua - provoseeraamat, mutta ovat johtuneet siitä yksinkertaisesta ilmoituksesta, että Marinkovic on päättänyt, hyvän tahdon ja rohkeuden kannustamana, esittää Scupcinalle Nettunon sopimukset.

Niinpian kuin sain haltuuni konsuliemme ja Belgradin ministerimme raportit, pyysin virallisesti erikoisella nootilla niitä hyvityksiä, joita tapahtumien vakavuus vaati. Ne hyvitykset on Belgradin hallitus myöntänyt nootilla, jonka jokainen Teistä tuntee. Välikohtaukset, diplomaattisia suhteita silmälläpitäen, ovat siis lopussa. Tunnustan tässä nopeassa ja lojaalisessa italialaisten vaatimusten hyväksymisessä tri Marinkovicin hyvän tahdon ilmauksen, sekä pyrkimyksen ottaa jälleen seuratakseen sitä ystävyyspolitiikkaa, jota Italia omasta puolestaan tahtoo vilpittömästi noudattaa, ei ainoastaan meidän valtioittemme etuja, mutta myöskin Euroopan rauhaa silmälläpitäen.

Lopettaakseni tämän arkaluontoisen asian käsittelyn, tahtoisin tämän korkean eduskunnan puhujalavalta sanoa suoran sanan erinäisille, toisella puolen Nevoso-vuorta oleville aineksille. Olkaa varovaiset ja viisaat. Elkää kuunnelko antifascismin tyhjiä

kiihoituksia, mikä antifascismi tahtoo Teidän kustannuksellanne pelata epätoivonsa kortit; ottakaa huomioon tosiasiat, Italia ei vihaa teitä, eikä asetu teidän rauhallisen edistyksenne tielle; mutta koettakaa oppia meitä tuntemaan ja ajatelkaa, että Italia, joka aina on antanut suurenmoisen lisän inhimillisen sivistykseen, on nyt fascistiregimin johdolla kansa, jonka kanssa on edullisempaa olla ystävyyssuhteissa, kuin lietsoa sen kanssa vihaa."

Tämä hillitty ja asiallinen lausunto on ehkä omiaan parantamaan Italian ja Jugoslavian välejä - mikäli niitä nyt lähitulevaisuudessa voi parantaa, sillä molemmassa kansassa näkyy viha toista vastaan olevan syvään juurtunut ja yleinen mielipide voi pakoittaa hallituksia tekoihin, joihin ne eivät itse tahtoisi ryhtyä.

Ennenkuin teen selkoa puheen muista osista, tahdon mainita, että Mussolini Suomesta lausui, kuten olen sähköttänyt: "Mitä parhaimmat ovat suhteemme Suomeen, jonka kanssa olemme tehneet kauppasopimuksen, joka alkaa antaa tuloksia (Ottime sono le nostre relazioni con la Finlandia, colla quale abbiamo stipulato un Trattato di commercio che comincia a dare qualche risultato)."

Italian suhteista Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan hän ei lausunut sanaakaan. Sitä vastoin kosketteli hän suhteita Latviaan ja Liettuaan, huomauttaen että suhteet viimeksi mainittuun maahan ovat mitä parhaimmat ja että siihen oli vaikuttanut Voldemaras'in käynti Roomassa. Viroa hän ei ollenkaan mainitsut.

Venäjästä lausui Mussolini:

" Siirryn Suurbritanniasta mannermaalle, ja alan sosialististen Tasavaltojen liitosta, jota aikoinaan kutsuttiin Venäjäksi, ja jota minä yhä vieläkin kutsun Venäjäksi sanonnan lyhyyttä silmälläpitäen. Italian suhteet Venäjään ovat normaalit. Kuten muistatte, kunnianarvoisat senaattorit, tunnusti Italia diplomaattisesti Venäjän v. 1924 ja solmi sen kanssa kauppasopimuksen. Koska tämän kauppasopimuksen varsinaisista tuloksista on paljon keskusteltu, on hyödyllistä, että annan Teille numerot, jotka todistavat kauppavaihdon suuruuden molempien maiden välillä. Ne ovat

seuraavat:

V. 1925 Italia toi Venäjältä 149.188.000 liiran arvosta ja vei Venäjälle 171.256.000 liiran arvosta; v. 1926 mainitut numerot ovat 344.851.616 ja 124.511.369 liiraa; v. 1927 394.735.633 ja 43.441.401 liiraa, joita viimeksimainitut numerot eivät vielä ole lopulliset.

Niistä käy selville, että kauppavaihdon suuruus on ollut vaatimaton. Syyt ovat tunnetut. Ne eivät riipu yksinomaan ulkomaisen kaupan valtiollisesta monopolisoimisesta, mutta myöskin siitä syystä, että Venäjä on pakoitettu ostamaan krediitillä. Nyt Italia ei voi tällä alalla kilpailla muiden valtioiden kanssa, jotka voivat mukavasti odottaa maksua. On koetettu päästä tästä puutteellisuudesta perustamalla finanssi-yhtymä, joka maksaa etukäteen italialaisille hannkijoille tilausten toimeenpanemista varten tarvittavat summat, jotka maksetaan eri pitkän ajan jälkeen lankeavilla venäläisillä vekseleillä

Vuosina 1925 - 1926 kokeiltiin poliittisluontoisen sopimuksen aikaansaamiseksi Italian ja Venäjän välillä, mutta sitä koskevat keskustelut eivät koskaan vieneet ulkopuolelle prelimináäri keskustelujen pyitteitä."

Tämä lausunto käsitykseni mukaan hyvin kuvastaa Italian suhtautumisesta Venäjään täällä vallalla olevan mielipiteen: pettymys. Vielä jonkun aikaa sen jälkeen kuin Italia v. 1924 oli tunnustanut Venäjän elettiin täällä siinä toivossa, että Italialle tästä tunnustamisesta koituisi huomattavia taloudellsia etuja ja varsinkin että, niinkuin joskus olen tiedoittanut, Venäjä voisi olla Italialle niin sanoakseni reservimaa, jos välit muiden maiden kanssa huononisivat niin, että raaka-aineiden saanti kävisi vaikeaksi. Kokemus on nyt osoittanut, etteivät tällaiset toiveet ole olleet perusteltuja, ja seurauksena on ollut, ettei täällä juuri ollenkaan puhuta ja kirjoiteta Venäjästä. Uudesta ambassadööristä, Kurskista, joka saapui tänne helmikuussa, ei kuule mitään, eikä häntä missään näe. Tuntuu siltä että hän tahallaan pysyttelee sivulla, syystä että täällä tällä hetkellä ollaan niin vähän kiinnostuneita Venäjän asioihin.

Kosketellessaan Italian suhdetta Ranskaan lausui Mussolini, että maiden välit viimeisinä vuosina ovat huomattavasti parantuneet, lisäten että tähän suuresti oli vaikuttanut Ranskan entisen ambassadöörin Besnardin toiminta. (Täällä on oltu sitä mieltä, että Besnard täydellisesti epäonnistui!). Hän mainitsi, että nyt olisi saatava aikaan poliittinen ystävyyssopimus (patto politico di amicizia) Ranskan kanssa sekä että sen lisäksi etupäässä olisi sovittava kolmesta kysymyksestä, nimittäin Italian asemasta Tangerissa, italialaisten oikeuksista Tunisissa ja Tripolitanian länsirajasta. Ranskan ja Jugoslavian läheisistä suhteista ei hän maininnut mitään.

Tangerin kysymyksestä hän teki laajasti selkoa. Koska kuitenkin siitä lähiaikoina saatanee lisätietoja, pyydän saada kirjoittaa siitä erikseen.

Puhuessaan Puolasta ei Mussolini ole yhtä selvä kuin yleensä käsiteltävänä olevassa puheessa. Hän lausui nimittäin:

" Tämän viimeksimainitun suurvallan kanssa, joka syntyi sodan seurauksista ja joka nyt on muodostunut yhdeksi yhtenäiseksi valtioksi, joka päivä päivältä vahvistaa poliittis-taloudellis-moraalista yhteensulautumistaan, tarkoitan Puolan kanssa, ei meillä ole poliittisia sopimuksia, eikä niistä edes puhuttukaan Zaleskin viimeisen Roomassa käynnin aikana. Niin romahtavat kaikki ne kuvittelut, jotka yhdistivät Zaleskin käyntiin seikkoja ja asioita, joita ei oälenkaan käsitelty.

Minun kohtaamiseni Zaleskin kanssa oli kuitenkin mitä hyödyllisin, sillä mielipiteiden vaihdosta ja eurooppalaisen tilanteen tarkastuksesta tultiin havaitsemaan, että on yhteisen, tietysti rauhallisen toiminnan mahdollisuuksia, Puolan ja Italian välillä erinäisissä kysymyksissä ja määrätyissä tilanteissa. Italialla ja Puolalla on useita historiallista, sivistyksellistä ja taloudellista laatua olevia vaikuttimia, jotka tekevät mahdolliseksi ja hedelmälliseksi heidän yhteistyönsä. Minun ei tarvinne alleviivata uudestisyntyneen Puolan poliittista merkitystä, Puolan, joka 30 miljoonaan nousevine asukkaineen on suunnattoman Venäjän ja voimiinsa palautuvan väkirikkaan Saksan välillä."

Edelleen puhui Mussolini niistä erinomaisista väleistä, jotka vallitsivat Italian ja Unkarin, Espanjan, Portugalin, Sveitsin ja Bulgarian välillä. Unkarista lausui hän m.m.:

" Tämä Italian ystävyys on toiminut kolmessa eri tapauksessa: militäärikontrollin lopettamisen aikaansaamiseksi Unkarissa, San Gottardin kuularuiskujen tragi-komedian paljastamisessa, optannti-kysymyksessä ja vielä lisäksi Unkarille myönnetyissä, merenkulkua koskevissa helpoituksissa Fiumen satamassa. Unkari voi luottaa Italian ystävyyteen."

Puhuessaan Pikku-Entantesta lausui hän, että se on liitto, joka luonteeltaan on enemmän negatiivinen kuin positiivinen, sekä että sen eri mailla ei juuri ole yhteisiä intressejä.

Puheensa ensi osan lopussa kosketteli Mussolini suhdetta Kreikkaan ja Turkkiin. Hän lausui, että Kreikka, jos sen ja Turkin välit olisivat olleet paremmat, olisi tehnyt samanlaisen sopimuksen Italian kanssa kuin Turkki, ja että Italian hallitus Kreikalle on ilmoittanut olevansa valmis tekemään sellaisen sopimuksen. Ja hän toivoi että Kreikka kohta allekirjoittaisi kaksi sopimusta, toisen Italian ja toisen Turkin kanssa.

Liitteenä I seuraa tässä italialais-turkkilaisen sopimuksen (Traité de neutralité, de conciliation et de réglément) ranskankielinen teksti. Sopimuksen päämääräykset ovat: a) Italia ja Turkki sitoutuvat pysymään loitolla kaikista kombinatsioneista, jotka ovat tähdätyt toista maata kohtaan; b) niiden on noudatettava puolueettomuutta, jos kolmas valtio hyökkää; ja c) erimielisyyksien sattuessa on noudatettava välitystä.

Viimeksi huomauttaa Mussolini, että Albania voi luottaa Italian ystävyyteen, lisäten että Italialle on tärkeätä että Albania vahvistaa autonomiansa (!).

Puheensa jälkimäisessä osassa puhuu Mussolini rauhansopimuksista, reparatsioneista, veloista, aseista riisumisesta ja kansainliitosta, sekä ihan lopuksi Italian ulkomaisen edustuksen uudelleen järjestämisestä. Näihin kysymyksiin pyydän kohta saada palata.

Rooma, 7 p:nä kesäk. 1928.

Rolf Thesleff

Vaalilakiuudistus senaatissa.

Olen raporteissani maaliskuun 6 ja 22 p:ltä tehnyt selkoa uudesta vaalilakiehdotuksesta ja sen käsittelystä edustajakamarissa, jossa se hyväksyttiin 216 äänellä 15 vastaan. Senaatissa asia oli esillä toukokuun 13 p:nä, ja uskalsi siellä muutama puhuja esiintyä lakia vastaan. Sanomalehdet ovat sisältäneet vain lyhyitä tietoja oppositiossa olevien senaattorien puheista, mutta lienevät heidän pääargumenttinsa olleet, että uudistus soti perustuslakia vastaan ja että se merkitsi parlamentin hävittämistä.

Lakiehdotus hyväksyttiin 138 äänellä 49 vastaan. Koska noin 100 senaattoria ei ollut läsnä istunnossa, on otaksuttu että senaatin enemmistö oli lakiehdotusta vastaan, vaikka siitä niin suuri osa pelosta ei saapunut istuntoon. Luullakseni tämä otaksuminen ei sellaisena ole ihan oikea, sillä hyvin tavallista on että suuri osa senaatin jäsenistä on saapumatta istuntoihin, ja epäilemättä osa poissa olevista olisi äänestänyt ehdotuksen hyväksymisen puolesta. Toiselta puolen on varmaa, että niiden joukossa, jotka antoivat äänensä ehdotuksen hyväksi, on sellaisia jotka ovat sen vastustajia, mutta jotka esim. virka-asemansa tähden eivät uskaltaneet äänestää sitä vastaan. Näin ollen on kuitenkin mahdollista, että senaattorien enemmistö oli vastaisella kannalla.

Niiden joukossa, jotka uskalsivat äänestää vastaan, oli moni varsin huomattava mies: Albertini, Einaudi, Benedetto Croce, Wollemborg ja Lanza di Scalea, joka vielä viime vuonna oli fascistihallituksen jäsen.

Tämän asian käsittelyn johdosta lienee Mussolini hyvin tyytymätön senaattiin, ja aikonee hän ryhtyä senkin uudistamiseen.

Rooma, 7 p:nä kesäk. 1928.

Rolf Thesleff

Liste N° I

"L'Italie" 2/6/28

LE TRAITÉ ITALO-TURC

C'est un tel acte de lumière qu'il est impossible aux plus obstinés d'en atténuer l'éclat

Voici le texte du Traité de neutralité, de conciliation et de règlement stipulé entre le Royaume d'Italie et la République turque.

Sa Majesté le Roi d'Italie et le Président de la République turque, animés du désir de consolider les liens d'amitié existant entre les deux pays et dans le but de contribuer au maintien de la paix générale, ont décidé de conclure un Traité de neutralité, de conciliation et de règlement judiciaire et ont nommé à cet effet plénipotentiaires:

S. M. le Roi d'Italie:

S. Exc. Benito Mussolini, Chef du Gouvernement, Premier Ministre Secrétaire d'Etat, Ministre Secrétaire d'Etat pour les Affaires Etrangères.

Le Président de la République Turque: S. Exc. Suad Bey, ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de la République turque près S. M. le Roi d'Italie qui, après avoir fait connaître leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, ont convenu les dispositions suivantes:

ART. 1

Les hautes parties contractantes s'engagent à n'entrer dans aucune entente d'ordre politique ou économique et en aucune combinaison dirigées contre elles.

ART. 2

Si une des hautes parties contractantes, malgré son attitude pacifique, est attaquée par un ou plusieurs puissances, l'autre partie observera la neutralité pendant toute la durée du conflit.

ART. 3

Les hautes parties contractantes s'obligent à soumettre à une procédure de conciliation les divergences de toute espèce qui pourraient surgir entre elles et qui n'auraient pu être réglées par la voie normale diplomatique. Dans le cas d'insuccès de la procédure de conciliation on recourra à un règlement judiciaire. Le protocole annexé établit la procédure pour la conciliation et le règlement judiciaire.

Le présent article ne s'applique pas aux questions qui, en vertu des Traités en vigueur entre les deux hautes parties contractantes, rentrent dans la compétence d'une d'elle. Il ne s'applique pas non plus aux questions qui reflètent conformément au droit international, le droit de Souveraineté.

Chacune des hautes parties contractantes établira d'une façon unilatérale, par une déclaration écrite, si une question dépend du droit de souveraineté.

Pour qu'une question puisse être soumise à la procédure de conciliation ou à l'arbitrage, conformément aux clauses du protocole annexé, il faut qu'elle soit reconnue préventivement, par sa nature conforme aux dispositions du présent article.

La sentence d'arbitrage sera émise selon les principes du droit international.

ART. 4

Les constatations qui pourraient surgir soit dans l'interprétation, soit dans l'exécution du présent Traité, seront

Il sera pourvu au remplacement des commissaires dans la même manière fixée pour leur nomination.

Dans le cours effectif de la procédure, les membres nommés d'un commun accord recevront une indemnité dont le montant sera approuvé par les parties contractantes et payé par elles dans une mesure égale. Chaque partie, au contraire, fixera et payera l'indemnité au membre de la Commission qu'elle a nommé.

Les dépenses générales de la commission seront partagées entre les deux parties dans une mesure égale.

La commission sera constituée les six mois qui suivront l'échange des ratifications du traité de neutralité, de conciliation et de règlement judiciaire duquel le protocole actuel fait partie intégrante et elle se réunira dans le lieu indiqué par son président.

Si la nomination des membres à désigner d'un commun accord ne s'effectue dans les six mois à partir de la date de l'échange des ratifications du même traité, ou, en cas de remplacement, dans le terme de trois mois à partir de la date de la vacance de la place, on procèdera aux nominations conformément à l'art. 45 de la convention de la Haye pour le règlement pacifique des conflits internationaux du 18 octobre 1907.

ART. 2

Sauf quelque convention contraire, la procédure de conciliation sera réglée par la convention de la Haye pour le règlement pacifique des conflits internationaux du 18 octobre 1907.

ART. 3

La commission de conciliation pourra être demandée par une seule des parties qui notifiera sa demande au président de la commission et à l'autre partie

La commission pourra pourtant offrir elle-même ses bons offices si son président et deux de ses membres y consentent.

Les parties contractantes s'engagent à faciliter, dans la plus large mesure possible et sous tous les rapports, les travaux de la commission et plus particulièrement à user de tous les moyens dont elles disposent, conformément aux législations respectives, pour investir la dite commission de la même compétence de leurs tribunaux suprêmes en tout ce qui concerne la citation et l'interrogatoire des témoins et des experts, et aussi les enquêtes sur les lieux.

ART. 4

La Commission de conciliation examinera les questions particulières qui lui seront soumises et fixera les résultats de son enquête dans un rapport *ad hoc* destiné à éclaircir les questions de fait, facilitant ainsi la solution de la divergence. Dans son rapport la Commission précisera les points en controverse et fera suivre son exposé des recommandations susceptibles d'obtenir un accord entre les parties.

Le rapport devra être présenté dans les six mois à partir du jour où la Commission sera investie de la diver-

ments des deux Parties contractantes et sera interprété dans tous ses points par la Cour de Justice.

Si le compromis n'est pas fixé dans les trois mois à partir du jour où la demande de règlement judiciaire aura été notifiée à une des deux parties, chacune d'elles pourra s'adresser, par une simple requête, à la Cour de Justice.

ART. 8

La décision rendue par la Cour permanente de Justice internationale sera exécutée en bonne foi par les deux parties.

Pendant le cours de la procédure de conciliation ou de la procédure judiciaire, les parties contractes s'abstiendront le plus possible de toute mesure susceptible de produire une répercussion préjudiciable à l'acceptation des propositions de la Commission de conciliation ou à l'exécution de la décision de la Cour Permanente de Justice Internationale.

ART. 9

Si une procédure de conciliation ou une procédure judiciaire est pendante au moment de l'expiration du Traité de neutralité, de conciliation et de règlement judiciaire elle suivra son cours conformément aux dispositions du présent Protocole et de toute autre convention que les parties contractantes auraient convenu de lui substituer.

Fait à Rome en double exemplaire le 30 mai 1928.

(L. S.) BENITO MUSSOLINI

(L. S.) SUAD.

par une déclaration écrite, si une question dépend du droit de souveraineté.

Pour qu'une question puisse être soumise à la procédure de conciliation ou à l'arbitrage, conformément aux clauses du protocole annexé, il faut qu'elle soit reconnue préventivement, par sa nature conforme aux dispositions du présent article.

La sentence d'arbitrage sera émise selon les principes du droit international.

ART. 4

Les constatations qui pourraient surgir soit dans l'interprétation, soit dans l'exécution du présent Traité, seront soumises directement — sur simple demande — à la Cour Permanente de Justice internationale.

ART. 5

Le Présent Traité sera ratifié dans le délai le plus bref possible et entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications qui aura lieu à Rome.

Il aura une durée de cinq ans à partir de la date de l'échange des instruments de ratification. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce terme il restera en vigueur pendant cinq autres années.

Fait à Rome le 30 mai 1928, en deux exemplaires qui feront également foi et dont un sera remis à chacun des Etats signataires.

En foi de quoi les plénipotentiaires ont signé le Présent Traité et l'ont muni de leurs sceaux.

(L. S.) BENITO MUSSOLINI

(L. S.) SUAD.

Les articles du protocole annexé au traité

ART. 1

Les hautes parties contractantes institueront une commission permanente de conciliation composée de cinq membres.

Elles nommeront un membre de leur gré et désigneront les autres trois d'un commun accord. Ces trois membres ne devront pas être des sujets des parties contractantes, ni avoir leur domicile dans le territoire, ni se trouver à leur service. Les parties désigneront, d'un commun accord, le président parmi ces trois membres.

Tant que la procédure ne sera pas ouverte, chacune des parties contractantes pourra révoquer la nomination du commissaire qu'elle a choisi et lui nommer un successeur; elle pourra aussi retirer son consentement à la nomination de chacun des trois membres désignés en commun.

Dans ce cas, il sera nécessaire de procéder sans retard au remplacement des membres dont le mandat fut terminé.

ART. 4

La Commission de conciliation examinera les questions particulières qui lui seront soumises et fixera les résultats de son enquête dans un rapport *ad hoc* destiné à éclaircir les questions de fait, facilitant ainsi la solution de la divergence. Dans son rapport la Commission précisera les points en controverse et fera suivre son exposé des recommandations susceptibles d'obtenir un accord entre les parties.

Le rapport devra être présenté dans les six mois à partir du jour où la Commission sera investie de la divergence, à moins que les parties contractantes ne décident d'abréger ou de proroger ce terme.

Le rapport devra être rédigé en trois exemplaires, dont deux pour les Parties et le troisième pour les archives de la Commission.

La Commission fixera le terme dans lequel les Parties devront se prononcer à l'égard de ses recomandations, ainsi que celui dans lequel elles pourront soumettre la divergence à un règlement judiciaire si la procédure de conciliation ne réussissait pas.

Ces deux termes ne pourront toutefois pas être supérieurs à six mois le premier, à trois mois le second.

Le rapport de la Commission n'aura pas le caractère d'une sentence définitive et obligatoire, ni en ce qui concerne l'exposé des faits ni en ce qui concerne les questions de droit.

ART. 5

Si les Parties n'acceptent pas les recommandations de la Commission de conciliation, chacune d'elle pourra, dans le terme fixé demander que la divergence soit soumise à la Cour Permanente de Justice.

Dans le cas où, selon l'avis de la Cour, la divergence ne serait pas d'ordre juridique, les Parties conviennent qu'elle sera résolue *ex aequo et bono*.

ART. 6

Les parties contractantes pourront toutefois soumettre d'accord toute controverse à un tribunal d'arbitrage, constitué conformément aux art. 55 et suivants de la convention pour le règlement pacifique des conflits internationaux du 18 octobre 1907 ou conformément à tout autre accord existant entre elles.

ART. 7

Les Parties contractantes se conformant aux dispositions du Statut et du Règlement de la Cour Permanente de Justice Internationale établiront un compromis déterminant l'objet de la controverse, la compétence spéciale attribuée au Tribunal ainsi que toutes les autres conditions fixées entre elles.

Le compromis sera établi par un échange de notes entre les gouverne-

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 9.

Roma.

14/6-1928.

3003—11—27. 1573

ULKOASIAINMINIST
№ 15 1252 Sal D. 1 28
20/6-28 | № | Liit.
5 | C 10 | ASIA

Légation de Finlande

No. 506.

Roomassa, 14 p:nä kesäk. 1928.

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 9, jonka otsikot ovat:

Mussolinin puhe;

Faneeritullit.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

RAPORTTI N:o 9.

Mussolinin puhe. Raportissani t.k. 7 p:ltä, jossa tein selkoa Mussolinin senaatissa t.k. 5 p:nä pitämästä puheesta, mainitsin että puheessa oli osia, joita en siinä raportissa vielä käsitellyt. Koska puheesta nyt on olemassa ranskankielinen käännös, voin tähän ottaa sen eri osia in extenso. Käännös ei joka kohdin ole ihan täsmällinen, mutta suurempia virheitä en siinä ole voinut huomata.

Puhuessaan rauhansopimuksista lausui Mussolini

Honorables Sénateurs,

J'ai eu quelquefois l'occasion de déclarer que les Traités de paix ne sont pas éternels. Je l'ai dit de mon banc de député et comme Chef de gouvernement dans des discours et des interviews. Je trouve étrange l'émotion qui semble s'emparer de quelques milieux en face d'une déclaration si commune qu'elle semble lapalissienne. Il ne s'agit pas de doctrines: il s'agit de constater une réalité historique. Aucun traité n'a jamais été éternel, car le monde marche, les peuples se constituent, croissent, déclinent, quelquefois meurent: l'éternité d'un traité signifierait qu'à un certain moment l'humanité, par un prodige monstrueux, aurait subi un processus de momification, en d'autres termes serait morte.

Il est inutile de refaire les routes de l'histoire plus lointaine pour affirmer que les Traités de paix ne sont pas éternels: il suffit de voir le XIXe siècle. On peut également regarder plus près de nous pour identifier un traité qui, non seulement n'a pas été, lui non plus, éternel, mais a été bref, je parle de celui de Sèvres. Le pacte de la S.d.N. lui-même, écarte ce que l'on pourrait appeler l'immortalité marmoréenne des Traités de paix lorsque dans un article spécial elle ouvre la voie à de possibles révisions. Il serait intéressant d'établir, par exemple, combien des clauses du Traité de Versailles n'ont pas été appliquées et combien d'autres ont eu une application différente. Les Traités de paix sont sacrés lorsqu'ils ont conclu un effort glorieux et sanglant, une période de sacrifices immenses et de grandes douleurs, mais les Traités de paix ne sont pas le résultat d'une justice divine, mais d'une intelligence humaine, soumise, spécialement à la fin, d'une guerre gigantesque, à des influences d'ordre exceptionnel.

Y a-t-il quelqu'un qui oserait affirmer que les Traités de paix depuis Versailles sont une œuvre parfaite? Œuvre humaine dis-je, et donc imparfaite, mais susceptible de perfectionnement.

Il y a dans les Traités de paix de grands faits accomplis répondant à de suprêmes raisons de justice, des faits accomplis qui restent tels et que personne de nous ne pense à révoquer ou même à mettre en discussion. Mais il y a dans les Traités de paix des clauses territoriales, coloniales, financières, sociales, qui peuvent être discutées, revues améliorées afin de prolonger la durée des traités mêmes et d'assurer une plus longue période de paix.

Lorsque dans un de mes discours, prononcé il y a un an dans l'autre semaine du Parlement, j'ai dit que l'Europe se serait trouvée entre 1935 et 1940 à un point très interessant et très délicat de son histoire, je parlais de l'ordre de considérations qui se sont présentées. Mon affirmation ou prevision, facile du reste, ne doit pas être nécessairement interprétée dans un sens pessimiste.

Le fait est que dans cette période de temps mûriront — à la suite du développement des traités de paix — certaines conditions qui provoqueront une nouvelle phase importante dans la situation entre les différents Etats d'Europe. De délicats problèmes surgiront qui pourront être résolus par les gouvernements en ligne pacifique, comme je le souhaite sincèrement.

De graves complications seront évitées si, en révisant les Traités de paix là où ils méritent d'être revus, on donne un plus large souffle à la paix. C'est l'hypothèse que je caresse et à laquelle est inspirée la politique vraiment, sainement nettement pacifique du gouvernement fasciste et du peuple italien. Mais puisque l'hypothèse contraire doit être considére, personne ne peut de bonne foi s'étonner si sur l'exemple de tous les autres Etats l'Italie entend posséder les forces armées nécessaires pour défendre son existence et son avenir.

Ilmeistä on, että Mussolini lausuessaan nämät sanat ensi sijassa on ajatellut Unkaria, ja luonnollista on, etteivät Pikku-Ententin maat ole olleet tyytyväisiä tämän johdosta. Kun Mussolini näin selvään lausuu, "que les Traités de paix ne sont pas éternels", niin ei liene epäilystä, ettei hän edelleen tule ajamaan Unkarin asiaa.

Reparatioista ja veloista lausui Mussolini:

Réparations, dettes, Plan Dawes

Une donnée fondementale du Traité de Versailles qui, ces dernières années, a été sans cesse l'objet d'études, de discussions, de propositions, est celle qui se réfère au titre «Réparations». Il vaut la peine d'en parler au long.

1. — La phase actuelle des réparations, qui pourrait se dire « phase de consentement» en opposition à la litigieuse qui l'a précédée, dure depuis quatre ans. Comme on le sait, elle est disciplinée par le protocole de Londres d'août 1924, et commence avec le 1er septembre de la même année.

Le protocole de Londres se base sur le rapport Dawes, et même on peut dire qu'il est identique avec lui. Dans la conception de ses auteurs il représente non une solution définitive du problème, mais un moyen de rétablir la confiance et le crédit de l'Allemagne et, avec son crédit, sa situation économique, et de fournir les éléments d'appréciation nécessaire à une ultérieure et plus complète solution du problème des réparations et annexes.

Le plan Dawes ne s'occupe pas du chiffre total de la dette allemande, il ne fixe même pas la durée des payements qu'il établit: à un milliard de marks or dans la première année, un milliard et deux cents millions dans la deuxième et ainsi de suite jusqu'à deux milliards et demi en la cinquième année, qui commencera en septembre prochain; et en plus, dans les années suivantes, une augmentation proportionnée à des index déterminés de prospérité.

Le plan Dawes établit aussi la composition des annuités allemandes: une quote-part est fournie par des contributions du budget; une quote-part par l'impôt sur les transports; une quote-part, enfin, par les intérêts et amortissements sur 16 milliards de marks-or d'obligations industrielles et de chemins de fer allemands, créés par le même plan Dawes.

2. — Depuis quatre ans que fonctionne le plan Dawes, l'Allemagne a fait face aux obligations assumées. Le budget de l'Etat a fourni les contributions qui lui ont été assignées; l'impôt sur les transports a été payé. Les obligations des chemins de fer et industrielles ont été livrées aux « Trustées » compétents d'après les dispositions du plan Dawes et, bien qu'elles ne soient pas encore placées sur le marché international, l'intérêt et l'amortissement, établis sur elles ont été régulièrement versés. De cette façon les annuités dues ont été régulièrement payées, et elles ont été régulièrement transférées à l'étranger. L'agent général des payements en a donné acte dans ses rapports annuels, et les trésoreries alliées pour la première fois, après la période spéciale antérieure à 1924, ont régulièrement encaissé les sommes qui leur étaient dues.

Cependant dans leur gestion du budget allemand et de la Reichsbank de ces quatre années, n'ont pas manqué des tendances qui si elles continuaient, pourraient mettre en danger sérieux les transferts et peut-être les versements futurs. D'une part, en fait, l'Etat allemand a accru ses défenses; de l'autre il a augmenté ses emprunts à l'intérieur et à l'étranger. Or le budget allemand (en outre des contributions prévues sur d'autres sources: intérêts sur les obligations de chemins de fer et industrielles; taxes sur les transports) doit contribuer à l'annuité Dawes pour un chiffre qui cette année, a été d'un demi-milliard de marks-or et qui l'année prochaine, et à l'avenir, est fixée à un milliard et quart de marks-or. L'endettement à l'étranger, enfin, s'il n'est pas opportunément contenu, peut déterminer une situation par suite de laquelle les transferts deviennent ensuite difficiles, sinon impossibles, et en outre se trouve notablement diminuée sur les marchés étrangers la possibilité d'absorber les obligations de chemins de fer et les obligations industrielles, dont le placement, en un temps futur, entre dans l'application régulière du plan.

L'agent général des payements a relevé ces tendances, d'abord dans le cours de ses rapports annuels, et ensuite au moyen d'une communication rédigée particulièrement dans ce but et à laquelle le gouvernement allemand a répliqué en fournissant des éclaircissements et des assurances et en insistant dans sa propre détermination de maintenir les engagements assumés.

La communication de l'agent général des payements est du 20 octobre 1927; la réponse du gouvernement allemand est du 5 novembre de la même année.

Dernièrement encore, à l'occasion de son rapport annuel sur la troisième annuité Dawes, et se référant aux observations précédentes qu'il avait faites et à l'échange de communications déjà rappelées, M. Gilbert s'est arrêté sur d'autres aspects du problème, en mettant en relief d'autres dangers qui peuvent menacer les futures applications du plan Dawes, dangers inhérents à sa nature même:

le système de protection sur les transferts établi par le plan même avec la création d'un comité spécial. Cette protection tend, par elle-même en effet à diminuer la responsabilité des autorités allemandes;

l'incertitude du montant total de la dette de réparation qui tend à sortir à diminuer la stimulation nécessaire à un développement économique proportionné à l'effort représenté par le payement des réparations.

M. Gilbert conclut: Avec le temps, avec l'accumulation de l'expérience pratique, il devient toujours plus évident que ni le problème des réparations, ni les autres problèmes annexes, ne trouveront une solution jusqu'au moment où l'Allemagne n'aura pas trouvé un poids définitif à porter sous sa responsabilité sans surveillance étrangère et sans protection pour les transports.

Ces conclusions de l'agent général des payements ont eu un très large écho; d'abondants commentaires de presse et diverses déclarations d'hommes politiques. La commission des réparations elle aussi, par laquelle M. Gilbert est nommé et dont il dépend formellement, s'est occupée des conclusions du rapport et a eu, en janvier dernier, une réunion avec l'agent général des payements.

Aucun fait concret n'est pourtant à relever depuis lors, ni dans le fonctionnement du plan, ni pour un acheminement à des ententes sur son ajustement futur.

Le point de vue italien

Le point de vue italien, à cet égard, est clair et bien connu. Il résulte de toute une série de documents: notes diplomatiques, déclarations juridiques, dispositions législatives. Il se fonde sur la combinaison et même sur l'interdépendance entre les réparations et les dettes qui, pour nous, est fondamentale et absolument imprescriptible. L'existence de cette combinaison (dettes-réparations) constamment maintenue depuis que les 2 problèmes se sont présentés, est venue se confirmant et se valorisant dans le développement historique de ces mêmes problèmes; les règlements des dettes viennent aussitôt après la régularisation, ne fût-ce que provisoire, des payements allemands (plan Dawes); le chiffre des payements italiens envers l'Angleterre et les Etats-Unis s'encadre et correspond à celui que, d'après les accords actuels, l'Italie doit recevoir de l'Allemagne, et ces payements sont assurés d'une façon autonome par le fonctionnement de la Caisse d'amortissement pour la dette étrangère.

Si on veut tirer une conclusion sur l'état de la question, il semble qu'on peut retenir d'une façon certaine seulement ceci: que la deuxième phase des réparations s'achemine vers son terme, l'idée de la révision du plan Dawes étant désormais généralement acceptée. Quant au temps et à la méthode dont elle prendra fin, il n'y a pas encore d'éléments précis d'appréciation.

La question est extrêmement complexe. En outre des éléments politiques et financiers propres au problème des réparations et à celui des dettes, s'ajoute aussi la considération du problème de l'occupation rhénane en elle-même et dans les répercussions qu'elle a également sur le problème de la sûreté.

Pour conclure, c'est ma conviction et celle du Gouvernement, que si on réussissait à mettre la parole « fin » au chapitre de l'histoire qui prend le nom de réparation, il s'ensuivrait un avantage indubitable pour l'économie européenne et mondiale et que par conséquent entrerait en jeu un autre élément très important de stabilisation de paix.

Aseistariisumisesta lausui Mussolini:

Une autre question qui, dans ces derniers temps, a vivement passionné les cercles politiques, diplomatiques, militaires du monde, est celle du désarmement. Il est nécessaire de remonter *ab ovo*, d'évoquer, c'est-à-dire, les précédents historiques de la question, pour en saisir le développement, en montrer les possibilités et établir quelle a été l'attitude de l'Italie, qui a été toujours et remarquablement bien représentée par notre collègue, le sénateur De Marinis.

Il a rendu, pendant les longues conférences, de précieux services au pays. Permettez-moi que j'ouvre une parenthèse pour lui exprimer publiquement éloge et ma satisfaction.

L'assemblée de la Ligue des Nations du mois de septembre 1923, avait recommandé un projet de traité général d'assistance mutuelle, mais l'accord n'intervient pas entre les Gouvernements.

Le projet a été repris à l'assemblée en 1924 et, modifié en partie, il est devenu le projet de Protocole qui se basait sur le trinome « arbitrage-sûreté-désarmement ».

Toute l'année 1924 a été occupée par les discussions relatives au Protocole et, puisqu'on était d'accord que la Conférence pour la limitation et la réduction des armements aurait été convoquée seulement après l'entrée en vigueur du Protocole, les travaux préparatoires de la Conférence ont été suspendus pendant toute cette période.

Le Protocole ayant échoué et la base des travaux étant venue à manquer, l'Assemblée en 1925 a été appelée à donner des directives nouvelles.

En s'inspirant des « Pactes de Locarno » qu'on était alors en train d'élaborer et en renonçant à la recherche d'une solution générale du problème de la sûreté comme on avait cru la trouver à travers le Protocole, l'Assemblée a défini le programme à développer dans l'avenir par la formule: « Désarmement progressif proportionné aux conditions existantes de la sûreté générale et régionale ».

Pour mettre à exécution ce programme, le Conseil créait en décembre 1925 la « Commission Préparatoire de la Conférence du Désarmement ».

Cette Commission aidée par de nombreuses sous-commissions et comités techniques militaires, a accompli avant tout une étude détaillée de toutes les questions connexes au problème du désarmement et, en mars 1927, a commencé l'examen de deux projets de Convention: l'un, anglais présenté par Lord Cecil et l'autre, français présenté par M. Boncour.

La Commission s'est efforcée de fixer un texte unique capable de servir de base à une deuxième lecture: mais elle n'a pas atteint l'unanimité et elle a dû se contenter de préparer un document qui, sous forme de table synoptique présente le texte unique discuté avec, à côté, les nombreuses variations et réserves introduites par les différentes délégations dans la plupart des articles.

Quoiqu'on dise d'habitude que ce projet a été approuvé en première lecture, en réalité il met en relief, plutôt que l'accord, les divergences très graves qui ont été constatées sur plusieurs des aspects essentiels du problème du désarmement.

La session de mars-avril 1927 s'est clôturée avec l'entente qu'on passerait à la deuxième lecture seulement dans le cas où des accords au sujet de la proportion des armements respectifs interviendraient entre les Gouvernements des plus grandes puissances.

L'Assemblée de septembre 1927 s'est réunie par conséquent en un moment où le problème du désarmement se présentait à elle dans toute sa complexité mise en relief par les difficultés techniques rencontrées par la Commission Préparatoire et par la faillite récente de la Conférence navale. Pour chercher de dépasser ce point mort l'assemblée, ayant constaté que la question du désarmement est intimement liée à celle de la sûreté et que celle-ci à son tour est en fonction du développement du principe de l'arbitrage, invitait la Commission Préparatoire à constituer un *comité spécial* chargé d'étudier les mesures capables de donner à tous les Etats les garanties d'arbitrage et de sûreté nécessaires pour pouvoir fixer en un contrat international le niveau de leurs armements, dans les chiffres les plus bas possibles.

A la fin de novembre 1927 la Commission Préparatoire s'est réunie en sa IVe Session pour donner suite à la résolution de l'assemblée. A cette session ont pris part pour la première fois les délégués du Gouvernement des Soviets.

Les faits les plus importants de la session de novembre ont été:

1) la présentation de la thèse russe du désarmement général, immédiat et intégral (le Gouvernement des Soviets exclut la possibilité d'un accord pour une réduction partielle car il croit que les différents Etats ne réussiront jamais à se mettre d'accord sur le degré de sûreté suffisant pour pouvoir réduire leurs propres armements);

2) le contraste entre la thèse française qui veut subordonner le désarmement à la sûreté et l'allemande qui demande le désarmement comme accomplissement de l'obligation qui découle du Traité de Versailles et du Pacte de la Société des Nations.

Le 20 février dernier s'est réuni le *Comité de Sûreté et d'arbitrage* qui a préparé différents types de Traités d'arbitrage et de conciliation, de non-agression et de garantie mutuelle qu'il suggère comme des modèles utiles à adopter entre les différents groupes d'Etats.

La plus grande partie de ces modèles de convention ne présentent qu'un intérêt en grande partie scientifique et doctrinaire. Un certain intérêt politique doit être attribué au contraire au type de *Traité régional de sûreté*, (qui se rapproche à certains points de vue des Pactes de Locarno) qui devrait — suivant des tendances manifestées entre les représentants de la Petite Entente — servir de modèle pour les Traités multilatéraux de garantie dans la région du Danube et les Balkans.

La faillite de la dernière réunion de la Commission préparatoire

La deuxième réunion de la Commission Préparatoire a eu lieu dans la deuxième moitié de mars dernier. On connaît ses résultats *absolument négatifs*.

La Commission a discuté en premier lieu le projet russe de désarmement intégral, immédiat et général. En dehors du délégué allemand — qui pour des raisons évidentes de tactique — s'est déclaré favorable au projet, l'unanimité des autres délégations l'a repoussé comme pratiquement irréalisable.

On a discuté ensuite s'il y avait lieu de passer de suite à la deuxième lecture du projet de Convention de 1927. Le Délégué allemand a insisté en ce sens mais la grande majorité s'est prononcée en sens contraire et la commission a clôturé ses séances en renvoyant la deuxième lecture à la session prochaine que le Président devra convoquer à une époque indéterminée.

On se souviendra qu'au cours des dernières séances de la Commission le comte Bernstoff a formulé de nombreuses protestations contre le système des ajournements continuels. Il s'est exprimé en des termes très vifs, en parlant du « crédit » de l'Allemagne et de la « lettre de change » que les vainqueurs avaient signée à Versailles et à laquelle jusqu'ici il n'a pas encore été fait honneur.

Le mécontentement allemand a été exprimé en des termes non moins vifs aussi par Stresemann en un de ses récents discours. Le Ministre allemand des Affaires Etrangères a dit clairement que l'Allemagne était fatiguée d'attendre et a laissé comprendre que quant à lui il désirait porter la question devant l'Assemblée en septembre prochain.

Il est clair que les travaux de la Commission Préparatoire sont arrivés une deuxième fois à un point mort. Il serait parfaitement inutile d'affronter la seconde lecture en l'état actuel des choses, soit avant que les Gouvernements des grandes Puissances se soient entendus au sujet des principaux points des divergences.

Au cours de la récente session de la Commission Préparatoire le délégué français, dans le but de justifier l'ajournement des travaux a déclaré à la Commission que « entre les Gouvernements les plus intéressés étaient en cours des conversations qui laissaient espérer un résultat favorable ». Une déclaration analogue, dictée évidemment par la même préoccupation de justifier l'ajournement a été faite par le délégué anglais.

En réalité ces prétendues conversations se réduisent à peu de chose. Il y a bien eu la récente proposition anglaise pour examiner la possibilité de se mettre d'accord sur une réduction de la dislocation et de l'armement des navires de ligne et sur le prolongement des limites d'âge.

Cette proposition a donné lieu à Genève, entre les experts navals des grandes puissances, à des échanges de vues officieux qui cependant n'ont conduit à rien de concluant, la proposition britannique n'ayant semblé acceptable ni aux italiens, ni aux français, ni aux japonais, ni même aux américains.

En matière d'armements terrestres le représentant militaire français a eu avec le délégué italien des conversations au cours desquelles il a insisté sur l'opportunité pour les 2 Pays de se mettre d'accord. Il s'en est tenu toutefois aux idées générales et n'a énoncé aucune proposition concrète.

Malgré tout, on ne peut exclure — et il semble même qu'on doive prévoir — qu'avant l'assemblée de septembre prochain, — soit du côté de l'Angleterre ou de celui de la France (ou peut-être d'accord entre les deux Pays) sera prise quelque initiative de négociations

et réserves introduits par les différentes délégations dans la plupart des articles.

Quoiqu'on dise d'habitude que ce projet a été approuvé en première lecture, en réalité il met en relief, plutôt que l'accord, les divergences très graves qui ont été constatées sur plusieurs des aspects essentiels du problème du désarmement.

rantie dans la région du Danube et les Balkans.

La faillite de la dernière réunion de la Commission préparatoire

La deuxième réunion de la Commission Préparatoire a eu lieu dans la deuxième moitié de mars dernier. On connaît ses résultats *absolument négatifs*.

aux japonais, ni même aux américains.

En matière d'armements terrestres le représentant militaire français a eu avec le délégué italien des conversations au cours desquelles il a insisté sur l'opportunité pour les 2 Pays de se mettre d'accord. Il s'en est tenu toutefois aux idées générales et n'a énoncé aucune proposition concrète.

Malgré tout, on ne peut exclure — et il semble même qu'on doive prévoir — qu'avant l'assemblée de septembre prochain, — soit du côté de l'Angleterre ou de celui de la France (ou peut-être d'accord entre les deux Pays) sera prise quelque initiative de négociations entre les grandes puissances pour tenter de faire quelques progrès en matière de limitation ou de réduction des armements.

Cela pour contrebattre la thèse allemande qui se base sur le dilemme: « Ou les autres puissances réduisent leurs armements suivant l'engagement pris dans le Traité de Versailles et dans l'art. 8 du Pacte ou bien l'Allemagne doit être autorisée à s'armer en proportion ».

Le point de vue italien sur la réduction des armements

La position prise par la délégation italienne en face du problème de la limitation ou réduction des armements est solidement fondée sur quelques points fixes:

1. — Interdépendance de tout genre d'armement.

2. — La proportion des armements *ne doit pas* être basée sur le *statu quo*.

3. — Les limites des armements de l'Italie ne peuvent pas avoir un caractère absolu, mais devront être relatifs aux armements complets des autres Etats (à égalité avec la Nation continentale européenne la plus armée)

4. — Le Gouvernement italien se déclare « à priori » disposé à prendre comme limite de ses armements des chiffres quels qu'ils soient, même les plus bas, à condition qu'ils ne soient surpassés par aucune autre Puissance continentale européenne.

5. — Les méthodes à employer pour obtenir les limitations doivent revêtir un caractère de la plus grande simplicité et ne pas impliquer la nécessité du contrôle extérieur.

L'attitude de la Délégation italienne a été toujours inspirée par les principes ci-dessus exposés et la Commission Préparatoire connaît bien par conséquent le point de vue du Gouvernement en matière de désarmement.

Il convient que ce point de vue soit proclamé clairement et publiquement de cette tribune également, car trop de fois on a parlé du militarisme italien, petite paille en face des nombreuses grosses poutres d'autrui.

Kun tietää missä määrin kielteinen tai ainakin varovainen Mussolinin suhtautuminen kansainliittoon on ollut, on se osa hänen puhettaan, joka koski kansainliittoa hiukan yllättävä. Hän lausui nimittäin:

Presque par connexion d'idées je veux parler de la Société des Nations.

A ce propos aussi on porte contre le Gouvernement fasciste des accusations d'hostilité ou tout au moins d'une faible sympathie pour la Ligue des Nations.

Accusations ou insinuations complètement non fondées. Le Gouvernement italien n'attribue pas à la Société des Nations - au moins dans la période historique actuelle — les vertus presque mythologiques qui lui sont attribuées par certains idéalistes respectables.

Mais le fait de proportionner l'Institut de Genève aux conditions historiques dans lesquelles il est né et à ses possibilités réelles ne signifie ni hostilité ni manque d'intérêt.

La vérité est que l'Italie participe à la Ligue des Nations avec la conviction que la Ligue des Nations a été utile en de nombreuses circonstances et peut l'être encore.

La vérité est que la participation de l'Italie à la vie de la Ligue des Nations est active dans tous les domaines par le fait que l'Italie est représentée dans le Conseil de la Ligue par votre confrère le sénateur Scialoja dont il serait superflu d'exalter les qualités, la doctrine, le talent et le prestige personnel.

Trois initiatives italiennes

« Dans toutes les questions et spécialement dans les plus sujettes à controverse, il a apporté sa contribution universellement et justement appréciée. Mais pour démontrer la véritable attitude du Gouvernement Fasciste envers la Ligue des Nations il y a trois initiatives que le Gouvernement fasciste a proposées et mises sous les auspices de la Société des Nations, et c'est à savoir: l'Institut International pour l'unification du Droit Privé; l'Union Internationale de Secours; l'Institut International du Cinéma Educatif.

L'Institut International pour l'unification du Droit Privé qui, suivant les Statuts, a été approuvé par le Conseil dès le 13 mars 1926, a été inauguré le 30 mai au siège qui lui a été assigné: la belle et historique Villa Aldobrandini.

Il a pour but principal l'étude des moyens les plus aptes pour harmoniser et coordonner le droit privé dans les différents Etats et par conséquent pour préparer une législation uniforme dans le domaine de cette branche du droit.

L'adhésion des principaux Etats donne à l'Institut une importance toute spéciale.

On doit aussi à l'initiative italienne et précisément à votre confrère Ciraolo la création de l'Union Internationale de Secours dans le but d'alléger les souffrances des populations frappées par des calamités.

Enfin le Gouvernement, réalisant les vœux exprimés à maintes reprises à l'occasion des congrès et réunions internationales, a décidé de créer à Rome l'Institut International du Cinéma Educatif qui sera mis, comme celui du Droit International Privé, sous le Patronage moral de la Société des Nations.

Le consentement trouvé à Genève auprès des différents Gouvernements et dans les milieux intellectuels est une sûre garantie des résultats qui seront atteints dans la diffusion de la culture populaire à travers le cinéma.

Ce sont des faits éloquents plus que tout discours pour caractériser l'attitude du gouvernement fasciste envers la S. d. N.

Puheensa lopussa käsitteli Mussolini ulkoasiainhallintoa, lausuen:

La réorganisation et le fonctionnement de l'administration

La dernière partie de mon discours est consacrée à ce que j'appellerai la réorganisation et le fonctionnement de l'administration que je dirige. Dans ce champ, l'œuvre du ministre des affaires étrangères dans la période de temps passée depuis mes dernières déclarations devant le Sénat a été intense et efficace.

On a pourvu avec tous les soins à ce que le personnel fût renouvelé de façon à répondre aux exigences de l'Italie fasciste, et en sorte que les bureaux qui travaillent à l'étranger fussent organisés et pourvus de manière à servir comme organes actifs de réalisation de la politique extérieure déterminée par le gouvernement.

Dans l'administration centrale, de nombreux bureaux créés et supprimés, une distribution plus rationnelle des services dictée par l'expérience et suggérée par de nouvelles exigences ont rendu le ministère plus organique et plus agile, en lui donnant un rythme plus accéléré et une impulsion plus vive.

La charge de Secrétaire général a été abolie, et les fonctions directives de la coordination dans la tractation des affaires, de la discipline, et du fonctionnement des bureaux et des services ont été concentrées dans le sous-secrétariat d'Etat.

Tandis que la tractation des affaires politiques, commerciales et privées a été confiée aux deux Directions générales de l'Europe et du Levant et de l'Amérique, Asie, Afrique et Australie, toute la partie plus particulièrement administrative du ministre, qui était déjà subdivisée en deux directions générales a été groupée dans la Direction générale des affaires générales, et on a institué un service spécial pour le chiffre, la correspondance et les archives qui ont une grande importance, vu le caractère spécial des affaires, le caractère réservé des objets et même le nombre élevé des dossiers (400.000 dépêches, 50.000 télégrammes dans une année).

On a en même temps réformé et réorganisé le bureau Historique Diplomatique, auquel on a maintenant confié la tâche d'ordonner toute la documentation qui afflue au ministère à travers le dossier des représentations et la lecture de la presse étrangère italienne, de suivre par un journal synthétique l'avenir des Etats particuliers, de recueillir dans des cahiers spéciaux (2147) les élé-

Kun tietää missä määrin kielteinen tai ainakin varovainen Mussolinin suhtautuminen kansainliittoon on ollut, on se osa hänen puhettaan, joka koski kansainliittoa hiukan yllättävä. Hän lausui nimittäin:

Presque par connexion d'idées je veux parler de la Société des Nations.

A ce propos aussi on porte contre le Gouvernement fasciste des accusations d'hostilité ou tout au moins d'une faible sympathie pour la Ligue des Nations.

Accusations ou insinuations complètement non fondées. Le Gouvernement italien n'attribue pas à la Société des Nations - au moins dans la période historique actuelle — les vertus presque mythologiques qui lui sont attribuées par certains idéalistes respectables.

Mais le fait de proportionner l'Institut de Genève aux conditions historiques dans lesquelles il est né et à ses possibilités réelles ne signifie ni hostilité ni manque d'intérêt.

La vérité est que l'Italie participe à la Ligue des Nations avec la conviction que la Ligue des Nations a été utile en de nombreuses circonstances et peut l'être encore.

La vérité est que la participation de l'Italie à la vie de la Ligue des Nations est active dans tous les domaines par le fait que l'Italie est représentée dans le Conseil de la Ligue par votre confrère le sénateur Scialoja dont il serait superflu d'exalter les qualités, la doctrine, le talent et le prestige personnel.

Trois initiatives italiennes

« Dans toutes les questions et spécialement dans les plus sujettes à controverse, il a apporté sa contribution universellement et justement appréciée. Mais pour démontrer la véritable attitude du Gouvernement Fasciste envers la Ligue des Nations il y a trois initiatives que le Gouvernement fasciste a proposées et mises sous les auspices de la Société des Nations, et c'est à savoir: l'Institut International pour l'unification du Droit Privé; l'Union Internationale de Secours; l'Institut International du Cinéma Educatif.

L'Institut International pour l'unification du Droit Privé qui, suivant les Statuts, a été approuvé par le Conseil dès le 13 mars 1926, a été inauguré le 30 mai au siège qui lui a été assigné: la belle et historique Villa Aldobrandini.

Il a pour but principal l'étude des moyens les plus aptes pour harmoniser et coordonner le droit privé dans les différents Etats et par conséquent pour préparer une législation uniforme dans le domaine de cette branche du droit.

L'adhésion des principaux Etats donne à l'Institut une importance toute spéciale.

On doit aussi à l'initiative italienne et précisément à votre confrère Ciraolo la création de l'Union Internationale de Secours dans le but d'alléger les souffrances des populations frappées par des calamités.

Enfin le Gouvernement, réalisant les vœux exprimés à maintes reprises à l'occasion des congrès et réunions internationales, a décidé de créer à Rome l'Institut International du Cinéma Educatif qui sera mis, comme celui du Droit International Privé, sous le Patronage moral de la Société des Nations.

Le consentement trouvé à Genève auprès des différents Gouvernements et dans les milieux intellectuels est une sûre garantie des résultats qui seront atteints dans la diffusion de la culture populaire à travers le cinéma.

Ce sont des faits éloquents plus que tout discours pour caractériser l'attitude du gouvernement fasciste envers la S. d. N.

Puheensa lopussa käsitteli Mussolini ulkoasiainhallintoa, lausuen:

La réorganisation et le fonctionnement de l'administration

La dernière partie de mon discours est consacrée à ce que j'appellerai la réorganisation et le fonctionnement de l'administration que je dirige. Dans ce champ, l'œuvre du ministre des affaires étrangères dans la période de temps passée depuis mes dernières déclarations devant le Sénat a été intense et efficace.

On a pourvu avec tous les soins à ce que le personnel fût renouvelé de façon à répondre aux exigences de l'Italie fasciste, et en sorte que les bureaux qui travaillent à l'étranger fussent organisés et pourvus de manière à servir comme organes actifs de réalisation de la politique extérieure déterminée par le gouvernement.

Dans l'administration centrale, de nombreux bureaux créés et supprimés, une distribution plus rationnelle des services dictée par l'expérience et suggérée par de nouvelles exigences ont rendu le ministère plus organique et plus agile, en lui donnant un rythme plus accéléré et une impulsion plus vive.

La charge de Secrétaire général a été abolie, et les fonctions directives de la coordination dans la tractation des affaires, de la discipline, et du fonctionnement des bureaux et des services ont été concentrées dans le sous-secrétariat d'Etat.

Tandis que la tractation des affaires politiques, commerciales et privées a été confiée aux deux Directions générales de l'Europe et du Levant et de l'Amérique, Asie, Afrique et Australie, toute la partie plus particulièrement administrative du ministre, qui était déjà subdivisée en deux directions générales a été groupée dans la Direction générale des affaires générales, et on a institué un service spécial pour le chiffre, la correspondance et les archives qui ont une grande importance, vu le caractère spécial des affaires, le caractère réservé des objets et même le nombre élevé des dossiers (400.000 dépêches, 50.000 télégrammes dans une année).

On a en même temps réformé et réorganisé le bureau Historique Diplomatique, auquel on a maintenant confié la tâche d'ordonner toute la documentation qui afflue au ministère à travers le dossier des représentations et la lecture de la presse étrangère italienne, de suivre par un journal synthétique l'avenir des Etats particuliers, de recueillir dans des cahiers spéciaux (2147) les élé-

ments intéressant les rapports entre les Etats; de tenir au courant les répertoires dans lesquels sont compris tous les sujets d'intérêt principal, de pourvoir à l'impression des documents de grande importance, soigner les collections des documents diplomatiques, de lancer aux représentations les télégrammes et les rapports dont il est bon qu'elles aient connaissance, de fournir des monographies et des études de caractère général.

En remédiant à une lacune préexistante, on a récemment constitué — pour assister le ministère des affaires étrangères dans cette période de Traités, dans l'ère des experts, — un collège de juristes à la tête desquels se trouve le sénateur Vittorio Scialoja. En même temps on a créé le Bureau des Traités et des Actes, auquel est confiée toute la partie formelle relative aux actes internationaux stipulés en Italie, à leur recueil et à leur publication. Il est intéressant pour le Sénat de savoir qu'au cours de ces dernières années, le gouvernement italien a procédé à la signature de 134 actes internationaux.

Cultures et écoles à l'étranger

Un autre organisme de très récente institution est le Comité pour la diffusion de la culture à l'étranger. La diffusion de la culture à l'étranger est certainement un moyen de pénétration durable et efficace. Mais trop d'Institutions, trop de corps moraux, de sociétés et d'organismes publics et privés en Italie et à l'étranger se sont imposées ce but par des moyens presque toujours non adéquats; trop souvent donc leurs efforts s'accumulent inutilement ou, pis encore, s'éliminent. Le nouveau Comité doit étudier les moyens de coordonner et orienter utilement les diverses initiatives et de donner lieu à un bureau permanent avec cette mission précise. En attendant, l'œuvre de la Direction générale des Ecoles italiennes à l'étranger a continué activement: 100 nouveaux professeurs, 9 écoles élémentaires en Algérie, Argentine, Bulgarie, Brésil, Chili, Egypte, France, Allemagne, Angleterre, Maroc, Pérou, Pologne, Roumanie, Suisse, Uruguay. de nouveaux instituts moyens ou cours supérieurs à Athènes, Beyrouth, Corfou, Philippopoli, Port-Saïd, Rosario et Tanger avec une augmentation d'environ 6.000 élèves, dont une grande partie est de nationalité étrangère, dans la population scolaire de nos écoles à l'étranger; de nouvelles chaires et conférences de langue et littérature italienne près les Universités de Prague, Bukarest, Cluny, Varsovie, Cracovie, Budapest, Marseille et Coimbre sont le réconfortant bilan de cette activité.

Une autre nouveauté est le *Bulletin du Ministère des Affaires Etrangères* appelé à une nouvelle vie et qui vient s'ajouter aux autres publications éditées par le ministère des affaires étrangères: la *Rassegna della Stampa Estera* et la *Rassegna delle Riviste Estere*, désormais largement répandues et d'une grande utilité pour qui veut connaître l'opinion de la presse mondiale sur l'Italie et sur les grands problèmes internationaux.

Le *Bulletin du Ministère des Affaires Etrangères*, dans lequel a été fondu le *Bulletin de l'Emigration* qu'on a supprimé comprend cinq parties. Les seconde, troisième, quatrième et cinquième parties contiennent les lois et les décrets, les Traités, les Conventions et les accords internationaux; les circulaires, les instructions, les diverses dispositions, le maximaire et la jurisprudence.

Dans la première partie sont chaque mois reproduits les événements et d'ordre politique.

« Et la tutelle des collectivités italiennes à l'étranger doit être exercée selon une conception unique et indivisible.

« Il ne peut y avoir une tutelle technique et d'assistance séparée de la tutelle politique. Et vice versa.

« Directives uniques, dans un seul organe, au centre: le ministère des affaires étrangères.

« Uniques et indivisibles les tâches et les responsabilités de qui représente, au sein des collectivités italiennes à l'étranger, la souveraineté de l'Etat: le Consul.

« De la pratique bureaucratique qui intéresse le particulier à la grande manifestation de la collectivité, c'est toute une œuvre qui doit être méditée et organique, passionnée et tenace — de protection et de défense de l'Italienneté.

« C'est mon intention qu'à travers la Direction générale des italiens à l'étranger, soient sauvegardée la vie, coordonnées et encouragées les activités, excitées les initiatives de nos gens dans les Pays étrangers ».

Selon ces directives, la nouvelle Direction générale, en étroite, constante collaboration avec le Secrétariat des fasci à l'étranger, suit et assiste tous les noyaux italiens à l'étranger réunis autour du Consul et du Fascio, en favorisant activement les institutions d'assistance et des Loisirs ouvriers, les initiatives d'ordre sportif et de culture.

Les représentants à l'étranger

En même temps que la réorganisation de l'Administration Centrale, on a porté au maximum d'efficacité les représentations à l'étranger.

Le gouvernement fasciste a fourni les Ambassades et les Légations de sièges dignes d'une grande Nation.

Les Palais domaniaux où résident nos représentations diplomatiques constituent entre autres une affirmation de l'art et de l'industrie italienne.

Le réseau consulaire a été entièrement réorganisé selon les nouvelles exigences. L'Italie désormais directement ou indirectement participe dans tous les problèmes qui économiquement ou politiquement intéressent le monde moderne. Il est donc nécessaire que dans chaque zone plus ou moins intéressante ou sensible du globe, l'Italie soit représentée dignement et utilement.

Depuis la fondation du Royaume, le problème n'avait jamais été organiquement affronté. 150 consulats de 1re catégorie ne pouvaient être suffisants pour un Pays comme l'Italie qui a 10 millions de ses fils répandus dans le monde, qui a une marine marchande qui occupe la 4e place dans les marines du Monde et dont les navires sillonnent les voies de toutes les mers, qui a une industrie florissante qui puise ses matières premières sur tous les marchés, qui a besoin de procurer à ses produits des débouchés toujours plus nombreux. Le gouvernement fasciste a donc pourvu à la révision organique de toutes les circonscriptions consulaires et à la création de 40 nouveaux consulats.

Trente autres bureaux se sont montrés nécessaires, et seront institués au fur et à mesure que les conditions du budget le permettront.

Mais les moyens ne sont pas tout. Condition essentielle d'une politique extérieure active et vigilante est la capacité des hommes qui doivent l'exécuter. Le problème du personnel assume par conséquent auprès de l'administration des affaires étrangères une importance exceptionnelle. Dans

Nominations fascistes

Pour couvrir les nouveaux bureaux consulaires créés, et pour satisfaire les nouvelles exigences de la politique extérieure italienne, la loi du 2 juin 1927 comporte une augmentation de 104 postes dans le rôle consulaire. Nous avions avant la réforme 183 diplomates et 176 consuls. Nous aurons maintenant 149 diplomates et 314 consuls.

Pour pourvoir aux vacances, le gouvernement a eu la faculté pour la durée d'un an de nommer en rôle dans tous les grades des personnes étrangères à l'administration. Cette faculté à expiré justement le 2 juin. Pour couvrir ces places, le Chef du gouvernement a demandé au Parti des hommes déjà prêts pour les postes difficiles auxquels il les destinait: des hommes ayant l'expérience de la guerre et du fascisme, les qualités de culture et de technique indispensables. C'était une épreuve difficile pour laquelle de nombreux doutes étaient présentés par les vociférateurs habituels. L'épreuve a donné un résultat pleinement satisfaisant.

L'administration a accueilli avec une camaraderie fraternelle les nouveaux collègues; ils ont répondu en rivalisant d'activité et de capacité.

A côté des fonctionnaires entrés avant la guerre, qui ont montré maintes fois dans ces quatre années à travers une dure sélection, de posséder outre les qualités morales, intellectuelles et techniques et une longue expérience, une sûre compréhension des temps et la fidélité au Régime, à côté des jeunes gens entrés après la guerre à travers les concours par examen, qui constituent plus de la moitié des fonctionnaires diplomatiques et consulaires, et ce sont en grande partie des combattants, de nombreux décorés à la valeur, tous ou presque tous fascistes, les nouveaux Consuls et vice-consuls, tirés du Parti, se sont montrés dignes de leur tâche et ont porté à la nouvelle carrière la contribution inestimable de leur passion et de leur foi.

Quatorze députés ont été nommés consuls généraux et destinés à des postes de haute responsabilité et de travail utile. 73 autres Consuls et vice-consuls de récente nomination sont déjà à la tête de leurs bureaux à l'étranger ou sont sur le point de les rejoindre. Ont fini ces jours-ci deux concours qui ont donné 52 Consuls, vice-consuls, Attachés et Volontaires.

En tout, dans ces deux dernières années on a nommé 128 nouveaux fonctionnaires fascistes.

Il me plaît de rappeler que sur 470 fonctionnaires consulaires et diplomates actuellement en service il y a 222 combattants, 3 médailles d'or, 58 médailles d'argent, 58 de bronze et 184 croix de guerre.

Le recrutement des fonctionnaires diplomatiques et consulaires continuera ensuite normalement moyennant des examens, à travers lesquels les jeunes gens intellectuellement et moralement meilleurs pourront noblement servir leur Pays.

Un exemple symptomatique de la passion que la politique extérieure et le service de l'Etat dans les Consulats et dans les Légations inspire à la jeunesse fasciste et combattante italienne se trouve dans le fait que tandis qu'au concours par titres réservé aux hommes âgés de plus de 30 ans ont participé 372 fascistes excombattants, simultanément 90 jeunes gens fascistes ont fait la demande de passer les examens pour la nomination à 20 postes de volontaires, et cela malgré que les conditions d'admission soient cette fois rendues beaucoup plus difficiles même pour les qualités physiques et militaires requises. Un choix opportun a réteur, l'hon. Grandi, qui ajoute à une solide préparation, une expérience désormais longue, qui l'a porté en ces dernières années à connaître de près les hommes et les problèmes politiques internationaux. Il s'est dédié également avec une particulière diligence au renouvellement et à l'encadrement du personnel, qui aujourd'hui, du grade le plus élevé au plus bas, répond toujours mieux aux croissantes exigences de notre action politique dans le monde.

Une autre nouveauté est le *Bulletin du Ministère des Affaires Etrangères* appelé à une nouvelle vie et qui vient s'ajouter aux autres publications éditées par le ministère des affaires étrangères: la *Rassegna della Stampa Estera* et la *Rassegna delle Riviste Estere*, désormais largement répandues et d'une grande utilité pour qui veut connaître l'opinion de la presse mondiale sur l'Italie et sur les grands problèmes internationaux.

Le *Bulletin du Ministère des Affaires Etrangères*, dans lequel a été fondu le *Bulletin de l'Emigration* qu'on a supprimé comprend cinq parties. Les seconde, troisième, quatrième et cinquième parties contiennent les lois et les décrets, les Traités, les Conventions et les accords internationaux; les circulaires, les instructions, les diverses dispositions, le maximaire et la jurisprudence.

Dans la première partie sont chaque mois reproduits les événements et les actes les plus importants du gouvernement et du Régime, que le Consul exposera et commentera aux plus lointaines collectivités italiennes dans tous les points du monde.

Emigration

Mais la réforme organique la plus urgente a été la suppression du Commissariat général de l'Emigration qui constituait par le nombre du personnel et des bureaux un véritable ministère. La Direction générale des italiens à l'étranger substituée au Commissariat général a déjà terminé son travail de transformation et d'organisation intérieure, et il comprend en tout sept Bureaux seulement, y compris ceux qui existaient déjà au ministère des affaires étrangères et qui lui ont été attribués.

La Direction générale des italiens à l'étranger ne limite pas sa tâche à l'assistance bureaucratique et administrative de l'émigrant. Avant tout c'est là une figure qui tend à disparaître de la terminologie italienne. Il n'y a plus l'émigrant d'un côté et le citoyen de l'autre. Il y a toujours et partout, riche ou pauvre, travailleur manuel ou intellectuel et touriste, le citoyen italien. Des droits égaux, des devoirs égaux. J'ai donné l'ordre qu'on abolisse le passeport pour les émigrants, qui accompagnait, presque comme une empreinte de diminution, le travailleur privé de moyens de fortune, en disposant qu'on institue pour tous les citoyens sans distinction un nouveau type unique de passeport.

L'italien honnête et fidèle au Régime a le droit de tenir orgueilleusement la tête haute dans sa Patrie et à l'étranger, quelle que soit sa condition sociale.

La tâche de la nouvelle Direction générale a été tracée dans une circulaire lancée par moi à l'occasion de son institution et qui disait:

« Le gouvernement fasciste ne considère pas le problème de l'émigration uniquement comme un fait d'ordre technique et administratif, mais essentiellement comme un problème dans le monde, qui a une marine marchande qui occupe la 4e place dans les marines du Monde et dont les navires sillonnent les voies de toutes les mers, qui a une industrie florissante qui puise ses matières premières sur tous les marchés, qui a besoin de procurer à ses produits des débouchés toujours plus nombreux. Le gouvernement fasciste a donc pourvu à la révision organique de toutes les circonscriptions consulaires et à la création de 40 nouveaux consulats.

Trente autres bureaux se sont montrés nécessaires, et seront institués au fur et à mesure que les conditions du budget le permettront.

Mais les moyens ne sont pas tout. Condition essentielle d'une politique extérieure active et vigilante est la capacité des hommes qui doivent l'exécuter. Le problème du personnel assume par conséquent auprès de l'administration des affaires étrangères une importance exceptionnelle. Dans ces deux années l'administration a été travaillée jour par jour pour infuser l'âme nouvelle, le rythme plus rapide dans le tronc de la tradition de culture, de probité absolue et de patriotisme ferme qui est l'héritage ancien des diplomates et des consuls italiens. Pour ce faire on a dû éloigner des hommes qui étaient respectables et consciencieux serviteurs du Pays, mais qui réflétaient d'autres méthodes et se ressentaient d'une autre mentalité. Pendant ces deux années, l'administration a dû pourvoir, souvent malgré elle, à la mise à la retraite de 44 fonctionnaires. On a nommé dans le courant de ces deux dernières années 11 ambassadeurs, d'Italie sur 13; 30 ministres plénipotentiaires; les titulaires de 110 consulats généraux et consulats; tous les Directeurs généraux du ministère sauf un.

Le Sénat qui l'a récemment approuvé, connait l'esprit qui anime la loi du 2 juin 1927 qui règle — ce fut l'objet d'une réforme réfléchie — la structure de la carrière diplomatique et consulaire.

A la suite de la fusion des rôles dans les premiers grades, tous les diplomates avant d'être appelés un jour à représenter notre Pays, devront avoir servi pendant quelques années dans les Consulats en contact avec les collectivités italiennes, avec leurs souffrances, et leurs besoins, avec la réalité quotidienne de la vie. En même temps, la spécialisation au 7e grade de la carrière permettra d'assigner respectivement aux grades supérieurs du rôle consulaire et aux grades du rôle diplomatique les éléments qui pendant le courant de plusieurs années auront montré pour l'un ou pour l'autre de plus grandes attitudes et de plus hautes capacités. De la réforme tire ensuite nouveau prestige et de plus grands avantages de carrière le rôle consulaire dont les fonctionnaires peuvent arriver maintenant jusqu'au 3e grade. La réforme a été intégralement effectuée et les premiers résultats sont satisfaisants.

Le recrutement des fonctionnaires diplomatiques et consulaires continuera ensuite normalement moyennant des examens, à travers lesquels les jeunes gens intellectuellement et moralement meilleurs pourront noblement servir leur Pays.

Un exemple symptomatique de la passion que la politique extérieure et le service de l'Etat dans les Consulats et dans les Légations inspire à la jeunesse fasciste et combattante italienne se trouve dans le fait que tandis qu'au concours par titres réservé aux hommes âgés de plus de 30 ans ont participé 372 fascistes excombattants, simultanément 90 jeunes gens fascistes ont fait la demande de passer des examens pour la nomination à 20 postes de volontaires, et cela malgré que les conditions d'admission aient cette fois rendues beaucoup plus difficiles même pour les qualités physiques et militaires requises. Un choix opportun a réduit à 67 les admis au concours et à 33 ceux qui ont été déclarés aptes.

Une autre innovation a été celle du consentement Royal au mariage des fonctionnaires de carrière à l'étranger.

C'est une mesure qui se présente comme nécessaire si on considère combien la femme du diplomate ou du Consul participe dans la vie aux fonctions de son mari. On garantira ainsi dans les familles des fonctionnaires les qualités de décorum et de dignité qui sont indispensables pour un fonctionnaire destiné à représenter à l'étranger son propre Pays.

On a pourvu enfin aussi aux rôles les moins élevés mais toutefois de sensible importance pour leurs délicates fonctions. La loi du 2 juin 1927 institue en effet 110 chanceliers à l'étranger appartenant au groupe B, auxquels seront destinées les fonctions jusqu'ici remplies ou par des fonctionnaires diplomatiques et consulaires ou par un personnel local surnuméraire avec l'inconvénient évident ou de distraire les fonctionnaires supérieurs de leurs charges pour les attacher à un travail pour lequel suffit un degré de culture moyenne ou de confier à des éléments previsoires — parfois de sûreté discutable — une branche du service des plus délicates comme nation et de la copie de dossiers réservés.

Ayant ainsi ravivé ses forces, fondu dans une hiérarchie unique ordonnée ses membres trempé dans un seul orgueil et une seule foi, l'administration des affaires étrangères, en clôturant cette année de réformes essentielles, continue dans sa vie renouvelée, fortifiée, suivant la ressemblance et l'image du Pays et du fascisme qu'elle est appelée à l'étranger à représenter, à défendre, à affirmer.

Les fonctionnaires de cette administration méritent que j'en fasse l'éloge dans cette assemblée. Cet éloge, je l'adresse en premier lieu à mon plus proche et plus direct collabora-

Faneeritullit. Raporteissani helmikuun 2 ja 16 p:ltä ja huhtikuun 18 p:ltä olen tehnyt selkoa faneeritullien koroitussuunnitelmasta ja koroittamisesta sekä niistä toimenpiteistä, joihin täällä on ryhdytty tarkoituksessa, ettei näitä tulleja enempää koroitettaisi. Olen niinikään sähköttänyt, ensin että koroitus oli astunut voimaan, sitten ettei koroitettuja tullisatseja kuitenkaan toistaiseksi ole otettu käytäntöön. Tämä viimeksi mainittu lienee täälläkin ainutlaatuista, ja otaksuttavaa on, että se johtuu huonekalutehtailijoiden demarchesta sillä, kuten ennen olen tiedoittamut, minun keskusteluni ulkoasiainministeriössä tuntui niin tuloksettomalta, etten sen jälkeen ole pitänyt tarkoituksenmukaisena siellä enää puuttua asiaan, vaan on sitä hoidettu niin, ettei Suomea ollenkaan ole näkynyt.

Luonnollista on, että koroitettuja tullisatsia voidaan ruveta soveltamaan milloin tahansa, mutta toivoa nyt voi, ettei satseja sen enempää koroiteta, jossa tapauksessa faneerinvientimme voi jatkua yhtä hyvin kuin ennen.

Rooma, 14 p:nä kesäk. 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C10

ASIA:

Ministeri Theslefin raportti no 10.

Roomasta.

22/6 1928

5000—11—27. 1573

Légation de Finlande

No. 535. Roomassa, 22 p:nä kesäk. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 16 252 Sal. D. 1928
22/6-28
RYHMÄ ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 10, jonka otsikot ovat:

Tangerin kysymys;

Jugoslavian tapahtumat.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

R A P O R T T I N:o 10.

Tangerin kysymys.

Kun raportissani tämän kuun 7 p:ltä tein selkoa Mussolinin suuresta puheesta ja Italian ulkopolitiikasta yleensä, sivuutin kokonaan Tangerin kysymyksen, syystä että lähitulevaisuudessa odotettiin sen ratkaisua ja että aikomukseni oli silloin käsitellä tätä kysymystä. Nyt on kuitenkin ilmeistä, ettei vielä olla päästy yksimielisyyteen ja että voi kestää ennenkuin asia ratkaistaan. Täällä otaksutaan, että Berthelot'n matka Lontooseen ainakin osaksi on Tangerin kysymyksen aiheuttama ja että on olemassa erimielisyyttä Ranskan ja Englannin välillä kysymyksen ratkaisuun nähden. Näin ollen on huomioon otettava, että se, jota Mussolini puheessaan sanoo saavutukseksi, ehkä osaksi on sitä, mitä hän toivoo.

Tangeria koskeva puheen osa oli näin kuuluva:

" Onnellisena johdantona tähän yhteisymmärryksen mahdollisuuteen voitanee pitää Tangerin sopimusta. Lienee paikallaan hieman pysähtyä meidän diplomaattisen historiamme tämän sivun ääreen ja palauttaa mieliin aikaisemmat tapahtumat.

Italian hallitus, aina v:sta 1920 lähtien, jolloin Italiassa ensi kertaa kuultiin Lontoon hallituksen aikomuksista ottaa jälleen esille Parisin ja Madridin hallitusten kanssa Tangerin statuuttia koskevat, v. 1914 keskeytyneet neuvottelut, pyysi saada ottaa osaa näihin neuvotteluihin, ja lokakuun lopulla 1923 näille kolmelle hallitukselle antamallaan nootilla

pyysi virallisesti, että Italian edustaja saisi ottaa osaa tätä tarkoitusta varten kokoonkutsuttuun konferenssiin.

Tähän Italian pyyntöön ei suostuttu, joten hallitus myöhäisemmällä, 25 p:nä joulukuuta 1923 päivätyllä nootilla uudisti mitä laajimmat reservationinsa niitä päätöksiä vastaan, joita kolmen edustetun valtion edustajat tulisivat Parisissa tekemään, ja varsinkin pidätti itselleen tulevaisuudessa mitä laajimman toimintavapauden.

Meidän kantaamme määrittelivät seuraavat seikat:

1) - Ennenkaikkea Italia, suurena Välimeren-valtana, piti itsellään olevan oikeuden olla osallisena kaikkien Välimertä korkevien kysymysten järjestämisessä, myöskin sen osuuden takia, mikä Italialla oli ollut liittolaisten sodassa saavuttamissa voitoissa, mikä seikka - tässä kyseessä olevassa asiassa - oli tehnyt mahdolliseksi Saksan ja Itävallan poissulkemisen Marokon asioista.

2) - Että, kaikkien italialaisten etujen paljouden takia Tangerin kysymyksessä - johtuivatpa ne sitten Italian erikoisasemasta suurena Välimeren-valtana, tai sen paikallisedusta Tangerin alueella - Italiaa ei voitu, tähän kysymykseen nähden, pitää samanarvoisena kuin muita Algesiras-sopimuksen allekirjoittaneita valtoja.

Kolmen vallan yksimielisyys johti Parisissa 18 p:nä joulukuuta 1923 tehtyyn sopimukseen. Italian hallitus tämän tosiasian edessä ilmoitti Englannin, Ranskan ja Espanjan hallituksille olevansa suostuvainen antamaan hyväksymisensä Parisin sopimukselle, mutta vain sillä välttämättömällä ehdolla, että sen sopimusta koskevat muutokset otettaisiin huomioon.

Nämä vaatimukset, jotka me esitimme v:na 1924 ja 1926 ja joita ei otettu huomioon, ovat ne samat, jotka sittemmin ovat olleet keskustelun aiheena äskeisissä neljän keskusteluissa Parisissa: keskusteluissa, jotka ovat sujuneet rauhassa ja joita on käsitelty sydämmellisessä ympäristössä ja molemminpuolisia etuja ymmärtäen, ja joiden keskustelujen tyydyttävät tulokset, mitä tulee meidän vaatimustemme hyväksymi -

seen, ovat täydellisesti vahvistaneet meidän periaatteessa saavuttamamme menestyksen osanotollamme Parisin neuvotteluihin, samanarvoisina v:n 1923 sopimuksen kolmen allekirjoittaneen vallan kanssa.

Meidän vaatimustemme hyväksyminen (jotka luetellaan seuraavassa) muodostaa selvän tunnustamisen siitä, että Italian asema suurena, etupäässä Välimeren-valtana antaa sille oikeuden tulla erikoisesti huomioon otetuksi niin hyvin Marokon Tangerialueen kansainväliseltä kannalta järjestämisessä kuin itse alueen hallinnossa.

Italian hallitus on pyytänyt saada asettaa konsulinvirastoonsa Tangerissa upseerin, jonka tehtävänä on tiedoittaa kuninkaalliselle hallitukselle sotilaallista laatua olevien sitoumusten noudattamisesta, mitkä sitoumukset sisältyvät sopimuksen 3:een pykälään, ja koskevat Tangerin alueen neutraalisuutta.

Tähän pyyntöön on suostuttu.(Täydellisellä tasaarvoisuudella onkin itse teossa järjestetty neljän vallan upseerin toiminta Tangerissa, joille upseereille uskotaan määräaikainen alueen valvonta, minkä suhteen yhteisesti arveltiin ei olevan puolustettavissa, alueen demilitarisationin valvonnan takia, mainittujen upseerien yhtämittainen läsnäolo.)

Italia on pyytänyt, että Italian merivoimat harjoittaisivat yhdessä Englannin, Espanjan ja Ranskan merivoimien kanssa sotaaseiden ja ammusten salakuljetuksen valvomista Tangerin alueen alue-vesillä.

Tähän pyyntöön on suostuttu. (On saavutettu täydellinen tasaarvoisuus Englannin kanssa, ja on sovittu, että Englannin ja Italian merivoimien toimenpiteisiin ryhtymisen modaliteeteista - myönnetyissä tapauksissa - sopivat kaikki neljä valtaa yhdessä.)

Italia on pyytänyt, että kansainväliseen lakia säätävään kokoukseen, josta mainitaan sopimuksen 34 pykälässä, kuuluu kolme italialaista kuninkaallisen konsulin määräämää jä-

seen, ovat täydellisesti vahvistaneet meidän periaatteessa saavuttamamme menestyksen osanotollamme Parisin neuvotteluihin, samanarvoisina v:n 1923 sopimuksen kolmen allekirjoittaneen vallan kanssa.

Meidän vaatimustemme hyväksyminen (jotka luetellaan seuraavassa) muodostaa selvän tunnustamisen siitä, että Italian asema suurena, etupäässä Välimeren-valtana antaa sille oikeuden tulla erikoisesti huomioon otetuksi niin hyvin Marokon Tangerialueen kansainväliseltä kannalta järjestämisessä kuin itse alueen hallinnossa.

Italian hallitus on pyytänyt saada asettaa konsulinvirastoonsa Tangerissa upseerin, jonka tehtävänä on tiedoittaa kuninkaalliselle hallitukselle sotilaallista laatua olevien sitoumusten noudattamisesta, mitkä sitoumukset sisältyvät sopimuksen 3:een pykälään, ja koskevat Tangerin alueen neutraalisuutta.

Tähän pyyntöön on suostuttu.(Täydellisellä tasaarvoisuudella onkin itse teossa järjestetty neljän vallan upseerin toiminta Tangerissa, joille upseereille uskotaan määräaikainen alueen valvonta, minkä suhteen yhteisesti arveltiin ei olevan puolustettavissa, alueen demilitarisationin valvonnan takia, mainittujen upseerien yhtämittainen läsnäolo.)

Italia on pyytänyt, että Italian merivoimat harjoittaisivat yhdessä Englannin, Espanjan ja Ranskan merivoimien kanssa sotaaseiden ja ammusten salakuljetuksen valvomista Tangerin alueen alue-vesillä.

Tähän pyyntöön on suostuttu. (On saavutettu täydellinen tasaarvoisuus Englannin kanssa, ja on sovittu, että Englannin ja Italian merivoimien toimenpiteisiin ryhtymisen modaliteeteista - myönnetyissä tapauksissa - sopivat kaikki neljä valtaa yhdessä.)

Italia on pyytänyt, että kansainväliseen lakia säätävään kokoukseen, josta mainitaan sopimuksen 34 pykälässä, kuuluu kolme italialaista kuninkaallisen konsulin määräämää jä-

sentä, ja että mainittu kokous määrää yhden varapuheenjohtajan, jonka tulee olla italialainen, ja jolla on sama toimivalta ja samat oikeudet kuin hänen muilla kolleegoillaan.

Tähänkin pyyntöön on suostuttu. Varapuheenjohtajien pääasiallinen tehtävä on olla Menaubille (Sulttaanin edustajalle) avullisena kokouksen johdossa tai olla hänen sijaisenaan tapauksissa, jolloin hän on poissa tai on estettynä.

Italia on pyytänyt, että Italian kansallisuutta oleva apulais-hallintojohtaja (administratore aggiunto) nimitetään niillä ehdoilla, joista mainitaan Parisin sopimuksen 35 ja 36 pykälissä, ja jonka erikoisena tehtävänä on olla oikeudellista laatua olevien toimien johtajana.

Tähän pyyntöön on suostuttu. Se oli meidän tärkein pyyntömme ja on se ollut mitä vilkkaimman keskustelun alaisena, ja miltei viimeiseen saakka ratkaisematta. Vaikeudet olivat löytää italialaiselle apulais-hallintojohtajalle (administratore aggiunto) toimia ja valta-oikeuksia, joita ei vielä ollut Tangerin hallinnon muihin kansallisuuksiin kuuluvilla toimihenkilöillä, niin että vältettäisiin vastustus valtojen taholta, jotka olisivat muutoin arvelleet, että heille on saatettu vahinkoa. Meidän valtuuskuntamme voitti taitavasti mainitut vaikeudet, ja saavutti siten Italian osanoton Tangerin varsinaiseen hallintoon, ja erikoisesti oikeudellista laatua olevien toimien hoitamiseen.

Italia on pyytänyt, että italialaiselle pääomalle ja italialaiselle työlle vakuutetaan täysin samanarvoinen osuus Tangerin sataman rakentamisessa ja sen hoitamisessa.

Pyyntöön on suostuttu. Ja siihen on suostuttu tekemällä sopiva muutos v:n 1923 sopimuksen 41 pykälään ja antamalla Ranskan ja Espanjan hallitusten taholta - joiden kansallisuuksiin kuuluu Tangerin alueen kaksi insinööriä - erikoinen selitys, joka koskee italialaiselle pääomalle ja työlle myönnettyä samanarvoisuutta.

Italia on pyytänyt, että italialainen tuomari kuuluisi Tangerin tuomioistuimeen (tribunale misto), josta mainitaan Parisin sopimuksen 48 pykälän ensimmäisessä kappaleessa, ja että yksi kanslereista, joista mainitaan Dahirin 14 pykälässä kansainvälisen tuomiovallan (giurisdizione) järjestämisestä Tangerissa, on oleva Italian kansallisuutta. Mainituista 48 pykälän mukaan annetuista lakikokoelmista ilmoitetaan Italian hallitukselle, ja siinä tapauksessa, että Italian hallitus arveleisi tahtovansa esittää muutosehdotuksia, niitä on käsiteltävä mitä lyhyimmän ajan sisällä.

Tähän pyyntöön on suostuttu.

Italia on pyytänyt, että Italian diplomaattisen agentuurin sijalle Tangerissa perustetaan konsulinvirasto. Italian hallitus voi nimittää diplomaatti-karriääriin kuuluvan virkamiehen Tangerin konsulaattinsa johtoon, pääkonsulin arvolla.

Tähän pyyntöön on suostuttu.

Italia on pyytänyt, että 18 p:nä joulukuuta 1923 tehdyn Parisin sopimuksen voimaanastuminen, mikäli se koskee Tangerin alueella olevia italialaisia ja heidän etujaan, tapahtuu 6 kuukautta sen jälkeen kuin Italian hallitus on antanut suostumuksensa mainittuun sopimukseen.

Pyyntöön on suostuttu, ja meidän puoleltamme on hyväksytty, että verotusjärjestelmän sovittaminen Tangerissa asuviin italialaisiin käsitetään alkavaksi siitä päivästä, jolloin olemme antaneet hyväksymisemme mainitulle statuutille.

Italian esittämistä pyynnöistä ei ole suostuttu kahteen, joista Italia muutoin ei erikoisemmin pitänytkään kiinni: toinen koski postivirastoa ja toinen osanottoa tulliwkomissiooniin.

Saavutetut tulokset - s.t.s. italialaisen apulais-hallintojohtajan (administratore aggiunto) nimittäminen, italialaisen tuomarin ja kanslerin nimittäminen tuomioistuimeen, kolme italialaista jäsentä lakiasäätävään kokoukseen, italialainen varapuheenjohtaja itse kokoukseen, vakuutus tasaarvoisuudesta italialaiselle pääomalle ja italialaiselle työlle, v:n 1923 sopi-

muksen (korjatun) sovelluttaminen italialaisiin nykyisiin etuihin - mikä sovelluttaminen on paljon edullisempi kuin 1923 alkuperäinen sopimus ja kuuluu siihen äskettäin perustetut italialaiset koulu- ja sairaala-laitokset - osaaottaminen meri - valvontaan poikkeuksellisissa tapauksissa ja yhdenarvoisina Englannin kanssa, italialaisen upseerin määräaikainen oleskelu Tangerissa, yhdenarvoisena kolmen muun vallan upseerien kanssa, - ovat sellaisia, että ne voivat meitä tyydyttää, sillä siten tulee toteutetuksi Italian osuus Tangerin alueen hallinnossa, samanveroisena kuin Englannin osuus, ja tämä meidän osuutemme on joka tapauksessa suurempi, kuin mitä italialaisten etujen laatu Tangerissa v. 1923 olisi kenties sallinut meidän saavuttaa.

Italian diplomaattinen voitto on huomattava. Siihen on vaikuttanut espanjalaisten ja englantilaisten täydellinen ystävyys, kuin myöskin ranskalaisten sydämmellisyys. On siis paikallaan väittää, että tämä sopimus avaa suotuisia tulevaisuudensuunnitelmia. "

Rooma, 22 p:nä kesäk. 1928.

Roy Thesleff

Jugoslavian tapahtumat.

Viime päivinä Jugoslaviassa tapahtuneet mut-
hat ja epäjärjestykset voivat ainakin jossain määrin aiheuttaa sen, että Italian ja Jugoslavian välit pa-henevat. Luultavaa on kyllä, ettei parlamentti voi kieltäytyä ratifioimasta Nettunon sopimuksia, sillä ratifioiminen lienee Englannin rahapiirien ehtona lainan saannille ja Jugoslavia kaipaa kipeästi lainaa. Mutta jos epäjärjestyksiä jatkuu, niin voi kestää ennenkuin sopimukset saadaan ratifioiduiksi ja siten ehkä sivuutetaan heinäkuun 28 päivä, johon mennessä vuonna 1924 Italian ja Jugoslavian välillä tehty ystävyyssopimus olisi uusittava. Ja kuten tunnettua, on Italia sen uusimisen ehdoksi asettanut, että Nettunon sopimukset sitä ennen rati-fioidaan.

Jos ystävyysssopimus lakkaa olemasta voimassa, tulee se epäilemättä täällä tekemään huonon vaikutuksen, jos-kin on vaikeata ymmärtää, että se asiallisesti juuri mitään vaikuttaisi.

Rooma, 22 p:nä kesäk. 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

V:a Asiainhoitaja Härkösen rap. no 11.

Roomaa

9/7 1928.

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

N:o 581.

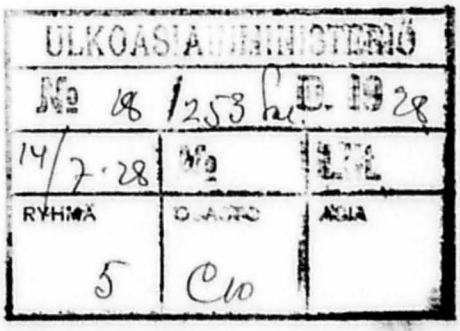

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 11, jonka otsikot ovat:

Jugoslavian balkanimaisuusmieliala Roomassa;

Italian ja Itävallan välit paranevat;

Mitä Roomassa ajatellaan Saksan uudesta hallituksesta;

Hallituksen vaihdos Kreikassa-vaikutelma Roomassa;

Kauppasopimuksia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

V.a.asiainhoitaja: Hannu Härkönen

Herra Ministeri Hj.J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 18/253 Sue D. 1928
14/7-28 № LIII.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

R A P O R T T I N:o 11.

Jugoslavian balkanimaisuusmieliala Roomassa.

Skupcinan verinäytelmää ovat täkäläiset lehdet selostaneet tarkasti mutta lisäämättä erikoisempaa omasta puolestaan - muuta kuin kuinka ikävää tämä on Ranskalle. Palazzo Chigistä on kaikesta päättäen annettu ohjeita esiintyä tyynesti sekä odottaa kuluvan heinäkuun 28 päivää, johon mennessä Italian ja Jugoslavian ystävyyssopimus vuodelta 1924 viimeistään on uusittava ja mitä ennen Nettunon sopimukset vuodelta 1925, Italian vaatimuksesta, on Jugoslavian puolelta ratifioitava.

Palazzo Chigillä on ollut sitä enemmän syytä suositella hillittyä kirjoitustapaa, kun Mussolinin äskeisessä ulkopoliittisessa puheessa oli selviä vaikka samalla harkittuja sanoja Jugoslavialle, joihin nyt ei ole lisäätävää.

Ainoastaan fascistipuolueen (täällä puhutaan kumma kyllä vielä fascistipuolueesta ikäänkuin muita enää olisi) käskylehdessä No. 48 viime kesäkuun 23 päivältä on jotain siitä, mitä virallinen Italia ajattelee Skupcinan balkanilaisesta murhenäytelmästä, joka, kuten tunnettua, sai alkunsa juuri Nettunon sopimuksista ja Jugoslavian ulkoministerin aikomuksesta hyväksyttää ne parlamentissa. Käskylehdessä mainitaan lyhyesti, että Rooma pysyy rauhallisena kyseessä olevain tapahtumain edessä sekä että niillä ei ole ollut mitään vastakaikua Italiassa.

Sillä välin Belgradissa puhjennut hallituspula on täällä lehdissä otettu vastaan yhtä tyynesti, vaikka tietysti ollaan selvillä siitä, että Vukichevitchin kabinetin ero ja uuden hallituksen muodostaminen on tällä kertaa naapurimaassa yhtä kuin kysymys Nettunon sopimusten ratifionnista. Mikäli Balkanin hallituspulat jonkun verran huolestuttavat täällä, tulee se ilmi pikemminkin Kreikan hallituspulan yhteydessä. Suunnan muutos Ateenassa voi muuttaa koko Kreikan ulkopolitiikan, mikä luonnollisesti ei voi olla yllättämättä Roomassa.

Myös Pikku-Entenen Bukarestin konferenssia on täkäläinen lehdistö kunnioittanut hyvin vähällä huomiolla. Vasta kun Titulescu rupeaa selittelemään erästä tunnettua mystillistä kommunikeesta poisjäämistä - se koski, kuten muistetaan, juuri Italiaa - ja tällöin lausuu kohteliaisuuksia tälle maalle, kirjoittaa eräs johtava lehti, muistellakseni Tribuna, että Mussolinin Italia on faktumi, joka ei kaipaa esim. Pikku-Entenen tunnustusta.

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

V. a. asiainhoitaja: Halvar Kurkonen

Italian ja Itävallan
välit paranevat.

Vajaa kuukausi sen jälkeen kuin Mussolini, Senaatissa pitämässään suuressa ulkopoliitisessa puheessaan, jossa tehtiin, jos niin tahtoo sanoa, kierros kaikissa eurooppalaisissa ja ulkoeurooppalaisissa maissa, oli sanonut Itävallasta, että Italian suhteet siihen olivat moitteettomat sekä että ne voivat tulla sydämmellisiksikin niin pian kuin Itävalta itse tahtoo, ovat Mussolini ja Mons. Seipel olleet keskenään sähkösanomanvaihdossa, jonka tarkoituksena on ollut saada välit entiselleen, yhtä hyviksi kuin ennen Itävallan kansallisneuvostossa tapahtuneita italialaisvastaisia mielenosoituksia Etelä-Tyrolin saksalaista vähemmistöä koskevassa kysymyksessä.

Mons. Seipel on sähkösanomissaan selittänyt, että kysymys on puhtaasti kultturellinen Itävallalle, joka ei koskaan tule lakkaamaan pitämästä sitä Italian sisäisenä asiana. Edelleen selittää hän, että Itävallan vastuunalaiset piirit aina ovat tahtoneet olla sekaantumatta Italian sisäisiin asioihin ja etteivät nämä piirit koskaan ole ottaneet eivätkä tule ottamaan osaa Italiaa vastaan tähdättyihin mielenilmaisuihin. Lopuksi lupaa hän maan lakien mukaan rangaista kaikkia, jotka mahdollisesti järjestävät sellaisia mielenosoituksia.

Samaan aikaan tämän Mons. Seipelin Canossalta näyttävän välien selvittämisen kanssa saapui täänne ikäänkuin tilauksesta 500 etelä-tyrolilaista, maailman sodassa Itävalta-Unkarin armeijassa palvellutta (ja nyt Italian hallitukselta invaliidieläkettä nauttivaa) sotainvaliidia vakuuttamaan uskollisuuttaan fascistiselle Italialle. Pitivätpä eräät heistä, saksalaisia nimiltäänkin, saksankielisiä puheitakin Mussolinille, joka niihin vastasi, pyytäen invaliidien viemään

kotiseudulleen hänen tervehdyksensä, että fascistisen Italian oikeuden rakkaus suojelee Etelä-Tyrolin asukkaita vääryydeltä (tämän pinnalla on ehkä hyvä muistaa, että Mussolini aikaisemmissa puheissaan, m.m. edustjakamarissa viime talvena,on sanonut,että Etelä-Tyrolin saksalainen vähemmistö ei merkitse mitään, kun on kysymys 42 miljoonan turvallisuudesta). Täällä ei ole tietoa, missä määrin matka oli vapaaehtoinen. Itävaltalaiset ja saksalaiset lehdet näkyvät väittävän, että se on tehty fascistien pakotuksesta. Luuttavaa on ainakin se, että kyseessä olevat invaliidit kuuluvat johonkin fascistiseen järjestöön, mikä kenties on pakollistakin, jos mieli turvata itselleen invaliidieläkkeen saanti.

Tämän jälkeen palasi Italian Wienin lähettiläs virkaansa hoitamaan. Kuten muistetaan, kutsuttiin hänet aikanaan väliaikaisesti pois.

Makdolliset uudet välikohtaukset tai muut tapahtumat näyttävät kait, kuinka kauan välit pysyvät hyvinä. Vaikka virallisen Itävallan kanta häikäilemättömän naapurin edessä olisikin nöyrä, voidaan täällä jo Itävallan yleisen mielipiteen ilmaisuista saada aihetta ruveta paukuttelemaan ja intoilemaan. Täkäläiset lehdet kyllä kirjoittavat, viitaten yhtä hyvin Mons. Seipelin selityksiin kuin tuohon niiden mielestä repäisevään todistukseen, jonka ovat saaneet invaliidien lojaalisuuden vakuutuksista että asia on kerta kaikkiaan selvitetty sekä että nyt ei enää puhuta Etelä-Tyrolista ja että täten on kerran uudestaan kiinni lyöty prinsiippi, että kysymys Etelä-Tyrolin saksalaisesta vähemmistöstä on Italian sisäinen asia eikä mikään kansainvälinen probleemi. Lehdet vaikenevat kokonaan sen, että Mons. Seipel jo ennenkin on alleviivannut ja nyt taas vaikka nöyrässä muodossa huomauttaa kysymyksen kultturellisesta puolesta. Tehdessään sen taas antaa hän epäilemättä vieläkin kerran ymmärtää, että tämä kultturellinen vähemmistöprobleemi ei ole lakannut olemasta.- Tribuna huomauttaa tämän yhteydessä siitä ei-interventio periaatteesta,jonka Kansainliitto hyväksyi Kreikan albanilaista vähemmistöä koskevan kysymyksen käsittelyssä,ja toteaa mielihyvällä, tämän ennakkotapauksen nojalla, että mikään kansainvälinen forumi ei tule Etelä-Tyrolin kanssa tekemisiin.

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

V.a.asiainhoitaja: Hannu Hänlönen

Mitä Roomassa ajatellaan
Saksan uudesta hallituksesta.

Johtavat fascistilehdet kirjoittavat Saksan uudesta hallituksesta vähän ja senkin pidättyvästi. Kabinetti Müller ei täällä ole sympaattinen, sen näkee lehdistä, jos ei muuten tietäisi, mitä täällä ajatellaan demokratiasta. Fascistilehdet arvelevat, että Italian ei tarvitse pelätä, että Saksan nykyinen hallitus tekisi sanottavampia ulkopoliittisia tyhmyyksiä, joiden kanssa Italian politiikka joutuisi tekemisiin, sillä näkymättömät voimat (oikeisto-) ovat ennenkin panneet sordiinia Saksan hallituksiin ja tekevät sen varmaan nytkin.

Kansleri Müllerin hallitusohjelmapuhe ei ainakaan toistaiseksi ole aiheuttanut erikoisempia kommentaareja täkäläisissä lehdissä, jotka vain lyhyesti mainitsevat siitä eräitä kansainvälisen politiikan kannalta tärkeitä kohtia, kuten Reininmaan miehityksestä vapauttaminen, Dawes-suunnitelman tarkistus ja aseistariisuminen. Kun Mussolinin suurpoliittisessa puheessa noin kuukausi sitten kosketeltiin näitäkin probleemeja, katsotaan ehkä, että on parasta entaa sen riittää.

Kansleri Müllerin ja Mons. Seipelin tervehdyssähkösanomain vaihdosta kirjoittaa Tribuna, hallitusta lähellä oleva lehti, joka silloin tällöin korottaa äänensä, kun on kysymys kansainvälisestä politiikasta, ettei ole pelkoa siitä, että Saksan nykyinen hallitus tulisi sanottavasti vaikuttamaan Wienin Italian-politiikkaan, sillä Berlinin nykyisen kabinetin on ennen kaikkea esiinnyttävä varovaisesti, ajateltava heikkoa asemaansa. Siten ei lehden mielestä ole vaaraa, että Berlin saisi houkutelluksi Wienin fascistivastaisiin tekoihin, varsinkin kun/ sillä pitäisi olla tuoreessa muistissa viimevuotiset tapahtumat, jotka osoittivat, että Itävalta ei tarvitse ulkopoliittisia seikkailuja vaan sisäistä rauhaa. Ei lehti puhu Anschlussistakaan eikä edes Angleichungista ennenkuin tulee siihen kohtaan, jossa katsotaan tarpeelliseksi antaa letkauksia ranskalaisille lehdille, m.m. Le Tempsille, joka Tribunan

mielestä niin vähäpätöisestä asiasta kuin Millerin ja Seipelin tervehdysten vaihdosta saa aihetta syventyä kaikenlaisiin Keski-Euroopan probleemeihin. Tällöin tulee Tribuna siihen tulokseen, että Ranska itse ei ole ollut myötävaikuttamatta Keski-Euroopan probleemien syntymiseen, Pikku-Ententen yliarvionnillaan, Keski-Euroopan taloudellisen liiton luomissuunnitelmillaan j.n.e.

Muutamia päiviä myöhemmin eli 8/7 saa kuitenkin jo Tribunakin aiheen huomauttaa, että Italian kanta Anschluss-kysymyksessä on tunnettu, että se millään hinnalla ei tule sitä sallimaan. Aihe on Reichstagille täkäläisten lehtien mukaan jätetty esitys tulliliitoksi Saksan ja Itävallan välillä.

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

V. a. asiainhoitaja: Hans Häkkinen

Hallituksen vaihdos Kreikassa-
vaikutelma Roomassa.

Johtavat lehdet ovat pidättyväisiä selostaessaan Venizeloksen hallituksen muodostamista. Kuitenkin näkyy selvästi, että Venizeloksen nimellä ei ole hyvä kaiku Tiberin rannoilla, ei ainakaan yhtä hyvä kuin Zaimiksella, edellisen hallituksen pääministerillä. Hallitusta lähellä olevassa Tribunassa on joku peitetty epäkohteliaisuuskin Venizelokselle. Lehdet antavat sopivalla tavalla ymmärtää, että Kreikan olisi parasta olla mitään muuttamatta ulkopolitiikassaan, "Levantin tasapainon" takia.

Tämän käsittää helposti, kun muistaa, kuinka hyvä nimi Roomassa oli Zaimiksen hallituksen ulkoministerillä Mikalopuksella, jonka yhteistoiminnasta täällä toivottiin tuloksia, ennen kaikkea Palazzo Chigin odottamia italialais-kreikkalaista ja kreikkalais-turkkilaista sopimusta, samanlaisia kuin se sopimus, jonka Italia ja Turkki joku aika sitten solmivat.

Italialais-kreikkalais-turkkilaisella sopimuksella on täällä ehkä aijottu saada Turkki aktiivisesti ottamaan osaa Balkanin politiikkaan. Samalla se kenties olisi johtanut m.m. siihen, että Angoran Moskova-orienteeraus olisi heikennyt. Sellaisen mahdollisuuden pelkoa kuvastaa eräs Journal de Genèven 21/5/28 selostama, juuri sellaisten neuvottelun johdosta päivän valon nähnyt Isvestijan kirjoitus, jonka mukaan Moskova antaa Angoralle ystävällisiä neuvoja, m.m. sen, että olisi pysyttävä erillään salaisesta, hämäriä tarkoitusperiä takaa ajavasta diplomatiasta, sekä pyytää muistamaan niitä erinomaisia suhteita, jotka viime vuosina ovat yhdistäneet Neuvosto-Venäjän ja Turkin toisiinsa, eikä unhoittamaan jo ennen tehtyjen sopimusten sisältöä.

Roomalle ei siis ole yhdentekevää, kuka on hallitusohjaksissa Ateenassa. Italian ja Kreikan suhteet olivat Zaimiksen hallituksen aikana niin hyvät, että niitä voi sanoa sydämmellisiksi. Venizelos on kiiruhtanut selittämään, että Kreikan ulkopolitiikassa ei tule tapahtumaan muutoksia, mutta näyttää siltä, kuin täällä ei ainakaan vielä oltaisi vakuutettuja.

Edelläoleva/ ei/ puhu sitä hypoteesia vastaan, joka eräillä tahoilla lausuttiin nyt eronneen Kreikan ulkoministerin Mikalopuloksen täällä käynnin johdosta viime vuonna, nimittäin että silloin olisi keskusteltu Rooman ja Ateenan Balkanin ja Välimeren politiikan suuntaviivoista tai että siitä silloin jo oäisi tehty sopimuskin(vrt. asiainhoitajan raporttia N:o 12 25/7/1927).

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

V.a. asiainhoitaja: Halva Härlön

Kauppasopimuksia.

Viron ja Italian kauppasopimus. Raportissaan No. 16 27/10/27 on ministeri Thesleff tiedoittanut, että täällä neuvoteltiin kauppasopimuksesta Viron ja Italian välillä. Neuvottelut ovat nyt johtaneet siihen tulokseen, että kuluvan heinäkuun alkupäivinä Roomassa allekirjoitettiin molempain maiden välinen väliaikainen suosituimmuus-kauppasopimus, jonka sanamuodon Lähetystö on lähettänyt Ministeriölle.

Lopullinen sopimus solmitaan tuonnempana, sittenkun ensin on sovittu erikoistariffeista kiinteine tuleineen, joita sopimukseen aijotaan ottaa suosituimmuusklausulin lisäksi. Lähetystö ei ole onnistunut saamaan tietoa siitä, mitä tavaroita nämä erikoistariffit tulevat koskemaan. Vain sen verran on kuultu, että Italialle lienee luvattu tullivapaus appelsiineille.

Kuten Ministeriölle lähetetystä väliaikaisen sopimuksen sanamuodosta käy selville, on siinä asetettu Suomi, Latvia, Liettua ja Venäjä erikoisasemaan niihin etuihin nähden, joita Viro on myöntänyt tai myöntää näille maille. Italia taas on ottamut tavanmukaisen siirtomaaklausulinsa. Kuten yllämainitussa raportissa mainittiin, ei neuvottelujen sillä asteella ollessa ensin tahdottu suoseikä Venäjää koskevaan reservatsioniin/
tua Suomea koskevaan reservatsioniin /ensinkään. Virolainen kollegani on hyväntahtoisesti ilmoittamut konfidentiell, kuitenkin oikeudella salaisesti tiedoittaa siitä Ministeriölle, että Venäjän klausuli oli ollut erittäin vaikea saada läpi ja että siitä vasta pitkien neuvottelujen jälkeen sovittiin.

Italian-Unkarin kauppasopimus. Kauan kestäneet neuvottelut Italian ja Unkarin välisen kauppasopimuksen vuodelta 1925 tarkistamisesta päättyivät viime viikolla, jolloin täällä allekirjoitettiin uusi kauppa- ja merenkulkusopimus molempain maiden välillä. Entinen kauppasopimus oli rajoitettu suosituimmuussopimus. Uusi sopimus myöntää vastavuoroisesti enimmän suositun maan aseman kaikille tavaroille, joita toinen sopimus - puoli vie toisen alueelle. Sen lisäksi on siinä, lehtien tietojen mukaan (sopimusta ei vielä ole julaistu), erikoistariffeja kiinteine tulleineen. Voimassaoloaika on 3 vuotta.

Uusi kauppasopimus tulee epäilemättä täten laajennettuna lisäämään molempain maiden välistä tavaranvaihtoa ja kenties entistä enemmän lähentämään niitä toisiinsa. Sen seikan tärkeyttä, että Italialla on niin lähellä edullisella kauppasopimuksella sidottu maanviljelysmaa, alleviivataan. Italia, kuten tunnettua, tuo viljaa y.m. elintarpeita.

Italialais-persialainen väliaikainen kauppasopimus. Viime kesäkuun 25 päivänä allekirjoitettiin Tehera - nissa väliaikainen kauppasopimus Italian ja Persian välillä. Sopimus on suosituimmuussopimus, ja on Lähetystö siitä tarkemmin tiedoittanut Ministeriölle. Merkityksellistä siinä on se, että Italia nyt vuorostaan on luopunut kapitulatsioneista, saaden toistaiseksi Persian hallituksen nootin muodossa takeita alamaistensa kohteluun nähden persialaisissa tuomioistuimissa. Väliaikai -

nen sopimus on voimassa ensi toukokuun 10 päivään asti (viime toukokuun 10 p. lakkasi olemasta voimassa entinen kauppa- ja kapituläärisopimus vuodelta 1862). Siihen mennessä aijotaan solmia lopullinen sopimus, ja lähettää Italia sillä välin Persiaan laivasto- y.m. eksperttejä.

Roomassa, 9 p:nä heinäk. 1928.

V. a. asiainhoitaja: Yrjö Kärkkäinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10.

ASIA:

V. a. Asiainhoitaja Härkösen rap. no 12.

Roma

12/7 1928.

5000—11—27. 3573.

Légation de Finlande

Roomassa, 12 p:nä heinäk. 1928.

N:o 585.

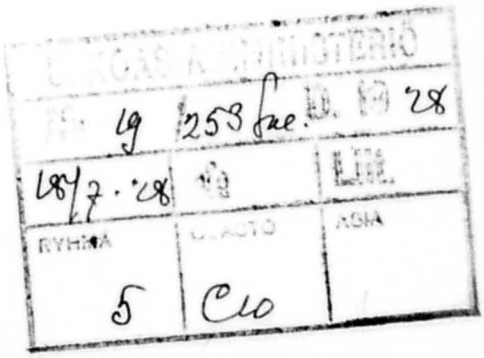

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 12, jonka otsikkona on:

(100. Italia) Muutoksia Mussolinin kabinetissa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

V. a. asiainhoitaja: Yrjö Härkönen

Herra Ministeri Hj. J. P r o c o p é,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

UNGASIAIN MINISTERIÖ
No 49/253 Fac. D. 19 28
18/7-28 Lit.
RYHMA 5 Cio ASIA

R A P O R T T I N:o 12.

Muutoksia Mussolinin kabinetissa.

T. k. 9 päivänä hämmästytti Roomaa - oli maanantaipäivä, jolloin aamulehdet eivät ilmesty - puolipäivälehdessä julkaistu hallituksen tiedonanto ei vähemmälle kuin kolmelle ministerille ja kahdeksalle alivaltiosihteerille edellisenä päivänä eli sunnuntaina t. k. 8 p:nä myönnetystä erosta sekä heidän seuraajainsa samalla tapahtuneista nimityksistä. Yhdelle näistä kolmesta ministeristä annettiin kuitenkin uusi salkku, joten hallituksesta erosi vain kaksi ministeriä.

Nämä poistuvat ministerit ovat valtiovarainministeri kreivi Giuseppe Volpi di Misurata ja opetusministeri professori Pietro Fedele. Salkkua vaihtava ministeri taas on kansantalousministeri ins. Giuseppe Belluzzo, joka siirrettiin opetusministerin tuolille.

Valtivarainministeriksi kreivi Volpin sijaan nimitettiin senaattori Antonio M o s c o n i, joka ennen on toiminut m.m. Triestin kuvernöörinä. Kansantalousministeriksi nimitettiin deputeerattu t:ri Alessandro M a r t e l l i.

Uudet ministerit ryhtyivät heti virkojaan hoitamaan, käytyään ensin San Rossoren linnassa vannomassa kuninkaalle virkavalan.

Ministeriöt, jotka saavat uudet alivaltiosihteerit, ovat valtiovarainministeriö (2),

opetusministeriö (1), kansantalousministeriö (2), kulkulaitosministeriö (2), yleisten töiden ministeriö (1).

Uudet alivaltiosihteerit ovat vielä nuoria ja kaikesta päättäen kokemattomia miehiä fascistisesta puolueesta.

Vaikkakin täällä jo on totuttu siihen, että Mussolini yhtäkkiä muuttaa miehiä hallituksessaan, tuli toimenpide yllätyksenä. Lyhyt, kuiva kommunikea ei mainitse mitään sen syistä. Fascistilehdissä ja pari päivää myöhemmin myös fascistisen puolueen käskylehdessä selitetään sen sijaan, että syytä ei ole muuta kuin Mussolinin hallintosysteemi, jonka mukaan uusien voimien tulee saada kokeilla vastuunalaisilla paikoilla, jolloin myös provinssien kunnianhimoa on tyydytettävä (tämä viimemainittu näkökohta onkin nyt otettu huomioon alivaltiosihteerien nimityksissä). Epäilemättä hieman omituinen prinsiippi, jos esim. valtiovarainhoito tulee kokeilukentäksi. Nämä selitykset eivät nähtävästi kuitenkaan tyydytä yleisöä, sillä monenlaisia huhuja on liikkeellä.

Huhutaan m.m., että niin hyvin eron saaneiden kuin nimitettyjen joukossa on sellaisia, jotka vasta saman päivän iltana saivat tiedon siitä hallituksen toimenpiteestä, jonka esineenä he olivat. Niinpä kerrotaan aivan täytenä totena, että tämä oli asianlaita esim. ministeri Belluzzoon nähden. Väitteen tekee verrattain uskottavaksi se seikka, että mainittu ministeri oli kyseessä olevana päivänä eli siis viime sunnuntaina Sardinian pääkaupungissa Cagliarissa ja piti siellä puheen, josta selvästi näkyy, että hän vielä ainakin jonkun aikaa luuli hoitavansa kansantalousministerin salkkua eikä opetusministerin. Vielä ikävämmästi on huhun mukaan käynyt ministeri Fedelelle, joka ei myöskään ollut etukäteen saanut erostaan tietoa ja joka myöskin oli en-

gageerautunut opetusministerin ominaisuudessaan vielä seuraavan päivän illaksi.

Mitä nyt tulee hallituksesta poistuviin ministereihin, herättää valtiovarainministeri kreivi Volpin ero suurta huomiota. Häntä pidettiin yhtenä valtakunnan tukipylväistä. Hän on taitava finanssimies, joka osasi panna Italian raha-asiat kuntoon. Hänen nimeensä on erottamattomasti yhdistetty liiran vakiinnuttaminen, jonka seuraukset vielä ovat siksi tuntuvat maan talouselämässä, että ihmetellen kysytään, eikö hänen taitavaa kättänsä edelleenkin olisi tarvittu. Hän oli hoitanut salkkuansa kolme vuotta ja oli myös vakauttanut Italian velan Yhdysvalloissa ja Englannissa. Väitetään, ja tässä tapauksessa hyvästä lähteestä, että hänelle tuli vakavia yhteentörmäyksiä Mussolinin kanssa Banca d'Italian uudestaan järjestelyä koskevassa kysymyksessä. Kreivi Volpin erosta kierteli huhuja jo vuosi sitten, ja väitettiin silloin samaa kuin nytkin, nimittäin että hän olisi alkanut käydä Mussolinille liian suureksi (arvovaltaisuudellaan saattanut tämän varjoon). Kreivi Volpilla, joka on rikas mies ja jolla on suuret affäärit hoidettavina, kerrotaan itselläänkin olleen aikomus tuonnempana siirtyä yksityiselämään.

Opetusministeri Fedelen syrjäyttäminen on yllättävä sekin, mutta ei se kumminkaan herätä samaa huomiota kuin hänen kolleegansa Volpin poistuminen. Herra Fedelellä ei ollut sympatioja. Eron syy lienee m.m. se, että hän pani toimeen maltillisempien fascistienkin mielestä liian räikeän ja häikäilemättömän ajojahdin erikoisesti ei-fascistiseen puolueeseen liittyneitä yliopistonprofessoreita vastaan, kuten väitetään, eräässä tapauksessa vastoin Mussolinin tahtoa.

Hänen seuraajallaan Belluzzolla on kansantalousministerinä ollut tärkeä tehtävä järjestäessään maan talouselämää korporatiivisten aatteiden mukaisesti. Opetusministerinä tulee hän käsittelemään m.m. nyt aktuellia ja arkaluontoista kysymystä nuorison kasvatuksesta. Siinä tehtävässä vaaditaan häneltä paljon tahdikkuutta, jos mieli välttää selkkauksia Vatikaanin kanssa.

Fascistisessa Italiassa muutetaan siis miehiä hallituksessa ilman että hallituspulasta voidaan puhua. Uusien miesten astuminen entisten tilalle merkitsee yksinkertaisesti vain Mussolinin tahtoa.

Fascistilehdet karttavatkin puhumasta demissionista. Ne käyttävät sen sijaan lausetapaa " atto di volontà di Sua Excellenza il Capo di Governo " (Hänen Ylhäisyytensä hallituksen pään tahdon täyttäminen). Tämän ymmärtämiseksi tarvitsee vain muistaa, että Italian parlamentti ei enää edusta kuin fascistista puoluetta.

Täkäläinen lehdistö antaa mitä kauneimmat kiitoslauseet nyt syrjään vetäytyneille ministereille Volpille ja Fedelelle. He saavat korkeimman fascistisen tunnustuksen: ovat aina täyttäneet Mussolinin tahdon.

Uudet voimat hallituksessa tulevat siis hekin olemaan nöyriä käskyläisiä, edustamatta mitään omaa kantaa.

Hallituskysymykset saavat siis täällä näin helpon ratkaisun: pääministeri istuu paikallaan niin kauan kuin hän tahtoo, mutta muut hallituksen jäsenet ovat riippuvaisia hänen oikuistaan.

Roomassa, 12 p:nä heinäk. 1928.

V. a. asiainhoitaja: Hakar Härkönen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

V. a. Asiainhoitaja Kärkösen rap. no 13.
Roomasta.

16/7 1928.

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

Roomassa, 16 p:nä heinäk. 1928.

N:o 587.

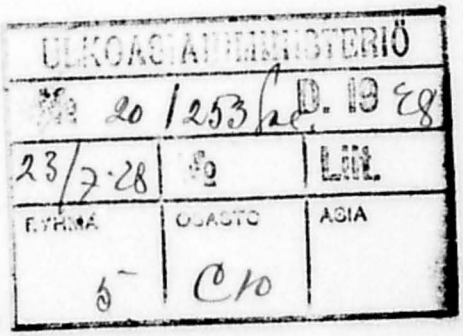

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 13, jonka otsikkona on:

(7. Italia) Italia ja Jugoslavia - Vuoden 1924 ystävyyssopimuksen umpeen meno - Nettunon sopimukset.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

V. a. asiainhoitaja: Hakan Häkkinen

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINLIINISTERIÖ
№ 20/253 Sal. D. 1928
23/7.28 № LIIT.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

R a p o r t t i N:o 13.

Italia ja Jugoslavia - Vuoden 1924 ystävyyssopimuksen umpeen meno - Nettunon sopimukset.

Kuta enemmän lähestytään kohtalokasta kuluvan heinäkuun 27 päivää, johon mennessä Italian ja Jugoslavian välinen ystävyyssopimus vuodelta 1924 (sen täydellinen nimi on "patto di amicizia e di cordiale collaborazione") on uudistettava, sen mukaan mitä viime tammikuussa sovittu puolen vuoden pidennys edellyttää, sitä vilkkaammin pohditaan tätä kysymystä ulkomaan lehdissä. Ihmetellään, miksi Jugoslavian puolelta ei tehdä alotetta uuden lykkäyksen saamiseksi.

Niinpä ovat siitä kirjoittaneet m.m. Le Temps, Times y.m. Mainitut kaksi lehteä luulevat tietävänsä, että Italian hallitus, katsoen Jugoslavian sisäisiin vaikeuksiin, olisi taipuvainen myöntämään uuden pidennysajan, kuitenkin sillä edellytyksellä, että alote lähtee Belgradista, koska siellä ei vielä ole onnistuttu täyttämään Rooman asettamaa ehtoa kyseessä olevalle uudistamiselle eli toimittamaan Nettunon sopimusten vuodelta 1925 ratifiointia.

Myös eräät toiset ulkomaiset lehdet väittävät, että Italian hallitus ei muuta kuin odottaa pidennystä tarkoittavaa alotetta Belgradista.

Myös Belgradin "Politika" kirjoitti joku aika sitten, että Italian hallitus, nähtyään Jugoslavian sisäpoliittisen pulan, olisi ilmoittanut olevansa suostuvainen, jos sille tehdään esitys, siirtämään

uudistamisen tuonnemmaksi, tekemättä sitä riippuvaksi Nettunon sopimusten ratifioinnista. Tämän kumosi Jugoslavian ulkoministeriö selittäen m.m. että jos kuninк. hallitus haluaa jättää ratifioinnin tulevaisuuden varaan, se voi tehdä sen ilman kenenkään suostumusta - mutta kantaen siitä kaiken edesvastuun, ja tätä edesvastuuta, lisättiin vielä, Marinkovitch ei aikonut ottaa, kuten hän oli Bukarestin konferenssissa ilmoittamut kolleegoilleen toisten Pikku-Ententemaiden ulkoministereille (se kait oli niin, ellei väärin muisteta, että Benes ja Titulescu kehoittivat Marinkovitchia esittämään k.o. sopimukset ratifioitaviksi.).

Täkäläisissä lehdissä sen sijaan ei näy hiiskaustakaan asiasta. On siis todettava, että yllämainitunlaisia huhuja ei ainakaan ole kumottu Palazzo Chigin taholta. - Tällaisessa tapauksessa olisi epäilemättä mielenkiintoista saada tietoja, mutta niitä ei täällä ole saatavissa ainakaan italialaisilta diplomaateilta. Saa siis tälläkin kertaa tyytyä siihen, mitä näkee ulkomaisissa lehdissä.

Päättäen italialaisten lehtien vaikenemisesta on täällä, kuten minulla jo eräässä aikaisemmassa raportissani on ollut kunnia mainita, nähtävästi viralliselta taholta annettu neuvo olla nyt toistaiseksi kajoamatta Italian ja Jugoslavian väleihin, viimemainitun maan hallituspulan selvittelyä ja mielten rauhoittamista Skupcinan verinäytelmän jälkeen odotellessa. Ja mitäpä syytä Roomalla olisi hätiköidä. Vaikka ystävyyssopimuksen uudistaminen jäisikin tuonnemmaksi ja Nettunon sopimusten ratifioinnista siten ei tälläkään kertaa tulisi mitään (jos ratifiointi edelleen tehdään riippuvaksi k.o. uudistamisesta), se tuskin sanottavasti muuttanee Rooman ja Belgradin suhteita. Roomassa siten luultavasti rauhallisesti odotetaan tapahtumain kehitystä naapurimaassa ja siis myös niitä toimenpiteitä sen

puolelta, joista on kysymys, sitäkin suuremmalla syyllä, kun Belgradin ulkopolitiikka ei ole missään edullisessa asemassa Roomaan nähden. Jugoslavianhan on nyt karvain mielin todettava m.m., kuinka sen ystävä Ranska ei voi estää Italian vaikutuksen kasvamista Välimeren alueella. Tosin on Venizelokseen ennenkin kiinnitetty toiveita Pikku-Ententen taholta, mutta on vielä aikaista ennustaa, tuleeko siitä Jugoslavialle olemaan hyötyä.

Jos nyt hieman tarkastetaan Nettunon sopimuksia, niin on ensinnäkin syytä palata Mussolinin viime kesäkuun 5 päivänä Senaatissa pitämään ulkopoliittiseen puheeseen, joka kait nyt tällä kertaa antaaa verrattain selvän kuvan Italian ulkopolitiikasta. Hän korjaili siinä, kuten muitetaan, entisiä liian rohkeita selityksiään. Italian pääministeri oli aikanaan ennustanut m.m. että Eurooppa eläisi hyvin kriitillisiä aikoja siinä 1935 - 1940 paikkeilla. Nyt sanoi hän tarkoittaneensakin vain sitä, että Euroopan valtiot ovat siihen mennessä läpikäyneet kokonaan uuden kehityksen, mikä ei voi olla synnyttämättä monenlaisia probleemeja, joista taas voi puhjeta ilmiliekki, ellei vaaraa ajoissa huomata rauhansopimuksia tarkistamalla.

Kun tämä ennen kaikkea arvatenkin tarkoitti Unkaria (eikä tietysti esim. Etelä-Tyrolia) ja sanat siis kohdistuivat Pikku-Ententeä kiinnostaviin rauhansopimuksiin, on selvää, että niillä ei luotu sitä moraalista ilmapiiriä suhteissa Jugoslaviaan, josta Mussolini tälle maalle osoitetussa puheensa osassa mainitsi. Näillä sanoilla ei siis ainakaan helpotettu Nettunon sopimusten ratifiointia Jugoslavian parlamentissa. Sikäläiselle oppositsionille, jossa kroatialaiset ovat päätekijöinä, olisi tuskin tarvinnut parempaa yllykettä yhä kiivaampaan vastarintaan puheenalaisten sopimusten ratifiointia vastaan.

Nettunon sopimukset solmittiin vuonna 1925 olo-suhteissa, joista hieman alempana. Niiden arvo sinänsä, kirjoittaa Le Temps, on vain relatiivinen. Ne ovat, jatkaa lehti, enemmän teknillisiä kuin poliittisia, ja ne ainoastaan täydentävät Rapallon sekä Santa Margheritan sopimuksia ja varsinkin Rooman ystävyyssopimusta vuodelta 1924. Sellaisena on niillä Italialle kuitenkin suuri merkitys, sillä niillä järjestetään lopullisesti sen Jugoslaviassa asuvain alamaisten asema. Niissä selvitellään administratiivisiä, juriidisia, poliittisia, taloudellisia, kuljetus-, kulttureellisia, maanomistus- y.m. kysymyksiä, joita ei ole voitu käsitellä itse pääsopimuksissa, joita ne täten täydentävät.

Nettunon sopimukset ovat, kirjoittaa eräs toinen ulkomainen lehti, tällä kertaa Journal de Genève, niin lukuisat, niin pitkät (211 sivua) ja niin monimutkaiset, että tavallinen ihminen ei niitä lue eikä ymmärrä. Lehti lisää, että niiden merkityksen tulkitseminen on jätettävä asiantuntijoille, mikä ei ole estänyt kroatialaista oppositsionia niitä muka ymmärtämästä ja tekemästä niistä sisäpoliittista kysymystä, kuten alempana selostetaan.

Se oli Ninchitch, joka vuonna 1922 tultuaan Belgradin ulkopolitiikkaa johtamaan, käsitti, että oli tärkeätä järjestää suhteet Italiaan. - Tämän yhteydessä on ehkä mielenkiintoista muistaa, että hyvät välit molempain maiden välillä alotettiin jo Rapallossa v. 1920. Siellä solmittu sopimus oli ulkopoliittinen voitto Italian silloiselle ulkoministerille kreivi Sforzalle (mikä ei ole estänyt fascistihallitusta mitä häpeällisimmällä tavalla solvaamasta häntä isänmaan petturiksi juuri tämän sopimuksen takia, mikä taas puolestaan ei ole estänyt Mussolinia mitä innokkaimmin vaatimasta Nettunon sopimusten, jotka kuten sanottu, täydentävät m.m. Rapallon sopimusta, ratifiointia Jugoslavian puolelta). Sopimuksessa järjestettiin näet m.m. Fiumen ja Zaran kysymys ja taattiin Italialle edullinen

strateeginen raja itäänpäin. Kun se allekirjoitettiin, huhuttiin (ilman että Consulta kumosi), että siinä oli m.m. salainen anti-habsburgilainen sopimus yhteistoiminnasta molempain maiden välillä. Vasta myöhemmin saatiin tälle huhulle virallinen vahvistus. ~~Se~~ Lopuksi julaistiin näet "Libro verde sui negoziati diretti-" nimisessä dokumenttisarjassa.

Ajat ja miehet ovat sen jälkeen muuttuneet. Italia oli siis silloin Pikku-Ententen liittolainen poli - tiikassa Habsburgin dynastian paluuta vastaan. Tätä koske - vassa artiklassa on myös klausuli, jonka mukaan sopimus - puolet sitoutuvat valvomaan, että Unkari ja Itävalta eivät pääse muuttamaan rauhanehtojen määräyksiä.

Ninchitch, kuten sanottu, tahtoi olla Rooman ystävä hänkin. Hän ei luottanut Pikku-Ententen koossa py - symiseen, niin pian kuin sen keskinäiset ristiriitaisuudet tulivat esille. Tunnen erään lähettiläänsä, jolla Ninchitch oli aikanaan sanonut: "Me olisimme tietysti puolueettomia, jos Rumania joutuisi Neuvosto-Venäjän kanssa sotaan Bessa - rabian kysymyksen takia."

Kun Ninchitch ja Pasitch sitten v. 1924, fascistien sittemmin tultua valtaan, saapuivat Roomaan ja tekivät Mussolinin kanssa tämän raportin otsakkeena olevan ystävyyssopimuksen, sanotaan siihen vaikuttaneen senkin, että kreikkalais-italialaisen selkkauksen/ /selvittely v. 1923 oli pannut Belgradin ajattelemaan. Siten luullaan että senkin takia tehtiin Italialle myönnytyksiä m.m. Fiumen kysymyksen lo - pullisessa ratkaisussa. Tällöin tehdyt uhraukset olivat Ninchitchin mielestä rauhan hinta.

Samalla sopivat Pasitch, Ninchitch ja Mussolini periaatteessa siitä, että myöhemmin ryhdyttäisiin neuvotteluihin teknillistä laatua olevain täydentäväin lisäsopimusten solmiamisesta, joilla raja-, kuljetus-, kauppa-, Italian Jugoslaviassa (Dalmatiassa) asuvain alamaisten koulu-,

maanomistus- y.m. kysymykset lopullisesti selvitettäisiin.

Tällöin lausuttu periaate mainitunlaisten lisäsopimusten solmimisesta oli alkuna Nettunon sopimuksiin, jotka sitten allekirjoitettiin heinäkuussa v. 1925, ei ilman vaikeasti käytyjä ja pitkiä neuvotteluja (Belgradissa, Venetsiassa ja Firenzessä). Belgradissa käydyt neuvottelut johtivat jo v. 1924 n.k. Belgradin sopimukseen, josta yleensä puhutaan vähän ja joka v. 1925 ratifioitiin Jugoslavian parlamentissa. Lopullinen sopimus saavutettiin vasta Nettunon sopimuksilla heinäkuussa v. 1925.

Kun fasisteilla on se heikkous, että jokainen sopimus, jonka regiimi tekee, on selitettävä sille diplomaattiseksi voitoksi, tehtiin Nettunon sopimuksistakin suuri numero, sitä suurempi, kun oli kysymys vihatusta slaavilaisesta valtakunnasta, joka oli vienyt Dalmatian sen italialaisine vähemmistöineen ja jonka heterogeninen kokoonpano, sen lukuisat keskinäiset riitakysymykset, j.n.e. ovat alituisena levottomuuden pesänä Italian itärajalla. Fascistilehdet kehuivat siis sopimuksia suureksi ulkopoliittiseksi voitoksi Italialle ja yhtä suureksi tappioksi Jugoslavialle. Väitetään, että paha alkoikin siitä, että fascistit näin varomattomasti käyttivät Nettunon sopimuksia sisäpoliittisiin tarkoituksiinsa. Kroatit, jotka kaikista Jugoslavian monista kansallisuuksista katkerimmin vihaavat Italiaa, katsoivat jo muutenkin karsain silmin serbialaisen (joita myös vihataan) Ninchitchin ystävyyttä Rooman kanssa. Kun fascistit - joita Kroatiassa jo muutenkin vihataan enemmän kuin Serbiassa, syystä että Kroatiassa on enemmän vasemmistoaineksia - sitten rupesivat puhumaan kroatialaisille epämiellyttävän Belgradin ulkopolitiikan nolaukseksi kääntyneistä Nettunon sopimuksista, ei ollut luonnotonta, että kroatit kiinnittivät siihen huomionsa ja tekivät siitä sisäpoliittisen kysymyksen hekin. Siitä lähtien asettui Kroatian talonpoikain puolue jyrkästi k. o. sopimuksen ratifiointia vastaan, saaden

tukea liikemispiireiltä, joilla oli ammattikateutta Dalmatian italialaista, etupäässä kaupan ja teollisuuden alalla toimivaa ainesta kohtaan. Sen lisäksi piili Nettunon sopimusten otsakkeen takana jotain, jolla oli käytännöllistä merkitystä Kroatian talonpojille, s.o. määräyksiä, jotka asettavat muo vihatut italialaiset maanomistajat Jugoslavian maareformiin nähden edullisempaan asemaan kuin muut ulkomaalaiset, mitä edullisia poikkeuksia kroatialainen talonpoika ei tahtoisi myöntää yhdellekään ulkomaalaiselle, jopa kait sitten italialaisille, joille on vanhaa kaunaa Unkarin yhteydessä oloajalta.

Kroatian talonpoikain puolue oli silloin edustettuna hallituksessa eikä Belgradissa auttanut muu kuin odottaa parempia aikoja, jos mieli ollenkaan vakavasti ajatella Nettunon sopimusten ratifiointia.

Italialaiset väittävät, että Rooman kabinetti väsyi ratifioinnin odottamiseen ja solmi Tiranan sopimuksen, mikä johti, kuten tunnettua ei ainoastaan Ninchitchin kaatumiseen vaan myöskin diplomaattisten suhteiden pilaantumiseen Rooman ja Belgradin välillä. Jugoslaviassa taas väitetään, että Rooma epäilyttävillä väleillään Albaniaan poisti Skupcinalta kaiken halun k.o. sopimusten ratifiointiin. Tämän yhteydessä on tosin huomattava, että vastustus ratifiointia vastaan on paljon lievempi Serbiassa kuin Kroatiassa, jossa kysymys alkaa kääntyä ei enää yksinomaan Roomaa vaan myöskin Belgradia vastaan.

Tiranan sopimusten jälkeen on tilanne, kuten tunnettua, muuttunut sellaiseksi, että Belgrad vaatii selitystä, mitä nämä sopimukset oikeastaan tarkoittavat, ja on sentähden ehdottanut neuvottelujen alkamista detenten aikaansaamiseksi, mihin Italia ei kumminkaan ole suostunut, esittäen vaatimuksen, että Nettunon sopimusten ratifioinnin tuli tapahtua ennen detente-neuvot-

teluja. Tästä voitanee päättää, että kysymys on täällä jossain määrin myös prestigestä.

Vukichevitchin hallitus otti sitten, kuten vielä on tuoreessa muistissa, rohkean askeleen ja päätti esittää k.o. sopimukset parlamentin ratifioitaviksi. Se johti, kuten myös muistetaan, Vukichevitchin hallituksen eroon ja Skupcinan verinäytelmään.

Syyt siihen, että ratifiointi aijottiin ajaa läpi oppositsionista huolimatta, ovat epäilemättä haettavissa, ei halusta nyt näin äkkiä parantaa välejä Italian kanssa, vaan siitä ei edullisesta ulkopoliittisesta asemasta, jossa Jugoslavia nykyään on. Sen on kait täytynyt huomata, että Quai d'Orsay ei mene vissien rajojen yli Albanian kysymyksessä, jossa Belgrad on koettanut parhaansa. Pikku-Ententen muut vallat vain toteavat tämän asianlaidan ja kehoittavat ratifioimaan. Suhteet Kreikkaan, Bulgariaan ja Unkariin ovat kylmät. Ja sitten lopuksi ulkomaisen lainan tarve.

On näet väitetty, että ehdoksi sille lainalle, jota Jugoslavia on Cityssä hakenut, olisi asetettu Nettunon sopimusten ratifiointi. Vieläpä on oltu tietävinään, että Rooma olisi saanut tämän aikaan juonitteluillaan. Jugoslavian hallitus on sen kumonnut. Eräs kroatilainen lehti, Jutarni List, Agramissa, kirjoitti kuitenkin viime toukokuussa (kirjoitus julaistiin täällä eräässä Palazzo Chigin toimittamassa katsauksessa): " Ne, jotka asettavat Nettunon sopimusten ratifioinnin yhteyteen lainahankkeiden kanssa, eivät erehdy. Lainanobligatsionien sijoittaminen Englannin rahamispiireille on tietysti helpompaa, jos maa ei ole ulkopoliittisissa vaikeuksissa."

Nettunon sopimusten ratifiointi, jos se kerran tapahtuu ja jota Italia, kuten sanottu, näyttää odottavan rauhallisesti, ei vielä yksinään riitä detenten aikaansaamiseksi. Silloin voidaan alkaa vasta sitä tarkoit-

tavat neuvottelut.

Sillä välin jatkaa Italia taloudellista valtaustaan Albaniassa. Näinä päivinä on Edustajakamarille jätetty ehdotus laiksi, jossa ehdotetaan 20 miljoonan liiran luoton myöntämistä Albanian öljykenttien hyväksi käyttöä varten. Kun täällä kerran lakiehdotus jätetään, hyväksytään se myös. Siten saa olla varma siitä, että miljoonat myönnetään, mistä italialais-jugoslavialaiset suhteet tietysti eivät parane.

Kaikesta päättäen - jos nyt vielä palataan Kroatian talonpoikain puolueeseen ja siihen vastustukseen, joka sen taholta on kohdannut Nettunon sopimuksia - tulee Stepan Raditchin, mainitun puolueen johtajan tähti vieläkin enemmän nousemaan Skupcinan verinäytelmän jälkeen, jossa hän, kuten muistetaan, haavoittui ja jossa hänen veljenpoikansa, myös edustaja Skupcinassa, sai kuolettavan haavan. Se olisi, jos asia otetaan italialais-jugoslavialaisten suhteiden kannalta, epäilyttävää hyvää, eikä nimi muutenkaan antane takeita muusta kuin ainaisesta kahnauksesta Kroatian ja Serbian välillä, ennenkuin Kroatia mahdollisesti saa tahtonsa läpi ja pääsee ainakin jossain määrin riippumattomaksi Belgradin vihatusta keskushallinnosta. Stepan Raditchin väitetään aikanaan olleen jossain tekemisissä d'Annunzion agenttien kanssa (Fiumen valtauksen aikana), eikä siitä vielä ole monta vyotta kun hän antoi puhua itsestään epäilyttäviltä näyttävien väliensä takia Moskovaan. Jostain poliittisesta syystä joutui hän sitten Belgradissa vankilaan, minkä jälkeen hän v. 1925 tuli Pasitchin hallitukseen puolueensa edustajaksi, opetusministerin tuolille.

Roomassa, 16 p:nä heinäk. 1928.

V. a. asiainhoitaja: Hannu Härkönen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

V.a. Asiainhoitaja Kärkösen rap. no 14.

Roomasta

1/9 1928.

5000—11—27. 1573

Légation de Finlande

No. 722. Roomassa, [illegible] syyskuuta 1928.

21 254 Lu. 28
8/9-28
5 C 10

Herra v.t. Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Pääministeri, lähettää raportin No. 14, jonka otsikot ovat:

Italian nuorison militarisoiminen (nuorison kasvatus) ja suhteet Vatikaaniin;

Rooman kysymys;

Italia ja Jugoslavia - Nettunon sopimusten ratifioinnin jälkeen;

Kelloggin sopimus ja Italia.

Vastaanottakaa, Herra Pääministeri, syvimmän kunnioitukseni vakuutus.

V.a. asiainhoitaja: Hannu Härkönen

Herra Pääministeri T:ri J.E. Sunila,
v.t. Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 21/254 Sal. D. 1928
8/9-28 No Liit.
RYHMÄ OSASTO ASIA
5 C 10

R A P O R T T I N : o 14.

Italian nuorison militarisoiminen (nuorison kasvatus) ja suhteet Vatikaaniin.

Sen jälkeen kuin fascistinen regiimi on muutamissa vuosissa saanut Italian muovailluksi oppiensa mukaiseksi, on se ottanut käsiinsä nuorison kasvatuksen. Siinä on Quirinaalin ja Vatikaanin välillä puhjenneen riidan ydin.

Fascistisen suunnan tulevaisuutta silmällä pitäen perusti Mussolini n.k. Balilla-seuroja, jotka tarkoittavat lasten fyysillistä, moraalista ja poliittista kasvatusta. Balilla-seurat ovat varsinaisesti toimineet vasta vuodesta 1926, ja on niissä nykyään noin yksi miljoona jäsentä.

Fascististen oppien mukaan kuuluu lapsi valtiolle, kuten muinaisessa Spartassa. Vain valtiolla on oikeus kasvattaa lapsen ruumista ja sielua, isänmaan hyväksi. Italialainen lapsi kuuluu balillaan 8 - 14 ikävuoteensa asti; 14 - 18-vuotiaat ovat "avanguardisteja" - etuvartijoita. Viimemainittu ikäluokka, käytyään kunnialla läpi noviisiaikansa, siirtyy juhlallisin menoin oikeaksi fascistiksi, fascistisen miliisin jäseneksi.

Nämä periaatteet käytännössä toteutettuina eivät voineet olla johtamatta siihen, että kaikki muut lasten ja nuorison yhdistykset oli hajoitettava, myöskin pappien ylläpitämät "gioventù cattolica"-nimiset seurat, jotka lähinnä vastasivat boyscout-yhdistyksiä. "Gioventù cattolica"-seurat hajoitettiin ensin kaikkialla maaseudulla sekä kaupungeissa, joissa ei ollut 20,000 asukasta. Muutamia kuukausia takaperin kuitenkin, kuten muistetaan, kiristyivät Mussolinin ja Vatikaanin välit siihen

määrin, että Mussolinin oli vastattava jollain voimakkaalla eleellä, tapansa mukaisesti. Hän hajoitti silloin kaikki "gioventù cattolica"-seurat, s.o. myös kaupungeista, joissa oli 20.000 asukasta tai sitä enemmän.

Vatikaani, jonka hengellinen mahti sen mielestä on ylempänä maallisia hallituksia, ei tahdo antaa nuorison kasvatusta muille, kaikkein vähimmän fascisteille, jotka pappien kauhistukseksi marssituttavat balilla-tyttöjä, tulevia äitejä, ja laulattavat näillä fascistien marssia, sen sijaan että tytöt, kuten ennenkin Italiassa, käsitteleisivät rukousnauhaansa. Vatikaani protesteerasi siis, vaikkakin tuloksetta, Mussolinin k.o. toimenpidettä vastaan. Välit Quirinaalin ja Vatikaanin välillä ovat sen jälkeen olleet hyvin kylmät.

Meillä protestanttisessa maassa on ehkä vaikea ymmärtää, mitä niin mahtava mies kuin Mussolini välittää siitä, millaisissa väleissä hän on paavin kanssa. Asianlaita on kuitenkin se, että hyvät suhteet Vatikaaniin merkitsevät Mussolinille paljon. Syyt siihen ovat ennen kaikkea sisäpoliittiset ja myös, eikä niin pienessä määrässä kuin ensi näkemältä saattaisi luulla, ulkopoliittiset.

Kuten tunnettua, ylläpiti Mussolini kauan hyviä välejä Vatikaaniin. Hänen toimenpiteistään oli moni omiaan saattamaan hänet hyvään valoon paavin silmissä. Hän antoi luvan uskonnon opettamiseen kouluissa, määräsi, että Kristuksen kuva oli asetettava oikeussaleihin y.m. paikkoihin, hävitti paavin suureksi riemuksi kirkon pahimpia vihollisia, kuten kommunisteja, sosialisteja, vapaamuurareita, ja muita salaisia järjestöjä kuten esim. Sicilian maffian, julkaisi lakeja "hyvistä tavoista" (m.m. malthusianismia vastaan), suosi katoolista lähetystyötä ja katoolisia kouluja siirtomaissa j.n.e. Tämä kaikki oli vain taktiikkaa Mussolinin puolelta. Oli hyvä muovailla maan poliittista ja taloudellista elämää korporatiivisten aatteiden mukai-

seksi, ilman että Vatikaanin kannattajat, uskovaiset katooliset, joilla on suuri sisäpoliittinen merkitys, kovin paljon vastustivat. Sisäpoliittinen vastustus olisi voinut olla paljon voimakkaampi ilman maltillista esiintymistä Vatikaania kohtaan. Tällöin on mielenkiintoista muistaa, että Mussolini heti Roomaan marssimisensa jälkeen rupesi monarkian tueksi. Siten lisäsi hän kannattajiensa joukkoa monarkistien piireissä. Hyvillä väleillään Vatikaaniin tarkoitti hän samaa taktiikkaa, saada katoolisten sydämet avatuiksi fascisteille. Ei tosin käynyt kuten hänen luullaan odottaneen. Vatikaani ei langennutkaan hänen jalkainsa juureen, kuten koko Italia, palkaten hyvistä töistä. Mutta se ei kumoa sitä tosiasiaa, että sanotulla taktiikalla on ollut suuri sisäpoliittinen merkitys.

Kun Mussolini on koettanut miellyttää paavia, on Hänen Pyhyytensä aina ollut reserveerattu. Heinäkuussa 1925 selitti Mussolini eräässä puheessaan, että väkivalta on oikeutettu, kun se tehdään oikean aatteen hyväksi. Osservatore Romano, Vatikaanin äänenkannattaja, vastasi siihen heti, että sitä doktriinia ei voida hyväksyä. Mussolini kiiruhti silloin selittämään pää-äänenkannattajassaan, Il Popolo d'Italiassa, jota toimittaa hänen veljensä, että hän korjaa puheensa sen kohdan - vaikka siitä sitten ei tullut mitään. Puheen seurauksena oli vain, että myönnettiin amnestia m.m. ei harkituille murhille (Matteottin murha).

Kaksi valtaa on täten ollut vastakkain, fascismi ja katoolinen kirkko. Mussolinin rautakouran alla on koko maan poliittinen ja taloudellinen elämä, ja tahtoo hän nyt saada koko Italian kansan henkisen kasvatuksen käsiinsä. Mutta siinä tuli äkkiä vastus, jota Mussolini ei ollut odottanut. Hän oli viimeiseen asti toivonut saavansa kannattajakseen Vatikaanin, jonka prestige katoolisissa maissa on ääretön.

Vielä viimeksyksinen polemiikki kahden edellämainitun

lehden välillä osoitti, että Mussolini pyrki sovintoon. Sitten tuli äkkiä viimetalvinen ristiriita, joka, kuten sanottu, johti siihen, että kaikki lapset joutuvat pois pappien vaikutuksen alta ja tulevat balilla-järjestöihin.

Yrityksiä sovintoon lienee tehty, vaikka tuloksetta. Välittäjänä sanotaan toimineen jesuitta isän Tacchi-Venturin, joka joku aika sitten joutui murhayrityksen esineeksi - väitetään, että toiset jesuitat, jotka katsoivat karsain silmin hänen välittäjätoimintaansa, tahtoivat raivata hänet pois tieltään. Vatikaanissa huhutaan näet olevan kaksi eri virtausta, jesuittain puolue ja dominikaanien puolue. Jesuittain luullaan vain tahtovan kylvää eripuraisuutta fascistileirissä, jota vastoin dominikaanit olisivat taipuvaiset sovintoon. Jesuittoja johtaa valtiosihteeri kardinaali Gasparri, jota fascistit vihaavat katkerasti ja joka on arvokkaalla tavalla koettanut ylläpitää Vatikaanin universaalista luonnetta. Dominikaaneihin sanotaan sen sijaan kuuluvan itsensä paavin. Viime aikoina on huhuttu, että kardinaali Gasparri tulisi luopumaan valtiosihteerin paikalta, mikä voisi merkitä suurempaa mahdollisuutta sovintoon Vatikaanin ja Quirinaalin välillä.

Fascistipiireissä on myös herättänyt katkeruutta Vatikaanin kanta Etelä-Tyrolin saksalaista vähemmistöä koskevassa kysymyksessä. Ei ole mikään salaisuus, että Vatikaani ei hyväksy fascistien sortopolitiikkaa mainittuun vähemmistöön nähden. Vastalause, kuten Vatikaanin politiikan tapana enimmäkseen on, on esitetty uskonnon nimessä: Paavi ei hyväksi sitä, että etelä-tyrolilaisille lapsille tyrkytetään italiankielinen katkismus, sen pitäisi paavin mielestä olla lasten äidinkielellä, kuten ennenkin. Väitetään, että nuntsio Pacelli Berlinissä ylläpitäisi siellä toiveita etelä-tyrolilaisiin nähden ja vaatisi palkaksi kirkkokoulujen perustamista Saksassa.

On olemassa toinenkin ja paljon laajakantoisempi

veres esimerkki Vatikaanin merkityksestä kansainvälisessä politiikassa. Kun Nankingin hallitus viime heinäkuun alussa ilmoitti Italialle ja Tanskalle sekä vähää myöhemmin Jaappanille, että se sanoi näiden maiden yksipuoliset sopimukset Kiinan kanssa irti (Italian oli vuodelta 1866) ja kun Rooman kabinetti (kuten Tokion y.m.) pani vastalauseensa ylössanomista vastaan, hämmästytti mainittuja kabinetteja Yhdysvaltain ottama asennetariffisopimuksen solmiaminen Yhdysvaltain ja Nankingin hallituksen välillä, mikä oli samaa kuin Kiinan periaatteellinen itsenäisyys tullisuhteessa. Silloin kiiruhti Vatikaani, jonka ulkopolitiikkaa aina on johdettu ovelasti, lähettämään Kiinan katooliselle papistolle ja "Kiinan suurelle jalolle kansalle" julistuksen, jossa Vatikaani ei sen vähempää kuin tavallaan tunnustaa natsionalistisen hallituksen ja antaa ymmärtää, että nuntsion lähettäminen, eli siis diplomaattisten suhteiden solmiminen, on harkittavana.

Deputeerattu Martire kirjoittaa "Echi e Commenti"-nimisessä tärkeässä poliittisessa lehdessä, että tällä Vatikaanin toimenpiteellä on erittäin suuri ulkopoliittinen merkitys, jo senkin takia, että Vatikaani, jonka tarkka silmä harvoin pettää, näyttää luottavan siihen, että Nankingin natsionalistinen hallitus tulee pysymään vallassa. Kirjoittaja lisää vielä, että Vatikaanin lähettämät lähetyssaarnaajat, jotka usein ovat salaisia poliittisia agentteja, ovat kauan valmistaneet maaperää Vatikaanin politiikalle Kiinassa.

Roomassa, 1 p:nä syyskuuta 1928.

V.a. asiainhoitaja: Yalan Härkönen

Rooman kysymys. Riippumatta ollenkaan nuorison kasvatusta koskevasta selkkauksesta, on n.k. Rooman kysymys avoinna, kuten se on ollut vuodesta 1870, jolloin Italian joukot marssivat Roomaan ja tekivät lopun paavin maallisesta vallasta, mikä oli mahdollista vain sen kautta, että Ranska, jossa Napoleon III, sisäpoliittisista syistä, kuten nyt Mussolini Italiassa, oli pakotettu ottamaan Vatikaanin laskelmiinsa, oli sodassa Saksan kanssa. Sen jälkeen hallitsee paavi, kuten tunnettua, muutaman hehtaarin alan maata ja asuu Vatikaanin palatsissa, josta hän ei koskaan poistu, sittenkun Pius IX, siten protesteeraamalla väkivaltaa vastaan, teki siitä traditionin. Mutta paavi on joka tapauksessa suvereeni ja hänen hengellinen valtansa on ylielänyt haaksirikon. Kun paavi julkaisee encyklikan tai muulla tunnetulla juhlallisella tavalla ilmaisee mielipiteensä, edustaa hän katoolisten silmissä mahtavan opinionin voimaa. Siten Mussolini varmaankin ajattelee kahdesti ennenkuin ryhtyy loukkaamaan paavin kansainvälistä asemaa, joka tekee Rooman kysymyksen niin pulmalliseksi, ettei sille 58:ssa vuodessa ole löydetty ratkaisua. Paavi tyytyisi luultavasti vaikka kuinka pieneen maapalaseen, Vatikaanin puiston lisäksi. Suvereenisuutensa näkyväksi todistukseksi tahtoisi hän vähänkin maallista valtaa. Onhan esim: San Marino pieni, mutta se on suvereeni valtio. On joskus ehdotettu m.m. sellaista ratkaisua, että paavi saisi oman rautatien johonkin merisatamaan. Tosin on paavilla exterritoriaalioikeus myös erääseen huvilaan Castel Gandolfossa, lähellä Roomaa, mutta siitä ei ole mitään hyötyä, kun hän kerran on vapaaehtoisessa vankeudessa Roomassa.

Vuoden 1870 tapahtumien jälkeen säädettiin Italian parlamentissa n.k. garantialaki, jolla turvataan paavin suvereee-

ninen loukkaamattomuus, postisalaisuus y.m. Tätä lakia ei paavi koskaan ole tunnustanut, joten se on jäänyt parlamentin yksipuoliseksi toimenpiteeksi, mutta se ei ole estänyt Italian hallitusta sitä noudattamasta, antamalla paavin nauttia suvereenin oikeuksia Vatikaanin sisällä. Ulkopuolella ei niistä aina ole tarkkaa lukua pidetty. Paavi on saanut kärsiä monta nöyryytystä. Crispin aikana karkoitettiin maasta eräs Vatikaanin lehden toimittaja. Haagin rauhankonferenssiin ei Italia sallinut kutsuttavan paavin edustajaa. Sitä 3.225.000 liiran vuotuista siviililistaa, jonka mainittu garantialaki takaa paaville, ei yksikään Pius IX seuraajista ole ottanut vastaan, enempää kuin Pius IX itsekään. Kun tämä siviililista korkoineen korolle nousisi huimaaviin summiin, on Italian parlamentti säätänyt, että se maksetaan korkeintaan viideltä vuodelta taaksepäin, siinä tapauksessa, että paavi sen kerran ottaisi vastaan, mikä ei ole luultavaa, sillä kaikki paavit ovat tähän asti olleet sitä mieltä, että Rooman kysymystä ei voida ratkaista yksipuolisella italialaisella lainsäädännöllä vaan ainoastaan kansainvälisillä toimenpiteillä.

Italian poliittinen elämä kärsi kauan siitä, että uskovaiset katooliset eivät ottaneet siihen osaa, protestina paavin maallisen vallan hävittämistä vastaan. Kun katooliset aikanaan kysyivät paavilta, saisivatko he äänestää, vastasi paavi: "non expedit". Siitä oli seurauksena, että vasemmisto voitti paikkoja parlamentissa. Pius X tultuaan paaviksi huomasi tässä vaaran monarkialle ja antoi katoolisille luvan äänestää, jos kysymyksessä oli jumalattomuuden (sosialismin) vastustaminen. Tämän jälkeen rupesivat katooliset käyttämään äänioikeuttaan.

Kun Giolitti v. 1913 antoi Italian kansalle yleisen äänioikeuden, perustettiin silloin katoolinen puolue, joka sai heti 33 edustajaa Giolittin puolueen vahingoksi (Giolittin puolue muuten kärsi vaaleissa musertavan tappion, aleten 289:stä 158:aan, mikä aiheutti sen, että Giolittin oli prestigensä pelastamiseksi heittäydyttävä Tripolin sotaan, jota hän siihen

asti oli vastustanut). Silloin valittiin muuten 228 edustajaa katoolisen valitsijayhdistyksen suostumuksella.

Näissä vaaleissa alkunsa saanut katoolinen populääri puolue oli olemassa vielä fascistien tullessa valtaan. Sitä johti silloin eräs pappi don Sturzo. Se ei ollut mikään konfessionellinen puolue, enempää kuin esim. Saksan katoolinen puolue, sillä siihen otettiin myöskin ei-katoolisia. Sillä aikaa kuin Giolittin puolue kokonaan hävisi näkyvistä fascistien astuttua näyttämölle, oli katoolinen populääri puolue onnellisempi. Fascistisen puolueen entinen pääsihteeri, häikäilemätön Farinacci, tahtoi tosin hävittää sen heti, mutta Mussolini esti sen. Katoolinen populääri puolue, arveli hän, oli oleva siltana Vatikaaniin. Toiset liittyivät siitä myöhemmin fascisteihin, toisten mennessä Aventinolle (parlamentti-oppositioniin). Fascisteihin yhtyneet olivat juuri niitä katoolisia, jotka viime talvena, paavin suureksi suruksi, menivät Campidogliolle ylistämään fascismia ja jotka paavi sitten julisti arvottomiksi olla katoolisen kirkon helmassa. Täten on osoittautunut, että on vaikea samaan individiin yhdistää kahta olentoa, uskovaista, joka tottelee paavia, ja kansalaista, joka tottelee hallitusta.

Rooman kysymyksellä on myös vissi käytännöllinen merkitys, Jos paavia kohdellaan huonosti, voi hän kieltää katoolisten käymästä Roomassa esim. yhden vuoden aikana. On sanomattakin selvää, mitä se tahtoo sanoa roomalaisille. Mutta paaville lähettävät uskovaiset katooliset kaikista maista rahaa sinä vuonna enemmän kuin mitä muuten olisivat lähettäneet.

Rooman kysymys on siis edelleenkin yhtä arkaluontoinen kuin mitä se on ollut sitten vuoden 1870.

Roomassa, 1 p:nä syyskuuta 1928.

V.a. asiainhoitaja: Halva Härkönen

Italia ja Jugoslavia Nettunon sopimusten ratifioinnin jälkeen.

Nettunon sopimusten ratifiointi Skupcinassa teki täällä hyvän vaikutuksen, kuten saattoi odottaakin. Se osoitti Jugoslavian hyvää tahtoa saattaa välit Italiaan paremmiksi.

Sen jälkeen kuin ratifioimisasiakirjain vaihto tapahtuu, on Jugoslavian näytettävä yhtä hyvää tahtoa sopimusten sovelluttamisessa, oppositionista huolimatta, joka, kroatialaiset päätekijöinä, ei edes ollut Belgradissa ottamassa osaa ratifiointia koskevaan äänestykseen ja joka siis yhä aikoo olla jyrkkänä. Belgradin ulkopolitiikan vastuunalaiset johtajat ovat, kirjoittavat fascistilehdet, tällä kertaa seisoneet lujina Zagrebin edessä, mutta kuka takaa, että se on asianlaita vastaisuudessakin. Giornale d'Italia huomauttaa, että siinä on valitettavasti pätevä syy olla epäilevällä kannalla tulevaisuuteen nähden, varsinkin kun juuri ne alueet, joilla sopimukset on pantava täytäntöön, ovat oppositionin vaikutuksen alaisina.

Italialais-jugoslavialaisten välikohtausten aika ajoin tapahtuvasta uusiintumisesta oli todistuksena heti ratifioinnin jälkeen ja juuri sen takia toimeenpantu Italian konsuliviranomaisten loukkaaminen Spalatossa. Siitä syntyi taas tavanmukainen noottien vaihto Rooman ja Belgradin kabinettien välillä, ja päättyi se tälläkin kertaa siihen, että viimemainittu antoi hyvitystä anteeksipyyntöjen y.m. muodossa.

Se, että Italian ja Jugoslavian suhteissa ei ole tapahtunut sanottavaa muutosta k.o. ratifioinnin jälkeenkään - mitä muutosta kukaan ei ole odottanutkaan -, tuli heti ilmi. Italia ei yhtynyt kahteen Ranskan ja Englannin demarchiin Sofiassa, joista toinen, kuten luullaan, Jugoslavian pyynnöstä, tarkoitti ojennuksen antamista Bulgarialle makedonia-

laisia järjestöjä koskevassa probleemissa, ja toinen oli vastalause Bulgarian äskettäin toimeenpanemia tullitariffin korotuksia vastaan. Viimemainitussa kysymyksessä Italia tyytyi vain pyytämään, että korotuksia ei laskettaisi niiden voimaan astuessa jo matkalla olleille tavaroille.

Merkille pantava on Turkin kanta tullitariffeja koskevassa asiassa. Turkki näet yhtyi siinä, ei Ranskaan ja Englantiin, vaan Italiaan, mitä epäilemättä saa pitää keväällä solmitun italialais-turkkilaisen sopimuksen seurauksena. Lehdissä onkin jo aikoja sitten näkynyt uutisia, että paitsi Kreikkaa myös Bulgaria koetettaisiin saada yhtymään siihen.

Täten on Italia antanut uuden todistuksen siitä, että se tukee Bulgariaa, ollenkaan välittämättä siitä, mitä siitä ajatellaan Belgradissa, tällä kriitillisellä hetkellä, jolloin sillä on täysi työ koettaessaan selviytyä oppositionista, joka käyttää tätäkin Sofian välikohtausta sisäpoliittisena aseenaan Belgradia vastaan.

Siihen tulee lisäksi Albanian kuningaspuuha, jolle fascistilehdistö on kiiruhtanut antamaan siunauksensa. Belgradissa on tosin selitetty, että etiketin muutos Albaniassa on sille yhdentekevä, mutta saanee olettaa, kun kysymys on Italian tukemasta Ahmed Zogusta, että Jugoslavia katsoo tällä kertaa viisaimmaksi välttää kaikkia mahdollisen kahnauksen aiheita Italian kanssa.

Roomassa, 1 p:nä syyskuuta 1928.

V.a. asiainhoitaja: Yrjö Härkönen

Kelloggin sopimus ja Italia.

Kuten Lähetystö lyhyesti tiedotti shifferisanomalla, ei Kelloggin sopimuksen allekirjoittaminen herättänyt täällä mitään innostusta. Se otettiin täällä päinvastoin jokseenkin kylmästi vastaan.

Italian hallitus oli tosin kohteliaasti vastannut Yhdysvaltain rauhanehdotuksiin (Italia tervehtii mielihyvällä sodan laittomaksi julistamisen aatetta, yhtyy Washingtonin tulkitsemistapaan sellaisena kuin se oli esitetty nootissa 23/6'28 ja valmis allekirjoittamaan näillä edellytyksillä), mutta on ollut yleisesti tunnettua, että täällä arvioidaan Kelloggin sopimuksen menestymismahdollisuudet hyvin pieniksi.

Jo heti sen jälkeen kuin Italian hallitus oli vastannut myönteisesti Kelloggin viimeiseen ehdotukseen (Lähetystön sähkösanoma 59 17/7), kirjoittivat ne harvat lehdet, jotka ollenkaan kiinnittivät siihen huomiota (suurin osa lehdistöä vaikeni siitä allekirjoittamisen jälkeenkin, tyytyen vain kuivasti selostamaan asian kulkua), että Mussolini ei katsonut sopimusta niin suuriarvoiseksi, että hän itse menisi sitä maansa puolesta allekirjoittamaan.

Parhaan käsityksen siitä, kuinka epäilevällä kannalla Palazzo Chigissä ollaan k.o. sopimukseen nähden, saa sen pää-äänenkannattajan "La Tribuna'n" johtavista kirjoituksista, joista tärkeimmät otetaan tähän kronologisessa järjestyksessä, osaksi in extenso, osaksi lyhennysotteina..

1/4 Briandin Kelloggille lähettämän nootin johdosta:

"Yksi asia on varma, nim. se, että sen jälkeen kuin kansainvälinen politiikka on tullut demokraattiseksi, on sen hoitaminen joutunut erikoisen, hyvin rajoitetun ryhmäkunnan käsiin. Kaikki nämä loppumattomat konferenssit, sopimukset y.m.

alkavat käydä niin tuskallisen monimutkaisiksi, että politiikkaa hoitamaan tarvitaan oikein ekspertit muutamat vähälukuiset virkamiehet avustajinaan. Jos mennään tätä kyytiä on politiikasta pian tehty lainopillis-diplomaattinen mysterio, tunnettu vain harvoille valituille noottien, promemorien y.m. laatijoille, tai muille joita varten konferenssit on aijottu - vain itsensä niiden pitäjien ja hotellinomistajien hyödyksi.

Saa olla varma siitä, että Ranskan nootti herättää mielenkiintoa eräissä sofisteissa, vaikka keskustelu sodan laittomaksi julistamisesta onkin kuolleena syntynyt. Miksi se on kuolleena syntynyt?

Siksi, että Yhdysvallat, Kansainliiton ehdottajat, ovat hyljänneet sen sodan vaaran ehkäisijänä.

Siksi, että Ranska, tuntien itsensä turvattomaksi vain niillä takeilla, jotka Kansainliiton peruskirja antaa, jo oli pyytänyt erikoistakeita Wilsonilta ja Lloyd Georgelta, ja kun se ei johtanut tulokseen, on se turvautunut erikoiseen allianssisysteemiin, mikä Kansainliiton peruskirjan hengen mukaisesti olisi tarpeetonta.

Siksi, että jo ennenkuin Kansainliitto oli päässyt säännöllisesti toimimaan, voitettuaan ne vaikeudet, jotka johtuivat juuri peruskirjan käytäntöön soveltamisesta, pasifistit, tavanmukaisella demokraattisella menettelyllään, päättivät rajoittaa peruskirjan merkitystä, sen sijaan, että olisivat mahdollisimman paljon koettaneet sitä laajentaa. Siten syntyi Ranskan kartellistien ja Englannin laburistien protokollaehdotus, ja sitten protokollan romahdus sitä seuraavine Kansainliiton peruskirjan heikentämisineen, mistä kaikesta pasifistit kantavat edesvastuun.

Siksi, että Saksan tullessa Kansainliiton jäseneksi liiton peruskirjan ei katsottu antavan varmoja takeita Saksan mahdollista sotahalua vastaan, mikä sotahalun ei kuitenkaan anneta puhjeta länsirintamalla mutta kyllä Puolan rajalla.

Siksi, että Locarnon sopimus, kun se tuskin oli saatu solmituksi, huomattiin riittämättömäksi. Se oli heti, tietenkin pasifistien demokraattien toimesta, korvattava super-Locarnolla, Thoiryn kohtauksella. Kaikki tämä ei tehnyt muuta kuin asetti Kansainliiton entistä palmallisempaan asemaan.

Siksi, että Kansainliitto johtaa pitkää, monimutkaista ja loppumatonta aseista-riisumiskonferenssia, jonka kuluessa, sekä Washingtonin ja Geneven erikoiskonferenssien vielä enemmän sotkiessa asioita, Yhdysvallat huomaavat tarvitsevansa yhtä vahvan tai vahvemman laivaston kuin Englanti. On tarpeetonta sanoa, että tämä kilpajuoksu laivaston lisäämisessä on tarkoittavinaan rauhan ylläpitämistä.

Siksi, että Yhdysvallat ehdotuksellaan sodan laittomaksi julistamisesta tarkoittavat Kansainliiton duplikaatin perustamista Washingtoniin, minkä sijaan Ranska, Briandin nootilla, tahtoo pitää Kansainliiton toista duplikaattia Euroopassa, lähellä Ranskan vaikutusta, ilman että luovutaan siitä erikoisesta allianssisysteemistä, jota Ranska pitää turvallisuudelleen tarpeellisena.

Siksi, että Yhdysvallat, jotka koettavat panna ameriikkalaisen kontinenttijärjestelmän, jossa niillä itsellään olisi Monroen opin mukainen pääpaino, vastapainoksi eurooppalaiselle systeemille, joka nyt demokraattien pasifistien aikakautena on niin hajanainen. Näissä pyrkimyksissään ne eivät vielä ole onnistuneet, kuten on osoittanut äskeinen panameriikkalainen konferenssi, sekin yritys valtamerentakaisen Geneven luomiseksi."

§/5 otsakkeella "Imperialismin muuttuminen bolshevistiseksi":

"Wilsonilainen ulkokultaisuus, josta nyt on kysymys, on yksi anglosaksilaisen mentaliteetin ilmaisumuotoja. Tekopyhästi vakuutetaan rauhan rakkautta, samalla kuin aseistariisumista ja sodan laittomaksi julistamista tarkoittavien ehdo-

tusten lähettelemisestä ei tule loppua. Tämä kaikki ei näy estävän anglosaksilaisten maiden harjoittamasta imperialistista politiikkaa, Englannin Egyptissä ja Yhdysvaltain Nicaraguassa. Täytyy olla fascistisen rohkea uskaltaakseen sanoa totuuden, nim. että tämä ei ole muuta kuin imperialistista bolshevismia, joka teeskentelyllään tekee itsensä Moskovan seuralaiseksi. Mussolinin fascistinen Italia on rehellinen ja katsoo realiteettia rohkeasti silmiin. Se ei usko rauhaan, joka aijotaan rakentaa valheeseen ja ulkokultaisuuteen."
(Kirjoitus näki päivänvalon heti sen jälkeen kuin Mussolini oli lähettänyt Yhdysvaltain täkäläiselle suurlähettiläälle Italian hallituksen vastauksen noottiin, jolla suurlähettiläs oli saattanut Kelloggin ehdotuksen sen tietoon).

3/8 "Fascistilehdet ovat kirjoittaneet hyvin vähän Kelloggin sopimuksen tässä kuussa tapahtuvasta allekirjoittamisesta. Italian nopea myönteinen vastaus ja kommentaarien puute lehtien puolelta saattaa näyttää päältäkatselijasta ristiriitaiselta politiikalta. Sitä ei se kuitenkaan ole. Vaiteliaisuus on tässä tapauksessa johdonmukaisuutta ja punnittua kaukonäköisyyttä. Mikään uusi ajanjakso ei ole alkava sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, enempää kuin se alkoi Kansainliiton perustamisen jälkeen. Kun fascistinen hallitus kiiruhti antamaan Yhdysvalloille myönteisen vastauksensa, tahtoi se kannattaa hyvää aikomusta rauhan luomiseksi, tietäen hyvin, että se jäisi aikeeseen."

11/8 "Tahdomme vielä kerran todeta, että se, mistä nyt pidetään niin suurta melua, ei ole vakavaa. On uskomatonta, kuinka ollaan niin sokeita, ettei huomata mikä vaara piilee siinä, että aina keksitään uusin ja varmin keino rauhan ylläpitämiseksi, sillä tämä uusin ja varmin keino merkitsee tietysti entisten, jo aikanaan parhaiksi ja varmimmiksi julistettujen keinojen haaksirikkoa. On uskomatonta, kuinka ei huomata, että jokaisen tällaisen rauhan yrityksen liioittelemi-
nen äärimmäisyyteen asti vie siltä senkin vähän arvon, joka

sillä muuten mahdollisesti voisi olla."

29/8 "Nyt Kelloggin sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen on enää vähän sanottavaa sen lisäksi, mitä jo on sanottu fascistihallituksen kannasta. Ei tarvitse olla profeetta huomatakseen, että sopimus ei ole oleva jälkimaailman mielestä mikään valon ja kirkkauden hetki. Sopimukseen saa liittyä kuka tahansa. Pelkäämme suuresti, että se tulee vieläkin enemmän heikontamaan sitä. Niin särkyvä kuin Kelloggin sopimus on, ei sen pinta tule kestämään tätä suunniteltua laajentumista. Siten siltä menee sekin vähä pohja, joka sillä vielä tänään mahdollisesti on. Yksi asia on vain varma: Kelloggin sopimus työntää Yhdysvallat yhä kauemmaksi Genevestä. "Laiton sota" toimistoineen ja ratifiointineen Washingtonissa on erinomainen alibi Yhdysvalloille ja antaa niille oivallisen tilaisuuden kilpailla Kansainliiton kanssa."

Roomassa, 1 p:nä syyskuuta 1928.

V.a. asiainhoitaja: Hans Hästen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 15

Roomaa

9/9 1928.

5000—11—27. 8573

Légation de Finlande

No. 769. Roomassa, 19 p:nä syyskuuta 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
B2 22/254 Sal. D. 19 28
24/9-28 | B2 | LIK.
RYHMÄ 5 | OLASTO C10 | ASIA

Herra Pääministeri,

Saan täten kunnioittavimmin [illegible], Herra Pääministeri, lähettää raportin N:o 15, jonka otsikko on: (? Italian) Italian ja Ranskan väleistä.

Vastaanottakaa, Herra Pääministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Pääministeri T:ri J.E. Sunila,
Suomen v.t. Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 22/254 D. 1928
24/9-28 | PSo | Liit.
RYHMÄ | OSASTO | ASIA
5 | C10.

R A P O R T T I N : o 15.

Italian ja Ranskan väleistä.

Sen johdosta että Italian ulkopuolella näkyy liikkuvan huhuja, joiden mukaan olisi varsin mahdollista, että olot voisivat kehittyä niin, että Ranskan ja Italian välinen sota melkeenpä milloin tahansa voisi puhjeta, on syytä kosketella tätä mahdollisuutta.

En voi millään muotoa kieltää, ettei sotaväkeä olisi entistä enemmän sijoitettu Italian ja Ranskan välisen rajan kummallekin puolelle, ja jos niin on, niin voi tietysti rajaselkkauksia syntyä helpommin kuin jos siellä olisi vähemmän sotaväkeä. Kuitenkaan ei minun vielä ole onnistunut saada vahvistusta näille huhuille, saatikka sitten päästä selville siitä, paljonko joukkoja on siirretty. (Osaksi johtuu tämä siitä, että roomalaiset vielä ovat kaupunkinsa ulkopuolella ja että miltei kaikki virkaveljeni ovat lomalla.)

Mutta jos kin oletetaan, että joukkojen siirtämisiä rajalle on tapahtunut, ei sen tarvitse merkitä, että sodanvaaraa tällä hetkellä on. Mitä Ranskaan tulee, on sen kanta luonnollisesti vain defensiivinen. Samaa tosin ei voi sanoa Italiasta, mutta on syytä uskoa italialaisten itse käsittävän, että heidän sotavalmiudessaan on toivomisen varaa. Yksin hyvillä ilmailuvoimilla ei sotaa toistaiseksi voitane käydä menestyksellisesti. Näin ollen on vaikeata uskoa, että he tällä hetkellä tahtoisivat ryhtyä sotaan, varsinkaan kun - ymmärtääkseni - sisäpoliittiset olot eivät heitä nyt pakoita kääntämään yleisön huomiota ulkopolitiikkaan.

Edellä esitetyllä en mitenkään ole tahtonut väittää

ettei täällä suunniteltaisi toimenpiteitä, joiden seurauksena voi olla sodan puhkeaminen, vaan ainoastaan ettei sodan uhkaa käsittäkseni ihan vielä ole. Päinvastoin onkin täällä ryhdytty toimenpiteisiin, joiden kautta epäilemättä tarkoitetaan vallata uusia alueita.

Olen ennen tiedoittanut propagandasta, jota Mussolini tekee syntyvien luvun lisäämiseksi, m.m. palkiten lapsirikkaita perheitä ja samaa tarkoitetaan epäilemättä poikamiesverolla, josta Lähetystö aikoinaan on tiedoittanut. Tämähän on varsin merkillistä maassa, jossa työttömyyttä melkein aina vallitsee ja jossa vuosikymmeninä tärkeänä keinona sen torjumiseksi on ollut suuri siirtolaisuus, osaksi naapurimaihin, osaksi Pohjois- ja Etelä-Amerikkaan. Mutta nyt on menty vieläkin pidemmälle: viime kuussa julkaistujen kiertokirjeiden kautta, joilla täydennetään ja säännöstellään noin vuosi sitten annettuja määräyksiä, on siirtolaisuus suurimmaksi osaksi kielletty! Missä määrin, käy selväksi allaolevasta leikkeleestä. (Itse kiertokirjeitä ei Lähetystö vielä ole ulkoministeriöltä saanut.)

Mussolini donne des instructions précises sur le règlement de l'émigration

L'ensemble des dispositions qui concernent la discipline des expatriés, que le Chef du Gouvernement, Ministre des Affaires Etrangères, a voulu perfectionner par de récentes circulaires, encadre le mouvement d'émigration dans les directives de la politique démographique que le Gouvernement fasciste poursuit, considérant l'expatriation non plus comme l'instrument au service de la politique d'emigration à tout prix des gouvernements passés, mais exclusivement comme le résultat d'un rapport entre intérêts familiers et buts nationaux. Les expatriations sont admises aujourd'hui sur la base d'un acte d'appel effectué par des compatriotes résidant à l'étranger en faveur de parents résidant en Italie, ou sur la base d'un contrat de travail à terme.

Le Gouvernement fasciste admet l'acte d'appel à condition qu'il réponde à des buts essentiels de la famille, c'est-à-dire qu'il provienne du mari pour la femme, des parents pour les enfants, à condition que ceux-ci ne soient pas majeurs ou mariés, du fils pour les parents, du frère pour la sœur, du neveu pour les aïeuls.

L'unique cas où la femme peut faire appel est celui de la veuve envers ses enfants mineurs.

L'émigration du citoyen majeur doit naître comme provenant de l'activité du citoyen même et de sa propre initiative.

Le contrat de travail est admis seulement dans le cas d'émigration temporaire laquelle répond le mieux aux intérêts du pays, car elle n'ouvre pas la voie à un établissement définitif du compatriote à l'étranger.

Le Chef du Gouvernement, ministre des Affaires Etrangères, a émané aux autorités à l'étranger des instructions opportunes afin que l'on ne donne pas cours aux contrats de travail sans terme ou à un terme supérieur à trois ans, établissaient en outre que le passeport délivré dans le Royaume aux citoyens enrôlés est accordé à la condition absolue de l'expatriation temporaire.

Ainsi le travailleur n'a pas le droit de se faire accompagner d'un membre de la famille et n'a pas de motif de faire un acte d'appel pendant son séjour à l'étranger.

Kun lähetystösihteeri Härkönen pari päivää sitten ulkoasiainministeriön siirtolaisosastolta pyysi lähempiä tietoja siitä, mitä kysymyksessä olevilla kiertokirjeillä tarkoitettiin, vastasi asianomainen jaostopäällikkö, että tosiaankin millä hinnalla tahansa (ad ogni costo) tahdotaan tehdä loppu siirtolaisuudesta ja saattaa kaikki italialaiset asumaan kotimaahan (unire tutti gli italiani in patria), syystä että muut maat jo ovat liiaksi rikastuneet italialaisten työstä ja että nämät muut maat aina eivät ole olleet kiitollisia.

Kun harkitsee, mitä tässä mainittu toimenpide merkitsee, niin on vaikeata tulla muuhun johtopäätökseen kuin että sillä tarkoitetaan Italian alueen laajentamista. Tahdotaan näyttää, että Italiassa on liian suuri väestö ja että Italia sen tähden on suuremman alueen tarpeessa. Ja jos lähivuosina voidaan näyttää, että väestö lisääntyy huimaavasti ja että mahdollisuudet sen toimeentulolle eivät kasva samassa määrässä, niin voidaan entistä suuremmalla syyllä vaatia uusia alueita.

Että määrävällä taholla arvellaan väestömaksimumin kohta saavutetuksi, siitä sain käsityksen kun viime joulukuussa Mussolinin kanssa keskustelin väestökysymyksestä. Kun olin sanonut otaksuvani, että toimentulomahdollisuuksia lisääntyvälle väestölle tulisi olemaan vielä kahdenkymmenen vuoden aikana, lausui hän kategoorisesti: "Ei, tilaa on enää vain kuutenatoista vuotena". Ja kuitenkin kävi keskustelun kuluessa selville, että hän uskoi voivansa sijoittaa Tripolitaniaan muutaman miljoonan henkeä, mikä tuskin lienee mahdollista. Sillä jotta se voisi tapahtua, olisi siellä toimeenpantava irrigatsionitöitä, jotka nielisivät ihan suunnattomia summia.

Jos ajattelee, mitä maita Italia tulee vaatimaan, on lähinnä otaksua, että se tahtoo jonkun mandaatin, esim. Syriassa. Mutta selvähän kuitenkin on, ettei sinne voitaisi sijoittaa niin monta henkä, että sen saannista juuri apua olisi. Mahdollisesti antaa eräs Mussolinin lausuma ohjausta. Kun kerran viime talvena

olin tullut hänelle sanoneeksi, että etelästä puhaltava scirocco-tuuli oli väsyttävää, lausui hän: "Niin on, mutta Rooma on Afrikan pääkaupunki." Ja epäilemättöntä lienee, että Italia ensi sijassa tähtää Tunikseen, Sen jälkeen Nizzaan ja Savoijiin sekä Dalmatiaan.

Lyhyesti sanoen: Käsitykseni - tosin subjektivinen, mutta ei harkitsematon - on, ettei sodanvaaraa ole tällä hetkellä, mutta että täällä toimitaan niin, että sodanvaara muutaman vuoden kuluttua voi olla hyvinkin suuri.

Rooma, 19 p:nä syyskuuta 1928.

Rolf Thesleff

olin tullut hänelle sanoneeksi, että etelästä puhaltava scirocco-tuuli oli väsyttävää, lausui hän: "Niin on, mutta Rooma on Afrikan pääkaupunki." Ja epäilemättöntä lienee, että Italia ensi sijassa tähtää Tunikseen, Sen jälkeen Nizzaan ja Savoijiin sekä Dalmatiaan.

Lyhyesti sanoen: Käsitykseni - tosin subjektivinen, mutta ei harkitsematon - on, ettei sodanvaaraa ole tällä hetkellä, mutta että täällä toimitaan niin, että sodanvaara muutaman vuoden kuluttua voi olla hyvinkin suuri.

Rooma, 19 p:nä syyskuuta 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 16.

Roomia

21/9 1928.

5000—11—27. 10578

Légation de Finlande

No. 777 Roomassa, 21 p:nä syysk. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIO
№ 23/254 fac. D. 10 28
26/9-28 № Lit.
RYHMÄ 5 OSASTO C 10 ASIA

Herra Pääministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Pääministeri, lähettää raportin N:o 16, jonka otsikot ovat:

(100. Italia) Fascistien suuri neuvosto;

(73. F.) Viljatullien koroittaminen.

Vastaanottakaa, Herra Pääministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Pääministeri T:ri J.E. Sunila,
v.t. Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
23 254 Sec. D. 28
RYHM. OSASTO ASIA
5 C10

R A P O R T T I N : o 1626/q-28.

Fascistien suuri neuvosto.

Sen jälkeen kuin fascistit v. 1922 ottivat vallan käsiinsä, on Italiassa jonkinlaisena - voipi sanoa - ylimpänä instanssina ollut fascistien suuri neuvosto, joka on vetänyt suuntaviivat ja päättänyt tärkeimmistä asioista. Siihen ovat kuuluneet hallituksen jäsenet, puolueen päsihteeri, ne neljä miestä jotka järjestivät marssin Roomaan ja muutama Mussolinin kutsuma puoluetyössä ansioitunut mies. Mitään asetusta tai lakia, jonka nojalla neuvosto olisi toiminut, ei ole ollut, eikä liioin määräyksiä sen kokoonpanosta. Kokouksiaan on neuvosto aina pitänyt öisin.

Eilisaamuna k:lo 4 hyväksyi suuri neuvosto oikeusministerin esittämän lakiehdotuksen, joka koskee neuvoston sekä kokoonpanoa että toimintaa. Tämän mukaan on Italiassa kohta ei anoastaan de facto vaan myös - sit venia verbo - de jure kolmas kamari elikä oikeammin ehkä ylähuone, joka merkitsee paljoa enemmän kuin senaatti ja edustajakamari. Koska kysymyksessä oleva laki ei ole pitkä ja koska siitä hyvin selviää fascistien suuren neuvoston kokoonpano ja toiminta-ala, otan tähän toissa yönä hyväksytyn lain suomalaisen käännöksen. Yhden kohdan tahdon kuitenkin tätä ennen alleviivata, syystä että se on uusi ja että se voi olla varsin merkityksellinen. Artiklassa VIII säädetään, että suurneuvosto, jos pääministerin paikka joutuu vapaaksi, esittää kruunulle luettelon henkilöistä, jotka voivat tulla kysymykseen pääministerin paikkaa täytettäessä. Tällä määräyksellä voi luonnollisesti olla melkoinen merkitys kontinuiteettiin nähden. Lakiehdotus on näin kuuluva:

"Art. I

Fascismin suurneuvosto on ylin elin, joka järjestää lokakuun 1922 vallankumouksesta nousseen regiimin toiminnan. Sil-

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 23/254 Sac. D. 1928
26/9-28
RYHMA 5 OSASTO C10 ASIA

RAPORTTI N:o 16

Fascistien suuri neuvosto. Sen jälkeen kuin fascistit v. 1922 ottivat vallan käsiinsä, on Italiassa jonkinlaisena - voipi sanoa - ylimpänä instanssina ollut fascistien suuri neuvosto, joka on vetänyt suuntaviivat ja päättänyt tärkeimmistä asioista. Siihen ovat kuuluneet hallituksen jäsenet, puolueen pääsihteeri, ne neljä miestä jotka järjestivät marssin Roomaan ja muutama Mussolinin kutsuma puoluetyössä ansioitunut mies. Mitään asetusta tai lakia, jonka nojalla neuvosto olisi toiminut, ei ole ollut, eikä liioin määräyksiä sen kokoonpanosta. Kokouksiaan on neuvosto aina pitänyt öisin.

Eilisaamuna k:lo 4 hyväksyi suuri neuvosto oikeusministerin esittämän lakiehdotuksen, joka koskee neuvoston sekä kokoonpanoa että toimintaa. Tämän mukaan on Italiassa kohta ei anoastaan de facto vaan myös - sit venia verbo - de jure kolmas kamari elikä oikeammin ehkä ylähuone, joka merkitsee paljoa enemmän kuin senaatti ja edustajakamari. Koska kysymyksessä oleva laki ei ole pitkä ja koska siitä hyvin selviää fascistien suuren neuvoston kokoonpano ja toiminta-ala, otan tähän toissa yönä hyväksytyn lain suomalaisen käännöksen. Yhden kohdan tahdon kuitenkin tätä ennen alleviivata, syystä että se on uusi ja että se voi olla varsin merkityksellinen. Artiklassa VIII säädetään, että suurneuvosto, jos pääministerin paikka joutuu vapaaksi, esittää kruunulle luettelon henkilöistä, jotka voivat tulla kysymykseen pääministerin paikkaa täytettäessä. Tällä määräyksellä voi luonnollisesti olla melkoinen merkitys kontinuiteettiin nähden. Lakiehdotus on näin kuuluva:

"Art. I

Fascismin suurneuvosto on ylin elin, joka järjestää lokakuun 1922 vallankumouksesta nousseen regiimin toiminnan. Sil-

lä on neuvotteleva toimintavalta tapauksissa, jotka laissa säädetään, ja lausuu se sen lisäksi mielipiteensä poliittisista, taloudellisista ja yhteiskunnallisista kysymyksistä jotka kuninк. hallitus sille alistaa ja joilla voi olla laajempi kantavuus.

Art. II

Hallituksen pää, pääministeri valtiosihteeri, on fascismin suurneuvoston puheenjohtaja. Hän kutsuu sen tarpeen tullen kokoon ja vahvistaa sille päiväjärjestyksen.

Art. III

Suurneuvostoon kuuluvat varsinaisina jäseninä Senaatin ja Edustajakamarin puheenjohtajat, ministerit valtiosihteerit, Rooman marssin nelimiehistö, alivaltiosihteerit pääministeriössä, ulkoministeriössä, sisäministeriössä ja korporatsioniministeriössä, vapaaehtoisen kansallisen turvallisuusmiliisin ylikomentaja tai myös sen yleisesikunnan päällikkö, fascistipuolueen johtajiston sihteeri, varasihteerit, hallintosihteeri ja jäsenet, ministerit valtiosihteerit, jotka ovat eronneet vuoden 1922 jälkeen oltuaan virassa vähintäin 5 vuotta, fascistipuolueen sihteerit, jotka ovat eronneet vuoden 1922 jälkeen, kansallisen fascistisen kulttuuriinstituutin puheenjohtaja, itsensä määrävien yhteisöjen pääjärjestön puheenjohtaja, työläisten fascistisyndikaattien pääjärjestön ja vapaasti toimivain puheenjohtaja (degli esercenti una libera attività), maanviljelijäin pääjärjestön puheenjohtaja, teollisuuden harjoittajain pääjärjestön puheenjohtaja, kansallisen osuustoiminnan puheenjohtaja, kansallisen balilla-järjestön puheenjohtaja, valtion turvallisuutta tarkoittavan erikoisen tuomioistuimen puheenjohtaja.

Suurneuvoston varsinaiseksi jäseneksi nimitetään kuninк. asetuksella pääministerin ehdotuksesta.

Art. IV

Määrätyksi ajaksi voi pääministeri, asetuksella, kutsua ottamaan osaa suurneuvoston töihin, henkilöitä, jotka ovat erikoisesti ansioituneet isänmaan palveluksessa tai fascisti-

vallankumouksessa, ja myös, erityisillä perusteluilla, muita henkilöitä, joiden pätevyyttä voidaan tarvita suurneuvostossa esiintyväin kysymysten käsittelyssä.

Art. V

Suurneuvoston jäsenyys ei ole esteenä senaattorin tai edustajakamarin jäsenyydelle.

Art. VI

Suurneuvoston jäsentä ei voida vangita eikä asettaa rikosprosessin eikä myöskään poliisimääräysten alaiseksi, ilman suurneuvoston lupaa.

Suurneuvoston jäsentä vastaan, fascistipuolueeseen kuuluvana, ei saa ryhtyä kurinpidolliseen toimenpiteeseen, ilman suurneuvoston päätöstä.

Art. VII

Suurneuvosto päättää seuraavista kysymyksistä:

1) Luettelon pito lain No. 1019 17/3 1928 pyk. 5 mukaan valituista edustajakamarin jäsenistä;

2) Kansallisen fascistipuolueen perussäännöt, määräykset ja poliittiset ohjeet;

3) Kansallisen fascistipuolueen johtajiston sihteerin, varasihteerien ja jäsenten nimitykset ja virasta vapauttaminen;

Suurneuvoston mielipidettä on kysyttävä, jos asia koskee perustuslakia.

Perustuslakia koskeviksi kysymyksiksi katsotaan ehdotukset ja lait, jotka tarkoittavat valtaistuimen perinnöllisyyttä, kuninkaan valtaa ja kuninkaallisia erikoisoikeuksia, suurneuvoston, senaatin ja edustajakamarin kokoonpanoa ja toimintaa, pääministerin ensimmäisen valtiosihteerin valtuuksia ja oikeuksia, toimeenpanevan vallan oikeutta päättää juridisista menettelytavoista, korporatiivista ja syndikaalista järjestäytymistä, valtion ja katoolisen kirkon suhteita, kansainvälisiä sopimuksia, jotka merkitsevät muutosta valtakunnan tai sen siirtomaiden rajoissa, tai myös luopumista alueiden hankkimisesta.

Art. VIII

Suurneuvosto pitää, kruunulle esittämistä varten, luetteloa henkilöistä, jotka voivat tulla kysymykseen pääministerin ensimmäisen valtiosihteerin paikalle, tämän viran avoimeksi joutuessa.

Sen lisäksi pitää suurneuvosto luetteloa henkilöistä, jotka sen mielestä ovat arvokkaat astumaan muihin valtion virkoihin, näiden avoimiksi joutuessa.

Art. IX

Kansallisen fascistipuolueen sihteeri on suurneuvoston sihteeri. Hän kutsuu kokoon suurneuvoston ja johtaa siinä puhetta, puheenjohtajan ollessa estettynä.

Suurneuvoston istunnot ovat salaiset. Suurneuvosto on päätösvoimainen olipa läsnäolevien luku mikä tahansa.

Sisäisellä ohjesäännöllä, jonka suurneuvosto hyväksyy, säädetään muut muodot sen toiminnalle.

Art. X

Suurneuvoston jäsenyys on palkaton.

Suurneuvoston toiminta ei saa aiheuttaa mitään menoja valtiokassalle.

Art. XI

Kansallisen fascistipuolueen johtajiston sihteerin, varasihteerit, hallintosihteerin ja jäsenet nimittää sekä vapauttaa virasta pääministeri valtiosihteeri, sen jälkeen kuin suurneuvoston mielipidettä on kuulustettu. Mainitut toimihenkilöt ovat virassaan 3 vuotta ja voidaan heidät valita uudelleen.

Kansallisen fascistipuolueen sihteeri voidaan, kuninkaallisella asetuksella ja pääministerin ehdotuksesta, kutsua hallituksen istuntoon ottamaan osaa asiain käsittelyyn."

Rooma, 21 p:nä syyskuuta 1928.

Benito Mussolini

R a p o r t t i N : o 1 6.

Viljatullien koroittaminen. Asetuksella tämän syyskuun 12 p:ltä on Italian viljatulleja koroitettu seuraavasti:

vehnä L:sta 7:50 kvintaalilta L:aan 11:-
vehnäjauhot L:sta 11:50 kvintaalilta L:aan 16:75
mannaryynit " 15:50 " " 22:75

Kun nämät tullit on määrätty kultaliiroissa, on satsit kerrottava 367, kun maksut suoritetaan nykyisessä rahassa. Silloin käy selville, että vehnän tullia on koroitettu 27:85 liirasta 40:37 liiraan sekä vehnäjauhojen ja mannaryynien tulleja samassa suhteessa. Koroitus on siis varsin tuntuva.

Puolivirallisessa kommunikeassa lausutaan, että koroituksen tarkoituksena on aikaansaada viljan entistä intensiivisempi viljeleminen (promuovere una più intensa coltura granaria) ja kiihoittaa kaikkia maanviljelijöitä omistamaan mahdollisimman paljon huomiota tähän kysymykseen (stimolare il più possibile l'interressamento di tutti gli agricoltori al problema). Kuitenkin lausutaan samassa kommunikeassa, ettei toimenpide tuntuvassa määrässä (in modo sensibile) tule vaikuttamaan leivän hintaan.

Viimeksi esitetty väite ei ole sopusoinnissa kommunikean muiden osien kanssa.

Italia on tosin suuri ostaja maailman viljamarkkinoilla. (Elokuun 1 p:stä 1927 30 p:ään kesäkuuta 1928 tuotiin Italiaan n. 22 miljoonaa kvintaalia viljaa, jotka maksoivat

n. 3 miljardia liiraa). Mutta niin suuri se ei ole, että sen ostaessa vähemmin, maailmanmarkkinoiden hinnat tuntuvasti muuttuisivat. Eikä ole otaksuttukaan niin tapahtuvan, koska tässä kyseessä olevalla tullikoroituksella juuri on tahdottu suojella kotimaista viljan viljelystä. Ja kun jauhojen tullia on koroitettu samassa suhteessa kuin jauhamattoman viljan, niin ei koroitettuja tulleja ollenkaan voida siirtää myllyteollisuuden kannettaviksi. Kun edelleen leipurit niitä luonnollisesti eivät voi kantaa, niin on seurauksena, että leipä kallistuu. Tapahtuuko tämä "tuntuvassa määrässä", sehän sitten riippuu siitä mitä tällä lausunnalla ymmärretään. Että italialainen työmies, joka niin huomattavassa määrässä elää leivästä, tulee tuntemaan koroituksen, lienee epäilemätöntä.

Kysymys on, kuinka tämä koroitus tulee vaikuttamaan palkkatasoon ja kuinka nyt jo vaikeissa oloissa työskentelevä vientiteollisuus kykenee maksamaan korkeimpia palkkoja. Mutta mahdollistahan on, ettei se tule pakoitetuksi sellaisia suorittamaan, sillä kun lakot on kielletty, voidaan työmiehet ainakin toistaiseksi pakoittaa tyytymään pienempiin realipalkkoihin.

Kun menestyksellisesti toiminut raha-asiainministeri Volpi viime heinäkuussa erosi (=eroitettiin), uskottiin sen johtuvan siitä, että hän valuuttapolitiikassa oli eri mieltä Mussolinin kanssa. Olen kuitenkin nyt saanut kuulla taholta, joka tuntuu luotettavalta, että erimielisyys koski maanviljelyksen ja teollisuuden suojelemista. En tiedä, oliko jo silloin kysymys viljatullien koroittamisesta ja aiheuttiko juuri tämä kysymys Volpin eron, mutta varsin mahdollista on, että niin oli. Ja kun Mussolinin ohjelmaan kuuluu, että väestön on pysyttävä mahdollisimman paljon maaseudulla, sai Volpi väistyä.

Rooma, 21 p:nä syyskuuta 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C/10

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 17

Roomasta.

29/9 1928.

5000—11—27. 1573

Légation de Finlande

No. 797. Roomassa, 29 p:nä syysk. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 24/254 Sal. D. 19 28
4/10-28 | № | Liit.
OTHMA | OSASTO | ASIA
5 | C 10

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raportin N:o 17, jonka otsikot ovat:

(7. Italia) (73 F.)

Italian ja Kreikan ystävyyssopimus;

Mussolini viljatullien koroittamisesta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

RAPORTTI N:o 1 7.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
No 24/254 Kr. D. 1928
4/10-28 | No | Lit.
RYHMÄ 5 | OSASTO Cro. | ASIA

Italian ja Kreikan ystävyyssopimus.

Tämän kuun 23 p:nä allekirjoittivat täällä Mussolini ja Venizelos Italian ja Kreikan välisen Traité d'amitié, de conciliation et de réglement judiciaire, joka on samanlainen kuin ne sopimukset, jotka Italia on tehnyt muiden Balkanin maiden kanssa. Sopimuksen teksti seuraa tässä.

Le texte du Traité italo-hellénique

Voici le texte du Traité d'amitié, de conciliation et de règlement judiciaire entre le Royaume d'Italie et la Réublique hellénique:

S. M. le Roi d'Italie et le président de la République héllénique; tenant compte des liens d'amitié sincère et de confiance réciproque qui unissent si heureusement les deux Pays et voulant affirmer par un acte solennel leur désir d'une collaboration d'ordre politique et économique aux fins de contribuer à l'œuvre de la paix générale; ayant une égale préoccupation pour le maintien de l'état de paix et de stabilité politique, conformément aux principes établis par le Pacte de la S. d. N.; considérant que l'observation fidèle des procédures pacifiques permet d'arriver à un règlement des controverses sans recourir à la force; externant leur devoir de contribuer à la consécration pratique de ces principes; ont décidé de conclure dans ces buts un pacte d'amitié, de conciliation et de règlement et ont nommé à cet effet leurs plénipotentiaires:

S. M. le Roi d'Italie:

S. Exc. le chev. Benito Mussolini, Chef du gouvernement, premier ministre, secrétaire d'Etat, ministre secrétaire d'Etat des affaires étrangères;

Le Président de la République Hellénique, S. E. Elefterios Vénizélos, Président du Conseil des ministres;

Qui après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, ont convenu les dispositions suivantes:

Atr. 1. — Les deux Hautes Parties contractantes s'engagent réciproquement à se prêter leur concours mutuel et leur collaboration cordiale pour le maintien de l'ordre établi par les traités de paix, dont toutes deux sont signataires, ainsi que pour le respect et l'exécution des obligations stipulées dans les susdits traités.

Art. 2. — Au cas qu'une des Hautes Parties contractantes était l'objet d'une aggression non provoquée, de la part d'une ou de plusieurs Puissances, l'autre Partie contractante s'engage à observer la neutralité pendant toute la durée du conflit.

Art. 3. — Au cas où la sécurité et les intérêts d'une des Hautes Parties contractantes était menacé

Art. 9. — La Commission de conciliation sera saisie de la controverse au moyen d'une instance directe au président des deux Parties de commun accord et faute d'accord, par l'une ou l'autre Partie. L'instance, après avoir exposé l'objet de la controverse, contiendra l'invitation à la commission de procéder à toutes les mesures susceptibles d'amener à une conciliation. Si l'instance provient d'une seule Patie elle sera en même temps notifiée à l'autre.

Art. 10. — Dans un délai de dix jours à partir de la date à laquelle l'une des Parties aura porté une controverse devant la Commission de conciliation, chacune des Parties pourra remplacer son commissaire avec une personne qui possède une compétence spéciale en la matière.

La Partie qui usera de ce droit en donnera immédiatement notification à l'autre, qui aura dans ce cas la faculté de procéder de la même manière dans le délai de quinze jours à partir de la date à laquelle la notification lui sera parvenue.

Art. 11 — La Commission de conciliation, sauf accord contraire des Parties, se réunira au lieu désigné par son président.

Art. 12. — La Commission de conciliation aura la tâche d'éclaircir les questions controverses, de recueillir à cet effet toute information utile et de viser à la conciliation des Parties.

Après avoir examiné la question, elle formulera un rapport des propositions en vue du règlement de la controverse.

Art. 13 — La procédure devant la Commission de conciliation sera contradictoire. La commission réglera elle-même la procédure, en tenant compte, sauf une décision contraire prise à l'unanimité des dispositions contenues au titre IIIe de la Convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Art. 14. — Les délibérations de la Commission de conciliation auront lieu à huis clos, à moins que la commission, d'accord avec les Parties, n'en décide différemment.

Art. 15. — Les parties auront le droit de nommer près la commission des agents, les conseillers et les experts

'ITA

FONDÉ EN 1859 PAR L

ROME — Palazzo de l'ITALIE

ÈCE ONT ARDEMMI

e et de civilisation

pacifique dans les int

Donna Bice Tittoni avait à gauche: S. Exc Mavroudis, ministre de Grèce à Rome, Mme Bolzon, M. Capsalis, Mme Lojacono, S. Exc. Martelli, ministre de l'Economie Nationale, S. E. Grandi, sous-secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères, M. Stephanon, le

RAPORTTI N:o 17.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
N:o 24/254/a D. 1928
4/10-28 | Lit.
KYHMÄ 5 | KOPIOITO Cn. | ASIA

Italian ja Kreikan ystävyyssopimus.

Tämän kuun 23 p:nä allekirjoittivat täällä Mussolini ja Venizelos Italian ja Kreikan välisen Traité d'amitié, de conciliation et de réglement judiciaire, joka on samanlainen kuin ne sopimukset, jotka Italia on tehnyt muiden Balkanin maiden kanssa. Sopimuksen teksti seuraa tässä.

Le texte du Traité italo-hellénique

Voici le texte du Traité d'amitié, de conciliation et de règlement judiciaire entre le Royaume d'Italie et la République hellénique:

S. M. le Roi d'Italie et le président de la République héllénique; tenant compte des liens d'amitié sincère et de confiance réciproque qui unissent si heureusement les deux Pays et voulant affirmer par un acte solennel leur désir d'une collaboration d'ordre politique et économique aux fins de contribuer à l'œuvre de la paix générale; ayant une égale préoccupation pour le maintien de l'état de paix et de stabilité politique, conformément aux principes établis par le Pacte de la S. d. N.; considérant que l'observation fidèle des procédures pacifiques permet d'arriver à un règlement des controverses sans recourir à la force; externant leur devoir de contribuer à la consécration pratique de ces principes; ont décidé de conclure dans ces buts un pacte d'amitié, de conciliation et de règlement et ont nommé à cet ieffet leurs plénipotentiaires:

S. M. le Roi d'Italie:

S. Exc. le chev. Benito Mussolini, Chef du gouvernement, premier ministre, secrétaire d'Etat, ministre secrétaire d'Etat des affaires étrangères;

Le Président de la République Hellénique, S. E. Elefterios Vénizélos, Président du Conseil des ministres;

Qui après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, ont convenu les dispositions suivantes:

Atr. 1. — Les deux Hautes Parties contractantes s'engagent réciproquement à se prêter leur concours mutuel et leur collaboration cordiale pour le maintien de l'ordre établi par les traités de paix, dont toutes deux sont signataires, ainsi que pour le respect et l'exécution des obligations stipulées dans les susdits traités.

Art. 2. — Au cas qu'une des Hautes Parties contractantes était l'objet d'une aggression non provoquée, de la part d'une ou de plusieurs Puissances, l'autre Partie contractante s'engage à observer la neutralité pendant toute la durée du conflit.

Art. 3. — Au cas où la sécurité et les intérêts d'une des Hautes Parties contractantes était menacé par des incursions violentes venant de l'étranger, l'autre Partie s'engage à

Art. 9. — La Commission de conciliation sera saisie de la controverse au moyen d'une instance directe au président des deux Parties de commun accord et faute d'accord, par l'une ou l'autre Partie. L'instance, après avoir exposé l'objet de la controverse, contiendra l'invitation à la commission de procéder à toutes les mesures susceptibles d'amener à une conciliation. Si l'instance provient d'une seule Partie elle sera en même temps notifiée à l'autre.

Art. 10. — Dans un délai de dix jours à partir de la date à laquelle l'une des Parties aura porté une controverse devant la Commission de conciliation, chacune des Parties pourra remplacer son commissaire avec une personne qui possède une compétence spéciale en la matière.

La Partie qui usera de ce droit en donnera immédiatement notification à l'autre, qui aura dans ce cas la faculté de procéder de la même manière dans le délai de quinze jours à partir de la date à laquelle la notification lui sera parvenue.

Art. 11 — La Commission de conciliation, sauf accord contraire des Parties, se réunira au lieu désigné par son président.

Art. 12 — La Commission de conciliation aura la tâche d'éclaircir les questions controverses, de recueillir à cet effet toute information utile et de viser à la conciliation des Parties.

Après avoir examiné la question, elle formulera un rapport des propositions en vue du règlement de la controverse.

Art. 13 — La procédure devant la Commission de conciliation sera contradictoire. La commission réglera elle-même la procédure, en tenant compte, sauf une décision contraire prise à l'unanimité des dispositions contenues au titre III° de la Convention de la Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

Art. 14. — Les délibérations de la Commission de conciliation auront lieu à huis clos, à moins que la commission, d'accord avec les Parties, n'en décide différemment.

Art. 15. — Les parties auront le droit de nommer près la commission des agents, les conseillers et les experts qui fonctionneront contemporainement comme intermédiaires entre les parties

d'un autre genre

Art. 23. — La sentence prononcée par la Cour permanente de justice internationale sera exécutée de bonne foi par les Parties.

Les difficultés auxquelles pourrait donner lieu son interprétation seront résolues par la Cour internationale de justice qui pourra, dans ce but, être chargée par chacune des Parties sur simple demande.

At. 24. — Dans le courant de la procédure de conciliation ou de la procédure judiciaire, les Parties contractantes s'abstiendront de toute mesure qui puisse avoir une répercussion pouvant préjuger l'acceptation des propositions de la Commission de conciliation ou sur l'exécution de la sentence de la Cour permanente de justice internationale.

Art. 25. — Si une procédure de conciliation ou une procédure judiciaire est pendante à l'expiration du présent traité, elle suivra son cours conformément aux dispositions du présent traité ou de toute autre convention que les Parties contractantes auront convenu d'y substituer.

Art. 26. — Le présent traité, dont l'interprétation ou application ne pourra aucunement porter atteinte aux droits et aux obligations des Hautes Parties contractantes, en vertu du Pacte de la S.d.N., sera communiqué pour son enregistrement à la S.d.N conformément à l'art. 10 du Pacte.

Art. 27. — Les contestations qui peuvent surgir tant dans l'interprétation que dans l'exécution du présent traité seront soumises directement par simple demande à la Cour Permanente de justice internationale de la Haye.

Art. 28. — Ce traité sera ratifié dans le plus bref délai possible, et entrera en vigueur immédiatement après l'échange des ratifications qui auront lieu à Rome.

Il aura une durée de cinq ans à partir de la date de l'échange des instruments de ratification. S'il n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration de ce délai, il restera en vigueur pendant une nouvelle période de cinq ans.

En foi de quoi les Plénipotentiaires sus-mentionnés ont signé le présent traité et l'ont muni de leurs sceaux.

Fait à Rome en double exemplaire le 23 septembre 1928 (VI).

(Signé) MUSSOLINI.

(Signé) VENIZELOS.

Art. 2. — Au cas qu'une des Hautes Parties contractantes était l'objet d'une aggression non provoquée, de la part d'une ou de plusieurs Puissances, l'autre Partie contractante s'engage à observer la neutralité pendant toute la durée du conflit.

Art. 3. — Au cas où la sécurité et les intérêts d'une des Hautes Parties contractantes était menacé par des incursions violentes venant de l'étranger, l'autre Partie s'engage à lui prêter son appui politique et diplomatique en vue de faire connaître les causes de ces menaces.

Art. 4. — En cas de complications internationales si les deux Hautes Parties contractantes sont d'accord que leurs intérêts communs sont ou pourront être menacés, elles s'engagent à se concerter sur les mesures à prendre en commun pour les sauvegarder.

Art. 5. — La Grèce et l'Italie s'engagent à soumettre à la procédure de conciliation prévue par les articles ci-après (de l'art. 8 à l'art. 19) toutes les questions qui pourraient les diviser et qui n'auraient pu être résolues par les procédés diplomatiques ordinaires.

En cas d'insuccès de la procédure de conciliation on recherchera un règlement judiciaire conformément aux articles 20 et suivants du présent traité.

Art. 6. — Les controverses pour la solution desquelles était prévue par d'autres conventions en vigueur entre les deux parties une procédure spéciale seront réglées conformément aux dispositions de ces conventions

Art. 7. — 1) S'il s'agit d'une controverse dont l'objet, suivant la législation intérieure d'une des Parties, est de la compétence des autorités judiciaires et administratives, cette Partie pourra s'opposer à ce que la controverse soit soumise aux diverses procédures prévues par la présente convention avant qu'une décision définitive n'ait été émise en un délai raisonnable par les autorités compétentes;

2) La Partie qui dans ce cas voudra recourir aux procédures prévues par la présente convention devra notifier à l'autre Partie son intention dans un an à partir de la décision sus-indiquée

Art. 8. — Une commission permanente de conciliation sera constituée dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent traité Cette commission sera composée de trois membres. Les Hautes Parties contractantes nommeront, chacune d'elle, un commissaire choisi parmi leurs concitoyens respectifs. Elles désigneront de commun accord le président, qui ne pourra être citoyen des Hautes Parties contractantes, ni devra avoir sa résidence habituelle dans leur territoire, ni être à leur service.

Si, faute d'entente, la nomination du président n'a pas lieu dans le délai prévu au paragraphe précédent, ou en cas de remplacement dans les trois mois de la vacance du poste, il sera désigné comme suit:

Chacune des deux Hautes Parties contractantes présente deux candidats choisis sur la liste des membres de la Cour permanente de la Haye, à l'exclusion des membres désignés par les Parties et à condition qu'ils ne soient pas citoyens des mêmes. Le tirage au sort détermine quel des candidats ainsi présentés sera le président.

Les commissaires sont nommés pour trois ans et pourront être réélus. Ils resteront en fonction jusqu'à leur remplacement et en tout cas jusqu'à l'expiration de leur mandat.

Tant que la procédure n'est pas ouverte, chacune des Hautes Parties contractantes aura le droit de révoquer le commissaire qu'elle a nommé et d'en désigner un autre. Elle aura également droit de retirer son consentement à la nomination du président.

Il sera pourvu dans le plus bref délai et de la manière fixée pour la nomination, aux vacances qui se produiraient pour fin de mandat, révocation, décès, démission et autres empêchements.

glement pacifique des conflits internationaux.

Art. 14. — Les délibérations de la Commission de conciliation auront lieu à huis clos, à moins que la commission, d'accord avec les Parties, n'en décide différemment.

Art. 15. — Les parties auront le droit de nommer près la commission des agents, les conseillers et les experts qui fonctionneront contemporainement comme intermédiaires entre les parties et la Commission, ainsi que d'interroger tous ceux dont le témoignage semble utile

De son côté la Commission aura la faculté de demander des explications orales aux agents, aux conseillers et aux experts des deux parties, comme à toute personne qu'elle jugera utile de faire comparaître avec le consentement de son gouvernement.

Art. 16. — Les parties s'engagent à faciliter les travaux de la Commission de conciliation et en particulier à fournir dans la plus large mesure possible tout document ou information utile, ainsi qu'à employer tous les moyens dont elles disposent selon leur législation pour permettre de procéder à l'appel et à l'interrogation des témoins et des experts.

Art. 17. — La Commission de conciliation présentera son rapport dans les quatre mois à partir du jour où elle est chargée de la controverse, à moins que les parties ne conviennent de prolonger ce délai. Un exemplaire du rapport sera transmis à chacune des Parties

Le rapport n'aura le caractère d'une sentence d'arbitrage ni en ce qui concerne l'exposé des faits, ni pour ce qui a trait aux motivations juridiques.

Art. 18. — La Commission de conciliation fixera le délai dans lequel les Parties devront se prononcer au sujet des propositions de règlement contenues dans le rapport. Ce délai ne devra dépasser trois mois.

Art. 19 — Dans le cours effectif de la procédure, chaque commissaire recevra une indemnité dont le montant sera établi de commun accord, et pèsera en parties égales sur chacune des parties. Les dépenses générales provoquées par le fonctionnement de la Commission, seront réparties également.

Art. 20 — Si l'une des Parties n'accepte pas les propositions de la Commission de conciliation, ou ne se prononce dans le délai fixé par le rapport, chacune des Parties pourra demander que la controverse soit déférée à la Cour de Justice Internationale. Dans le cas où, de l'avis de la Cour de Justice la controverse ne serait pas de caractère juridique, les Parties conviennent qu'elle soit résolue *ex aequo et bono*.

Art. 21 — Les Parties contractantes établiront dans chaque cas particulier un compromis spécial qui détermine nettement l'objet de la controverse, les compétences particulières qui pourraient être déférées à la Cour Permanente de justice internationale, comme les autres conditions établies entre les Parties. Le compromis sera établi par un échange de notes entre les gouvernements des Parties contractantes, et sera interprété dans tous ses points par la Cour de Justice.

Si le compromis n'est pas rédigé dans les trois mois à partir du jour où une des parties a été sollicitée en vue d'un règlement judiciaire, chacune des Parties pourra charger la Cour de Justice par simple demande.

Art. 22 — Si la Cour de Justice Internationale établit qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité dépendant d'une des parties contractantes, se trouve en opposition complète ou partielle avec le droit des gens, et si le droit constitutionnel ne permettait que d'une façon imparfaite de répéter en voie administrative les conséquences de la décision dont il s'agit, il sera accordé à la partie lésée une satisfaction équitable

Kun Italia viime keväänä neuvotteli tänkaltaisesta sopimuksesta Turkin kanssa, koetti se samalla kertaa saada Kreikan yhtymään sopimukseen. Erimielisyydet Kreikan ja Turkin välillä olivat kuitenkin niin suuret, ettei tällaista sopimusta saatu aikaan, ja tyytyi Italia silloin tekemään sopimuksen vain Turkin kanssa, joka sopimus allekirjoitettiin 30 p:nä toukokuuta. Tämän jälkeen on neuvotteluja käyty Kreikan kanssa, ja on niiden tuloksena Venizeloksen matka Roomaan ja sopimuksen allekirjoittaminen heti hänen saavuttuaan.

Italiassa, lehdistössä, on tästä sopimuksesta koetettu tehdä verrattain suuri numero. Mutta jos siitä ehkä on tehty liiankin suuri numero, niin on kuitenkin muistettava, että Italian ja Kreikan välejä tähän asti ovat häirinneet Dodekanesian saarten miehittäminen ja Korfun juttu. Nämät on nyt saatettu jollei unohdukseen, niin ainakin pois päivä-järjestyksesta, ja tämähän on huomattava voitto Italialle.

Lehtien mukaan ollaan täällä tyytyväisiä senkin johdosta, että Kreikka nyt myös aikoo tehdä sopimuksen Jugoslavian kanssa. En ole varma siitä, että itse asiassa näin on.

Sitä vastoin oltaisiin täällä varsin tyytyväisiä, jos Kreikka ja Turkki saataisiin tekemään ystävyyssopimuksen. Ja Italia koettaa tässä esiintyä välittäjänä, huolehtien m.m. siitä, että Venizelos ja Turkin täkäläinen ambassadööri saivat tilaisuuden neuvotella edellisen ollessa täällä. Mikäli ulkoasiainministeriön alivaltiosihteeriltä olen kuullut, näyttää siltä, että nämät neuvottelut kohta johtavat tulokseen. Ollaanko täällä liian optimistisia tai tahdotaanko asia esittää määrätyssä valassa, siitä en ota lausuakseni mielipidettä.

Rooma, 29 p:nä syyskuuta 1928.

Rolf Thesleff

RAPORTTI N:o 17.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
Nr 24/254 Sur. D. 1928
4/10-28 | Liit.
RYHMÄ 5 | ASIA C 10.

Mussolini viljatullien koroittamisesta.

Täydennyksenä siihen mitä raportissani t.k. 21 p:ltä kirjoitin viljatullien koroittamisesta, saan kunnioittavimmin tiedoittaa seuraavaa:

Kun en pitkään aikaan ollut tavannut Mussolinia, kävin häntä tervehtimässä t.k. 24 p:nä ja oli minulla hänen kanssaan lähes puolen tunnin keskustelu. Kun olimme puhuneet Suomen puolustuskysymyksestä ja varsinkin itärajamme maantieteellisistä oloista, otin puheeksi viljatullien koroituksen. Pääministeri rupesi heti mielellään puhumaan asiasta. Hän sanoi aluksi, että koroituksesta oli kahdellainen hyöty: se tuottaa valtion kassaan vuosittain 200 miljoonan liiran tulon ja se aiheuttaa entistä huomattavasti suuremman viljanviljelyksen. Tämän kautta sitoo se väestöä maaseudulle, mikä on varsin tärkeätä, sillä kaupunkien väestö on hermostunutta. "Minä vihaan kaupunkeja". (Verba formalia: Je déteste les villes.) Kaupungit eivät tuota, ne vain kuluttavat. Koroitetut viljatullit tulevat jokseenkin lyhyessä ajassa aikaansaamaan sen, että tuotetaan 20 miljoonaa kvintaalia enemmän leipäviljaa kuin nykyään ja ettei Italian juuri ollenkaan tarvitse muualta ostaa viljaa. Kun kysyin, eikö koroitus saisi aikaan, että leivän hinta nousisi ja että palkkataso kohoaisi, vastasi Mussolini, että leipä epäilemättä tulisi jonkun verran kalliimmaksi, mutta ettei se vaikuttaisi palkkoihin, sillä Italian kansa on viimeksi kuluneena kahdenkymmenen vuoden ajanjaksona ruvennut syömään entistä paljoa vähemmin leipää.

Mussolinin resonemangi oli tällä kertaa ihan fysiokraattinen.

Hän lopetti tämän osan keskustelusta lausuen: "Tätä minä en sano vain teille. Olen lausunut saman mielipiteen eräässä kokouksessa, jossa oli 6.000 (?) teollisuusmiestä, ja he taputtivat käsiään. Olivatko sydämmissään yhtä mieltä kanssani, sitä en kuitenkaan tiedä, mutta käsiään he taputtivat."

Rooma, 29 p:nä syyskuuta 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 18.

Roma.

28/10 1928.

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

No. 857. Roomassa, 28 p:nä lokak. 1928.

29 255 Sec. 28
5/XI. 29
5 C 10

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 18, jonka otsikot ovat:

(7. Italia) Italian ulkopolitiikasta;

(100. Italia) Mussolinin puheita.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

Raportti N:o 18.

29 1255 Pol. 28
5/XI-28
RYHMÄ OSASTO ASIA
5 C10.

Italian ulkopolitiikasta. Viime aikoina on tuntunut siltä, että Italian ulkopolitiikka, joka tähän asti on purjehtinut myötätuulta, tavallaan on käännekohdassa, sikäli ettei se saavuta mitään uutta ja että se ehkä menettää tai on menettänyt ennen saavutettua. Mitään ratkaisevaa tosin ei ole tapahtunut, mutta merkit ovat sentään sen verran selviä, että niihin kannattaa kiinnittää huomiota.

Paraimmin on Italian politiikka yhä edelleen menestynyt Balkanilla. Sopimus Kreikan kanssa oli sille menestys, syistä joista olen tehnyt selkoa raportissani viime syyskuun 29 p:ltä. Mutta sen merkitys on huomattavasti pienentinyt sen pöytäkirjan kautta, jonka Venizelos tämän kuun 11 p:nä Belgradissa teki Jugoslavian kanssa ja jonka sisällys käy selville ohellisestä liitteestä N:o 1. Jos tämän pohjalla neuvotteluja menestyksellisesti jatketaan ja ne lähitulevaisuudessa johtavat tulokseen, niin on tämä pöytäkirja epäilemättä niin merkityksellinen, että voipi sanoa Italian aseman Balkanilla, italialais-kreikkalaisesta sopimuksesta huolimatta, olevan samanlaisen kuin ennen.

Italian nootti englantilais-ranskalaisen laivastoakordin johdosta on pari päivää sitten julkaistu ja seuraa se ohellisena liitteenä N:o II. Kuten siitä näkyy, on Italialla aihetta asialliseen tyytymättömyyteen, ja epäilemättä akordin toteuttamisen kautta Ranskan asema Välimerellä tulisi vahvemmaksi. Mutta tämä ei yksinään riitä selittämään sitä

kiukkua, jonka akordi Italiassa on aiheuttanut ja joka selvästi on tullut näkyviin sanomalehdistössä. Tämä ensi sijassa johtuu siitä, että akordi on ollut omiaan selvästi näyttämään, kuinka pitkälle toisistaan Englanti ja Italia ovat luisuneet.

Sen jälkeen kuin Mussolini ja Chamberlain syksyllä 1926 olivat kohdanneet toisensa Livornon satamassa, seurasi aika jona Italia ja Englanti ulkopoliittisesti olivat läheisessä yhteistoiminnassa ja jona Italia m.m. huomattavasti voi vahvistaa asemaansa Albaniassa. Tämän yhteistoiminnan tuloksena oli epäilemättä, että Italian kansainvälinen asema yleensäkin lujittui ja että Mussolini entistä mahtavammin esiintyi kansainvälisellä näyttämöllä. Ja sitten miltei yhtäkkiä huomataan, että asema on muuttunut ja että Italia ja Englanti ovat kankana toisistaan. Todistuksena tästä on paitsi laivastoakordia Englannin ja Ranskan yhteinen esiintyminen Bulgariassa viime elokuussa.

Tyydyttävää vastausta siihen, mistä tämä johtuu, täällä Roomassa ei vielä saa. Väitetään, että Englannin ja Italian välien kylmenemisen on aiheuttanut se seikka, ettei Italia ole kyennyt järjestämään välejään Saksan kanssa, vaikka Englanti sen on asettanut tukensa ehdoksi. Mutta tämähän ei mitenkään riitä. Kun Englanti rupesi tukemaan Italiaa, niin aiheutui se epäilemättä siitä, että se tahtoi turvata meritien Intiaan - Englannin politiikalle vanha kysymys. Onko tämä kysymys osaksi menettänyt merkityksensä sen kautta, että muutoksia on tapahtunut Englannin ja dominionien välisissä suhteissa, siitä en ole kompetentti lausumaan mielipidettä. Mutta erehtymättä voinee kuitenkin pitää varmana, että meritien turvaaminen Intiaan Englannille edelleen on tärkeä probleemi. Ja näin ollen lienee epäilemätöntä, että Englanti on entistä enemmän ruvennut luottamaan Ranskaan. Mutta mikä taas tämän on aiheuttanut, se ei ole selvää. On väitetty, että Chamberlainen virkaloma on ollut syynä siihen, että Englanti

on lähennellyt Ranskaa ja joutunut loitolle Italiasta. Mutta ne, jotka siinä löytävät selityksen muuttuneeseen tilanteeseen, unhoittavat että Chamberlain vielä hoiti virkaansa silloin kun meriakordi tehtiin ja että hän huomattavasti on siitä edusvastuussa.

Yksi asia, joka on ollut omiaan helpoittamaan englantilais-ranskalaista yhteistyötä, vaikka ei sekään riitä selittämään sen menestyksistä, on että Englannin ja Puolan välit viime aikoina niin huomattavasti ovat parantuneet, johon etupäässä on syynä näiden maiden välinen kivihiilejä koskeva sopimus.

Joskin siis toistaiseksi on vaikeata selittää, mitkä tekijät kehityksen ovat aiheuttaneet, niin tuntuu varmalta, että Italia tällä hetkellä on enemmän isoloitu kuin ennen. Tähän vaikuttaa myös, että Italian suhteet Sveitsiin ovat huonontuneet Cesare Rossin jutun johdosta. Tämä ei ole ihan merkityksetöntä, sillä niinkuin eräs ranskalainen lehti on lausunut, vaikka Sveitsi onkin sotilaallisesti pieni, on se moraalisesti suuri. Ja kaikesta huolimatta on politiikassa kuitenkin jonkun verran sijaa moraalillekin, vaikka mahti on ultima ratio.

Tätä nykyä ovat kai Italian ainoat todelliset ystävät Albania ja Unkari.

Rooma, 28 p:nä lokak. 1928.

Rolf Thesleff

Raportti N:o 18.

Mussolinin puheita. Tämän lokakuun kuluessa on Mussolini pitänyt kaksi suurta puhetta, toisen sanomalehdistön edustajille, toisen maanviljelyksen. Mitään oikeastaan merkityksellistä hän niissä ei ole lausunut, mutta outoahan on kuulla, että "koko maailman vapain sanomalehdistö on Italian sanomalehdistö". Kun nämät puheet hyvin kuvaavat hänen katsantokantaansa, seuraavat ne ohellisina liitteinä III ja IV.

Rooma, 28 p:nä lokak. 1928.

Rolf Thesleff

Liste I

L'accord gréco-yougoslave aboutira à un pacte d'amitié et de règlement pacifique des controverses

L'Italie 16/10/28

Belgrade, 15. — Le ministère des Affaires Etrangères publie le texte officiel du protocole signé le 11 octobre à Belgrade par le président du Conseil grec Vénizélos et par M. Ciumenkovitch qui conviennent que les questions du fonctionnement de la zone franche serbe à Salonique et le transit S. H. S. seront réglés par la convention de 1923 et les protocoles annexés.

En ce qui concerne les protocoles additionnels proposés par la Grèce, le gouvernement S.H.S. répondra dans les vingt jours et signera immédiatement les projets sur lesquels il sera d'accord. Les controverses éventuelles seront réglées par des pourparlers directs ou par une commission d'experts.

Il est convenu: 1) que la zone serbe ne pourra servir qu'au transit S.H.S.; 2) que les navires se rendant à la zone serbe subiront les pratiques sanitaires de la part des autorités grecques; 3) que la manipulation a un caractère technique et n'implique pas la fabrication; 4) que la franchise douanière ne s'applique qu'aux produits qui seront consommés en Yougoslavie; 5) que des stations de frontières communes seront établies par une convention.

Au moment de la signature des protocoles on conclura un Pacte d'amitié et de règlement pacifique de toutes les controverses d'une durée de cinq ans et le plus large possible.

Liste II

L'*Agence Stefani* communique:

Le ministère des Affaires étrangères, ayant pris des accords avec le Foreign Office et le Quai d'Orsay, publie le texte de la réponse du Chef du gouvernement aux gouvernements britannique et français relativement à l'accord naval, et aux communications reçues par les deux gouvernements. En tout dix documents.

La réponse italienne au Quai d'Orsay

Le document N. 2 contient la réponse du Chef du gouvernement au gouvernement français.

Il dit:

1. — Le gouvernement italien a l'honneur de se référer au memorandum du 3 août par lequel l'ambassade de la République française lui a communiqué un accord intervenu entre les gouvernements français et britanique relativement au désarmement naval, à servir pour les travaux de la commission préparatoire de la conférence pour le désarmement. Ensuite, par la note du 8 août N. 210, il a été informé que l'accord en question consiste uniquement dans la formule reproduite textuellement dans le memorandum sus-mentionné et dans le tableau y annexé. Enfin, par la communication du 26 septembre par l'entremise de la délégation française à Genève, le gouvernement italien a reçu copie de la correspondance préliminaire échangée entre les deux gouvernements à cet égard. Dans cette correspondance préliminaire, outre les termes de l'accord reproduits dans le memorandum du 3 août, est traitée la question des modalités en vue de son application. On indique en outre que l'adoption des propositions dont il s'agit aurait permis au gouvernement britannique de donner satisfaction au gouvernement français en ce qui concerne les « réserves instruites ».

2. — Selon les termes de l'accord qui lui a été communiqué, la Conférence pour le désarmement devrait établir des limitations à quatre catégories de navires de guerre, et précisement:

a) aux bâtiments de ligne, c'est à dire aux bâtiments de plus de 10.000 tonnes, ou armés de canons de calibre supérieur à 203 mm.

b) aux bâtiments porte-avions de plus de 10.000 tonnes;

c) aux bâtiments de surface jaugeant plus de 10.000 tonnes, armés de canons de calibre supérieur à 152 mm. et ne dépassant pas 203 mm.

d) aux sous-marins océaniques, c'est à dire supérieurs à 600 tonnes.

Puisque le Traité de Washington règle déjà les limitations des catégories *a*) et *b*), la conférence pour le désarmement — en ce qui concerne ces deux catégories — ne devrait considérer que la méthode pour étendre ces limitations aux Puissances non signataires du Traité susdit.

Quant aux autres catégories *c*) et *d*), la Conférence pour le désarmement devrait fixer un maximum de tonnage applicable à toutes les Puissances, et qu'aucune Puissance ne pourrait dépasser pour le total des navires de chacune de ces catégories pendant la période dans laquelle la Convention restera en vigueur. Dans ce maximum de limite, chaque Puissance serait invitée à indiquer à la Conférence pour le désarmement, pour chacune des catégories sus-mentionnées, le tonnage qu'elle se propose d'atteindre, et qu'elle s'engagerait à ne pas dépasser pendant toute la durée de la Convention.

3. — Le gouvernement français a demandé au gouvernement italien de donner son adhésion au projet dont il s'agit. Une demande analogue a été adressée aux gouvernements des que ce dernier propose l'extension des clauses du Traité de Washington aux autres Etats non signataires.

4. — En matière de désarmement terrestre, naval, aérien, le gouvernement italien renouvelle ici la déclaration déjà faite autre fois, à savoir qu'il est disposé *a priori* à accepter comme limite de ses propres armements n'importe quels chiffres, même les plus bas, pourvu qu'ils ne soient dépassés par aucune autre Puissance continentale européenne. Aucune indication, pense-t-il, ne pourrait mieux que celle-ci prouver la loyauté des desseins qui l'animent dans la considération du problème, ni appliquer d'une façon plus complète, en ce qui concerne, le principe établi par l'art. 8 du Pacte de la S. d. N., que la conférence pour le désarmement devrait réaliser: porter les armements au minimum de limite compatible avec les exigences de la sécurité.

Le gouvernement italien estime que le moyen le plus opportun pour l'application de ce principe, dans le domaine naval, est l'adoption de la limitation globale du tonnage, plutôt que l'application de la limitation par catégories, selon les définitions bien connues de ces deux formules.

L'application du principe de la limitation globale qui, en consentant l'utilisation du tonnage selon les directives que chaque Etat estime devoir adopter, rend possible l'application de la limitation des armements à tous les Etats: et chacun, pour la plus grande élasticité et la meilleure adaptabilité du système, pourra être induit à accepter une limite plus basse, en contribuant ainsi effectivement à limiter les armements et à réduire les dépenses.

Cela à un point de vue général, applicable à tous les Etats.

Un autre point, qui relativement aux buts désirés revêt une importance encore plus grande, touche directement les Etats moins armés.

L'Etat qui a les plus grandes ressources financières trouverait en effet, dans la limitation par catégories, le moyen de créer et de conserver une absolue supériorité pour chacun des différents types de bâtiments sur les Etats ayant des ressources financières moins importantes. Le tonnage global, en laissant à chaque Etat l'adoption et le choix des types qui répondent le mieux aux exigences de sa propre sécurité, permet par contre aux Pays moins armés de trouver dans ce choix et dans cette adaption une certaine compensation à la supériorité des autres.

Il faut considérer à ce propos, en ce qui concerne particulièrement les intérêts italiens, les exigences spéciales de la défense nationale dépendant des conditions naturelles du Pays, selon l'juridiction faite autrefois:

« L'Italie n'a que trois lignes de communications avec le reste du monde, trois passages forcés pour ses ravitaillements.

« L'Italie a un développement de côtes énorme, avec des villes peuplées et des centres vitaux sur la côte ou à brève distance d'elle, avec deux grandes îles outre le Dodécannèse, îles qui sont liées à la Péninsule par des lignes de trafic vitales.

« L'Italie doit tenir compte des autres Nations qui débouchent ou peuvent déboucher dans la Méditerranée, particulièrement favorisées par leur position géographique pesant sur des lignes essentielles de communications, et qui ont en construction plusieurs unités et différents types, ou sont en train d'élaborer des programmes navals de grande portée ».

« Des considérations analogues sont valables pour l'autre proposition franco-britannique, relative à la déclara-

des sentiments pacifiques des cinq plus grandes Puissances navales, tandis qu'elle laisserait les marines signataires dans les conditions de relativité prévues par le Traité de Washington pour l'année 1931. Elle assurerait une économie considérable, et donnerait satisfaction à ce qui semble être une des plus grandes préoccupations du projet franco-britannique, c'est à dire celle de limiter particulièrement les navires de plus grande capacité offensive.

7. — Le gouvernement italien à l'honneur de soumettre ce qui précède au gouvernement français en réponse à l'invitation reçue, et dans l'esprit le plus amical et de plus sincère collaboration.

Il se rend pleinement compte de la grande importance que revêt le problème et de la nécessité d'orienter celui-ci vers une solution. La seule solution répondant vraiement à ce but lui semble celle qui — en envisageant équitablement les justes exigences des diverses parties — permet à chacune d'elles de donner sa propre adhésion volontaire et loyale.

Participant, à l'égal des gouvernements français et britannique aux actes internationaux les plus importants tendant à la consolidation et à la reconstruction de l'Europe, le gouvernement italien tient à réaffirmer, à cette occasion, sa ferme volonté de contribuer et de collaborer à tout ce qui, de la question de la limitation des armements, peut faire un instrument capable d'accroître et d'avantager cette consolidation et cette reconstruction.

Le gouvernement français a voulu rappeler avec courtoisie la collaboration entre les deux délégations, italienne et française, à Genève. Le gouvernement italien est heureux de déclarer — s'il est nécessaire — qu'il est prêt à continuer cette collaboration avec le même esprit et avec la même bonne volonté.

Rome, 6 octobre 1928 - VI°.

sance serait invitée à indiquer à la Conférence pour le désarmement, pour chacune des catégories sus-mentionnées, le tonnage qu'elle se propose d'atteindre, et qu'elle s'engagerait à ne pas dépasser pendant toute la durée de la Convention.

3. — Le gouvernement français a demandé au gouvernement italien de donner son adhésion au projet dont il s'agit. Une demande analogue a été adressée aux gouvernements des Etats-Unis et du Japon.

Le gouvernement italien bien volontiers — après examen de la question dans ses éléments — s'apprête à exposer son point de vue.

Le limpide exposé du juste et logique point de vue italien

Il doit déclarer préalablement qu'il ne pourrait se résoudre à la discussion séparée du problème naval. Les considérations qui suivent sont donc subordonnées à la plus large et à la plus logique considération du problème dans ses trois aspects: terrestre, naval, aérien. Il croit trouver une indication dans ce sens dans le projet franco-britannique, dans la connexion qu'il introduit — en effet — entre les propositions navales et la question des « réserves instruites » de l'armée et pour le cas de mobilisation.

Pareillement, il ne pourrait considérer non plus le problème du désarmement limité à quelques Etats seulement. Les armements et leurs limitations ne peuvent avoir un caractère absolu, mais un caractère relatif à celui des autres Etats. En cela aussi le gouvernement italien croit trouver — au moins en principe — l'application de ce critère dans le projet franco-britannique, en tant [illegible] autres Nations qui [illegible] peuvent déboucher dans la Méditerranée, particulièrement favorisées par leur position géographique pesant sur des lignes essentielles de communications, et qui ont en construction plusieurs unités et différents types, ou sont en train d'élaborer des programmes navals de grande portée ».

« Des considérations analogues sont valables pour l'autre proposition franco-britannique, relative à la déclaration préventive d'un programme naval. L'adoption, en effet, de cette mesure portera nécessairement chaque Pays à présenter et à effectuer un programme naval le plus ample possible pour faire face aux imprévus que les progrès techniques et les changements de situation peuvent déterminer dans l'efficacité des différents types de bâtiments.

6. — Le projet franco-britannique — littéras *a*) et *b*) — parle des navires de ligne et des bâtiments porte-avions, pour suggérir l'extension aux Etats non signataires des règles y relatives du Traité de Washington.

Dans la difficulté de concilier les divers points de vue, le gouvernement italien se demande si en attendant un des moyens aptes à avantager la cause de la limitation des armements ne pourrait être que les cinq Puissances signataires du Traité de Washington s'engageassent à renvoyer jusqu'après 1936 la construction des bâtiments de ligne (*capital ships*) que le Traité leur permet de projeter pendant la période 1931-1936. De son côté, le gouvernement italien serait prêt à prendre cet engagement, s'il est assumé en même temps par les autres Etats signataires

L'adoption de ce principe fournirait au monde une preuve tangible

Liste III

L'Italia 12/10'28

LA MISSION DE LA PRESSE FASCISTE DANS LA PAROLE DU DUCE

Dans un Régime issu d'une révolution triomphante, la presse est une force au service de ce Régime

Hier après-midi au Palais Chigi, dans le Salon de la Victoire, le Chef du Gouvernement a présidé la réunion des soixante directeurs des quotidiens du Régime.

Etaient présents: S. Exc. Turati et le Directoire du Parti, S. Exc. Giunta, sous-secrétaire d'Etat à la Présidence, S. Exc. Bianchi, sous-secrétaire d'Etat à l'Intérieur, et l'hon. Lando Ferretti, chef du Bureau de Presse du Chef du Gouvernement.

Le Duce, accueilli par de vibrantes ovations, a prononcé le discours suivant:

Camarades! Messieurs!

Cette importante réunion des journalistes du Régime a lieu seulement à la fin de l'An VI. Vous vous rendez compte qu'elle ne pouvait avoir lieu avant, car seulement du mois de janvier 1925 et précisément au cours de ces deux dernières années le problème de la presse fasciste a été affronté et résolu presque complètement. Dans un Régime totalitaire, comme doit être nécessairement un régime issu d'une Révolution triomphante, la presse est un élément de ce régime, une force au service de ce régime; dans un régime unitaire la presse ne peut être étrangère à cette unité. Voilà pourquoi toute la presse italienne est fasciste et doit se sentir fière de militer, compacte, sous les enseignes du Littorio.

La presse italienne est la plus libre du monde entier

Partant de cette donnée de fait incontestable, on a immédiatement une boussole d'orientation en ce qui concerne l'activité pratique du journalisme fasciste; on évite ce qui est nuisible et on fait ce qui est utile au Régime. Il s'ensuit que, surtout et on pourrait dire exclusivement en Italie à différence d'autres pays, le journalisme plus qu'une profession ou un métier, devient une mission d'une importance grande et délicate, car à l'époque actuelle, après l'école qui instruit les générations qui grandissent, c'est le journal qui circule entre les masses et y déploie son œuvre d'information et de formation. Il n'est donc aucunement absurde, s'agissant de continuer l'éducation formative des foules, que les journalistes doivent être moralement et techniquement préparés; il est évident que dans les écoles on ne fait pas le journaliste *comme on ne fait pas le* poète. *Néanmoins, personne ne voudra nier l'utilité des écoles mêmes. Cette première réunion des journalistes du régime est une récompense et une reconnaissance. Les vieilles accusations de la suffocation de la liberté de presse de la part de la tyrannie fasciste n'ont plus aucun crédit. La presse la plus libre du monde entier est la presse italienne. Ailleurs les journaux sont aux ordres de groupes plutocratiques, de partis, d'individus; ailleurs ils sont réduits à la tâche mesquine de l'achat et vente de nouvelles excitantes, dont la lecture réitérée finit par déterminer dans le public une espèce de saturation stupéfiée avec des symptômes d'atonie et d'imbécillité; ailleurs les journaux sont désormais groupés entre les mains de quelques individus, qui considèrent le journal comme une industrie vraie et propre à l'instar de l'industrie du fer et du cuir.*

Le journalisme italien est libre, car il ne sert qu'une cause et un régime; il est libre, car dans l'orbite des lois du régime il peut exercer, et il exerce, des fonctions de contrôle, de critique, de propulsion. Je conteste de la manière la plus absolue que la presse italienne soit le royaume de l'ennui et

que journal doit devenir un instrument défini; c'est-à-dire individualisé, reconnaissable de la grande orchestre. Les archets classiques n'excluent dans les orchestres modernes les instruments à vent aux formes insolites. Il peut y avoir, par exemple, le journal fasciste à l'air sérieux avec quelque chose d'officieux et le journal d'assaut, batailleur et téméraire. Il peut y avoir des journaux qui préfèrent des problèmes déterminés; ceux qui ont la taille pour être nationaux et d'autres, au contraire, qui doivent se résigner à être des excellentes feuilles régionales et provinciales. Il est, par exemple, absurde qu'un journal provincial veuille imbiber ses lecteurs de pages entières de politique étrangère mondiale.

La différenciation, dont je parlais est donc liée à une véritable division du travail, confiée plus qu'à des mesures venant de haut, au bon sens des journaux fascistes. Cela précisé, la presse nationale, régionale et provinciale sert le régime, en en exposant l'œuvre quotidienne, en créant et en maintenant un milieu de consentement autour de cette œuvre.

C'est un grand bonheur pour vous de vivre en ce premier quart de siècle extraordinaire; c'est un grand bonheur pour vous de pouvoir suivre la Révolution Fasciste dans ses étapes progressives.

Le destin a été particulièrement bienveillant avec vous, en vous concédant d'être journalistes pendant une guerre et pendant une Révolution: deux événements rares et mémorables dans l'histoire des Nations.

Dignité en face des étrangers

Tous ceux qui croient servir le Fascisme et le Régime les servent-ils effectivement et utilement? Pas toujours. Ne rendent pas un service au Régime ceux qui abondent d'adjectifs élogieux et chantent à rimes obligées et par suite à la fin conventionnelles, tout acte même de faible portée, tout homme même de valeur modeste.

Il faut décongestionner et savoir tenir les distances. Six ans de faits de la Révolution fasciste sont plus grands de toute parole surtout de beaucoup de paroles. Les substantifs rendent superflus les adjectifs. Ne rendent pas un service au Régime ceux qui consacrent un espace excessif à la chronique noire et la sensibilisent *dans le but de vendre des copies; ou ceux qui négligent la formation matérielle du journal, qui doit être attentivement surveillée quant aux titres et quant au texte surtout quant aux titres.*

J'ai lu, par exemple, rapportée la nouvelle d'une récompense donnée à un écrivain qui fait la navette de la prison à l'hôpital, avec ce titre Génie et folie, *comme si le génie était irrémissiblement domicilié dans une maison de fous; un accident de travail devient une* catastrophe terrifiante; *on sent le besoin de faire savoir « qu'un jeune professeur a tué sa femme » comme si cela intéressait d'une manière toute particulière le genre humain, en dehors du concierge et des plus proches parents; on recuisine pour la millième fois le mystère de Rodolphe à Mayerling et l'on reproduit jusqu'à l'ennui l'histoire de la Baker, ou soi-disant* Venus Noire. *Tout cela est contraire à l'éducation. Tout cela c'est du journalisme vieux régime. Il est nécessaire que le journalisme nouveau régime, c'est-à-dire fasciste, se désenchoue de ces positions mentales et s'oriente vers l'étude de tous les autres divers grands aspects et problèmes de la vie des individus et de la vie d'un peuple. La chronique noire doit être laissée aux commissaires des postes de*

à la cause des adversaires. La liste des cas dans lesquels, volontairement ou non, on ne sert pas le régime pourrait s'allonger, mais vous m'avez déjà compris et vous avez compris par l'antithèse nécessaire, comment on sert le régime.

La liberté de critique

Je veux à ce point affirmer qu'en dehors des questions strictement politiques et de celles fondamentales de la Révolution, dans toutes les autres la critique peut s'exercer librement. Moi-même, avant la réforme monétaire, je n'ai pas défendu la polémique entre les partisans et les détracteurs de la valorisation, non seulement dans les chaires, mais aussi dans les revues et dans les quotidiens.

Dans les domaines de l'art, de la science et de la philosophie, la carte du Parti ne peut créer une situation de privilège ou d'immunité.

De même qu'il doit être permis de dire que Mussolini, comme joueur de violon, est un dilettante très modeste, ainsi il doit être permis de juger objectivement l'art, la prose, la poésie, le théâtre sans qu'il y ait un veto par le fait d'une carte (tessera) plus ou moins retrodatée. La discipline de parti n'est pas ici en cause. La Révolution ici n'y entre pas. Lorsque quelqu'un demande d'être jugé comme poète, comme auteur dramatique, comme peintre et comme romancier, il n'a pas le droit de s'en appeler à la carte du Parti si le jugement lui est défavorable.

Un tel peut être un brave fasciste et même des premiers moments, mais comme poète il peut être un raté. On ne doit pas mettre le public dans l'alternative de passer pour anti-fasciste s'il siffle, ou de passer pour stupide et pour lâche s'il applaudit à tous les avortements littéraires, à tous les mauvais vers, à tous les tableaux de blanchisseurs. La carte ne donne pas le génie à qui ne le possède pas. Je ne vous ai pas dit tout ce que je pourrais vous dire: mais je pense vous avoir dit des choses essentielles. La plus importante de toutes est celle-ci: votre tâche deviendra toujours plus importante tant aux fins intérieurs qu'aux fins internationaux; car, entre autres choses, dans quelques mois le peuple sera appelé aux comices plébiscitaires, à travers lesquels il devra documenter en face du monde son adhésion effective au Régime. Il faut préparer cette grande manifestation et vous avez, par vos journaux, le moyen de le faire dignement.

Dans le monde international, nous n'allons pas vers des temps faciles. Plus l'Italie augmentera sa stature politique, économique, morale, plus l'Italie fasciste durera *et plus sensibles seront les réactions inévitables dans le monde anti-fasciste qui semble presqu'offensé de devoir constater que c'est l'Italie qui donne une fois de plus un mot d'ordre nouveau dans le domaine politique et social.*

Il faut pour cela que la presse soit vigilante, prête, outillée suivant les besoins modernes; avec des hommes qui sachent polémiser avec les adversaires d'outre-frontière, avec des hommes qui poursuivent surtout, non des objectifs matériels, mais des fins idéals.

Je souhaite que lorsque je vous convoquerai de nouveau, je pourrai constater que vous avez servi toujours plus fermement et fièrement la cause de la Révolution.

Avec cet espoir agréez mon salut cordial, dans lequel il y a une pointe de souvenirs et de nostalgie.

formation et de formation. Il n'est donc aucunement absurde, s'agissant de continuer l'éducation formative des foules, que les journalistes doivent être moralement et techniquement préparés; il est évident que dans les écoles on ne fait pas le journaliste comme on ne fait pas le poète. Néanmoins, personne ne voudra nier l'utilité des écoles mêmes. Cette première réunion des journalistes du régime est une récompense et une reconnaissance. Les vieilles accusations de la suffocation de la liberté de presse de la part de la tyrannie fasciste n'ont plus aucun crédit. La presse la plus libre du monde entier est la presse italienne. Ailleurs les journaux sont aux ordres de groupes plutocratiques, de partis, d'individus; ailleurs ils sont réduits à la tâche mesquine de l'achat et vente de nouvelles excitantes, dont la lecture réitérée finit par déterminer dans le public une espèce de saturation stupéfiée avec des symptômes d'atonie et d'imbécillité; ailleurs les journaux sont désormais groupés entre les mains de quelques individus, qui considèrent le journal comme une industrie vraie et propre à l'instar de l'industrie du fer et du cuir.

Le journalisme italien est libre, car il ne sert qu'une cause et un régime; il est libre, car dans l'orbite des lois du régime il peut exercer, et il exerce, des fonctions de contrôle, de critique, de propulsion. Je conteste de la manière la plus absolue que la presse italienne soit le royaume de l'ennui et de l'uniformité. Ceux qui lisent les journaux étrangers de tous les pays du monde savent combien est grise, uniforme, stéréotypée jusqu'aux détails, leur presse. A ce point, j'affirme que le journalisme italien fasciste doit d'une manière toujours plus nette se différencier du journalisme des autres pays, jusqu'à en constituer, non seulement pour le drapeau qu'il défend, l'antithèse résolue, visible, radicale.

L'harmonie du journalisme fasciste

Cette différenciation n'en exclut pas une seconde non moins importante. Permettez-moi d'employer une comparaison musicale. Je considère le journalisme fasciste comme un orchestre. Le la est commun. Et ce la n'est pas donné par le Gouvernement à travers ses bureaux de presse, sous les espèces de l'inspiration et de la suggestion devant les contingences quotidiennes; c'est un la que le journaliste fasciste se donne à lui-même. Il sait comment il doit servir le Régime. Il n'attend le mot d'ordre jour par jour. Il l'a dans sa conscience. Mais étant donné la il y a la diversité des instruments et c'est précisément par leur diversité qu'on évite la cacophonie et l'on répand la pleine et divine harmonie. En dehors des instruments il y a ensuite la diversité des tempéraments des artistes, diversité nécessaire, car elle s'y ajoute comme un élément impondérable mais vital pour rendre toujours plus parfaite l'exécution. Chacun de toute parole surtout de beaucoup de paroles. Les substantifs rendent superflus les adjectifs. Ne rendent pas un service au Régime ceux qui consacrent un espace excessif à la chronique noire et la sensibilisent dans le but de vendre des copies; ou ceux qui négligent la formation matérielle du journal, qui doit être attentivement surveillée quant aux titres et quant au texte surtout quant aux titres.

J'ai lu, par exemple, rapportée la nouvelle d'une récompense donnée à un écrivain qui fait la navette de la prison à l'hôpital, avec ce titre Génie et folie, comme si le génie était irrémissiblement domicilié dans une maison de fous; un accident de travail devient une catastrophe terrifiante; on sent le besoin de faire savoir « qu'un jeune professeur a tué sa femme » comme si cela intéressait d'une manière toute particulière le genre humain, en dehors du concierge et des plus proches parents; on recuisine pour la millième fois le mystère de Rodolphe à Mayerling et l'on reproduit jusqu'à l'ennui l'histoire de la Baker, ou soi-disant Venus Noire. Tout cela est contraire à l'éducation. Tout cela c'est du journalisme vieux régime. Il est nécessaire que le journalisme nouveau régime, c'est-à-dire fasciste, se désenchoue de ces positions mentales et s'oriente vers l'étude de tous les autres divers grands aspects et problèmes de la vie des individus et de la vie d'un peuple. La chronique noire doit être laissée aux commissaires des postes de police, sauf des cas spéciaux où domine l'intérêt humain ou social ou politique.

Ne servent pas le régime ceux qui ne tiennent pas la mesure de la dignité en face des étrangers, soit quand ceux-ci sont les hôtes de l'Italie, soit quand ils expriment des jugements sur le Régime ou sur Mussolini. Je dois répéter que les dix en conduite sans ou avec éloge, qui me sont décernés parfois par des personnages illustres, me laissent parfaitement indifférent. Il faut exalter les grands hommes, ceux qui rendent de véritables services à la Patrie et à l'humanité, non les vaniteux qui veulent être photographiés au moment où ils font le salut romain devant le Soldat Inconnu. Ne servent le Régime ceux qui manquent de discrétion, surtout en matière de politique étrangère ou financière, qui sont inexacts dans le reportage, qui font du barzinisme en retard; ceux qui se auto-encensent et qui dans les polémiques descendent au personalisme diffamatoire et outrageant. Ne servent pas le régime ceux qui s'abandonnent au luxe du catonisme en général, au moralisme irresponsable, qui concerne tous et personne, tandis qu'en cette matière, d'une manière publique ou couverte, il faut préciser les faits et les noms, afin qu'il soit possible de pourvoir à temps. Ne servent pas la régime ceux qui ne se contrôlant pas dans les articles, les informations, les nouvelles, les jugements sur les hommes, fournissent un aliment

tâche deviendra toujours plus importante tant aux fins intérieurs qu'aux fins internationaux; car, entre autres choses, dans quelques mois le peuple sera appelé aux comices plébiscitaires, à travers lesquels il devra documenter en face du monde son adhésion effective au Régime. Il faut préparer cette grande manifestation et vous avez, par vos journaux, le moyen de le faire dignement.

Dans le monde international, nous n'allons pas vers des temps faciles. Plus l'Italie augmentera sa stature politique, économique, morale, plus l'Italie fasciste durera et plus sensibles seront les réactions inévitables dans le monde anti-fasciste qui semble presqu'offensé de devoir constater que c'est l'Italie qui donne une fois de plus un mot d'ordre nouveau dans le domaine politique et social.

Il faut pour cela que la presse soit vigilante, prête, outillée suivant les besoins modernes; avec des hommes qui sachent polémiser avec les adversaires d'outre-frontière, avec des hommes qui poursuivent surtout, non des objectifs matériels, mais des fins idéals.

Je souhaite que lorsque je vous convoquerai de nouveau, je pourrai constater que vous avez servi toujours plus fermement et fièrement la cause de la Révolution.

Avec cet espoir agréez mon salut cordial, dans lequel il y a une pointe de souvenirs et de nostalgie.

Liste IV

L'Italie 16/10/28

La terre italienne donnera le pain à tous les italiens

En dernier lieu, salués par les applaudissements enthousiastes et interminable de l'assistance, s'est levé le Chef du gouvernement qui a prononcé le discours suivant:

Camarades, Agriculteurs, Messieurs,

C'est la troisième fois que se déroule à Rome la cérémonie de la distribution des récompenses aux braves ruraux qui, combattant dans les premières lignes, ont mérité le nom véliti *de l'agriculture italienne. Cérémonie, dont la signification morale n'a pas besoin d'être soulignée; cérémonie qui a, entre autres choses, l'objectif de concentrer l'attention de toute la Nation sur les problèmes fondamentaux de l'agriculture et de me permettre de tracer le bilan définitif de l'année. Comment avons-nous marché pendant l'année agricole* 1928? *Tout compte fait, discrètement. Les indices furents très prometteurs. Il y a une récolte de concours satisfaisante, même en ce qui concerne les prix, le fenaison très abondante. Mais ensuite les pluies excessives d'avril et de mai ont endommagé le frument dans certains régions. Toutefois, si la diminution de récolte due au vent des premiers dix jours de juin, que les poètes appellent* favonius *et nous prosaïquement* scirocco *n'avait pas endommagé le froment proche à la maturation, la récolte du blé aurait problement atteint ce total de 70 quintaux qui fut annoncé un peu trop prématurément par les optimistes. Les résultats définitifs le réduise à 62 millions 214.800 quintaux.*

La récolte est donc exactement de 10 millions de quintaux supérieure à celle de 1927. Etant donné donc les contingences contraires ou non complétament favorables, la récolte a été bonne. Les prix, de leur côté, ne sont pas touchés au moment de la récolte. Il y a eu une resistance provvidentielle aux ventes immédiates, résistance qu'il faudra organiser toujours mieux. La récolte de betteraves à été médiocre de même que celle du chanvre. Le riz, le raisin, les olives et les agrumes ont bien marché, même quant aux prix; les récoltes moins importantes, mal. Le maïs, surtout dans la Vénétie, a été détruit par la sécheresse.

L'année agricole se clôt par un actif

Voici, en synthèse, l'année agricole 1929, *qui se clôt par un actif, même si ce n'est pas l'actif espéré et mérité. Le préjudice le plus considérable a été provoqué par la sécheresse, qui a frappé tout le bassin de la Méditerranée du mois de mai au mois de septembre. Pendant trois longs mois consécutifs pas une goutte d'eau n'est tombée sur le sol italien. Cela résulte de mon journal particulier que je tiens avec un soin particulier. On comprend donc parfaitement la ferveur pour l'irrigation, dont sont animés les agriculteurs italiens, ferveur qui donnera d'excellents résultats, car les lacs, les fleuves et les sources souterraines ne manquent pas en Italie. Comme je l'ai déjà dit, l'eau existe; il s'agit de la trouver et de la marier avec le soleil.*

Les causes de la sécheresse prolongée, qui n'a jamais été interrompue par des précipitations atmosphériques sauf quelques cyclones passagers, doivent être recherchées dans la pénible et totale calvitie de notre chaîne des Appenins. Il y manque les grandes forêts qui créent les ombrages frais, dont se dégagent les courants qui coagulent, congestionnent la vapeur d'eau suspendue dans les couches élevées de l'atmosphère et la font précipiter sous forme de pluie. Dans l'attente que les arbres plantés par centaines de millions accomplissent, entre autres choses, même cette fonction fondamentale atmosphérique et l'attente sera longue, le gouvernement fasciste non seulement encourage, mais appuie d'une manière tangible ces initiatives.

Depuis que j'ai placé l'agriculture au premier plan de l'économie national, depuis que j'ai prouvé par les faits que l'agriculture doit être préférée à toutes les atures formes de la production, un esprit nouveau, fait de confiance, de tenacité, d'orgueil a soulevé les ruraux d'un bout à l'autre de l'Italie. Les armées se perfectionnent en combattant, il résulte ainsi que l'armée rurale italienne, après ces années de bataille, se présente améliorée dans ces cadres, très compacte dans les rangs et décidée à marcher. Le beau défi entres les agriculteurs de Brescia et ceux de Crémone, constitue la preuve d'un moral résistant à toutes les difficultés et anxieux de les surmonter.

L'assainissement intégral

Je n'ai pas à énumérer de nouveau les mesures du gouvernement en faveur de l'agriculture. Vous les connaissez, car il y en a même de très récentes.

Je vous dirai seulement que je suis avec soin l'activité agricole italienne jour par jour: je vous dirai que j'ai foi et je ferai tout le possible pour rendre toujours plus prospère l'agriculture et pour augmenter le bien-être des agriculteurs silencieux et féconds.

L'assainissement intégral du territoire national est une initiative dont la réalisation suffira à elle seule à rendre glorieuse dans les siècles la Révolution des Chemises Noires.

Cette initiative qui deviendra sous peu une loi de l'Etat et aura une application immédiate, organique et régulière, est l'indice d'une orientation du Régime que j'exprime dans la formule suivante: le temps de la politique principalement urbaine est passé. Du reste, toutes les villes ont eu des sommes qui se chiffrent à milliards, pour des choses utiles et même pour des embellissements superflus; il est temps désormais, de consacrer des milliards aux campagnes, si l'on veut éviter ces phénomènes de crise économique et de décadence démographique qui angoissent d'autres peuples.

Je vous dis, sans fausse modestie, que l'agriculture italienne a fait, en six ans de Régime fasciste, des pas gigantesques; avant tout grâce à la paix garantie aux travailleurs des champs, en second lieu grâce aux progrès réalisés dans chaque branche, en troisième et point dernier lieu par le prestige et la place que le Régime fasciste lui a conférés.

L'éloge à la masse rurale

Avant de passer à la remise des récompenses, je veux décerner un éloge aux dirigeants les grandes organisations syndicales qui ont fait partout œuvre de collaboration sincère, fasciste; aux techniciens agricoles et aux hommes de science que je considère, avec les propriétaires intelligents et actifs, les cadres de l'armée.

Je veux rappeler les professeurs des écoles agraires, les enseignants des écoles rurales, les officiers de l'Armée et enfin les curés qui ont organisé quarante réunions pour la bataille du blé, tandis que 82 *d'entre-eux ont été récompensés. Cela prouve que la sage religieuse charge des âmes peut être parfaitement bien jointe à une activité pratique en vue d'augmenter le bien-être des populations rurales.*

Enfin mon éloge, ma haute satisfaction, va à la grande masse des grands et modestes agriculteurs, des petits agriculteurs, des métayers qui ont tous répondu à mon mot d'ordre avec une unanimité qu'on peut appeler émouvante, étant donné l'état d'éloignement et de négligence, où pendant trop

culteurs italiens, ferveur qui donnera d'excellents résultats, car les lacs, les fleuves et les sources souterraines ne manquent pas en Italie. Comme je l'ai déjà dit, l'eau existe; il s'agit de la trouver et de la marier avec le soleil.

Les causes de la sécheresse prolongée, qui n'a jamais été interrompue par des précipitations atmosphériques sauf quelques cyclones passagers, doivent être recherchées dans la pénible et totale calvitie de notre chaîne des Appenins. Il y manque les grandes forêts qui créent les ombrages frais, dont se dégagent les courants qui coagulent, congestionnent la vapeur d'eau suspendue dans les couches élevées de l'atmosphère et la font précipiter sous forme de pluie. Dans l'attente que les arbres plantés par centaines de millions accomplissent, entre autres choses, même cette fonction fondamentale atmosphérique et l'attente sera longue et non inférieure à un demi-siècle, il est nécessaire de créer sans hésitations des installations d'irrigation. Quelques-unes sont déjà en cours en Lombardie et dans la Vénétie, qui rédimeront de très vastes plaines et qui sont par leur importance dignes de l'Italie fasciste. On sait que le gou-

[illegible] de collaboration sincère, fasciste; aux techniciens agricoles et aux hommes de science que je considère, avec les propriétaires intelligents et actifs, les cadres de l'armée.

Je veux rappeler les professeurs des écoles agraires, les enseignants des écoles rurales, les officiers de l'Armée et enfin les curés qui ont organisé quarante réunions pour la bataille du blé, tandis que 82 d'entre-eux ont été récompensés. Cela prouve que la sage religieuse charge des âmes peut être parfaitement bien jointe à une activité pratique en vue d'augmenter le bien-être des populations rurales.

Enfin mon éloge, ma haute satisfaction, va à la grande masse des grands et modestes agriculteurs, des petits agriculteurs, des métayers qui ont tous répondu à mon mot d'ordre avec une unanimité qu'on peut appeler émouvante, étant donné l'état d'éloignement et de négligence, où pendant trop longemps fut tenue la population des campagnes.

Dans les villages, dans les fermes, dans les chaumières, ce mot d'ordre a été entendu comme un commandement et la masse innombrable des infanteries rurales marche, d'un pas solennel, vers les conquêtes ultérieures.

De cette masse, une petite avant-garde de cinquante mille hommes se rassemblera à Rome dans le dixième anniversaire de la victoire qui fut remportée, en grande partie, avec le sang des paysans.

Le nouveau mot d'ordre

J'espère que la radio m'aura concédé la joie de faire parvenir ma voix et mon salut fraternel aux agriculteurs qui, dans plusieurs localités d'Italie, se sont réunis pour m'écouter. Mon salut va également aux ruraux qui en Tripolitaine, en Cyrénaïque, en Somalie sont absorbés dans l'œuvre des pionniers qui défrichent la steppe et ramenent la vie et fertilité là où, pendant des siècles ne régna que l'aridité et la mort.

Ces camarades méritent une mention toute particulière, car leur fatigue se déroule dans des conditions très dures et sous un climat défavorable. Tous les agriculteurs en Italie et aux colonies, savent combien j'ai à cœur leurs intérêts; ils n'ignorent pas que ma pensée est: augmenter autant que possible la fécondité de la terre italienne, améliorer le sort des millions et millions de ruraux qui la travaillent avec une tenacité dure et sacrée, c'est là un des buts fondamentaux du Régime fasciste, auquel nous ne manquerons pas.

Et maintenant, camarades, le mot d'ordre pour la quatrière année de la bataille du blé est le suivant: préparation diligente du terrain; semences sélectionnées; sémailles en lignes partout où cela est possible; application d'engrais naturels et chimiques selon les indications des techniciens; un quintal ne plus en moyenne par hectare, et nous serons à la veille de la victoire. Un outre quintal et nous aurons atteint ce qui sembla jusqu'à hier un rêve et un prodige: la terre italienne qui donne le pain nécessaire à tous les italiens.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C 10.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 19.

Roomia.

21/11 1928.

5000—11—27. 3574

Légation de Finlande

Roomassa, 21 p:nä marrask. 1928.

N:o 899.

30 255/11. -28
28/11-28
5 C 10

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 19, jonka otsikot ovat:

(100 Italia) Fascistien suuri neuvosto;
(7. —) Italian ja Ranskan neuvotteluista;
(100. —) " Bonifica integrale";
(16. V.) Suojeluskuntaupseerien matka;
(100 Italia) Mussolinin puheita.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m,
H e l s i n k i.

30 / 255 Sal. D. 19 28
28/11-28 No
OSASTO
100 Italia

R A P O R T T I N:o 1 9.

Fascistien suuri neuvosto.

Raportissani viime syyskuun 21 p:ltä olen tehnyt selkoa fascistien suuren neuvoston laatimasta lakiehdotuksesta, joka koskee saman neuvoston kokoonpanoa ja toimintaa. Sittemmin on hallitus senaatille antanut asiaa koskevan esityksen, joka ei ole joka suhteessa suuren neuvoston ehdotuksen mukainen ja joka eräissä kohden antaa pääministerille suuremman vallan kuin alkuperäinen ehdotus. Niin saa esim. pääministeri, joka alkuperäisen ehdotuksen mukaan voi kutsua eräitä henkilöitä ottamaan osaa suuren neuvoston istuntoihin, esityksen mukaan nimittää heidät neuvoston jäseniksi. Samoin voi esityksen mukaan pääministeri pyytää suuren neuvoston lausuntoa kaikista yleisistä kysymyksistä. Ja mitä siihen luetteloon tulee pääministeriehdokkaasta tai ehdokkaista, jonka suuren neuvoston on annettava kuninkaalle pääministeripaikan joutuessa vapaaksi, niin on se esityksen mukaan tehtävä pääministerin ehdotuksesta.

Uusi on myös määräys, että pääministeri fascistipuolueen pääsihteerille voi luovuttaa oikeuden kutsua kokoon suuri neuvosto, määrätä kokouksen päiväjärjestys ja toimia sen puheenjohtajana.

Kun esitys jätettiin senaatille, seurasi sitä Mussolinin sitä koskeva selonteko, joka on siksi merkillinen että sen ranskankielisen käännöksen ohelli -

sena lähetän liitteenä I. Huomiota ansaitsee siinä ehkä ensi sijassa väite, ettei uuden lain kautta kuninkaan oikeuksia ollenkaan rajoiteta (Cette disposition qui n'enlève rien aux droits de la Couronne), sekä että fascistiregimiä väitetään perustuslailliseksi (Il est naturel que dans le Régime fasciste qui est toujours constitutionnel).

Esityksen käsitteli senaatti istunnossaan t.k. 15 p:nä ja luonnollisesti se sen hyväksyi. Kaikkiaan läsnäolevista 202 senaattorista äänesti 19 lakia vastaan ja kaksi oli äänestämättä.

Asia menee nyt edustajakamariin.

Rooma, 21 p:nä marrask. 1928.

Rolf Thesleff

Liste no. I a.

Samedi le projet de loi relatif à l'organisation et aux attributions du Grand Conseil sera présenté aux bureaux du Sénat et passera en discussion la semaine prochaine.

Le Chef du gouvernement a présenté son rapport sur le projet de loi.

« Personne, dit le Chef du gouvernement, parmi les adversaires les plus acharnés du fascisme, ne peut aujourd'hui douter que de la révolution d'octobre 1922 soit sorti non un ministère ni un gouvernement, mais une nouvelle organisation de la Société, un nouveau type d'Etat: un Régime. Graduellement, en six ans du Fascisme, un ensemble important d'organisations et d'institutions s'est formé. La nouvelle organisation politique s'est transformée en organisation juridique.

Le projet de loi actuel est un nouveau pas décisif en avant fait vers l'absorption de la part de l'Etat des grandes institutions surgies de la révolution de 1922.

Le Parti Fasciste comme force organisée de l'Etat

L'Etat fasciste, à l'encontre de l'Etat libéral, ne s'estime pas étranger à la vie de la nation, ne croit pas que les forces sociales doivent être abandonnées à elles-mêmes, proie facile du premier occupant. Une telle conception dont les dégâts étaient limités au temps où le pouvoir résidait effectivement en une petite minorité, était devenue la source du plus grave désordre, le jour où les masses économiquement et intellectuellement élevées, furent appelées à participer largement à la vie nationale. Donner aux masses le pouvoir et les abandonner à elles-mêmes, signifiait la ruine de l'Etat et l'anarchie.

Le fascisme a compris que la nation italienne ne pouvait se sauver que moyennant la création d'une nouvelle organisation politique et sociale dans laquelle les masses ne seraient plus abandonnées à elles-mêmes, mais au contraire rapprochées de l'Etat et participant à sa vie.

Le fascisme a fait ce que la démocratie avait négligé. Il s'est approché du peuple et a pénétré parmi les paysans, les ouvriers, les agriculteurs, les petits bourgeois. Il s'est approché des jeunes gens, des enfants et s'est rendu l'interprète des besoins du peuple.

Il l'a éduqué politiquement et moralement, organisé non seulement au point de vue professionnel et économique, mais également au point de vue militaire, culturel, éducatif et récréatif.

Ainsi la vie du fascisme s'est identifiée avec celle de la nation.

Tout un admirable réseau d'institutions fait partie de l'organisation juridique de l'Etat.

L'Etat fasciste s'affirme non seulement comme un Etat d'autorité, mais comme un Etat populaire, le seul Etat populaire que le monde a créé jusqu'ici.

La nécessité de l'organe suprême

En cette nouvelle et plus ample organisation de l'Etat s'impose à toute évidence la nécessité d'un organe suprême, où toutes les institutions du Régime et toutes ses forces se rencontrent, soient en contact et se crée ainsi une synthèse qui soit en même temps discipline et coordination des efforts.

Cette tâche ne pouvait être remplie par la Chambre élective. Certes, pas par la Chambre des régimes libéraux démocratiques, expression d'une volonté inexistante de la masse amorphe. Non plus par la Chambre, issue du suffrage organisé, comme celle que la récente loi sur la Représentation politique a introduite en Italie. Trop nombreuse, d'une part, incomplète, d'autre part, car quelques forces fondamentales du Régime, le Sénat, par exemple, n'y sont pas représentées, ou ne se trouvent pas dans la position qui correspond à la tâche qu'elles remplissent dans le système complexe.

La Chambre élective, organe excellent de la fonction, ne serait pas adaptée à constituer l'organe de synthèse et de coordination, dont on a senti dès le début le besoin.

Le Grand Conseil

Cette tâche très haute est par contre dans la pratique remplie d'une manière excellente, par le Grand Conseil du Fascisme. Une assemblée restreinte, présidée par le Chef du Gouvernement en personne, dans laquelle siègent les Chefs de toutes les forces organisées du Régime, dans laquelle le secret des discussions permet de supprimer toutes les formalités extérieures des débats parlementaires et de parler librement dans l'intérêt, dans le seul intérêt de l'Etat et de la Nation, est de la plus grande utilité, voire nécessaire pour donner une unité d'adresse, à toutes les forces qui agissent dans le cadre de l'Etat Fasciste et pour lui assurer dans les plus graves décisions le consentement de tout le peuple italien.

Par le présent projet de loi le Grand Conseil du Fascisme entre à faire partie de l'organisation constitutionnelle de l'Etat dans cette position éminente auquel il a droit.

Tandis que la synthèse personnelle de l'Etat se concrète en la personne auguste du Roi, Chef Suprême, la synthèse collégiale des différentes organisations qui existent dans l'Etat, se réalise dans le Grand Conseil.

Par rapport au Gouvernement le Grand Conseil remplit la double fonction d'intermédiaire entre le Gouvernement même et les autres forces organisées de la Nation et de conseiller ordinaire en matière politique. Il serait erroné de penser à une situation de dépendance du Gouvernement du Grand Conseil. Le Gouvernement ne dépend pas plus du Grand Conseil qu'il ne dépend du Parlement. La Présidence du Grand Conseil confiée au Chef du Gouvernement, la réunion et la fixation de l'ordre du jour du Grand Conseil réservées au Chef du Gouvernement, prouvent cette indépendance.

Le Grand Conseil n'est pas placé au-dessus du gouvernement, il est près du gouvernement pour collaborer avec lui, en prenant connaissance de ces propos et de ses informations, en lui donnant à son tour des nouvelles sur les conditions matérielles et morales de la masse et sur leur état d'esprit, en discutant librement sur tout, et en proposant les conditions qui lui semblent les meilleures.

Mais la responsabilité de l'action politique reste toujours au gouvernement, qui seul décide.

Le Grand Conseil n'est donc pas, comme pouvait le croire un observateur superficiel, un *duplicata* du Conseil des ministres. Celui-ci reste toujours l'organe collégial délibératif du gouvernement, celui qui dit le dernier mot dans toutes les questions politiques, même lorsque sur elles s'est précédemment prononcé le Grand Conseil.

Non moins précise est la figure de ce nouvel organe constitutionnel par rapport au Parlement.

Le Grand Conseil et le Parlement

La fonction législative et la fonction inspective, telles qu'elles sont consacrées par le Statut du Royaume, restent intactes dans le Parlement. Même lorsque,comme on le verra, le Grand Conseil est appelé à participer à la fonction législative, sa tâche reste celle d'une très haute consultation, mais qui ne lie pas.

Par contre, le Grand Conseil, même dans sa fonction limitée de conseiller de la Couronne et du gouvernement, peut intervenir dans des questions, qui sont normalement soustraites à l'examen du Parlement, comme le droit de guerre et de paix, qui, sont, selon le Statut, une prérogative de la Couronne. Cette prérogative n'est certes pas touchée par l'intervention, d'ailleurs purement facultative, du Grand Conseil.

Il est naturel que dans les moments suprêmes de la vie de la Nation, en une assemblée secrète, peuvent et parfois doivent être interpellés les hommes qui dirigent toutes les forces vives du Pays, en ont en main le pouls et sont en état d'en préparer l'âme aux plus dures épreuves.

Comme avant l'action, le Chef Suprême réunit au grand rapport ses généraux pour les consulter, ainsi au moment des grandes décisions historiques, le Grand Conseil peut être appelé au rapport, pour donner son avis; mais surtout pour recevoir les directives de l'action de préparation matérielle et spirituelle des masses, que cet organe est mieux que tout autre, à même de remplir.

Conseil suprême de la Couronne et Conseil ordinaire du Gouvernement

D'après ce qui précède, la position du Grand Conseil parmi les organes fondamentaux et par suite constitutionnels de l'Etat, apparaît d'une manière claire. Le Grand Conseil se place parmi les organes constitutionnels de l'Etat en une situation différente tant de celle du gouvernement que de celle du Parlement, mais tout aussi éminente. Conseil Suprême de la Couronne, Conseil Ordinaire du gouvernement, en matière politique, participant, de cette manière au pouvoir législatif, le Grand Conseil a, en outre, selon la législation en vigueur et selon le présent projet de loi, d'autres très hautes fonctions, comme la formation de la liste des députés désignés à soumettre à l'approbation du Corps électoral, et la direction suprême de l'activité du Parti National Fasciste est des organisations à sa dépendance.

Après avoir brièvement parlé de la nature du nouvel organe constitutionnel créé par le projet de loi, et de sa position par rapport aux autres organes constitutionnels de l'Etat, de mots nous suffiront pour expliquer les diverses dispositions du projet, qui règle la constitution et les fonctions du Grand Conseil.

Tout en étant devenu un organe de l'Etat, il est juste qu'il continue à porter le nom avec lequel il est né: « Grand Conseil du Fascisme ».

Le Fascisme s'identifie désormais avec la Nation et avec l'Etat.

Par suite dire « Grand Conseil du Fascisme » signifie dire « Grand Conseil de la Nation et de l'Etat ».

Après avoir défini dans l'article premier le Grand Conseil, les articles 2, 3, 4, 5, 6 et 7 du projet de loi en règlent la constitution.

La nouvelle structure du Grand Conseil

Le Grand Conseil est présidé de droit par le Chef du gouvernement. Ses membres se divisent en trois catégories spécifiées dans le projet de loi.

L'énumération montre que tandis que par les deux premières catégories la qualité de membre du Grand Conseil est la conséquence de fonctions exercées dans le passé ou le présent, par la troisième catégorie il faut un véritable acte de nomination ou d'appel et la reconnaissance royale.

La nouvelle conception de la loi constitutionnelle

Comme on le sait, selon la doctrine et la pratique constitutionnelle italienne, il n'y a pas jusqu'ici de différence entre les lois ordinaires et les lois constitutionnelle. Il en est autrement dans les pays où il existe un organe spécial du pouvoir constituant, les lois constitutionnelles doivent être approuvées dans une forme spéciale et ont un caractère propre qui les rend supérieures aux lois ordinaires.

En Italie l'organe de l'ordinaire

L'Italie 9/11-28

Lüb no. I. b.

pouvoir législatif a la faculté de modifier sans distinction, toutes les lois de l'Etat et de légiférer en matière constitutionnelle.

En établissant dans l'art. 12 que l'avis du Grand Conseil doit être entendu sur tous les projets de loi de caractère constitutionnel, le projet de loi crée un nouveau type de législation, la législation constitutionnelle pour laquelle est toujours demandé l'examen préventif du Grand Conseil.

La conséquence pratique de tout cela est importante. L'autorité judiciaire dans l'exercice de son contrôle de légitimité sera dorénavant autorisée à nier l'observation aux lois constitutionnelles émanées sans l'avis préventif du Grand Conseil.

Devant ces graves conséquences de la nouvelle distinction introduite une précise définition des lois constitutionnelles s'imposait. L'art. 12 les précise.

Aucune innovation dans les graves matières indiquées ne sera possible sans l'avis préventif du Grand Conseil.

Une seconde fonction essentiellement consultative, mais très élevée, est donnée par l'art. 13 au Grand Conseil qui tient à jour la liste des hommes à présenter à la Couronne en cas de vacance, pour la nomination du Chef du Gouvernement, Premier Ministre, Secrétaire d'Etat, ainsi que la liste des personnes qu'en cas de vacances il juge aptes à assumer des fonctions de Gouvernement.

Rien n'est enlevé aux droits sacrés de la Couronne

Cette disposition qui n'enlève rien aux droits de la Couronne, ni diminue les attributions du Chef du Gouvernement, a une importance fondamentale car elle assure, à travers le Grand Conseil la continuité du Régime. Comme toujours, cette fois encore, le fascisme inocule le nouveau sur l'ancien. Dans tout Etat constitutionnel la Couronne avant de procéder au choix de ses Ministres consulte les hommes les plus éminents de l'Etat. Dans le régime parlementaire il s'était créé un vrai droit de consultation réservé à quelques hommes considérés comme les Chefs du Parlement, spécialement de la Chambre élective, et interprètes de sa volonté. C'était une conséquence de l'usurpation de la souveraineté par la Chambre aux dépenses des autres pouvoirs de l'Etat.

Il est naturel que dans le Régime fasciste qui est toujours constitutionnel soit conservé ce droit de proposition, mais soit transformé de façon à la rendre en tout cohérent à la conception fasciste de l'Etat.

Pour la succession du Chef du Gouvernement

Comme le Grand Conseil résume toutes les forces du régime et en est la synthèse plus complète, il est naturel que lui soit conférée la faculté de proposer respectueusement à la Couronne les personnes réputées les plus aptes à assumer le Gouvernement de l'Etat.

Cette faculté culmine dans le droit reconnu au Grand Conseil de former et tenir à jour une liste de noms parmi lesquels, en cas de vacance, la Couronne pourra choisir le Chef du Gouvernement.

Il s'agit d'un droit de proposition qui ne vulnère pas le droit de décision qui revient, sans discussion, au Souverain, selon le Statut et selon la loi sur les attributions et les prérogatives du premier ministre. Cela ne signifie pas que la proposition du Grand Conseil n'ait pas de valeur. Elle en a une très haute comme toujours en cette délicate matière de caractère essentiellement politique. Et puisque le but fondamental de la loi est d'assurer, sans secousse, la transmission des pouvoirs, en cas de cessation de la charge du Chef du Gouvernement l'art. 13 veut que la formation de la liste soit faite d'avance et non au moment de la vacance, ce qui résulte spécialement de la disposition par laquelle la liste ne peut se former que sur la proposition du Chef du Gouvernement en charge.

Il en est de même pour la liste des Ministres et sous-secrétaires d'Etat.

L'évolution du P. N. F.

L'évolution s'accomplit par laquelle de simple association privée il se transforme en grande institution de droit public instrument fondamental du Régime, dans son action de propagande et d'éducation politique et sociale du peuple italien.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
30 / 255 Sal. 28
28/11-28
RYHMÄ 7 | OSASTO Italia | ASIA

Italian ja Ranskan neuvotteluista.

Kun Ranskan vastanimitetty ambassadööri de Beaumarchais kevättalvella saapui Roomaan, oli hänen heti ryhdyttävä neuvottelemaan täkäläisen ulkoasiainministeriön kanssa niistä kysymyksistä, joista hyvien välien aikaansaaminen Ranskan ja Italian välillä riippui. Sen jälkeen on ahkerasti neuvoteltu, se tiedetään, mutta neuvottelujen kulusta ja mahdollisista tuloksista on vaiettu. Nyt on kuitenkin pariisilainen l'Oeuvre tämän marraskuun 7 p:nä väittänyt tietävänsä, että neuvottelut kohta johtavat tulokseen ja että jo on päästy yksimielisyyteen siitä, että Italia luopuu niistä vaatimuksista, mitä sillä on ollut Tunisissa asuvien italialaisten oikeuksiin nähden, ja että Ranska puolestaan luovuttaa Italialle alueen Tripolitanian rajalla.

Koska l'Oeuvren uutinen on kierrellyt Euroopan sanomalehdistössä, on syytä huomauttaa, että milanolainen Il Sole tämän kuun 10 p:nä ilmoittaa puolivirallisesti saaneensa tietää, ettei mitään sopimusta ole tehty, etteikä luultavasti ole tekeilläkään sellaista sopimusta, josta Ranskan sanomalehdistö puhuu. Vaikka tietääkseni mikään muu lehti ei tätä dementiaa ole julkaissut, ollaan täällä sitä mieltä, että siihen kuitenkin on kiinnitettävä huomiota, sekä sen tähden että Il Sole on arvossa pidetty lehti että sen tähden että täkäläiset lehdet ovat sisältäneet kiukkuisia lausuntoja l'Oeuvren uutisen johdosta.

Rooma, 21 p:nä marrask. 1928.

Rolf Thesleff

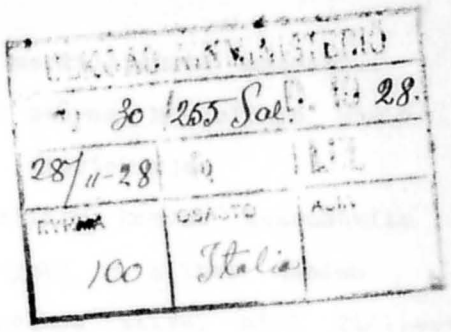

" Bonifica integrale."

Kuten monesti olen kirjoittanut, kuuluu Mussolinin politiikkaan maanviljelyksen kohottaminen, ja pidetään täällä kulloinkin paljon melua, kun sitä tarkoittaviin toimenpiteisiin ryhdytään. Tänä syksynä on paljon kirjoitettu lakiehdotuksesta, joka koskee "la bonifica integrale'a". Tälle sanalle on vaikeata löytää suomalaista vastinetta; ranskaksi on se käännetty " l'assainissement intégral" ja suomeksi sitä ehkä voisi kutsua " täydelliseksi maanparannukseksi".

Lakiehdotus on päivätty syyskuun 15 p:nä. Sen mukaan myönnetään varoja vuodesta 1930 vuoteen 1960 maanparannus - ja uutisviljelystöihin, varsinkin pienviljelysten aikaansaamiseksi, joko sellaisiin jotka tarkoittavat vesiperäisten maiden kuivattamista, tai sellaisiin joiden tarkoituksena on irrigatsionitöiden suorittaminen. Ehdotuksen ranskalainen teksti seuraa ohellisena liitteenä N:o II ja käy siitä selville m.m. niiden summien suuruus, jotka eri vuosina käytetään tässä kysymyksessä olevaan tarkoitukseen. Ja myöntää täytyy, että ne noin viidentoista vuoden kuluttua ovat melkoiset. Mutta lähivuosina ne ovat niin vaatimattomat, että niillä kerskaamiseen ei juuri ole syytä. Niinpä esim. budjettikautena 1930 - 31 kaikkiaan (artikloissa 3, 4, 6 ja 7) myönnetyt varat ovat noin 25 miljoonaa liiraa eli vähän yli 50 miljoonaa Suomen markkaa. Jos vertaa toisiinsa asukaslukuja Suomessa ja Italiassa, niin vastaisi tämä Suomessa 4 miljoonaa Smk. Ei siis

ensi vuosina ole kysymys mistään merkillisistä menoista.

Liitteenä N:o III seuraa Mussolinin prefekteille lähettämä asiaa koskeva kiertokirje.

Kun viimeksi Mussolinin kanssa keskustelin Italian taloudellisista oloista pyysin - siihen nähden että oli varsin vaikeata saada selkoa siitä, mitä Italiassa tällä alalla oli tehty - hänen suostumustaan suorastaan kääntyä yleisten töiden ministeriön puoleen saadakseni bonificaa koskevia tietoja. Nyt olen mainitulta ministeriöltä saanut laajahkon selonteon, jonka suomennos ohellisena seuraa liitteenä N:o IV.

Rooma, 21 p:nä marrask. 1928.

Rolf Thesleff

L'Italie 5/10-28

Liste no. II

Le texte des onze articles de la loi

Art. 1er. — A partir de l'exercice 1929-30 et jusqu'au terme de l'exercice 1933-34, la limite d'engagement pour les annuités de paiement de la contribution de l'Etat aux travaux d'irrigation et à ceux d'assainissement hydraulique qui seront exécutés en concession, y compris les travaux de mise en état des régions montagneuses qui intéressent les bassins, est fixée en 30 millions de lires pour l'exercice 1929-30, 40 millions pour l'exercice 1930-31, 50 millions pour l'exercice 1931-34, 65 millions pour l'exercice 1932-33 et 65 pour 1933-34 indépendamment de la limite d'engagement, qui, par les lois annuelles de budget, sera établie à l'égard des autres travaux extraordinaires donnés en concession, conformément à l'article 3 du décret-royal du 6 octobre 1927, n. 1827.

Art. 2. — Les paiements des annuités de contribution de l'Etat pour les travaux d'irrigation et d'assainissement hydraulique, donnés en concession, auront lieu à partir de l'exercice 1929-30.

Art. 3. — Quant aux paiements à ordonner en raison des travaux d'irrigation et d'assainissement concédés à partir de l'exercice 1929-30, on devra inscrire au budget les crédits spéciaux de fonds fixés aux sommes suivantes:

Exercice 1930-31	L.	13,500,000
» 1931-32	»	29,500,000
» 1932-33	»	48,000,000
» 1933-34	»	69,500,000
» 1934-35	»	91,000,000
» 1935-36	»	112,500,000
» 1936-37	»	134,000,000
» 1937-38	»	155,500,000
» 1938-39	»	177,000,000
» 1939-40	»	193,000,000
» 1940-41	»	209,000,000
» 1941-42	»	225,000,000
» 1942-43	»	241,000,000
» 1943-44	»	257,000,000

L'attribution de 257 millions de lires sera maintenue sans changement dans l'exercice 1944-45 jusqu'à l'exercice 1959-60; elle diminuera dans les années successives, en raison de l'épuisement graduel des annuités trentennales.

Art. 4 — Pour la construction d'acquéducs ruraux l'Etat peut accorder une contribution dans la mesure de 75 pour cent du montant des travaux.

A ces contributions s'appliquent les dispositions prévues aux articles 3, 4 et 5 du décret-royal en date du 20 mai 926, N. 1154.

Pour les paiements prévus par les alinéas précédents, ces contributions seront inscrites au budget du Ministère des Travaux Publics.

Exercice 1930-31	L.	2,000,000
» 1931-32	»	4,000,000
» 1932-33	»	6,000,000
» 1933-34	»	8,000,000
» 1934-35	»	10,000,000
» 1935-36	»	12,000,000
dans les exercices du 1936-37 tu 1959-60	»	13,000,000

Après ce dernier exercice les assignations diminueront en raison de l'épuisement graduel des annuités.

Art. 5. — L'article 10 du texte unique en date 30 décembre 1928, N. 3252 et l'article 17 du décret-loi en date du 18 mai 1924, N. 753, sont abrogés.

Les projets d'assainissement hydraulique doivent prévoir les travaux nécessaires pour la provision d'eau potable. La dépense y relative sera comprise dans le préventif de la dépense de l'assainissement, mais la contribution de l'Etat ne pourra en aucun cas être inférieure à la mesure de 75 pour cent prévue dans l'article précédent.

Art. 6. — Le concours de l'Etat prévu dans le décret-royal du 7 février 1926, N. 193, pour la construction de bourgades rurales est élevé de 10 à 25 pour cent du montant des travaux, avec faculté de la part du Ministère des Travaux Publics d'augmenter jusqu'à 30 pour cent du montant même, en raison de l'importance de l'entreprise pour l'intérêt public et des charges qui pèsent sur lui.

Pour pourvoir aux dépenses de l'alinéa ci-dessus sont autorisées les assignations suivantes au budget du Ministère des travaux Publics:

Exercice 1930-31	L.	1,000,000
» 1931-32	»	2,000,000
» 1932-33	»	3,000,000
» 1933-34	»	4,000,000
» 1934-35	»	5,500,000
» 1935-36	»	7,000,000
» 1936-37	»	8,500,000
dans les exercices de 1937-38 au 1958-59 inclus	»	10,000,000

Art. 7. — Pour la construction de travaux d'irrigation dans l'Italie septentrionale et centrale sont autorisés, en addition aux fonds déjà consentis par les lois spéciales, les assignations suivantes qui seront inscrites au budegt du Ministère de l'Economie Nationale:

Exercice 1929-30	L.	6,000,000
» 1930-31	»	7,500,000
» 1931-32	»	9,000,000
» 1932-33	»	10,500,000
» 1933-34	»	12,000,000
» 1934-35	»	14,500,000
» 1935-36	»	17,000,000
» 1936-37	»	19,500,000
dans les exercices du 1937-38 au 1957-58	»	22,000,000

Art 8. — Le Ministère de l'Economie Nationale pourra concourir moyennant des contributions en une mesure non supérieure à 40 pour cent dans les dépenses effectivement soutenues pour l'exécution des travaux suivants dans l'intérêt de plusieurs fonds:

a) construction et rétablissement de routes champêtres;

b) provision d'eau.

Pour pourvoir au paiement des contributions susdites les suivantes ouvertures de crédit sont autorisées dans le budget du Ministère de l'Economie Nationale:

Exercice 1930-31	L.	1,000,000
» 1931-32	»	2,500,000
» 1932-33	»	4,000,000
» 1933-34	»	5,500,000
» 1934-35	»	7,000,000
» 1935-36	»	8,500,000
» 1936-37	»	10,000,000
» 1937-38	»	11,500,000
» 1938-39	»	13,000,000
» 1940-41	»	16,000,000
» 1941-42	»	17,000,000
» 1942-43	»	19,000,000
dans les exercices du 1943-44 au 1958-59	»	20,000,000

En addition aux ouvertures de crédit inscrites au budget de l'économie nationale pour les contributions et les subventions relatives à l'application de l'énergie électrique pour des buts agricoles et d'assainissement, aux termes des décrets-royaux en date 2 octobre 1919, N. 1995 et 20 juillet 1925 1925 N. 1315, sont autorisés pour les dépenses y relatives les ouvertures de crédit suivantes au budget du même Ministère:

Exercice 1930-31	L.	300,000
» 1931-32	»	500,000
» 1932-33	»	1,000,000
dans les exercices du 1933-34 au 1958-59	»	1,500,000

Art. 10. — Les disponibilités qu'à la fin de chaque exercice résulteront sur les contributions faites par le présent décret, devront être ajoutées aux dotations de l'exercice successif.

Art. 11. — Le Ministère des Finances est autorisé à apporter par décret les variations nécessaires de budget.

Liste no III

L'Italie 3/10-28.

Une circulaire du Chef du Gouvernement aux préfets sur la transformation foncière

Le Chef du Gouvernement a fait parvenir aux Préfets la circulaire suivante:

« Je désire rappeler à VV. EE.:

1) Que le projet de loi présenté ces jours-ci à la Chambre, prévoit des subventions si larges pour tous les travaux d'assainissement (défrichements, irrigations, recherches hydriques, bâtiments ruraux, route et travaux de tout genre) qu'il rend économiquement convenable pour une grande partie du Pays, la transformation foncière.

2) Que l'Association Nationale des Consortiums d'assainissement et d'irrigation s'est assurée les moyens de financement nécessaires à des conditions convenables et susceptibles de pouvoir répondre à toute requête;

3) Que, étant donné la loi prédisposée et les moyens d'exécution désormais disponibles, les propriétaires, pris individuellement ou faisant partie des Consortiums, ont l'obligation de préparer les projets techniques en vue de la transformation de leurs fonds de manière que la loi précitée puisse être appliquée dans le plus bref délai possible.

VV. EE. établiront avec le concours des Corps techniques de l'Etat et de la province que l'ordre a été exécuté et pourvoiront en cas de manquement, à se substituer aux propriétaires dans l'exécution des travaux, en prenant toutes les mesures exécutives qu'ils estiment, cas par cas, opportunes, afin que le programme du Gouvernement soit appliqué sans retard.

Je prie VV. EE. de me faire parvenir mensuellement un rapport sur l'extension des assainissements qui commenceront aujourd'hui, sur les travaux accomplis, sur les perspectives des travaux futurs, sur la main-d'œuvre employée et sur l'accroissement de la population rurale dans les territoires soumis à assainissement.

(Signé): MUSSOLINI ».

Liite no. IV

Lainsäädäntö.

Maanviljelyksen edistämistä koskevat Italian lait tähtäävät kahteen päämäärään: enentää tuotantoa tyydyttääkseen lisäytyvän väestön tarpeita ja vastustaa kaupunkeihin muuttamista (urbanesimo) kaikkine poliittisine ja sosiaalisine seurauksineen, suunnaten väestöä maaseudulle ja pitäen huolta siitä, että se siellä saa pysyväisen asuinpaikan.

Jättäen huomioonottamatta lukuisat erikoistoimenpiteet, joiden tarkoituksena on suosia jotakin määrättyä maanparannustyötä (maatalojen rakentamista, vesitystöitä, teitä tiloille j. n.e.), ovat pääasialliset, maanviljelyksen edistymistä koskevat lait seuraavat: laki N:o 3256 koskeva maanparannusta, annettu 30 p. jouluk. 1923 ja laki N:o 753 koskeva yleishyötyä tarkoittavia muutoksia maanviljelyksessä (trasformazioni fondiarie) annettu 18 p. toukok. 1924.

Laki vesitystöistä.

Maanparannusta koskeva laki, fascistihallituksen toimeenpaneman uudistuksen jälkeen, pitää päämääränään tehdä maanomistajille mahdolliseksi ja edulliseksi suoperäisten ja vaillinaisesti ojitettujen maiden viljelyskelpoiseksi muuttamista ja väkiperäiseksi saattamista.

Lähtien olettamuksesta, että maanomistajien hoiminta ei voisi tapahtua, ellei poistettaisi sekavista vesitysoloista johtunutta haittaa, laki määrää valtiolle soiden kuivattamis-tehtävän, ja yleensä suoperäisten maiden ojituksen hoitamisen, kun on kyseessä saavuttaa hygienisiä ja taloudellisia tuloksia, joilla on huomattava yhteiskunnallinen merkitys.

Mutta vesitysolojen järjestäminen, vaikkakin se on tärkeä tekijä maanviljelyksen myöhäisemmälle kehitykselle, ei kuitenkaan riittäisi ratkaisevasti vaikuttamaan siihen kehitykseen, ellei poistettaisi muitakin sekä fyysillistä että taloudellista laatua olevia esteitä, jotka ovat olennaisia suoperäisille mailleo

Valtiolla on siis oikeus suorittaa yhdessä vakinaisten vesitysolojen parannustöiden kanssa myöskin näitä täydentäviä töitä:

1) mitä vesitysoloihin tulee, pitää huolta vesisäiliöistä vuoristoissa ja vesien kulun järjestämisestä tasangoilla, mikäli ne ovat välttämättömässä yhteydessä maanparannustöiden kanssa;

2) mitä taloudelliseen puoleen tulee, pitää huolta teiden rakentamisesta ja maanparannustöiden yhteydessä kaivettujen kanavien saattamisesta hyödyllisiksi sisäiselle liikenteelle, sekä tarvittavien vesimäärien kokoamisesta ja jakamisesta parannetun maan kastelemiseksi;

3) mitä hygieeniseen puoleen tulee, pitää huolta vesien liikkumisesta kanavissa, jotta estettäisiin malariatoukkien pesiytyminen, sekä ryhtyä kaikkiin muihin välttämättömiin toimenpiteisiin taistelussa malariaa vastaan.

Maanparannustöitä, joihin kuuluu kaikki ne eri huolenpidot, joihin on viitattu, voi valtio suoraan toimeenpanna virastojensa välityksellä. Mutta laki pitää parempana <u>konsessioni-</u> systeemiä, jonka kautta valtio antaa toisille joko juriidisille yhtymille tai henkilöille valtuutuksen töiden toimeenpanemiseen.

Niin laajakantoinen kuin maanparannustöiden juriidinen periaate onkin, niin käsittää se kuitenkin vain joitakin

alustavia töitä, joten parannustöiden alaisten maiden omistajien taholta on välttämätöntä heidän oma toimintansa maiden kuntoon panemisessa, talojen rakentamisessa, istutusten huolehtimisessa, toisin sanoen kaikkien välttämättömien töiden toimeenpanossa, jotta maanparannuksesta hyötyneellä alueella viljelys tehdään voimaperäiseksi.

Nyt on selvää, että jos maanparannustyön toimeenpanijana on valtio, voivat tätä työtä täydentävät toimenpiteet maanomistajien taholta puuttua ja siten tehdään tyhjäksi maanparannustöiden taloudelliset ja hygieeniset lopputulokset.

Jos sitävastoin maanparannustyöt on uskottu konsessionin kautta niille, joille joko maanomistajina tai niiksi aikovina on oman edun mukaista täydentää maanparannustöitä muilla maanviljelyksellisillä parannuksilla, on suurempi varmuus siitä, että maanparannustöiden toimeenpaneminen tulee tehdyksi kaikissa asteissa ja tulee antamaan täydelliset tulokset.

Tästä syystä laki pitää parempana konsessionia kuin valtion suorapaista toimintaa, ja useiden hakijoiden joukosta valitaan joko se henkilö, joka omistaa maanparannusta tarvitsevaa maata tai se juriidinen henkilö (konsortiumi), joka on muodostunut kaikkien omistajien yhteenliittymisestä.

Koska omistajat kuitenkaan eivät aina tunne olevansa valmiit sitoutumaan tärkeihin tuottotarkoituksissa tehtäviin sijoituksiin, eikä heillä aina ole varoja laajakantpisten ja pitkäaikaisten yritysten rahoittamiseen, sallii laki, maanomistajien aloitteen puuttuessa, töiden toimeenpanemis-konsessionin joko jollekin toiselle juriidiselle yhtymälle tai henkilölle. Jotta tällä olisi harrastusta maanparannustöiden lopullisiin tuloksiin ja jotta hänet siitä syystä saataisiin toimeenpanemaan kaikessa laajuudessaan käsittäviä maanviljelyksellisiä töitä, on hallituksella oikeus antaa konsessioninsaajalle oikeus pakkolunastaa kokonaan tai osaksi maanparannustöiden alaisena olevat alueet, ehdolla, että

hän sitoutuu tekemään parannustyöt.

Pakkolunastushinta määrätään siten, että muutetaan pääomaksi omistajan kantamat vakinaiset (ordinario)[1] tulot (reddito dominicale)[2], jotka koroiltaan ovat samanarvoiset kuin valtion arvopaperit (consolidato 5 %) pakkolunastusvuotena, huomioonottaen korkeintaan 1/2 %:n eroituksen. Siten omistajalle, joka on pakkoluovuttanut tilansa, annetaan pääoma, joka valtionvelka-arvopapereiksi muutettuna vakuuttaa hänelle tulon, joka ei ole vähäisempi sitä tuloa, jota hän nautti pakkoluovutuksen hetkellä.

Maanparannustyöt, olemme yllä sanoneet, kun ne vastaavat yleishyödyllisiä tarkoituksia, ovat pidettävät julkisina töinä ja luettavat valtion toimivallan alle. Mutta itse töiden tuottamat kustannukset eivät kuitenkaan ole kokonaan valtion maksettavat, sillä valtio ottaa niihin osaa eri määrillä, riippuen sekä siitä, toimeenpaneeko valtio työn vai onko se konsessionin kautta myönnetty toiselle, että myöskin seuduista, joissa työt toimeenpannaan.

Koska laki pitää parempana konsessioni-järjestelmää, on valtion avustus suurempi kun työt tehdään konsessionin kautta, kuin mitä se olisi, jos valtio itse suoraan hoitaa töitä. Ja koska maanparannustöiden vaikeudet ja töiden tuottamat tulot ovat erilaiset valtakunnan eri osissa, suhtautuu valtion antama avustus olojen erilaisuuteen siten, että se on suurempi siellä, missä maanparannustyöt vaativat suurempia pääomasijoituksia ja missä, katsoen yksityiseen etuun, tulokset joko ovat vähemmän lupaavat, tai mahdolliset vasta pitemmän ajan kuluttua.

---

1) Ordinario = siis se tulo, jonka samankaltainen maa-alue kuin kyseessä oleva voisi antaa, sen seudun tavallisia viljelystapoja käyttäen.

2) Dominicale= ei tuloja, joita maa voisi tuottaa, vaan sitä osaa tuloista, joka kuuluu omistajalle.

Yleensä valtion osuus menee 56 %:n minimistä aina 75 %:n maksimiin (kun on kyseessä Etelä-Italia ja saaret). Loput kustannuksista ovat sekä niiden läänien huolena, joiden alueilla maanparannustyöt ovat ja menevät nämä kustannukset 12:sta 12,5 %:iin, että etuja nauttivien maanomistajien huolena, joiden osuus menee 12,5 %:n minimistä 32 %:n maksimiin.

Etuja nauttivina pidetään ei ainoastaan niiden suoperäisten maiden omistajia, joiden tiluksia parannetaan vesitystöiden kautta, vaan myöskin kaikkia niitä, jotka tulevat hyötymään, vaikkakin vain hygieenisessä suhteessa, maanparannustöiden toimeenpanemisesta.

Kun yleiset maanparannustyöt on tehty, tarkastaa valtio niiden loppuunsuorittamisen, ja lakkaa siitä hetkestä antamasta mitään muuta avustusta, ollen maanparannustöiden kunnossapito ja hoitaminen etuja nauttivien maanomistajien huolena.

Maanomistajat yleensä liittyvät konsortioiksi ja pitävät itse huolenaan maan kunnossapidon, valtion valvonnan alaisena; mutta ellei konsortiumeja perusteta, on kunnossapito uskottu valtion virastoille (insinöörivirastoille = Genio Civile), jotka joka vuoden lopussa suorittavat kunnossapitokustannukset ja kantavat takaisinmaksut etuja nauttivilta maanomistajilta.

Paitsi yleishyödyn kannalta hyvin tärkeitä maanparannustöitä (I:n luokan maaparannustöitä), on vähemmän tärkeitä töitä, jotka ensi kädessä koskevat yksityisiä ja vain vähillisesti yleishyötyä.

Myöskin näistä vähemmän tärkeistä töistä (II:n luokan maanparannustöistä) pitää laki huolta, kutsuen niihin osallistumaan valtion (10:llä tai 30 %:lla), läänit (10 %:lla) ja kunnat (10 %:lla). Näiden töiden suorittamista valtio ei kuitenkaan missään tapauksessa voi ottaa huolekseen, vaan kuuluu

asianomaisille maanomistajille, joko yksin tai konsortiumiksi yhtyneinä, alotteen teko maanparannustöiden suorittamiseen.

Laki maanparannustöistä.

Maanparannustöitä koskeva lainsäädäntö, jonka suuntaviivat on määritelty, järjestää ennenkaikkea vesitysolot, s.t.s. pitää huolta niistä maa-alueista, joissa viljelyssysteemien ekstensiivisyys ja niitä usein seuraava malaria ovat riippuvaiset maa-alueen suoperäisyydestä. Tämän hypoteessin ulkopuolella lakia ei sovelluteta, vaan jätetään huomioonottamatta tapaukset, joissa ekstensiivinen viljelys ja malarian leveneminen johtuvat toisista syistä kuin maiden suoperäisyydestä, tai ainakin riippuvat muista tekijöistä, joiden merkitys usein on huomattava.

Tämän puutteen maanparannustöitä koskevissa laeissa korvaa laki 18 p. toukokuuta 1924 N:o 753, joka koskee yleishyötyä tarkoittavia maanparannusmuutoksia.

Tämä laki tarttuu paljon laajempaan tehtävään saattaen maanparannusmuutoksien alaiseksi ekstensiivisesti viljeltyjä maa-alueita, joko ne sitten ovat tai eivät ole vesitysparannustöiden alaiset ja ottaa huomioon tätä tarkoitusta varten, että jokainen teknillis-viljelyksellinen toimenpide vastaa määrättyjen fyysillisten ja sosialisten tilanteiden vaatimuksia, ja on itse teossa juuri näissä tilanteissa sopivin ja yksityistalouden kannalta ottaen edullisin. Jos siis tahtoo nykyään voimassa olevan maantuotantojärjestelmän tilalle panna toisen, jota pidetään korkeammalle sivistystasolle sopivampana, niin täytyy ensin vaikuttaa ympäristön oloihin, koettamalla muuttaa niitä toivotuille tuloksille sopiviksi.

Lähtien tästä edellytyksestä, laki on huolehtinut taata:

1) kaikkien niiden alkutöiden tutkimisen ja järjestelmällisen

toimeenpanon, joista riippuu voimaperäisten viljelyssysteemien sovelluttamisen mahdollisuus ja hyöty;

2) julkisen ja yksityisen toiminnan yhteensovelluttamisen ja tämän viimeksimainitun välttämättömän osuuden julkisen toiminnan tulosten täydentämisessä ja hyödyksi saattamisessa.

Ensimmäistä kohtaa varten laki antaa valtiolle toimivallan sekä mitä lajia tahansa olevien yleisten töiden suoritukseen, mikä suoritus on välttämätön maanparannukselle (hydrogeoloogisia töitä, teitä, vesisäiliöitä ja keinotekoisia järviä, rautateitä, satamia j.n.e.), että asutustoiminnalle välttämättömien maanparannustöiden toimeenpanemiseen, kun ne työt kiinnostavat useampaa kuin yhtä tilaa maanparannustöiden alaisena olevasta maa-alueesta.

Valtio siten ottaa itselleen tehtäväkseen toimeenpanna kaikki maanparannus-alkutyöt, mutta tämä toimivien voimien yhteenliittäminen ei vielä kuitenkaan sellaisenaan riitä takaamaan toivottuja tuloksia, sillä tarvitaan lopullisia takeita siitä, että näitä alkutöitä ei suoriteta ilman että todella jatketaan työn täydentämistä kunkin tilan omilla maanparannuksilla, joita jokainen tilanomistaja tahtoo suorittaa omalla tilallaan.

Tämä töiden järjestämis- ja täydentämisprobleemi on ratkaistu lain kautta, koettaen yhdistää saman toimeenpanijan käsiin sekä yleisten töiden alkutyöt, että niitä täydentävät yksityislaatuiset työt, ja samalla kertaa pitää huolta siitä, että maanparannustöistä tulee hyötyä yksityiselle taloudelle.

Ensimmäiselle tarkoitusperälle on jo voimassa olevassa lainsäädännössä sopiva väline konsessioni-institutsionissa, joka - kuten jo on nähty vesitysparannustöiden lainsäädännössä - sallii luovuttaa valtion huoleksi uskottujen töiden toimeenpa-

nemisen sille, jonka omat edut vaativat näiden töiden toi - meenpanemista, suuremman hyödyn saavuttamiseksi.

Tässäkin, kuten maanparannustöiden lakien täytäntoonpanemisessa, valtio on oikeutettu myöntämään töiden toi - meenpanemisen maanomistajien konsortiumille, ja, siinä tapauksessa että niitä ei muodostettaisi, tai elleivät ne toimisi, jollekin toiselle juriidiselle yhtymälle tai henkilölle, joka sitoutuu lunastamaan huomattavan osan sitä maa-aluetta, jota aiotaan muokata ja parantaa. Missä suostumus ostoon näyttää mahdottomalta, voi valtio antaa konsessionin saajalle oikeuden maa-alueiden pakkolunastukseen, joka maksetaan samojen hinta - laskelmien mukaan, joista mainitaan maanparannustöiden lain - säädännössä.

Konsessionin mahdollisuus edellyttää kuitenkin kon - sessioninsaajan alotetta.

Yleisemmin sanoen, yksityinen toimenpide, joka tar - koittaa alkutöistä johtuvien tulosten hyväksi käyttämistä ja täydentämistä, tarvitsee yllykettä, joka johtuu oman edun laskelmista. Tästä seuraa välttämättömyys taata, että maanparan - nustöiden yritys kokonaisuudessaan, joskin sitä pidetään yleishyödyn kannalta tärkeänä, on myöskin pidettävä hyödyllisenä asianomaisille itselleen heidän yksityistaloutensa kannalta ottaen.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi on ainoana mahdollisena keinona pidettävä että valtio ottaa vastuulleen yrityksen toimeenpanemisen, pannen määrättyjen, valtion puolelta annettujen avustusten (mikä on yleistä Italian lainsäädännössä) sijalle avustukset, jotka vaihtelevat riippuen maanparannustöiden mah - dollisista taloudellisista tuloksista.

Konsessioneja antaessa valtio ottaa huomioon töiden kustannukset ja niiden toimeenpanosta johtuvat mahdolliset tu - lot, ja määrittelee osuutensa töiden kustannuksia silmälläpitäen, niin että yritys tulisi hyötyä tuottavaksi maanomistajille ja että se yllyttäisi heitä ottamaan tehtäväkseen työn suoritta -

misen ja loppuun saattamisen.

Yleishyötyä tarkoittavien maanmuutosten lakia ei sovelluteta yleensä koko valtakuntaan, vaan hyötyvät siitä ainoastaan ne maa-alueet, jotka k. dekreetillä säädetään "kiireellisiä toimenpiteitä vaativiksi ja pitäen silmällä toteuttamismahdollisuuksien alaista taloudellisten, sosiaalisten ja hygieenisten etujen tärkeyttä." Nykyisin on tätä lakia sovellutettu 23:een, suurimmaksi osaksi Etelä-Italiassa ja saarilla olevaan maa-alueeseen.

Lakien sovelluttaminen.

Maanparannusmuutoksia koskeva laki, joskin valmistaudutaan nopeasti panemaan sitä käytäntöön, on kuitenkin vielä liian uusi, jotta sen vaikutuksista voitaisiin puhua.

Huomattavammat ovat sitä vastoin tulokset, joita on saavutettu maanparannuslakia sovelluttamalla.

Äskeisestä tilastollisesta tutkimuksesta, jonka Maanparannustöiden Kansallinen Liitto yhdessä Yleisten Töiden ministeriön kanssa on toimeenpannut, käy selville, että I:een luokkaan kuuluvien maanparannustöiden laajuus on 2.385.003 hehtaaria, siis yli 13:s osa koko valtakunnan pinta-alasta.

Tästä laajasta, suoperäisten maiden alueesta, yli puolet, 1.226.949 hehtaaria, voidaan jo pitää parannettuna alueena, samalla kun parhaillaan tehdään 568.196 hehtaarin maanparannustöitä.

Mitä kustannuksiin tulee, lasketaan että kuningaskunnan alusta lähtien on tehty maanparannustöitä, joiden arvo nousee 2.720.646.057 liiraan, summa, joka ei näinä suurten numerojen aikana juuri tee mitään vaikutusta, mutta jota kuitenkin on pidettävä huomattavana, jos pannaan merkille, että on kysymys arvokkaista ante-bellum aikuisista liiroista ja

joka summa voisi kohota paljonkin, jos tahdottaisiin sitä verrata nykyiseen liiraan. On huomattavaa, että hyvin korkea prosentti kustannuksista (1.066.189.757 liiraa 2.720.646.057 liirasta) koskee fascistiregimin kuuden vuoden aikana toimeenpanemia töitä.

Maanparannustöiden suurin kehitys on tapahtunut Pohjois-Italiassa, jossa myöskin on laajimmat maanparannustöistä nauttineet alueet (61,5 % kokonaisuudesta).

Siellä ovat valtakunnan suurimmat maanparannuksenalaiset seudut.

Riittää, jos mainitsemme Ala-Piaven maa-alueet, joiden parannuksiin ryhdyttiin ylpeydellä ja hartaudella heti kun vihollinen oli karkoitettu: 32 tuhatta hehtaaria maata, 295 km. kanavia, 112 km. teitä, 12 vesi-laitosta, 27 pumppua kukin 8989 HP; suuri Ferraran 54 tuhatta hehtaaria käsittävä maa-alue, ja sen 554 km. kanavia, sen suurenmoiset turbiinit, joita käyttää 14.206 hevosvoimaa; Parma-Moglian maa-alue, jossa mitä uudenaikaisemmilla keinoilla on seitsemässä vuodessa tehty työ, joka on maksanut 220 miljoonaa, jossa on avattu 1237 km. kanavia (hiukan vähemmän kuin välimatka Milano - Reggio Calabria), jossa on rakennettu sähköjuna ja jossa on täytetty koko alue tiheällä sähköjohdoilla, sekä/ rakennettu vesilaitoksia, jotka suuruutensa ja voimansa puolesta ovat maailman ensimmäisiä.

Ei ole mahdollista yleisesti luetella saavutettuja/ taloudellisia/ tuloksia, täsmällisten tilastollisten tietojen puutteessa, mutta sopii muistaa, että Ferraran läänissä, jonka pinta-alasta noin puolet on ollut maanparannustöiden alaisena, viljatuotanto on noussut v:sta 1862 - 71 meidän päiviimme 509.890 kvintaalista 1.780.000 kvintaaliin; uusi juurikkaiden viljelys, joka oli tuntematon vielä v. 1896, on nyt har -

joitettu 13 - 14 tuhannen hehtaarin alalla ja hampun viljelys tuottaa keskimäärin noin 10,7 kvintaalia hehtaarilta. Sarvikarjaa, jota v. 1869 oli 70 tuhatta on nyt 118 tuhatta: lyhyesti sanoen, maakunnan bruttotuotanto on viidessäkymmenessä vuodessa kohonnut 58 miljoonasta yhteen miljaardiin.

Maan moninainen rehevyys on lisännyt väestön lukumäärää, niin että 84 asukkaan asemasta neliökilometrillä on nyt 180.

Samankaltaisia tuloksia on saavuettu Ala-Ongarossa, Venezian läänissä, joka yhä vielä on maanparannustöiden alaisena ja jossa v:sta 1920 meidän päiviimme väestö on kasvanut 4 tuhannesta 8.500:aan, karja 760:stä 4.200:aan ja viljelty maa, joka oli vain 3.100 hehtaaria, on nyt 9.500 hehtaaria.

Vieläkin huomattagammat ovat Rovigon läänissä olevan Isola d'Arianon maanparannustöiden tulokset; siellä 12 tuhannen hehtaarin maa-alalla - ennen maanparannustöätä - oli keskimääräinen vuoden tulo, nykyisten hintojen mukaan Liiraa 4.187.500, jota vastoin nykyiset tulot lasketaan yli 30 miljoonan.

Todella poikkeuksellinen tuotannon lisäys näissä luetelluissa tapauksissa (jotka on valittu ei niiden erikoisia tuloksia silmälläpitäen, vaan siksi, että ainoastaan hiistä on tarkat tiedot saatavissa) voi antaa riittävän käsityksen, joskin hyvin ylimalkaisen, taloudellisista ja demograafisista tuloksista, joita on saavutettu saattamalla maanparannustöiden alaiseksi 1.226.949 hehtaaria maata, joka täten on pelastettu malarian ja soiden käsistä.

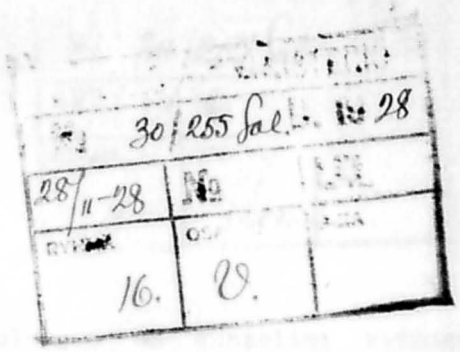

Suojeluskunta-upseerien matka.

Kaikesta päättäen ovat suojeluskunta-upseerimme, joiden oleskelu Italiassa nyt on päättynyt, toimineet varsin hyvin " Suomen tunnetuksi tekemiseksi ulkomailla ". He ovat tehneet hyvän vaikutuksen ja lehdet ovat heistä kirjoittaneet paljon. Uskon myöskin, että heidän tähtensä on nähty paljon vaivaa. Tämä johtunee kahdesta syystä: heitä on uskottu hengenheimolaisiksi ja ministeri Pagliano on puuhannut ahkerasti. Epäilemättä on hän tämän matkan kautta koettanut parantaa asemaansa ja ehkä on hän onnistunutkin saavuttamaan vallassaolijain luottamusta. On syytä uskoa, että hän toistaiseksi jää Suomeen.

Rooma, 21 p:nä marrask. 1928.

Rolf Thesleff

11

30/255 Sal. to 28
28/11-28
100 Italia

Mussolinin puheita. Tämän kuun kuluessa on Mussolini kutsunut Roomaan ensiksi maataviljelevän väestön (n. 60 tuhatta), sitten entisten sotilaiden (n. 80 tuhatta) ja viimeksi osuuskuntaväen edustajia (n. 20 tuhatta) kuuntelemaan puheitaan. Näiden puheiden ranskankieliset käännökset seuraavat ohellisina liitteinä N:o V, VI ja VII.

Rooma, 21 p:nä marrask. 1928.

Rolf Thesleff

Liste no V

L'Italie 4-5/11-28.

J'ai l'orgueil d'être votre ami, votre frère, votre Chef

Agriculteurs d'Italie!

Rome vous a accueillis avec la plus fraternelle sympathie: le temps n'a pas été clément, mais vous êtes habitués aux caprices de l'atmosphère. Ce n'est pas sans une profonde signification que vous êtes aujourd'hui rassemblés ici sur cette place, qui est le cœur de Rome, où veille la grande ombre du Soldat Inconnu, qui était peut être un des vôtres; et ce n'est pas sans signification que vous êtes convoqués à Rome le 3 novembre, veille de cette célébration de la Victoire, qui fut avant tout un effort des ruraux d'Italie, qui n'occupaient pas les usines, mais les tranchées.

Vous savez que le Gouvernement fasciste a fait beaucoup pour les agriculteurs italiens; mais ce qu'il a fait est encore peu, il lui reste encore beaucoup à faire et ce beaucoup sera fait. (Applaudissements).

J'ai voulu que l'Agriculture fût portée au premier plan de l'Economie nationale pour des raisons fondées; les peuples qui abandonnent la terre sont condamnés à la décadence. Et c'est inutile, lorsque la terre a été abandonnée de dire qu'il faut y retourner. La terre est une mère qui repousse inexorablement les fils qui l'ont abandonnée.

Je veux tout d'abord saluer les pionniers de l'Agriculture dans nos colonies, les paysans des Régions rédimées, qui sont désormais fiers d'appartenir à la famille de la Patrie commune; je veux saluer les siciliens, les ruraux de la grande île, qui peuvent aujourd'hui se consacrer en toute tranquillité à leurs travaux, car le Gouvernement a détruit par le fer et par le feu la criminalité dans les campagnes.

Je salue tous les ruraux, en premier lieu vos femmes, qui vous ont accompagnés à ce rassemblement, du Piémont aux pouilles, de la Vénétie à la Sardaigne.

Je voulais aussi vous manifester ma gratitude de fasciste, car s'il est vrai que le Fascisme est né dans une ville, il n'est moins vrai que s'il n'avait pas eu dans les infanteries rurales son armée puissante et disciplinée de combattants, le Fascisme n'aurait jamais renversé la vieille Italie et enterré le vieux Régime. (Applaudissements).

Je veux surtout que vous ayez l'orgueil d'être des ruraux. Lorsque le 3 novembre de 1934 nous nous retrouverons de nouveau sur cette place, le lien que nous avons serré entre le Régime et l'agriculture sera plus indissoluble encore. J'ai l'orgueil d'être votre ami, votre frère, votre Chef. J'espère de vous conduire à des plus grandes et lumineuses victoires.

(Un cri se lève de toute la place: « Vive le Duce! »)

Liste no. VI

L'Italie 6/11-28.

La parole du Duce aux Combattants

Grands Mutilés, à qui va ma profonde et toute particulière sympathie, Blessés, Combattants, Camarades!

Le temps, avec ces alternatives d'automne, est fasciste, car il nous apprend une fois de plus à abréger les discours, ou mieux encore, à les abolir.

Une célébration comme celle-ci n'a pas besoin, en vérité, de trop de paroles. J'estime, toutefois, qu'il est nécessaire de réaffirmer devant vous, Camarades, et devant le monde, quelques vérités solaires.

La première est celle-ci: ce n'est une agression inattendue qui imposa la guerre au peuple italien; le peuple italien, par les journées de mai, toujours plus radieuses dans le souvenir, voulut délibérément la guerre; ce fut donc un acte spontané de sa volonté consciente.

Seconde vérité non moins solaire: la guerre italienne a été, surtout dans la première période, particulièrement dure et âpre. La documentation est dans ces chiffres terribles et sublimes: 600 mille morts (en disant cela le Duce fait le salut romain; la foule des combattants répond par un seul geste, dans lequel il y a l'immobilité recueillie et sacrée d'un rite); *400 mille Mutilés et Invalides; un million de blessés. On peut donc affirmer que deux millions d'italiens, je dis d'italiens, nés et grandis dans notre Peninsule, ont versé leur sang pour engendrer la créature qui naissait de leur sacrifice: l'Italie Nouvelle.*

Troisième vérité solaire: la Victoire a été lumineusement italienne. (Applaudissements unanimes et prolongés).

Combattants!

Déjà, par la bataille de juin, fut brisée, comme l'ennemi lui-même l'admet, la Habsbourg; et s'il est vrai que les alliés envoyèrent quelques divisions, il n'est pas moins vrai qu'en mai 1915 nous avons donné aux alliés toute une armée.

Quatrième vérité, plus solaire que jamais! Cette guerre, qui a été la première et peut-être l'unique dans l'histoire, jusqu'à ce jour, à laquelle a participé tout le peuple italien, a révélé de quelle trempe sont les combattants italiens. Il y a des pages d'un héroïsme légendaire, tant dans la guerre terrestre, que dans celle maritime et dans celle du ciel.

Après la victoire il y a eu une période d'incertitude qui nous a fait beaucoup souffrir; mais, cinquième et dernière vérité à un moment donné une poignée d'hommes, qui venaient de la tranchée, reprirent dans leurs mains robustes le drapeau de la Victoire; et en octobre 1922 la Victoire fut rachetée pour toujours. (La foule acclame Mussolini et le Fascisme).

Camarades,

La portée historique et révolutionnaire de la guerre et de la révolution des Chemises Noires consiste en cela: qu'enfin des Alpes à la Sicile il y a un seul peuple, uni dans la concorde et la discipline, résolu à faire la grandeur et la puissance de la Patrie. (Acclamations).

Camarades,

Mon discours se termine par une demande. (On entend dans le ciel la grande rumeur des moteurs de quelques avions. Le Duce s'arrête un instant. Alors la foule se livre à une manifestation passionnée aux cris de *Vive le Duce! Vive les Ailes d'Italie*).

Je répète: mon discours se termine par une demande; mais avant de répondre pensez que le Grand Roi, le Père de la Patrie, vous regarde, et que le Soldat Inconnu vous entend: Si cela est nécessaire, ferez-vous demain ce que vous avez fait, que nous fîmes hier? (Mille drapeaux s'agitent au-dessous de la foule, tous les bras se lèvent dans le salut romain et un seul cri formidable jaillit de toutes les poitrines: « Oui »).

Alors, apportez l'écho de ce serment solennel dans tous les points de la Patrie. Vive l'Italie!

Liste no VII

L'Italie 13/11-28.

Le Duce parle au Colisée à 20 mille coopérateurs de toutes les régions d'Italie

Le discours du Duce

Camarades, Coopérateurs,

Cet imposant rassemblement clôt le cycle des grandes réunions de peuple qui se sont déroulées entre la fin de l'An VI et le commencement de l'An VII. En ce lieu se sont d'abord réunis les ouvriers milanais; puis se donnèrent rendez-vous à Rome les industriels et récemment les ruraux de toute l'Italie, les Combattants, les Mutilés.

Aujourd'hui c'est vous qui montrez avec votre masse, avec votre foi, avec vos hymnes, aux ineptes et aux sceptiques que la coopération non seulement existe en Italie, mais qu'elle est vitale, consciente de ses tâches en face des associés et en face du Régime. C'est pourquoi je tiens à décerner un éloge au président de l'Organisme National de la Coopération et à tous les dirigeants provinciaux.

Vous avez recueilli du vieux régime un héritage lourd. Il y avait des hommes qu'il fallait éliminer et des systèmes qui avaient fait leur temps. Ce travail pénible et fatigant est désormais accompli. Aujourd'hui la coopération est fasciste dans les hommes, dans les méthodes et dans les buts; elle existe dans la triple forme de collaboration de la production, du travail et de la consommation.

Dans le monde moderne, si divers et si complexe, il y a de la place pour toutes les activités et de même que la grande industrie n'exclut pas la petite industrie et la moyenne, et n'exclut pas l'artisanat ainsi, dans l'ensemble de la production, il y a de la place pour l'entreprise privée, pour l'entreprise de l'Etat et même pour l'entreprise coopérative.

Il s'agit de la conformer aux temps nouveaux et de lui appliquer les systèmes nouveaux. C'est ce que vous avez fait: l'organisme est puissant, mais susceptible de perfectionnements ultérieurs, tant dans l'activité productive que dans l'activité de la coopération de consommation. Des millions d'organisés sont encadrés dans l'Organisme et représentent une force au point de vue de l'économie et au point de vue de la politique, car la coopération ne peut être que fasciste. (Acclamations).

Il est évident, qu'étant donné ces principes tous les résidus du vieux régime doivent être impitoyablement éliminés. De cette manière la coopération italienne, recueillie sous les faisions invincibles du Littorio, constituera une force pour les associés, pour le Régime et pour la Patrie.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C b.

ASIA:

Ministeri Thesleffin raportti no 20.

Roomaa.

10/12 1928.

3000—11—27. 1573.

Légation de Finlande

Roomassa, 10 p:nä jouluk. 1928.

N:o 934.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 31256 D. 1928
15/12-28 | № | Liit.
RYHMÄ 5 | OSASTO C 10 | ASIA

Herra Pääministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Pääministeri, lähettää raportin N:o 20, jonka otsikkona on:

Italian ja Ranskan väleistä.

Vastaanottakaa, Herra Pääministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Pääministeri T:ri J.E. Sunila,
v. t. Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.
H e l s i n k i.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 31/256 Lr. D. 1928
15/12-28 № Lit.
RYHMÄ 5 OSASTO C10 ASIA

R A P O R T T I N:o 20.

Italian ja Ranskan väleistä.

Joku aika sitten oltiin yleensä sitä mieltä, että voitiin huomata jonkun verran parannusta Italian ja Ranskan väleissä. Nyt on tapahtunut muutos toiseen suuntaan. Kuitenkin luulen, ettei tälle muutokselle ole annettava kovin suurta merkitystä.

Muutoksen ovat aikaansaaneet Seinen tribunaalin lievä tuomio oikeusjutussa Italian varakonsulin kreivi Nardinin murhaajaa vastaan ja eräs Poincarén lausunto edustajakamarissa.

Molempia on paisutettu hyvin suuresti ja paisuttajana on ollut Italian hallitus.

Voitaneen olla yksimielisiä siitä, että murhaaja Di Modugno sai varsin lievän rangaistuksen, mutta siihen että, kuten täällä väitetään, tämä olisi johtunut vain vihasta Italiaa tai fascismia vastaan, ei voi yhtyä. On nimittäin muistettava, että Seinen tribunaali ennestään on tunnettu lievistä tai kokonaan vapauttavista tuomioistaan murhaasioissa. On niinikään otettava huomioon, että murhan tapahduttua murhaajan vaimoa ja lasta rangaistiin lähettämällä heidät kitumaan Ponzan saarelle, ja että valamiehiin epäilemättä vaikutti, että jo oli ryhdytty rankaisemaan, jos kohta syyttömiä.

Tuomion langettamista seuraavana päivänä oli Italian edustajakamarilla istunto. Siinä eräs kansanedustaja, siivoin sanoin, ehdotti että konsuli Nardinin leskelle lähetettäisiin sähkösanoma. Kamarin presidentti ilmoit-

ti sen tekevänsä. Istunnossa oli läsnä Mussolini, joka samoinkuin muut läsnäolijat nousi seisomaan kun Nardinin murhasta puhuttiin.

Seuraavaksi päiväksi oli järjestetty ylioppilaiden mielenosoitukset. Ne alkoivat jo klo 9 aamulla ja ne oli järjestetty hyvin, liiankin hyvin, sillä ei kukaan joka niitä seurasi ollenkaan voinut olla epätietoinen siitä, että ne oli hallituksen järjestämät. Toiselta puolen oli pantu ylioppilaat liikkeelle, toiselta asetettu vahteja Ranskan ambassaadin ympärille. Tuskinpa tarvitsee lisätä, että vahdeilla oli helppo tehtävä, sillä ylioppilaat suuntautuivat muualle, kävivät Mussolinia tervehtimässä ja myös puolueen pääsihteeri Turatia, jokä ympärilleen oli koonnut joukon huomattavia johtohenkilöitä, sokeita sotainvaliideja kin, jotka yhdessä hänen kanssaan näyttäytyivät parvekkeella.

Tätä seuraavana päivänä oli ministerineuvostolla istunto, jossa Mussolini teki selkoa tilanteesta. Hän puhui myös Parisissa langetetusta tuomiosta ja lausui m.m.:"Hallitus käsittää Italian kansan paheksuvan liikutuksen (la indignata emozione) ja on iloinen voidessaan todeta, että suurten yliopp ilasjoukkojen itseperäiset (spontanee) mielenosoitukset ovat tapahtuneet täydellisessä järjestyksessä."

Näin hallitus. Kuitenkaan ei sen toiminta rajoittunut tähän, vaan toimi se myös näinä samoina päivinä sanomalehdistön kautta, mikä käytti mitä räikeintä kieltä.

Ja yleinen mielipide? Siitä on, kuten tunnettu, varsin vaikeata saada selkoa nykyisessä Italiassa, koska lehdet ovat kahleissa ja samoin ihmisten kielet. Nyt ei kuitenkaan olisi ollut vaarallista lausua ankaraa paheksumista tuomion johdosta. Uskon että sellaista varsin vähän on tapahtunut. Tuomio ei suuressa yleisössä ole tehnyt sellaista vaikutusta kuin oli toivottu.

Jonkun verran enemmän huomiota on syytä kiinnittää vaikutukseen, jonka Poincarén lausunto tekee. Tuomioistuimen langettamasta tuomiostahan järkevät ihmiset eivät voi pitää hallitusta vastuullisena, mutta toinen on laita, kun on kysymys pääministerin lausunnosta parlamentissa, ja arvelutta - vammaksi tekee asian että pääministerinä on sellainen mies kuin Poincaré.

Kun Ranskan edustajakamarissa marraskuun 30 p:nä käsiteltiin sotabudjettia, ehdoitti eräs sosialisti, että Ranska kutsuisi pois joukkonsa Syriasta ja jättäisi mandaatin takaisin Kansainliitolle. Vastauksessaan hänelle lausui Poincaré tarkistetun tekstin mukaan m.m.: Ne redoutez-vous pas,qu'un jour, des puissances à tendences impérialistes ne viennent s'installer au milieu de ces populations que nous protégeons et ne cherchent à les dominer? Italialaisten lehtien sähkösanomien mukaan oli Poincaré puhuessaan kuitenkin lisännyt muutaman sanan, jotka ihan selvään osoittivat, että hän tarkoitti Italiaa ja syytti sitä imperialistisista tendensseistä. Ja tämä on aiheuttanut sanomalehdissä kiivaita hyökkäyksiä Ranskaa vastaan.

Myös Mussolini on vastannut Poincarélle. Kun tämän marraskuun 5 p:nä edustajakamarissa esitettiin hyväksyttäväksi viime toukokuun 30 p:nä allekirjoitettu sopimus Turkin kanssa (Traité de neutralité, de conciliation et de réglement judiciaire), käytti hän tilaisuutta lausuakseen m.m.: Kuten näette, meidän imperialismimme ei uhkaa toisia. Meidän imperialismimme on rauhallisen expensionin tarve, jota kaikkien tulee kunnioittaa, syystä että se on elämän merkki (sintomo) ja välttämättämyys.

Epäilemättä on Poincaré, niinkuin pääministerit usein tekevät, puheessaan kosketellut ulkopolitiikkaa neuvottelematta ulkoministerinsä kanssa. Briand onkin jo tehnyt parhaansa silittääkseen jäljet, kun hän edustajakamarin istunnossa tämän

kuun 4 p:nä m.m. lausui: Quoi qu'il arrive, on ne saurait imaginer de guerre entre la France et l'Italia. C'est chose absurde, contre nature. Quoi qu'il arrive, jamais la France ne retirera son amitié à l'Italie.

(Kun näitä kauniita sanoja Roomassa lukee, tulee kysyneeksi, minkä vaikutuksen ne tekevät Jugoslaviassa, sillä kirjaimen mukaanhan ne merkitsevät, että sodan syttyessä Italian ja Jugoslavian välillä Ranska pysyy puolueettomana.)

Kun sellaisia välikohtauksia, joista yllä on tehty selkoa, tapahtui ennen sotaa, oli syytä niihin kohdistaa varsin suuri huomio, sillä niiden seuraukset eivät olleet helposti ohimenevää laatua. Sodan jälkeisenä aikana on tällaiseen yhä enemmän ja enemmän totuttu, jonka tähden ne eivät aikaansaa niin huomattavia jälkiä. Uskon sen tähden, että nämätkin välikohtaukset vain lyhyenä aikana vaikeuttavat Italian ja Ranskan välisiä neuvotteluja.

Rooma, 10 p:nä jouluk. 1928.

Rolf Thesleff

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 10

ASIA:

Ministeri Theslefin raportti no 21.

Roomasta.

20/12 1928.

5000—11—27. 3573

Légation de Finlande

N:o 955.

Roomassa, 20 p:nä jouluk. 1928.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
№ 32/256 Sal D. 1928
27/12-28 | № | Liit.
RYHMÄ | OSASTO | ASIA

Herra Ulkoasiainministeri,

Saan täten kunnioittavimmin Teille, Herra Ministeri, lähettää raporttini N:o 21, jonka otsikot ovat:

Huomattavien viranhaltioiden eroittamisia;

Toimenpiteitä väestön pysyttämiseksi maaseudulla;

Mussolinin puhe.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, erinomaisen kunnioitukseni vakuutus.

Rolf Thesleff

Herra Ministeri Hj. J. Procopé,
Suomen Ulkoasiainministeri,
y.m. y.m. y.m.

H e l s i n k i.

R A P O R T T I N:o 21.

Huomattavien viranhaltioiden eroittamisia.

Mussolinin hallitussysteemiin on aina kuulunut, että huomattavissa asemissa olevat miehet eivät kauan saa pysyä virois-saan. Viime aikoina ovat muutokset olleet entistä suuremmat. Niinpä eroitettiin viime kesänä rahaministeri Volpi ja opetusministeri Fedele. Vähän myöhemmin oli Rooman kuvernöörin Potenzianin jätettävä paikkansa, ja pari viikkoa sitten eroitettiin sotaministeriön alivaltiosihteeri Cavallero (se hallituksen jäsen, jonka tunsin parhaiten). Nyt, tämän joulukuun 18 p:nä on toimeenpantu mitä suurimmat muutokset. Siirtomaaministeri, varsin vaikutusvaltainen Federzoni, joka vielä noin 1 1/2 vuotta sitten oli sisäministeri, on täytynyt väistyä, ja on Mussolini itse ottanut myös siirtomaaministeriön. Sen varsinaiseksi hoitajaksi, alivaltiosihteeriksi, on tullut De Bono, joka aikoinaan oli Rooman poliisimestari, mutta jonka täytyi erota sen tähden että oli vähän liian läheisessä suhteessa Matteottin murhaan. - Silloin täällä vielä voi puhua yleisestä mielipiteestä! -

Varsin tärkeä on muutos, joka koskee yleisesikunnan päällikköä, marsalkka Badoglioa, jota ilman armeijan johdon ei ole arveltu tulevan toimeen. Hänet lähetetään Libyaan kuvernööriksi. Samalla kertaa on myös milizian päällikkö, kenraali Bazan eroitettu.

Toimenpiteitä väestön pysyttämiseksi maaseudulla.

Kuten useassa raportissa tämän vuoden kuluessa olen tiedoittanut, kuuluu Mussolinin ohjelmaan maaseudun väestön aseman parantaminen, niin että se jäisi maalle eikä pyrkisi kaupunkeihin, ja olen myös tiedoittanut niistä toimenpiteistä, joihin hän tämän tarkoitusperän saavuttamiseksi on ryhtynyt. Epäilemättä nämät toimenpiteet eivät ole johtaneet tarkoitettuun tulokseen - useat niistähän tähtäävätkin kaukaiseen tulevaisuuteen -, sillä viime aikoina on ryhdytty toisiin, jotka miltei kieltävät maaseudun väestöltä oikeuden muuttaa kaupunkeihin. Niinpä on hiljan Rovigon prefekti kuuluuttanut, että jokaisen, joka maaseudulta haluaa muuttaa johonkin kaupunkiin, on hankittava siihen lupa poliisiviranomaiselta, ja Bergamossa on pormestari päättänyt, että työtä kaupungin palveluksessa " a priori ja armotta " on evättävä jokaiselta joka " on talonpoikaissukua.".

Tällaisiin toimenpiteisiin ovat lääneissä toimivat virkamiehet ryhtyneet, ilman että niillä on ollut spesifioituja valtuuksia, vaan ovat he nojautuneet varsin yleisiin ohjeisiin. Nyt on kuitenkin hallitus antanut parlamentille lakiehdotuksen, jonka mukaan prefektit saavat oikeuden, kuultuaan läänin taloudellista neuvostoa, antaa hallinnollista tietä kuuluutuksia "tarkoituksena estää kaupunkiväestön liian suurta lisääntymistä".

Että maalaisväestön liikkumisvapautta näin rajoitetaan, lienee aiheuttanut suuren tyytymättömyyden sen keskuudessa.

Rooma, 20 p:nä jouluk. 1928.

Rolf Thesleff

Mussolinin puhe. Kun Italian edustajakamari tämän kuun 8 p:nä kokoontui viimeiseen istuntoon nykyisessä kokoonpanossaan, oli istunto järjestetty erit - täin juhlalliseksi. Kansanedustajat olivat pukeutuneet mus- tiin paitoihin ja fascistihymni Giovinezza laulettiin kaksi kertaa. Istunnon lopussa piti Mussolini puheen, jonka ran- skankielinen käännös ohellisena seuraa liitteenä I. Valitet- tavasti käännös on huono.

Osa puhetta koskee ulkopolitiikkaa. Siinä Mussolini suorastaan ivaa - muulla tavalla sitä ei voi kä- sittää - Kellogg-sopimusta ja rauhanpolitiikkaa. Hän lausui nimittäin:

En ce qui concerne la politique extérieure des directives sont également fixées. Nous sommes tous pour la paix. Nous avons signé le Pacte Kellogg. Je l'ai appelé sublime, je pourrais ajouter transcendent. Si demain on nous présentait d'autres pactes nous empresserions de les signer. Nous ne voudrio/ns/ pas qu'on dise que l'impérialisme fasciste gâche tout ce bel édifice.

Eipä liioin voi sanoa, että hän olisi puhunut aseistariisumisesta tai sotavarustusten supistamisesta, kun hän lausui:

La vérité est que tout le monde arme. Chaque jour les journaux annoncent le lancement de sous-marins, croi - seurs et autres instruments pacifiques.

Dans les autres parlements vous aurez pu entendre que le nombre des baionnettes et des canons augmentait. Quand les tempêtes s'approchent c'est alors qu'on parle de paix. Nous ne voulons pas troubler l'équilibre de paix, mais nous devons être préparés. Je demanderai un nouvel effort à la nation pour mettre au point tous ses moyens de défense.

Rooma, 20 p:nä jouluk. 1928.

Rolf Thesleff

Mussolinin puhe. Kun Italian edustajakamari tämän kuun 8 p:nä kokoontui viimeiseen istuntoon nykyisessä kokoonpanossaan, oli istunto järjestetty erittäin juhlalliseksi. Kansanedustajat olivat pukeutuneet mustiin paitoihin ja fascistihymni Giovinezza laulettiin kaksi kertaa. Istunnon lopussa piti Mussolini puheen, jonka ranskankielinen käännös ohellisena seuraa liitteenä I. Valitettavasti käännös on huono.

Osa puhetta koskee ulkopolitiikkaa. Siinä Mussolini suorastaan ivaa - muulla tavalla sitä ei voi käsittää - Kellogg-sopimusta ja rauhanpolitiikkaa. Hän lausui nimittäin:

En ce qui concerne la politique extérieure des directives sont également fixées. Nous sommes tous pour la paix. Nous avons signé le Pacte Kellogg. Je l'ai appélé sublime, je pourrais ajouter transcendent. Si demain on nous présentait d'autres pactes nous empresserions de les signer. Nous ne voudrions pas qu'on dise que l'impérialisme fasciste gâche tout ce bel édifice.

Eipä liioin voi sanoa, että hän olisi puhunut aseistariisumisesta tai sotavarustusten supistamisesta, kun hän lausui:

La vérité est que tout le monde arme. Chaque jour les journaux annoncent le lancement de sous-marins, croiseurs et autres instruments pacifiques.

Dans les autres parlements vous aurez pu entendre que le nombre des baionnettes et des canons augmentait. Quand les tempêtes s'approchent c'est alors qu'on parle de paix. Nous ne voulons pas troubler l'équilibre de paix, mais nous devons être préparés. Je demanderai un nouvel effort à la nation pour mettre au point tous ses moyens de défense.

Rooma, 20 p:nä jouluk. 1928.

Rolf Thesleff

Useita eroitettuja on koetettu lohduttaa: Cavallerosta tehtiin kreivi, Badogliosta (jo pari kuukautta sitten) markiisi, Federzonista senaattori. Ja myös Bazan tulee nimitettäväksi senaattoriksi.

Jos kysyy itseltään, mikä syy on ollut näihin eroittamisiin, niin ei voi tulla muuhun tulokseen kuin että useat eroitetuista/ ~~heistä~~/ovat olleet niin arvovaltaisia ja vaikutusvaltaisia, että ovat olleet tiellä. Tämä koskee Federzonia, Cavalleroa, Badoglioa ja ehkä myös Bazania.

Tulee joskus ajatelleeksi suuren diivan teatteriseuruetta, jossa vain yksi tähti, diiva itse, saa loistaa.

Rooma, 20 p:nä jouluk. 1928.

Rolf Thesleff

L'Italie 9/XII-28. Liste I

Les déclarations du Duce

Mussolini monte à la tribune salué par une ovation indescriptible.

Vous avez fait votre devoir

MUSSOLINI: *Je suis certain que vous n'attendez pas un discours. La Chambre se clôt sereinement après la tempête. Vous avez fait votre devoir.*

La XXVIIe législature est destinée à rester dans l'histoire du pays. Aucun de nos adversaires n'ose nier maintenant que nous avons fait une révolution dont la marche a été rapide. Dans cette assemblée une patrouille de 35 députés a activement coopéré à la révolution. (La patrouille se lève en faisant le salut fasciste).

En cette dernière semaine vous avez accompli l'œuvre de la Révolution en votant les projets de loi de sa réalisation spécialement: bonification intégrale, Charte du Travail, Grand Conseil. Les retouches sur ce dernier projet sont l'œuvre de mon propre poing. ---

Vous êtes vraiment des soldats de la Révolution fasciste.

Les élections de l'an VII

1929 n'auront rien de commun avec les précédentes. La campagne électorale qui se faisait à son de discours, de manœuvres etc., ne verra pas ces pressions sur l'électeur conscient. Les discours seront faits par les préfets qui rappelleront ce que le Régime a réalisé pour la Patrie. Camarades, la plupart d'entre vous rentreront ici, plusieurs aimeront peut-être se voir au Palais Madame. Les autres iront où ils peuvent servir. C'est un mérite du Régime d'avoir relevé le prestige du Sénat.

Pour la Chambre corporative mille seront indiqués et 400 élus.

J'ai une antipathie spéciale pour les vociférateurs qui n'y rentreront pas de même que les profiteurs et ceux qui ont eu un courage de lion jusqu'à 11 heures 3/4 et l'ont perdu de 11 3/4 à midi.

La nouvelle Chambre s'ouvrira le 20 avril et sera fasciste à 100 %.

Notre tâche est très avancée

Une Chambre totalitaire n'est pas un absurde. C'est la reconnaissance de la totalité du régime. La Chambre de demain pourra librement discuter l'œuvre du gouvernement, non pour le renverser (rires) *mais pour critiquer et collaborer.*

Notre tâche est très en avant. Les grandes lignes sont tracées. Dans l'ordre économique nous avons indiqué nos directives depuis longtemps. Notre amour excessif pour l'agriculture n'est pas d'hier. Seule une grande agriculture italienne permettra une grande industrie italienne. (Approbations). *Au point de vue financier nous sommes en pleine convalescence. La monnaie est solide, garantie par des montagnes d'or. Nous avons renoncé à l'ouverture d'un crédit de 125 millions de dollars autorisée il y a un an.*

La réalisation de l'état corporatif s'accomplit. Ces jours-ci s'est réalisée la symétrie. Ce que aucun pays du monde n'a fait le fascisme l'a réalisé pour les classes ouvrières. Dans le régime fasciste l'unité de toutes les classes sociales est un fait accompli. L'avenir italien a qui nous ne demandons aucune reconnaissance a eu une foule de preuves des sympathies du fascisme.

Tout le monde arme

En ce qui concerne la politique extérieure des directives sont également fixées. Nous sommes tous pour la paix. Nous avons signé le Pacte Kellogg. Je l'ai appelé sublime, je pourrais ajouter trascendent. Si demain on nous présentait d'autres pactes nous nous empresserions de les signer. 3Nous ne voudrions pas qu'on dise que l'impérialisme fasciste gâche tout ce bel édifice.

La vérité est que tout le monde arme. Chaque jour les journaux annoncent le lancement de sous-marins, croiseurs et autres instruments pacifiques.

Un nouvel effort pour la défense de la Nation

Dans les autres parlements vous aurez pu entendre que le nombre des baïonnettes et des canons augmentait. Quand les tempêtes s'approchent c'est alors qu'on parle de paix. Nous ne voulons pas troubler l'équilibre de paix mais nous devons être préparés. Je demanderai un nouvel effort à la nation pour mettre au point tous ses moyens de défense. (Longues acclamations).

Le temps des tours de valtzer est fini

Nous sommes très prudents avant de donner notre amitié, mais quand nous avons signé un pacte de ce nom, qu'on sache que notre amitié est entière, inébranlable.

La liberté du plébiscite

Revenant aux élections le Duce dit que le plébiscite sera entièrement libre et sans aucune coercition. Ce plébiscite doit être imposant car il advient après cinq ans de Chambre fasciste et dix années de fascisme. Je crois qu'il répondra à notre attente.

Perfectionnements

Il faut perfectionner le fascisme dans toutes ses manifestations. Il ne faut jamais confondre les intérêts personnels avec ceux du Régime.

Un autre élément important est la réalisation de la justice administrative. La justice sans la force serait une parole sans signification. La force sans la justice ne peut être la signification de notre gouvernement. (Approbations).

Le perfectionnement est nécessaire et un devoir.

Nous allons vers des temps difficiles

On n'aura pas le temps de s'asseoir. Vous avez pu approuver des lois importantes, et assister à des événements mémorables.

Dans la XXVIIIe législature vous assisterez à des événements aussi mémorables. Pour cela il faut aiguiser toutes vos facultés. L'héritage que nous avons reçu a été lourd. Nous avons su l'affronter.

La sainte prière du Duce

Lorsque dans ma journée je réfléchis quelquefois au destin, j'adresse une prière à l'Omnipotent pour qu'il ne me fasse pas fermer les yeux avant d'avoir vu la grandeur de la patrie sur les mers et la terre. (Longues acclamations).

La Chambre se sépare au chant de *Giovinezza*.